

A BUDAPEST FŐVÁROS XIII. KERÜLETI ÖNKÖRMÁNYZAT EGYESÍTETT ÓVODA

MESÉSKERT TAGÓVODÁJÁNAK

A PEDAGÓGIAI PROGRAMRA ÉPÜLŐ

GYAKORLATI ÚTMUTATÓJA

Készítette:
a Meséskert Tagóvoda nevelőtestülete

Módosítva: 2021.

Tartalom

1. HELYZETKÉP	4
1.1 AZ INTÉZMÉNY ADATAI	8
2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	11
2.1 NEVELÉSFILOZÓFIÁNK	11
2.2 GYERMEKKÉPÜNK	12
2.3 ÓVODAKÉPÜNK	13
2.4 PEDAGÓGIAI ELVEINK	14
2.5 NEVELÉSI CÉLUNK	15
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	16
3.1 AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	16
3.2 AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	20
3.3 AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	24
3.3.1 <i>Az anyanyelvi kommunikációs nevelés</i>	24
3.3.2 <i>Értelmi fejlesztés és nevelés</i>	29
3.3.3 <i>IKT eszközök használata</i>	31
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	32
4.1 SZEMÉLYI FELTÉTELEK	32
4.1.1 <i>Etikai Kódex</i>	33
4.2 TÁRGYI FELTÉTELEK. A PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	38
4.3 AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	39
4.3.1 <i>Hetirend</i>	40
4.3.2 <i>Napirend</i>	42
4.3.3 <i>A tagóvoda jeles napjai</i>	43
4.4. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	46
4.4.1 <i>Az óvoda és a család kapcsolata</i>	46
4.4.2 <i>Kapcsolat a társintézményekkel</i>	50
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	54
5.1 A JÁTÉKTEVÉKENYSÉG	54
5.2 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	57
5.3 A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	62
5.3.1 <i>Művészeti nevelés</i>	65
5.3.2 <i>Mozgás, edzés, szervezett mozgás</i>	73
5.3.3 <i>A külső világ tevékeny megismerésére nevelés</i>	76
6. INTEGRÁCIÓ	81
6.1 RÉSZKÉPESSÉG-ZAVAROK	82
6.2 SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK	84
6.2.1 <i>Sérülésspecifikus feladatok szakfejlesztéssel</i>	86
6.2.2 <i>Az integrált óvodai nevelés előnyei</i>	88
6.3 NEMZETI, ETNIKAI KISEBBSÉGI FELADATOK	93
6.4 MULTIKULTURÁLIS (INTERKULTURÁLIS) NEVELÉS	94
6.5 TEHETSÉGGONDOZÁS	95
7. GYERMEKVÉDELMI FELADATOK	98
8. AZ ÓVODÁBA LÉPÉS, ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI	103
9. PEDAGÓGIAI DOKUMENTÁCIÓ	107
MELLÉKLETEK	109
1. SZÁMÚ MELLÉKLET: 3 – 4 ÉVES KORÚ GYERMEKEK NEVELÉSI TERVE	109
2. SZÁMÚ MELLÉKLET : 4 – 5 ÉVES KORÚ GYERMEKEK NEVELÉSI TERVE	
3. SZÁMÚ MELLÉKLET: AZ 5-6-7 ÉVES KORÚ GYERMEKEK NEVELÉSI TERVE	

4.	SZÁMÚ MELLÉKLET: ÓVODAPEDAGÓGUSI ELVÁRÁSREND	144
5.	SZÁMÚ MELLÉKLET: A MAGYAR-ANGOL KÉTNYELVŰ CSOPORTBAN DOLGOZÓ ÓVODAPEDAGÓGUSOK ELVÁRÁSRENDJE.....	166
6.	SZÁMÚ MELLÉKLET: PEDAGÓGIAI ASSZISZTENSI	
	ELVÁRÁSREND.....	184
7.	SZÁMÚ MELLÉKLET: DAJKAI	
	ELVÁRÁSREND.....	200
8.	SZÁMÚ MELLÉKLET: ÓVODATITKÁRI	
	ELVÁRÁSREND.....	205
9.	SZÁMÚ MELLÉKLET: KERTÉSZ-KARBANTARTÓ	
	ELVÁRÁSREND.....	206
10.	SZÁMÚ MELLÉKLET: JUTALMAZÁS-BÜNTETÉS, KONFLIKTUS MEGELŐZÉS ÉS KEZELÉS PROTOKOLL.....	210
11.	SZÁMÚ MELLÉKLET: TAKARÍTÁSI	
ÚTMUTATÓ.....		218
12.	SZÁMÚ MELLÉKLET: ÓVODAI FEJLŐDÉS JELLEMZŐI	

„Az a mód, ahogyan egy társadalom a gyerekeket kezeli, nemcsak törődésének és együttműködésének fokát jelzi, hanem jól tükrözi az adott társadalom igazságérzetét, jövő iránti elkötelezettségét, valamint azt is, mennyire fontos számára az eljövendő generációk emberi feltételeinek javítása.”

(Javier Peres de Cuellar ENSZ főtitkár)

1. Helyzetkép

Óvodánkat az **érzelmi biztonság**, otthonosság, derűs **szeretetteljes légkör** jellemzi. A gyermekeket tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi.

Lehetővé tesszük és segítjük a gyermekek személyiség fejlődését, egyéni képességeinek kibontakoztatását.

A gyermekeket különleges védelem illeti meg, **érdekeiket mindenk felett állónak tekintjük.**

Az intézményünk helyi programja a testi - lelki szükségletek kielégítésével, tevékenységi formák, és fejlesztési tartalmak, meghatározásával épül fel. Értékként kezeljük a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztését, amely az **életkori sajátosságokhoz** és az **egyéni fejlettségi szinthez igazodik** (4 számú melléklet)

Középpontba állítjuk a **gyermeki tevékenységre épülő nevelést** és ezt az elvet a teljes nevelési folyamaton keresztül, kiemelten kezeljük.

A **gyermeki tevékenység szabadsága** nem csak alapelveként szolgál, hanem a sokoldalú fejlődés eszközszerét is kiszélesíti.

Meséskert Tagóvodánk az alapításától kezdődően, 1954-től különös hangsúlyt helyezett a környezettudatos nevelésre és a fenntarthatóságra.

2016. szeptember 1-től **passzív** óvodaépületben végezzük az óvodáskorú gyermekek nevelését, korszerű technológiai feltételekkel. A 16 csoportos óvodai épületünk jellemzői a következők:

- Az óvodai épületben a kívülről érkező levegőt három szűrőn keresztül áramoltatja a **szellőztető rendszer**, ezért az óvoda helyiségeibe érkező levegő por és szennyeződésmentes.

- A csoportszobákban a levegő átlag **hőmérsékletét** egy számítógépes applikációval tudjuk szabályozni. A mennyezetfűtést és a falhűtést is ez a rendszer működteti. Ahhoz, hogy ez a rendszer jól működjön, szükség van arra, hogy a nyílászárók az óvoda épületében a ki- és bejárástól illetve a minimális szellőztetéstől eltekintve, zárva legyenek. Így biztosítható a csoportszobákban a 23-24 °C fok hőmérséklet.

- **Mozgásérzékelővel** ellátott világítótestek vannak az óvodai épület öltözőhelyiségeiben és gyermekmosdókban. A csoportszobákban fényérzékeléssel működnek a lámpatestek (pl. ha a kinti napfény erősödik, akkor a csoportszobában a lámpatestek érzékelik és a fényerősség gyengébb lesz), ezáltal energiatakarékosak és a gyermekek látását óvják.

- A gyermekek által használt helyiségek ablakai **árnyékolókkal** vannak ellátva, melyek fényáteresztő berendezések és kapcsológomb megnyomásával működnek. A csoportszobák aajtaján lévő árnyékolókat az óvodapedagógusok használhatják, a csoport napirendjéhez igazítva.

- **Elektro-szmog szűrésre** alkalmas készüléket szereltek fel 8 óvodai csoportszobába, melynek hatáskörük érvényesül a többi óvodai csoportszobába is. Az irodaházak által körülvett, különböző adó-vevő csatornákkal túlterhelt belvárosi környezetben, különösen fontos a gyermekek egészségesebb környezetének biztosítása.

- A tetőtéri **fénybeömlő nyílásokon** keresztül érkező természetes napfény világítja meg az első emeleti és a földszinti öltöző helyiségeket különböző geometriai alakzatokban: háromszög, kör és négyzet. Ez a fény a teret tágabbá és világosabbá teszi.

- Személyszállításra alkalmas **lift** biztosítja az akadálymentes közlekedéshez szükséges feltételeket, célunk, hogy az egészséges lépcsőhasználat legyen az elsődleges a gyermekek, szülők és dolgozók számára egyaránt.

- Az **óvoda udvarán és tetőkertjében** található játékeszközök az EU előírásoknak és szabványoknak megfelelőek, a használatuk biztonságos. A tartalmas szabadjáték

tevékenységek mellett, kiválóan alkalmas a mindennapos testnevelés szervezésére is. A különféle szerepjátékokhoz felhasználható udvari játékeszközök között megtalálható a fészek hinta, hajós kombinált mászóka, mozdonyos vonatos játék, különleges formájú homokozók, foci pálya, kosárlabdázásra alkalmas terület, rugós-hinta játékok, óriási várkastélyos mászóka, csúszdák, tematikus mászófalak, egyensúlyozó gerenda, rugalmas pókhálós mászóka, párapu, ivókút és zuhanyzók...

- **2 tornaterem** (földszint, első emelet) található óvodánkban, melyeket heti 1-2 alkalommal tudnak használni az óvodai csoportok. Bordásfallal felszerelt tornatermeinkben a gyermekek mozgásfejlesztéséhez, a hagyományosan ismert eszközökön kívül a legújabb eszközök is rendelkezésre állnak: Wesco készlet, Bosu labda, Mozgáskotta. A gyermekek koordinációs és egyensúlyi érzékének fejlesztéséhez beszerzett eszközök mellett megjelennek innovatív ötletek és eszközök is, az óvodapedagógusok kreativitásának köszönhetően.

Korszerű kialakítások és felszereltség:

- **sószoba** található a tetőtéren, melyet az óvodás gyermekek mikro csoportos megosztásban tudnak használni, előre egyeztetett időpontokban,
- **tematikus mászófalakat** szereltek fel a gyermekek számára a tetőkertben, melyen többek között az oldalirányú mászást tudják gyakorolni a gyerekek, valamint a tevékenységek/foglalkozások szervezésekor is hatékonyan felhasználható eszköz,
- a tetőkertben **színpad** és nézőtér került kialakításra, mely kiválóan alkalmas ünnepi műsorok és rendezvények megtartására (pl. báb előadások, táncház, évzáró- és ballagó műsorok),
- a **fejlesztő szobák**ban egy-egy oktatóprogramhoz használható gép van, mely a DIOÓ (digitális óvodai oktatóprogram) elnevezést kapta, a fejlesztőpedagógusok működtetik a gyermekek képességmérésére szolgáló eszközt.
- a csoportszobák bejáratánál és az öltözőszekrények feletti **falfestés mágneses felület**, a gyermekmunkákat és a különböző szülőknek szóló tájékoztatókat tudjuk elhelyezni, esztétikus elrendezésben,
- CCCTV videokamerával felszerelt az épület és a bejárati kerti kiskapu, mely a felvételeket rögzíti, probléma esetén tagóvoda vezetői engedéllyel visszanezhetők az események,
- a fejlesztőszobák, az autista gyermekek számára kialakított protetikusan fejlesztő helyiség,

valamint a tornatermek és csoportszobák: jól felszereltek, maximálisan biztosítottak a gyermekek fejlesztéséhez szükséges játékeszközök,

- délutáni portaszolgálat van az óvodai épület bejáratánál (13.30-17.30) a gyermekek biztonsága érdekében, ill. a tájékoztatás céljából.

A passzív óvoda épület megóvása és korszerű működése céljából kértük az óvodánkkal jogviszonyban lévő partnereink együttműködését:

- A gyermekek biztonsága miatt és a szellőztetés működéséhez fontos, hogy a bejáratit ajtót rendeltetésszerűen nyissák és zárják.
- A bejáratit kódokat, a kapunyitó gombot, a lifthívó- és kezelő gombjait kizárólag felnőtt kezelje.
- A bejáratit kiskaput 9-12 óráig és 13-15 óráig kulccsal zárjuk. A megjelölt időtartamban kóddal sem lehet bejutni az óvodai épületbe. Kérjük, hogy a 9 óra után érkezők csengővel jelezzék bejutási szándékukat. A délelőtti időszakban nincs porta szolgálattal foglalkozó kollégánk, ezért néhány perc várakozási időt kérünk.
- Azon **rendkívüli** – járványügyi – **helyzetek**ben mikor a gyermeket kísérő szülők nem léphetnek be az óvoda épületébe a gyermekeket az óvodapedagógusokhoz -csoportszobához, játszóudvar részhez- felnőtt kísérettel valósítjuk meg. Ezt alkalmazzuk a gyermekek távozásánál is. A szülők jelezhetik az óvodapedagógusoknak, hogy mely időszáiban érkeznek gyermekeikért (ebéd után, 15.00 órától negyed óránként) ezzel megkönnyíthetik a kísérők munkáját és lecsökkenhet a várakozási idő.

Meséskert Tagóvodánkban a következő **szervezési feladataink** voltak:

- a játszóudvart és a tetőkerti udvart felosztottuk játszó területekre, majd a területekhez óvodapedagógusokat nevezünk meg. Az adott játszóhelyen, a kijelölt óvodapedagógus/óvodapedagógusok feladata volt a szabályok betartása, biztonságos és zavartalan játék biztosítása; valamint ötletadás és játékvezetés az adott játszóhelyen. Az előforduló balesetekért, vagy a gyermekek között kialakult konfliktushelyzetek rendezéséért, a kijelölt óvodapedagógus volt a felelős. A gyermekek bármely játékeszközön, szabadon tudtak játszani, mászókázni, csúszdázni, hintázni... hiszen tudták, hogy a közelükben van óvodapedagógus, aki szükség szerint segítséget nyújt (társas kapcsolatok rendezésében, játékötlet adásban, vagy játékirányításban, mosdóhasználatban...). Fontosnak tartottuk, hogy a rendkívüli helyzeteket,

konfliktusokat a játszóterületen lévő óvodapedagógus jelezze a gyermek csoportos óvodapedagógusainak is, aki közvetíteni tud a szülő és tagóvodavezető felé egyaránt.

Az udvaron lehetőség nyílik a nap folyamán, a más csoportokba járó gyermekekkel, **természetes szituációkban a kommunikációra és kooperációra**. Az udvar nem csoportok, hanem játszóterületek szerint került felosztásra. Az óvodapedagógusok biztosítják az udvaron történő zavartalan játéktevékenységeket, az adott játszóterületre szervezik a tevékenységeket, melybe minden gyermek szabadon bekapcsolódhat csoportbeosztástól függetlenül. / Ilyenek pl.: verseny játékok, tánc, barkácsolás, kertészkedés, stb.

Rendkívüli – járványügyi helyzetben- az óvoda udvar és tetőkerti játszóterületeit leválasztjuk, a kijelölt területeken 2-2 csoport tartózkodhat egy időben.

Udvari gyermekmosdót tudnak használni a gyermekek, szükség szerint segítséget nyújtanak a dajka nénik (napi beosztás szerint).

A **fedett terasz** mozgásos játékok vagy kézműves tevékenységek szervezésére lehetőséget nyújt az nap folyamán.

1.1 Az intézmény adatai

Az intézmény neve: Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat Egyesített Óvoda

Címe: 1134 Budapest, Angyalföldi u. 1.

Telefon/fax : 36 (1) 340-29-88

E-mail: egyesitettovoda@bp13.hu

Az intézmény fenntartója: Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat

Címe: 1139 Budapest, Béke tér 1.

A tagóvoda neve: Mesés kert Tagóvoda

Címe: 1134 Budapest, Kassák L. u. 17.

Telefon/fax: 06-1-349-6775

E-mail: meseskert@ovoda.bp13.hu ; meseskertbp@gmail.com

Az Egyesített Óvoda világnézeti nevelés tekintetében semleges, egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem elkötelezett.

Tiszteletben tartja a szülőknek azt a jogát, hogy gyermekük vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesülhessenek. Egyházi jogi személy a hit- és vallásoktatást az óvodában a szülők igénye alapján szervezheti, elkülönülve az óvodai foglalkozásoktól, az óvodai életrendet figyelembe véve [többszörösen módosított 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról (továbbiakban Kt.) 4. §].

Ingyenesen igénybe vehető szolgáltatások (Kt. 114. §):

- *a gyerekek óvodai nevelése, a gyerekek napközbeni ellátása*
- *óvodai foglalkozások*
- *logopédiai, dyslexia - megelőző foglalkozások*
- *a sajátos nevelési igényű gyerekek felzárkóztató foglalkozásai*
- *a gyerekek rendszeres egészségügyi felügyelete*
- *az óvoda létesítményeinek és eszközeinek használata a fenti szolgáltatások igénybevételéhez.*

Egyéb szolgáltatások:

Az óvodát fenntartó önkormányzat – évenként döntést hozva, meghatározott módon – többféle, a XIII. kerületi Önkormányzat által finanszírozott, a felhasználók számára térítésmentes lehetőséget biztosít a gyermekek fejlődésének további elősegítése érdekében:

- *normál IQ-övezetbetartozó, korrekciós beavatkozást igénylő (részképesség-gyengeségekkel küzdő) gyermekek fejlesztő támogatása*
- *az egészséges életmód, az edzettség elősegítése érdekében biztosított sporttevékenységek felkínálása a kerületünkben működő sportlétesítményekben: Láng Sportcsarnok (Rozsnyai utca), Honvéd uszoda (Tüzér utca), Honvéd Tornacsarnok (Dózsa György út), valamint francia nyelvű mozgásfejlesztésre is lehetőség van az óvodai tornateremben (szerdánként).*

*Nevelési évenként - mérlegelve a szülői igényeket - **önköltséges szolgáltatásokkal** lehetőség nyílik olyan egyéb tanfolyamok szervezésére is, amelyek beilleszthetők az óvoda pedagógiai célkitűzéseibe. Ezeket az óvoda nevelési idején túl, a délutáni órákban térítés ellenében tesszük lehetővé.*

A Meséskert Tagóvoda önköltséges szolgáltatásai:

Az önköltséges foglalkozások megszervezésének szabályai:

- o Meséskert Tagóvodánkban kizárólag a pedagógiai programunkhoz, célkitűzéseinkhez igazodó foglalkozások szervezhetők.
- o A szülők kérdezzék meg a gyermek óvodapedagógusát, aki szakmailag segíti a különfoglalkozások közötti választást,
- o A szülők önkéntes elhatározásán alapuló előzetesen, írásban közlik, hogy gyermekük részt kíván venni a foglalkozáson.
- o A szülők írásos nyilatkozatban hozzájárulnak, hogy a külső foglalkozások idejére a szolgáltatást nyújtó, foglalkozást vezető személy felelős a gyermekért.
- o A szülők írásos nyilatkozatban tudomásul veszik, hogy a foglalkozások idejére olyan személyre bízva gyermeke felügyeletét, aki nem a Meséskert Tagóvoda alkalmazottja.
- o Az foglalkozások kizárólag 4-5 éves kortól vehetők igénybe.
- o Egy gyermek maximum heti két, különböző típusú délutáni önköltséges foglalkozáson vehet részt.
- o Az önköltséges foglalkozásokra való jelentkezés határideje: szeptember 20.
- o A foglalkozást vezetőik nevét és elérhetőségét a bejáratnál elhelyezett mágneses falon, jól látható helyen helyezük el (a foglalkozást szervezők beleegyezésével)
- o A szülők a foglalkozások költségeit egyénileg rendezik a foglalkozást vezetőikkel.
- o A foglalkozások terítési díját a foglalkozás vezetőik szedik be
- o A szülőket tájékoztatják a befizetések időpontjáról, az elmaradt foglalkozások pótlásáról és a foglalkozások időpontjairól.
- o A foglalkozásvezetők a pénz befizetéséből igény szerint nyugtát vagy számlát állítanak ki.

A délutáni, önköltséges szolgáltatásokra való jelentkezés menete:

- elégedettségmérő kérdőívet minden évben május hónapban készítünk, melyet az érintett szülők és óvodapedagógusok töltenek ki névtelenül, hogy információkhoz jussunk a foglalkozások minőségével kapcsolatban,
- összesített eredmények fényében kerülnek megszervezésre következő nevelési évre a

különfoglalkozások, a legmagasabb értéket elérő szolgáltatások előnyt élveznek (a kérdőíveket 1 óvodai dolgozó és 1 szülői közösségi tag összesíti),

- egyeztető megbeszéléseket követően, szeptember 1-jén faliújságunkon meghirdetjük az önköltséges foglalkozásokat táblázat formájában,
- szeptember 1-20. felmérjük az igényeket, majd elkészítjük a terembeosztásokat és összeállítjuk a létszámok alapján a csoportokat, figyelembe véve az életkori sajátosságokat,
- szeptember 1-20 között, a jelentkezési időszakban szülői tájékoztatókat tartanak a különfoglalkozást szervezők, információt adnak a foglalkozás céljáról, módszereiről és a térítési díj befizetésének időpontjairól, valamint válaszolnak a szülők kérdéseire,
- október 1-től kezdődő különfoglalkozások, május 3. hetéig tartanak (bérleti szerződés kötése kötelező, a bemutatott dokumentumok adatai alapján).

2. Gyermekkép, Óvodakép

2.1 Nevelésfilozófiánk

Nevelésfilozófiánkat meghatározza az a szemlélet, hogy a gyermek nevelése a család joga és kötelessége, melyben az óvoda sajátos eszközeivel kiegészítő szerepet tölt be. Óvodai nevelésünk a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira támaszkodik.

Tiszteletben tartjuk a gyermekeket megillető jogokat. A gyermeki személyiség kibontakoztatására, a testi, lelki, szociális szükségletek kielégítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést az óvodai neveléshez.

Pedagógiai hitvallásunkban a fejlődés alapja a féltő, óvó, gondoskodó szeretet, stabil biztonság, differenciált, személyre szóló bánásmód. Az óvodás gyermek alapvető tevékenysége a játék, élményeit, tapasztalatait ezen keresztül éli meg, általa fejlődnek képességei, bővülnek ismeretei. Az óvodában komplex nevelés folyik, építünk a gyermeki aktivitásra, kíváncsiságra, kreativitásra. A társadalmi együttélés normáinak alapjait rakjuk le sokszínű együttes tevékenységekkel és követhető viselkedésmintákkal.

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelmekben, gazdag környezetben az egyéni érdeklődésre alapozva támogatjuk a gyermekek fejlődését. Arra törekszünk, hogy a gyermekek egyéni készségei, képességei kibontakozhassanak, érzelmileg, erkölcsileg és értelmileg gazdagodjanak. A sokféleség gazdagítja a közösséget, az inkluzív-, az integrált-, a

multikulturális nevelést támogató szemléletet képviseljük.

Óvodánk az inkluzív nevelés elvét követi, minden pedagógusunk, nevelést segítő munkatársunk elfogadja a gyermekek esetleges másságát, megismeri azt, partnerré válik a hétköznapi problémák leküzdésében. Erre érzékenyíti minden csoportjába járó gyermeket. A másság megismerése, elfogadása a cél.

Elfogadjuk, hogy nem csak mi irányítjuk a gyermeket, hanem Ő is hat ránk, kapcsolatunk aktív és kölcsönös. A hangsúly az aktív kétpólusú együttműködésre kerül.

2.2 Gyermekképünk

A kisgyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a kisgyermekeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Az óvodáskorú gyermek aktív befogadója a világnak. Kíváncsi, érdeklődő az őt körülvevő világ és a társai iránt. Felfedez, kérdez – felel, megfigyel, kipróbál, és folyamatosan tapasztal.

Valljuk, hogy a gyermekeket színes tevékenységrendszerben önmagához mérten fejlesztjük játékon keresztül, mely hozzájárul képességei kibontakoztatásához.

Hosszútávon kreatív, alkotó emberek nevelését úgy képzeljük el, hogy szabadságot adunk az öntevékenységnek, az egyéni utak keresésének a csoport, a közösség kialakított normáin, keretein belül.

A közös tevékenységek- játék során a gyermekek megismerik egymást, tudatosodik bennük, hogy mindenki más, egyéni, ugyanakkor értékes tagja csoportjának.

Fejlesztjük a gyermekek pozitív énképét és megragadunk minden olyan lehetőséget, amelyek képesek a gyermekek érzésein keresztül értelmi képességeikre is hatni. Feladatainkat a családdal való szoros együttműködésben, érzelmi biztonságot, szeretetet közvetítő óvodai légkörben valósítjuk meg. Biztosítjuk az önérvényesítés és az alkalmazkodás harmóniájának kialakulását a társas együttélés során.

Nem adunk teret semmiféle előítélet kibontakoztatásának.

2.3 Óvodaképünk

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda funkciói:

- *óvó-védő*
- *szociális*
- *nevelő-személyiségfejlesztő.*

Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú.

Gondoskodunk:

- *az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges tárgyi és személyi környezetről*
- *a gyermeki szükségletek kielégítéséről*
- *az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről*
- *a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról*
- *a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játékról*
- *az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről, a kompetenciák kialakításáról.*

Óvodánk küldetésnyilatkozata:

Óvodánk minden dolgozója arra törekszik, hogy az ide járó gyermekek biztonságban, otthonosan érezzék magukat közösségünkben, gondtalan és örömteli gyermekkorukat újabb élményekkel, tapasztalatokkal gazdagítsuk, eközben játékosan fejlesszük személyiségüket, különböző egyéni képességeiket, hogy az itt szerzett tudással megállják helyüket az iskolában, az életben.

Olyan óvodai atmoszféra kialakítása a célunk, amelyben a gyermekek sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket szerezhetnek. Ez hozzájárulhat a gyermek boldog alaphangulatának kifejlődéséhez, biztonság érzetének kialakulásához, mely biztosíthatja

egészséges személyiségfejlődését.

2.4 Pedagógiai elveink

- *A gyermekek mindenekfelett álló érdekét képviseljük*
- *A gyermeki személyiség iránt tiszteletet, bizalmat, elfogadást, szeretetet és megbecsülést tanúsítunk, biztosítjuk a különleges védelmet és gondoskodást, a különbözőség elfogadását*
- *A gyermeket a béke, az emberi méltóság, a türelmesség, a szabadság, az egyenlőség, a szolidaritás szellemében neveljük*
- *A hátrányos megkülönböztetés minden formáját elutasítjuk*
- *Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk*
- *Elkötelezettséget, igényességet, kulturált stílust képviselünk és várunk el minden munkatársunktól*
- *Korrekt, partneri együttműködésre törekszünk a szülőkkal, a nevelésben résztvevőkkel, segítők szakemberekkel.*

Az óvodánk a pedagógiailag segített, ösztönzött **szocializáció minél teljesebb megvalósítására törekszik**. A kisgyermeknek ahhoz, hogy boldoguljon, meg kell tanulnia beszélni, közlekedni, a környezet adta keretek között tevékenykedni, az eszközöket használni, a társakkal együttműködni, el kell lennie a mindennapi élet adta szerepeket, magatartásmintákat.

- ez a komplex feladat a szociális tanulás intenzív formája. Ennek egy részét - eltérő kulturális színvonalon - a családok teljesítik. Az óvoda nem csupán kiegészítő esetleg hiánypótló szerepet játszik az elsődleges szocializáció folyamatában, hanem fejlesztését, magasabb színvonalra emelését is vállalja azaz, kiegészíti, bővíti, felerősíti a szociális tanulást.

A gyermek utánzási hajlamából következően az óvodapedagógusnak kiemelt azonosulást indikáló szerepe van. Segítjük a többiek munkáját saját erősségünkkel, egyéni arculatunkkal, kiemelkedő képességeinkkel.

Törekszünk a rugalmasságra, lendületességre, fogékonyak vagyunk az új iránti elfogadásra. Fontosnak tartjuk, hogy azonos pedagógiai hitvallás szerint működjünk,

maximálisan tiszteletben tartva óvodapedagógusaink szakmai önállóságát.

Fő feladatunk a gyermekekért tenni akarás, a gyermek- és családcentrikusság. Ezen feladatokat segítik a kiscsoportosok szüleinek közösen tartott szülői beszélgetés, majd a közös játszó délelőtt, ahol megismerhetik csoportjaink, óvodánk működési és pedagógiai elveit, szokásainkat. Nagyon fontosnak tartjuk a családlátogatásokat, mert a hozzánk érkező kisgyermek család háttéréről, szokásairól, a gyermekek előzetes tapasztalataikról ily módon szerezhetünk bővebb információt.

Ismerjük és gyakoroljuk az önművelés módszereit.

2.5 Nevelési célunk

Óvodai nevelésünk célja a (2,5) 3-7 (8) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával:

- *a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének támogatása*
- *a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása*
- *a különleges gondozást igénylő, lassabban fejlődő, lemaradó, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási és tanulási zavarral küzdő, speciális nevelési igényű gyermekek fejlesztése, integrált nevelése, esélyegyenlőségük biztosítása*
- *a hazájukat elhagyni kényszerülő, nemzetiségekhez tartozó családok gyermekei részére az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének biztosítása, társadalmi integrációjuk elősegítése, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelme, multikulturális nevelésen alapuló integrációja.*

Sajátos céljaink:

- **Óvodai nevelésünk a pedagógiai célok és feladatok középpontjába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz kooperációra és kommunikációra kívánja képessé tenni az óvodáskorú gyermeket.**

Azt valljuk, hogy a gyermekeket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, vezetni kell valahová. Valljuk, hogy az életre való felkészülés csak valóságos tevékenységek, csak a tevékeny életre alapozott nevelőmunka útján valósítható meg. A gyermekek a tevékenység során, természetes módon, spontán fejlődnek mely óvodánkban biztosított azáltal, hogy időt hagyunk a fejlődésre, fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek megérjenek bizonyos feladatok, cselekvések tevékeny elvégzésére.

- *Az óvodanevelési intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik. Nem passzív módon, hanem tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével.*

3. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés általános feladatai:

1. Az egészséges életmódra nevelés szokásainak kialakítása

2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

*3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása **tevékenységekbe ágyazva.***

Az óvodai élet tevékenységeinek segítségével megtanulnak a gyerekek: alkalmazkodni, elfogadni, megvalósítani önmagukat, nem sértve mások szabadságát.

Óvodai nevelésünk a 3-7 éves korú gyermekek szociális életképességét, életre nevelését, minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli. Ennek középpontjában az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztése áll, azaz a kooperációra és kommunikációra kívánja képessé tenni óvodás korban a gyermeket. Az óvoda tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái integráns egységet alkotnak.

3.1 Az egészséges életmód alakítása

Magába foglalja a

- *a szomatikus*
- *a mentális*
- *és a szociális nevelést.*

Célunk

- *kiegyensúlyozott, egészséges gyermekek nevelése*
- *az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés, szokásainak alakítása, belső igényé fejlesztése*

Távlati célunk, hogy felnőtt életükben váljanak képessé egészséges, harmonikus életvitel kialakítására, életmódjukra vonatkozóan helyes döntések meghozatalára, konfliktusaik, problémáik megfelelő kezelésére.

Feladatunk

- *a gyermekek szükségleteinek kielégítése, egészségük, testi, lelki, mentálhigiéniai és szociális fejlődésük elősegítése*
- *hiteles, követésre méltó, modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása (pl. személyi és környezet higiénia, pozitív személyiségjegyek, egészséges életvitel, kulturált beszéd és viselkedés stílus, stb.)*
- *a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása*
- *az egészséges életvitel igényének kialakítása, fejlesztése, az egészséges életmód, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások megalapozása, a rendszeres fogmosás feltételeinek megteremtése*
- *a gyermekek fejlődése és jó közérzetük megteremtése érdekében a gyermekekkel foglalkozó felnőttek ismerjék meg az egyes gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységét, esetleges ellenérzését bizonyos ételekkel szemben. Nagy tapintattal segítsék, szoktassák őket a kívánt táplálkozási elvárásokhoz*
- *a gyermekek fejlődéséhez szükséges stressz mentes, biztonságos környezet megteremtése*
- *a gyermekek környezetében csak annyi tisztítószer és egyéb vegyszer alkalmazása, amennyi feltétlen szükséges*
- *környezetbarát tisztítószerek előtérbe helyezése a környezetre káros vegyszerekkel szemben*
- *Egészségpropaganda alkalmazása (a szülők körében is), az „egészségesebb” választására való törekvés képességének fejlesztése*

- a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése
- rendszeres, játékos tevékenységek szervezésével az egészségmegőrzés, az egészségvédelem biztosítása, a gyermekek életkori és egyéni adottságaihoz igazodó optimális edzettség elérése
- a speciális igényű gyerekek korrekációs testi, lelki nevelési feladatainak ellátása, a fejlődéshez szükséges feltételek megteremtése (speciális szakemberekkel, a szülőkkel együttműködve)
- balesetek megelőzésére, a környezeti veszélyek felismerésére történő nevelés (képessegek kialakítása, pl. esés, testi épség védelmére szoktatás).

Legfontosabb a gyermekek elsődleges szükségleteinek kielégítése, így a mindenkori mosdóhasználat, folyadék és vitaminpótlás és a napi háromszori étkezés.

Kerületi szinten hagyomány az óvodákban a napirendbe illesztett vitaminpótlás, amelynek megvalósulását a 13. kerületi Önkormányzat és a Kinder F és K Kft. támogatja. A testápolási szokások alakításakor minden tevékenységet megbeszélünk, illetve bemutatással segítünk, figyelünk a helyes sorrend kialakítására, elmélyítésére. A folyamatos gyakorlás, a tevékenység megnevezése lehetőséget ad az automatikus elsajátításra, belsővé válásra.

Napi háromszori étkezést biztosítunk, a tízórai reggel 8.00-9.00 között folyamatosan, az ebéd korcsoportonként eltolódva, az uzsonnázás pedig szintén folyamatosan 14.45 - 15.30 között zajlik. Az ebéd nyugodt légkörét megteremtjük, figyelünk arra, hogy a terítéssel, tálalással, eszközhasználattal a kulturált étkezési szokások rögzüljenek a gyermekekben.

A pihenésre-alvásra való megfelelő érzelmi ráhangolódás segíti a mese-, dal hallgatása. A következetesen kialakított napirend egy követhető, biztonságot nyújtó folyamat, mely segít a gyermekeknek biztonságérzetük, jókedvük kialakításában, lelki egészségük megőrzésében. A mindenkori friss levegő fontossága miatt óvodánk passzív épületében a friss, pollenmentes levegőt az épületszellőztető rendszere és a szmog szűrő berendezés biztosítja.

Az óvodai mindennapokban kiemelt szerepet kap a gyermekek mozgásigényének megfelelő kielégítése, mozgásuk fejlesztése. Naponta szervezünk mozgásos játékokat – lehetőség szerint a szabadban, valamint a tornaszobát is rendszeresen használja minden csoport. Jó idő esetén igyekszünk minél többet a szabadban tartózkodni, tevékenykedni,

játszani.

Kialakítjuk gyermekeinkben a saját környezetük megóvásának, szépítésének, tisztántartásának igényét. Az óvoda udvarát folyamatosan rendben tartjuk, együtt tesszük esztétikussá, szebbé. Ezzel a környezetvédelemre is motiváljuk őket.

Az udvari élet szabályai is részét képezi a szokás- és szabályrend kialakításának. Udvarunkat részekre osztva figyeljük, egy-egy területre adott óvodapedagógusok ügyelnek, így megelőzve a balesethelyzeteket. Természetesen ezen szabályok betartása gyermekinknek is feladat, ki kell, alakuljon bennük az egymásra figyelés, a balesetvédelem fontossága.

Az egészséges életmód kialakítása közös feladatunk, így gyermeki felelősség, nekik elsajátítani azon szokásokat, melyek segítenek ebben, továbbá—pedagógusi felelősség az állandó önképzés, fejlődés, egymástól tanulás, és ezen új ismeretek elmélyítése, továbbadása.

Az egészséges életmód alakításának területei (a PP alapján további pontokkal kiegészíthető, de az alapprogramban bekövetkezett változások a leírtakat nem érintik):

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése (testi komfortérzett, gondozottság, testápolási szokások alakítása, folyamata, közös helyiségeken való osztozkodás megoldásai, tapintatos bánásmód, öltözködés, a napirend-életrend helyi kialakítása az egészséges életvezetés érdekében, egészséges táplálkozási szokások alakítása-, folyamatosság biztosítása az étkezésben-ennek rendje (tízórai és uzsonna folyamatos, ebéd kötött) elegendő étkezési idő, esztétikus-kulturált körülmények, motiváló türelmes sürgetésmentes légkör, mindennapi szabad mozgás biztosítása a csoportban, szabadban, nyugodt pihenés feltételei, szokásai, egyéni alvásigény figyelembe vétele, pihenés törzsidejének és az azt követő tevékenység szokásrendjének alakítása.
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása (higiénés szabályok, betegségből visszatérő gyermekekre fokozott figyelem, testi épség védelme, baleset megelőzés, szabadban töltött idő mennyisége, minősége, edzettség elérésének lehetőségei, formái a tagóvodában...) a gyermekek fejlődéséhez szükséges

esztétikus, egészséges környezet megteremtése (óvoda belső környezetének tevékenységekhez életkori sajátosságokhoz való kialakítása, esztétikájának elérése, udvarrészek kialakítása, tevékenységek szervezése, a különböző tevékenységek helyének, sorrendiségének jelölési módjai-szimbólumok....)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére: a gyermek

- *önállóan végzi személyes tisztálkodását*
- *testi szükségletei kielégítését szükség esetén késleltetni tudja*
- *önállóan öltözik, vetkőzik megfelelő sorrendben, korának megfelelő tempóban. Saját ruháját összehajtva elteszi a helyére*
- *a kulturált étkezés szokásait gyakorolja*
- *mozgása adottságának megfelelően harmonikus, összerendezett*
- *ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat*
- *életkorának megfelelően edzett.*

3.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettel léghő vegye körül. Az óvoda a gyermek nyitottságra épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Óvodánk tiszteletben tartja a szülőknek azt a jogát, hogy gyermekük vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesülhessenek.

Célunk

- *Szívesen kommunikáló, környezetében jól eligazodó, érzelmekben gazdag és nyitott gyermekek nevelése, akik fel tudják ismerni és meg tudják nevezni érzelmeiket, illetve mernek azokról beszélni.*
- *Segítőképző gyermekek nevelése, akik képesek a konfliktusok önálló kezelésére, a*

különbözőség elfogadására

- *Az önértékesítő, énes magatartástól a kezdeményező, kooperatív viselkedésig eljutó gyermekek nevelése*
- *Optimista szemléletű, a természeti és közvetlen környezetét szerető, védő gyermekek nevelése*
- *A gyermekeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet megismertetése, a szülőföldhöz való kötődés megalapozása.*

Feladatunk

- *már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások biztosítása*
- *a gyermek erkölcsi és akarat tulajdonságainak sokoldalú fejlődése érdekében (az óvodai élet komplex szervezésével) a szokás és normarendszer megalapozásának elősegítése*
- *a közösen átélt pozitív érzelmekre és élményekre épülő, szeretetteljes, biztonságot sugárzó légkör megteremtése*
- *az együttjátás, az együttműködés és együttdolgozás során a különböző szituációkban megjelenő viselkedési szokások folyamatos alakítása, gyakoroltatása*
- *a gyermekekben a szociális érzékenység és az én-tudat kialakulásának segítése, valamint önkifejező és önértékesítő törekvéseik támogatása*
- *lehetőség teremtése a gyermekek természetes társas szükségleteinek kielégítéséhez*
- *a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés megvalósítása modell értékű, elfogadó, támaszt nyújtó óvónői magatartással*
- *a különböző szociokulturális helyzetű családokból érkező gyermekek fejlődésének, a változásoknak figyelemmel kísérése*
- *az átlagostól – pozitív vagy negatív irányban – eltérő képességű, illetve eltérő személyiségvonásokkal rendelkező gyerekek szocializálódásának segítése (ha szükséges megfelelő szakember bevonásával)*
- *esélyteremtés a külföldről érkezett gyermekek számára.*
- *az interperszonális kapcsolatok (óvodapedagógus – gyermek; gyermek – dajka; gyermek – gyermek) kialakulásában a pozitív attitűd elősegítése*
- *a felnőttekkel, társakkal való kapcsolatfelvétel igényének, a pozitív felnőtt- és társas kapcsolatok alakulásának erősítése*
- *a társakért, a csoportért érzett felelősségtudat kialakítása*
- *a gyermekek szemléletének alakítása, hogy képessé váljanak a természetben és az*

emberi környezetben megmutatkozó jó és szép, valamint a veszélyek felismerésre is. Biztosítjuk a szűk és tágabb környezet sokoldalú, élményszintű megtapasztalásának lehetőségét. A bizalomra és elfogadásra épülő, szeretetteljes kapcsolatban fejlődnek a kisgyermek szociális érzelmei (együttérzés, segítőkészség, részvét, bizalom, bánat átélése stb.) és kialakulhatnak erkölcsi érzései (igazságosság, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, felelősség érzésének megtapasztalása stb.).

A kortársak, az óvoda dolgozói jelzéseikkel, értékeléseikkel alakítják a gyermek önmagáról kialakított képét. Megtanulja megismerni önmagát, az együttélés, a társas élet szabályait. Alakítjuk a felnőttekkel szembeni viselkedésmódokat (udvariasság, előzékenység, figyelmesség). A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

Formáljuk és bővítjük a társakhoz fűződő kapcsolatok lehetőségeit, módjait (türelem, megértés, tapintat, segítőkészség, igazságosság). Kialakítjuk, erősítjük a valahová, valakihez tartozás örömeit (együttműködés, alá-, fölé-, mellérendeltségi viszony elfogadása, tolerancia). Segítjük abban, hogy a gyermek, mint egyén megtalálja helyét a közösségben. Ösztönözzük a csoporttal való együttműködést, ugyanakkor, ha erre igénye van, egyedül is tevékenykedhet. A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb színtere a játék, a közösen végzett tevékenységek.

Igényeljük és támogatjuk a családok együttműködési szándékát. Lehetőséget biztosítunk a szülővel való együttlétre, a fokozatos elszakadásra.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködését kérjük.

Az olyan óvodai atmoszféra, amelyik sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, hozzájárulhat a gyermek boldog alaphangulatának kifejlődéséhez és ezzel együtt a másik megértéséhez.

- **Tagóvodánkban a beiratkozást úgy szervezzük meg, hogy a szülőnek már korábban**

lehetősége nyíljon gyermekével együtt megismerkedni az új intézményi környezettel, az óvodapedagógusokkal és a dajkákkal nyílt nap keretei között. Valamint a beszoktatás kezdete előtt szülői értekezletet, játszódélelőttöt szervezünk, és lehetőség szerint meglátogatjuk a leendő kiscsoportosokat otthonukban, ezzel is elősegítve a megismerésre, bizalomra épülő kapcsolat alakulását.

- Megkérjük a szülőket az anamnézis lapok kitöltésére, hogy ezzel is segítsék a gyermekek minél hamarabbi, problémamentes beilleszkedését az óvodába.
- Óvodánkban lehetőség van a szülő beszoktatására, ennek módja, időtartama a gyerekek igényeit figyelembe véve kerül megválasztásra.
- A beszoktatás során igyekszünk minél szorosabb testi–és érzelmi kapcsolatot kialakítani a gyermekekkel, megteremteni az érzelmi biztonságot, elnyerni a szülők bizalmát. Megismertetjük a csoport életével, szokásaival, gyermeke napirendjével, tevékenységeivel. Mindez megalapozza az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtését a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- játszódélutánok szervezése is arra ad alkalmat, hogy a szülő részt vehessen gyermeke óvodai tevékenységében.
- Olyan közösségeket igyekszünk kialakítani, ahol a gyermekek figyelnek egymásra, számon tartják egymást, érdeklődnek társukkal történt eseményekről
- –Tagóvodánkban a születésnapokat minden csoportban megünnepeljük, ennek hagyományai csoportonként eltérőek lehetnek, de a csoportnaplókban rögzítésre kerülnek, valamint az óvodapedagógusok tájékoztatják a szülőket annak pontos menetéről szülői értekezlet keretei között.
- Fontosnak tartjuk a konfliktusok mielőbbi megbeszélését, törekszünk azok kompromisszumképes megoldására.
- **A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére**

Célunkat akkor érjük el, ha a gyermek:

- *nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi, nyitott és érzékeny a pozitív dolgok befogadására*

- képes felmérni a saját helyzetét a társai között, elfogadja mások kezdeményezését (esetenként a saját akaratát is képes alárendelni, késleltetni igényeinek teljesítését)
- ismeri és alkalmazza a csoport szokás- és szabályrendszerét, ezért képes az önálló helyzetmegoldásra, a konfliktusos helyzet megoldására viszonylag önállóan, szükség szerint a felnőtt segítségét kérve
- igényli a közös tevékenységekben való részvételt
- érti és alkalmazza az egyszerű metakommunikatív jelzéseket
- elfogadja és megérti a sajátjától eltérő tulajdonságokkal bíró társak jelenlétét
- viselkedésében fellelhetőek az önfegyelem és udvariasság jelei
- észreveszi és segíti rászoruló társait
- ismeri és alkalmazza a kulturált udvariassági szokásokat a felnőttekkel és társaival.
- van fogalma különböző kultúrák létezéséről, ismeri a nemzeti jelképeket, saját kultúrájához kötődik.

3.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

3.3.1 Az anyanyelvi kommunikációs nevelés

Az anyanyelvi kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, ezért valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, fokozására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére figyelmet fordítunk.

Önképzéssel és közművelődési lehetőségek felhasználásával fejlesztjük az anyanyelvi kultúránkat. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetéseknek, a beszélgetéssel kísért együttes tevékenységeknek a gyermekek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő, a szülő – gyerek kapcsolatot erősítő hatására.

Célunk

- Bátran és helyesen, a magyar nyelv ritmusának, hangsúlyozásának, szabályainak megfelelően beszélő, érzelmeiket, gondolataikat kifejezni tudó gyermekek nevelése, akik megfelelő hangerővel, helyesen ejtett hangokkal beszélnek.

Feladatunk

- olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat

- *nevelői tevékenységünk egészében – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével), a kommunikáció különböző formáinak alkalmazásával – az anyanyelvi kifejezőképesség fejlesztése*
- *az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés megvalósítása, mely során figyelmet fordítunk a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének felkeltésére, fenntartására, megnyilvánulásaik, kérdéseik támogatására, és a válaszok megfogalmazására*
- *a természet és a társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek észre vétetése, megismertetése*
- *kérdések feltevésével a gyermekek gondolkodásának fejlesztése, párbeszédhelyzetek kialakítása*
- *az óvodába lépéstől kezdve a gyerekek egyéni beszéd-sajátosságainak és beszédfejlődésének figyelemmel kísérése, szükség esetén szakmai kapcsolat tartása a logopédussal, fejlesztő pedagógussal*
- *az idegen nyelvű gyermekek beszédfejlődésének hangsúlyozott segítése.*

Tagóvodánkban az anyanyelvi nevelés szorosan összefügg a különböző tevékenységekkel. A mesék, versek mondókák, anyanyelvi drámajátékok, találós kérdések áthatják mindennapjainkat.

A mesék és versek kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyerekek érdeklődését, életkori sajátosságait, fejlettségi szintjüket, előzetes élményeiket, igényeiket, a kompetencia alap óvodai nevelés ajánlásait.

Fontos feladatunk a szeretetteljes, bizalomra épülő légkör kialakítása, mely segíti a kommunikáció és metakommunikáció fejlődését.

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. Tudatosan ~~Ezért~~ olyan helyzeteket alakítunk ki, amelyben gyermekeink bátran és helyesen, a magyar nyelv ritmusának, hangsúlyozásának, szabályainak megfelelően beszélnek, érzelmeiket, gondolataikat grammatikailag helyesen fejezik ki.

Az anyanyelvi nevelés az óvodai nevelés egész folyamatában megtalálható. Minden tevékenységet, feladatot felölelve segíti a gyermekek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolataik alakulását, és elősegíti a sikeres iskolai előmenetelt.

Alapja az óvodapedagógus mintaszerű beszéde. Meghatározó fontosságú az igényes, értékes

mese-vers anyag kiválasztása. Az azonos korcsoportban dolgozó óvodapedagógusok ebben segítik egymást.

A napirendbe beépített **beszélgető-kör**ben lehetőséget biztosítunk ~~adunk~~, hogy a gyerekek az ~~évédelések~~ kinyilváníthassák véleményüket egy-egy témában, elmondhassák, problémáikat, elmesélhessék élményeiket.

A verbális kommunikáció mellett nagy hangsúly fektetünk a nonverbális kommunikációra. A gyermekek meg tanulják saját metakommunikációs jelzéseiket kódolni, illetve a felnőttek és társaik jelzéseit megfelelően és dekódolni.

Beépítjük mindennapjainkba a különböző anyanyelvi játékokat és drámajátékokat. Ez segíti a beszédöröm kialakulását, érzelmek kifejezését, szókincsbővítést és mondatalkotást.

Gondozás

A gondozási feladatok végzése közben beszélgetünk a gyerekekkel. Bátorítjuk őket szükségleteik, kívánságaik szóbeli kifejezésére.

Megnevezzük a ruhadarabokat, tisztálkodási eszközöket, ételeket stb. A folyamatos beszélgetéssel serkentjük a gondolkodásukat, az illeszkedő nyelvi formák választékát felkínálva segítjük a gyermekek szocializációját.

Érzelmi nevelés

Az együttes tevékenységeken alapuló jó légkörben megnyilvánul a gyermekek kapcsolatteremtési vágya, megnyilatkozási szándéka, érdeklődése, alkalmazkodási képessége. Elsajátíttatjuk a gyermekekkel a párbeszéd különböző, az együttműködést segítő fordulatait, kifejezéseit, az udvariassági formákat (megszólítás, felszólítás, kérés, figyelmeztetés stb.) és mindezek metakommunikációs jelzéseit.

Megtanítjuk a konfliktushelyzetek egymást tiszteletben tartó megoldását, az ehhez tartozó nyelvi fordulatokkal együtt.

Játék

A társas kapcsolatok kialakításával segítjük a beszédfejlődést, a nyelvi és metakommunikációs megnyilvánulások bemutatásával, fejlesztésével színesítjük a gyermekek beszédét. Segítjük a szerepjátékok kialakulását, fejlődését, mert jó lehetőséget nyújtanak az

utánzásra, az alkalmazkodásra, a beszédmódok, nyelvi eszközök használatára (szóbeli kapcsolatok helyzeti sajátosságainak elsajátítására a családban, óvodában, üzletben, vendégségben stb.).

Fejlesztőeszközként alkalmazzuk a bábozást. A báb segítségével megszólaltatjuk, beszélgetjük a hallgatókat, visszahúzódo gyermekeket. Fejlesztjük a gyermekek érzelmi kifejezőképességét, gyakoroltatjuk az elbeszélő és párbeszédű beszédformákat, felismertetjük velük, miképpen tudnak bánni a hangjukkal, hangmagasságukkal, hangszínükkel. Hangfejlesztő játékokat kezdeményezünk (állatok, természeti jelenségek, járművek hangjának utánzása). Anyanyelvi játékokat játszunk a gyerekekkel, melyek mozgásra, cselekvésre, érzelmi meghatározottságra építve szolgálnak az összefüggő beszéd és a párbeszéd fejlesztésére.

Munka jellegű tevékenységek

Lényege a jól összehangolt, közös cselekvés, ezért folyamatos nyelvi kapcsolatot tartunk a gyermekekkel. Megtanítjuk őket erre a kapcsolattartásra egymás között is (munka elosztása, egymás utáni tevékenységek megbeszélése). Segítjük a beszédfejlődést a tevékenységek, teendők, tárgyak, szabályok, az eszközhasználat és a munkaszervezés módjának a közlésével, az utasítás megértésének ellenőrzésével. Ezekkel bővítjük a nyelvhasználat területeit. A beszédkapcsolatokon alapuló együttműködés kialakítására törekszünk.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

- **Verselés, mesélés:** az anyanyelvi nevelés legfontosabb területe. Az irodalmi szövegek Gyarapítják a szókészletet. Kifejezések, szólások, nyelvi fordulatok megismertetésével, különféle stiláris eszközök használatával gazdagítjuk a gyermekek kifejezőkészségét.
- **Rajzolás, mintázás, kézimunka:** felismertetjük a gyermekekkel, hogy valamely élményt, eseményt, érzést többféle úton kifejezhetünk. Érzékeltetjük, hogy a közös élmény ábrázolása mindenkiben más-más élményeket, érzéseket, gondolatokat vált ki. Gyakoroltatjuk a téri érzékelést, az arányok, irányok nyelvi kifejezését.
- **Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:** az élőbeszéd érzelmeket tükröző, jelentést hordozó elemeit gazdagítjuk a hangképzés, a tiszta ejtés, a hangsúly, a hangerő, a hanglejtés, a beszéd dallam, a szabályos ritmus, a tempó, tempóváltás

gyakoroltatásával.

Gazdagítjuk a gyermekek szókincsét a zenében használt fogalmak megismertetésével (magas – mély, halk – hangos stb.). Segítjük a helyes beszédritmus, artikuláció, hangképzés kialakulását a mondókázással, énekléssel.

- **A külső világ tevékeny megismerése:** *A gyermekek környezetének a család, az óvoda személyeinek, tárgyainak megismerésével, megnevezésével segítjük az anyanyelv fejlődését. Gyarapítjuk a szókincsüket az élő és élettelen világ megismerésével kapcsolatban.*

Segítjük a gondolkodás fejlődését a kérdésekkel-válaszokkal, az ok-okozati összefüggések megfogalmazására ösztönözzük őket.

A beszédet és gondolkodást együttesen fejlesztjük a matematikai tevékenységek révén. Megtanítjuk a gyermekeket a szóban közölt matematikai feladatok pontos megértésére. Végiggondoltatjuk, majd megfogalmazzatjuk velük a megoldáshoz vezető utakat.

Elmondatjuk velük a hasonlóságról és különbözőségekről gyűjtött tapasztalataikat. Pontos nyelvi kifejezésekre biztatjuk és tanítjuk őket. Alkalmaztatjuk velük a konkrét tapasztalatok során szerzett nyelvi ismereteiket (viszonyfogalmak használata, melléknévfokozás, névutók használata stb.)

- **Mozgás, edzés, szervezett mozgás:** *Megismertetjük őket a testnevelés foglalkozásokon használt kifejezések jelentésével, a felszólító mód használatával. Bővítjük a szókincsünket a testrészek, a mozgások, a foglalkozásokon használt tárgyak, eszközök megnevezésével.*

A közművelődési lehetőségek felhasználásával részt veszünk gyermekeinkkel múzeumpedagógiai foglalkozásokon, melyek a témakörök feldolgozását segítik. (Pl. Szüret, közlekedés, vízi világ, állatok, ...) A színház és múzeumlátogatások a közös élmény mellett a viselkedéskultúra elsajátítását és a kommunikáció gyakorlását, fejlesztését teszik lehetővé. A közös élmények, ismeretszerzések segítik az érzelmek feldolgozását, a történet újrajátszását, a kreativitás fejlődését. A pozitív élmények hatására a családok is választanak hasonló szabadidős programokat.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *a gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket*
- *bátran szólalnak meg, megfogalmazzák gondolataikat, érzéseiket. Képesek folyamatos elbeszélésre, próbálkoznak a történetek logikai és időbeli sorrendjének követésével*
- *képesek a párbeszédre, használják a megfelelő beszédfordulatokat*
- *kialakul a beszédfigyelme, kíváncsiak a felnőttek és társaik mondanivalójára*
- *meghallgatják a kérdéseket és válaszolnak rájuk*
- *a beszédhelyzetnek megfelelően, jól érthetően, megfelelő hangsúllyal, hanglejtéssel, hangerővel és sebességgel beszélnek*
- *beszédüket a személyiségüknek megfelelő, az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelően természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik*
- *tisztán ejtik a hangokat.*

3.3.2 Értelmi fejlesztés és nevelés

Célunk

- *A gyermek értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitásának fejlesztése*
- *A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységek biztosítása, amelyeken keresztül továbbiakat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.*

Feladatunk

- *valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása*
- *a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben történő gyakoroltatása*
- *változatos, sokoldalú tevékenységek felkínálása - építve érdeklődésükre, kíváncsiságukra, mint életkori sajátosságra -, melyeken keresztül a gyermekek*

tapasztalatokat szerezhethetnek a természeti és társadalmi környezetéről

- *a gyermeki aktivitás fenntartása, kíváncsiságuk kielégítése*
- *olyan élethelyzetek, lehetőségek teremtése, ahol a gyerekek maguk vizsgálódhatnak, megbeszélhetik a jelenségeket, gondolkodásra, magyarázatok keresésre indulhatnak a világ felfedezése közben*
- *bizonyos tevékenységek állandóságának és az ehhez kapcsolódó pozitív attitűd biztosítása*
- *a ránk bízott gyermek egyéni sajátosságainak, értelmi funkcióinak, mozgásfejlettségének, egyéb képességeinek megismerése, személyére szóló fejlesztése*
- *a motivációs helyzeteket átgondolásakor, a tevékenységek szervezésénél ügyelni kell a gyermekeket ért ingermotiváció megválasztására, megtartására*
- *a gyermekek önbizalmának növelése pozitív megerősítés alkalmazásával*
- *a sajátos nevelési igényű gyermek számára is a fejlesztő, másságot elfogadó környezet biztosítása*
- *szakmai kapcsolat tartása és együttműködés a nevelést segítő szakemberekkel (fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógypedagógus, stb.).*

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha életkoruknak megfelelően:

- *a gyermekek a kapott feladatokat megértik, önállóan teljesítik*
- *kialakul a szándékos figyelmük, megbízható az emlékezetük*
- *felismerik az elemi ok-okozati összefüggéseket, rész-egész viszonyát, tevékenységei gyakorolják*
- *a jelenségeket globálisan szemlélik*
- *képesek a rugalmas tevékenység váltásra*
- *problémamegoldó gondolkodásuk kialakul*
- *gondolkodásuk fejlettségi szintje közelít az elvont gondolkodásig*
- *képesek a hibák észrevételére, javítására*
- *kialakul a szabálytudatuk*
- *a tevékenységekben eszközhasználatuk kreatív, önálló*
- *kialakul a felelősségtudatuk*
- *képesek a munkájuk eredményét előre látni*
- *képesek a figyelemmegosztásra*
- *kialakul formaállandóságuk, a részletek pontos észlelése*

- *alkotásaikban megjelennek az egyéni fantáziára utaló jelek*
- *jól tájékozódnak síkban, ügyelnek az arányosságra*
- *a közös élményeket megjelenítik rajzaikban, szóban is meg tudják fogalmazni*
- *képesek változó tempójú, irányú, ritmusú mozgásra mozgásuk harmonikus, rendezett*
- *jól tájékozódnak az őket körülvevő környezetben*

Óvodánkban hagyomány a délelőtti beszélgető-kör. Valamint a magyar-angol kétnyelvű csoportokban a circle time.

Mesélünk-verselünk, beszélgetünk élményeiről, velük történt eseményekről.

Leginkább itt kerülnek elő az anyanyelvi és drámajátékok, találós kérdések, szólások, közmondások, de fontos szerepet kapnak a különböző fejlesztési területek, mint a hanghallás fejlesztése, ritmusfejlesztés, hangmagasság-hangmélység megfigyelése, beszédszervek fejlesztése, szókincsbővítés, képolvasás.

(gondolkodás, megfigyelés, ismeretszerzés, képzelet, figyelem, kreativitás fejlesztése, problémamegoldás a mindennapokban)

Az időbeli tájékozódást segítő eszközök használata, mellyel az idő múlását jelenítjük meg (naptár, születésnapi-fal, évszakfa).

Játékokat szervezünk, melyekben a játéköröm nyújtása mellett az érzelmi intelligenciát, a problémamegoldó gondolkodást, megismerési folyamatokat és gondolkodási műveleteket tudatosan és differenciáltan fejlesztjük.

3.3.3 IKT eszközök használata

Célunk:

- *A 3-7 éves korosztály informatikai műveltségének megalapozása, kommunikációs kultúrájának fejlesztése.*
- *Az IKT eszközök készségszintű alkalmazásának kialakítása a lehetőségekhez mérten.*
- *Az IKT eszközök felhasználása az óvoda-iskola átmenet hatékonyabbá tételéhez.*

Feladatunk:

- *a gyermeki érdeklődésre-kíváncsiságra építve, az IKT eszközök használatával a gyermekek ismereteinek bővítése, játéktevékenységük gazdagítása, értelmi*

képességeik, kreativitásuk fejlesztése

- *a szabad játék túlsúlyának megtartása mellett, lehetőség biztosítása az egyes tevékenységek új játékként való megélésének elősegítésére*
- *a kognitív, szociális képességek fejlesztése, a technikai eszközök használatában való jártasság elérése, az információk befogadásának elősegítése saját élményű tapasztalatszerzéssel*
- *az informatikai eszközök használatával, a személyre szabott differenciált feladatadás és az egyéni ütemű tapasztalatszerzés lehetőségének megteremtése*
- *az eszközök célszerű, hatékony, életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó, biztonságos, tervszerű használatához a feltételek megteremtése.*

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

célunkat akkor érjük el, ha életkoruknak megfelelően

- *a gyermekek készségei a digitális eszközök alkalmazásában kialakulnak, fejlődnek*
- *a tehetséges, és lemaradó gyerekek az IKT eszközök használatával megfelelően fejleszthetők*
- *a gyerekek képessé válnak az IKT kompetenciák befogadására.*

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.1 Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplőjének az óvodapedagógust tekintjük, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus modellt, mintát jelent a gyermekek számára; személyisége az elfogadó és segítő, támogató attitűdön alapszik.

Elvárásaink az óvodapedagógus felé

- *a Kt.-ben meghatározott felsőfokú szakirányú végzettség megléte
(az óvodapedagógiára vonatkozó szakmai ismeretek, a nevelőtestület jogkörébe tartozó intézményi dokumentumok, belső szabályzatok ismerete*
- *folyamatos önképzési igény*
- *nevelői alkalmasság, különösen: jó kapcsolatteremtő képesség, empátia, kedves nyílt személyiség, jó szervezőképesség*

- *pedagógusi elhivatottság, kiegyensúlyozottság, pontosság, megbízhatóság, türelem, etikus magatartás, jó humorérzék*
- *személyiségjegyei és külső ápoltsága szolgáljon modellül a kisgyermek számára.*

Elvárásaink az dajka munkatársak felé

- *az óvodapedagógus irányításával közreműködjön a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátásában a helyi nevelési program szerint*
- *az óvodai környezet rendjének, tisztaságának fenntartása*
- *az óvoda nevelési és egészségügyi előírásainak, belső szabályzatainak ismerete*
- *pontosság, megbízhatóság, türelem, segítőkészség*
- *igény a saját és környezetének higiénijára.*

4.1.1 Etikai Kódex

Az Egyesített Óvoda Etikai Kódexe az óvoda dolgozóinak magatartását meghatározó etikai normák gyűjteménye. Olyan normákat rögzít, amelyek etikai értelemben támpontot nyújtanak azokban a helyzetekben, amik nem szabályozhatók pusztán jogi eszközökkel, de mindenkor időszerűek, ezért iránymutatóak az intézmény dolgozóinak számára.

AZ ETIKAI KÓDEX CÉLJA:

Az Etikai Kódex célja egy közös értékrend kialakítása és az Egyesített Óvoda Intézményeiről kialakított pozitív kép erősítése.

A nevelőközösség (alkalmazotti közösség) összetartásának erősítése.

AZ ETIKAI KÓDEX ALAPELVEI

Célok, szabályok szerinti működés

- o Ismerd meg az intézmény céljait, elveit, és erre épüljön a hozzáállásod!
- o Ismerd meg az intézményed belső szabályzatait, működési, nevelési előírásait!
- o Ismerd meg és tartsd be a kompetencia határaidat!
- o Ismerd meg a munkaköri leírásodat!

Munkához való hozzáállás

- o A munkába pontosan, és felkészülten érkezz! A munkaidő kezdetét azt jelenti, hogy a munkakezdés időpontjában a munkavégzés helyén (csoportszoba, fejlesztő szoba,

iroda) munkaruhában elkezdjük a munkát.

- o A munkaidőt pontosan tartsd be!
- o Mindig a legfontosabb dolgokkal foglalkozz! a gyermekek érdekeinek figyelembevételével.
- o A szakmai munkádban törekedj a rendszerességre, egyéni megnyilvánulásaidban a kiszámíthatóságra!
- o Teljesítsd a feladataidat a megállapodás szerinti időben és minőségben!
- o Munkád során a munkádra koncentrálj!
- o Légy kreatív, küzdj a monotonitás ellen!
- o Tegyél meg mindent a saját fejlődésed érdekében, tudásodat, szakmai felkészültségedet folyamatosan mélyítsd (hospitálásokon, továbbképzéseken való aktív részvétellel,), és kísérd figyelemmel, a szakmáddal kapcsolatos újabb eredményeket!- oszd meg munkatársaidal a „jó gyakorlatokat”, tapasztalataidat.
- o Szakmai észrevételeket nyitottan fogadd - akár elismerőek, akár kritikusak!
- o A pedagógus és a dajka - szoros-kölcsönös munkavégzésre törekedjen, a másik személy munkáját tartsd tiszteletben!
- o Az új munkatársakat, pályakezdőket segítsd, bíztasd a legjobb tudásod szerint.
- o A magánéleted és a munkád igyekezz szétválasztani!
- o Az óvoda Házirendjében foglaltakat tartsd be!
- o A munkavégzést befolyásoló szert (alkohol, gyógyszer, ...) semmilyen esetben se fogyassz!(vagy... ne használj semmilyen a munkát negatív irányba befolyásoló szert)
- o Ha vendég, rokon, ismerős érkezik hozzád- jelezd a vezetőnek!
- o A mobiltelefonod csak a legszükségesebb esetben használd, a beszélgetés lehetőleg ne a gyermekek között történjen, s rövid legyen!
- o Személyes telefonszámaid szülőknak ne add ki.
- o Különféle pénzgyűjtések iránti igényeknek, a pedagógusnak ellen kell állnia!
- o A szülőkkal- javasolt, hogy magázódj, így az együttműködés építőbb lesz!
- o Ha pihenésre van szükséged a munkaközi szüneteket használd ki, ezt megteheted az ölelkezési időben is, de vedd figyelembe, hogy ez munkaidődből 20 percet tesz ki.
- o A csoportok szokás-szabályrendjének kialakításánál is a közösen kialakított egységes értékeket közvetítsd. A napirend alakításakor vedd figyelembe a melletted lévő csoport napirendjét.

Megjelenés, viselkedés

- o Öltözéked legyen tiszta, rendezett, Mesés kert logójával ellátott egységes póló, tunika, kötény. Megjelenésed ápoltságát a munkakörödhöz megfelelő, adott esetben alaklomhoz illő.
- o Kommunikációd legyen kulturált (hangere, hangszín, stílus), partneri, kollegiális, megfelelő tartalmú, formájú!
- o Viselkedésed, beszédmodod, külső megjelenésed feleljen meg a kulturált érintkezés írott és íratlan követelményeinek.
- o Bánj olyan tisztelettel, másokkal, ahogyan szeretnéd, hogy veled bánjanak!
- o Megnyilvánulásaidkal az oldott, jó munkahelyi légkört támogasd!
- o Kölcsonösen segítsük egymás munkáját, különösen az új dolgozók beilleszkedését.
- o A kialakult „jó gyakorlatok” -at oszd meg munkatársaidkal.
- o Óvd és véd, tartsd tisztán és rendben a környezetet!
- o Minden energiával, anyaggal, eszközzel takarékoskodj (világítás, víz, tisztítószer, papíráru, stb...)!
- o Kezeld tulajdonosi felelősséggel a nevelő- oktató munkát segítő tárgyi javakat!
- o Érezd kötelességednek az óvoda, a gyerekek, és egymás vagyontárgyainak tiszteletben tartását, óvását!
- o Közösségi portálokra csak kulturált fényképeket tölts fel- melyek nem rontják a megítélésed. (ha más személyekről is szeretnél képet feltölteni- kérj engedélyt tőlük!
- o A közösen kialakított „Mesés” szervezeti kultúra megtartására és átadására törekedj.

Munkaalkalmasság, egészségvédelem

- o Tartsd be a munkavédelmi előírásokat!
- o Tartsd karban a testi egészségédet!
- o Tartsd karban a lelki egészségédet!
- o Csökkentsd minimálisra a balesetforrásokat!
- o Ha nem bírod a terhelést, kérj segítséget, vagy mondd nemet, amit a helyzet megkíván!
- o Betegség esetén csak abban az esetben végezd munkádat, ha az a gyermekekre, kollégáidra nézve semmilyen ártalommal nem jár.

Információáramlás

- o Mindig törekedj arra, hogy jól informált legyél (az intézményben fellelhető információforrásokat rendszeresen tanulmányozd, és oszd meg munkatársaidal is.)!
- o Mindig időben juttasd el az információkat a megfelelő személyek számára!
- o Csak olyan információt adj tovább, ami tényszerű, és jogosult vagy az átadására!
- o Soha ne feledkezz meg titoktartási kötelezettségedről!
- o A bizalmas információkat kezeld felelősségteljesen! Az intézmény belső életével kapcsolatos információkat „szolgálati” titokként kezeld!
- o A pedagógusi munkát segítők (dajka néni, gyógypedagógiai asszisztens- nem adhattok a gyermekekről információt a szülőnek, csak a gondozási területen tapasztalt dolgokban tegyétek ezt meg.
- o Email címekre érkezett tartalmak napi megtekintése, ellenőrzése ajánlott.
- o Az óvodatitkári szobában található „csoport fiókot” rendszeresen ellenőrizzétek, naponta 11.00-12.00 óra között.
- o Facebook csoportokra csak oda illő, a kollégák által megbeszélte tartalmak kerüljenek. A fényképek feltöltésének feltételeit az óvodapedagógusok a szülőkkel is megbeszéljük.

Problémakezelés

- o Ha hibáztál, vállalj érte felelősséget, és igyekezz helyrehozni!
- o A problémákat az érintettekkel beszéld meg, megfelelő körülmények között. Szülőkkel fogadóóra keretében!
- o Konfliktusok során törekedj a győztes-győztes megoldásra!
- o A felnőtt konfliktusokat semmikor, és semmilyen formában ne próbáld a gyerekek előtt tisztázni!
- o A konfliktushelyzetek kezelésekor minden esetben a kulturált viselkedés legyen a jellemző.
- o Ha a partnereid között feszültség van, annak oldására törekedj!
- o Probléma esetén fordulj a tagóvoda vezetőjéhez.
- o Ha nem boldogulsz egy problémával, kompetens személytől kérj segítséget!
- o Szakmai vitáidat folytasd tárgyyszerűen, a tieddel nem egyező nézetek iránti toleranciával!
- o Probléma esetén először azzal beszéld meg, aki ebben érintett, majd ezt követően jelezd a vezetőnek.

- o Szülők felé közvetítsd, szülői értekezleten mondd el, a problémakezelés helyi szabályait- minden esetben az óvodapedagógussal beszéljenek először a szülők és csak utána keressék fel a vezetőt-.
- o Szülő-szülő közötti konfliktus megoldása esetén törekedjünk az objektivitásra, ne foglaljunk állást egyik fél javára sem. Elsősorban a coach-ing szerepben legyünk jelen.

Partnerekhez (gyerek, szülő, kolléga) való hozzáállás

Kívánatos, hogy a nevelőtestület az erkölcsi kérdéseket, az értékeket tekintve azonos szellemben, egységesen lépjen fel.

- o Fordulj tisztelettel és bizalommal partnereid felé!
- o Ismerd meg partnereidet, ez alapján adj számukra reális, pozitív megerősítéseket!
- o Fogadd el partnereidet olyannak, amilyenek!
- o Tapintattal kapcsolódj be mások munkavégzésébe!
- o Biztosíts minden partnered számára egyenlő esélyeket!
- o Ha partnereidnek segítségre van szüksége, lehessen rád számítani!
- o Vedd figyelembe partnereid kompetenciáit, és felelősséghatárait!
- o Partnereidtől ne fogadj el olyan személyes ajándékot, amely értékénél vagy az ajándékozás módjánál fogva lekötöttséghez vezet! (max.10.000 Ft)
- o A szülők munkáját saját célra csak akkor vedd igénybe, ha ez őt nem terheli, és nem ezért plusz figyelmet a gyermeke számára!!+ megfogalmazni
- o Tartsd tiszteletben a kollegáid magánéleti, világnézeti és politikai meggyőződését és vallási hovatartozását!
- o A vezető és a munkatársak kapcsolatát a korrektség, nyitottság, őszinteség, kölcsönös bizalom és tisztelet jellemezze.
- o a szülői beszélgetéseken csak a gyermekcsoportot érintő kérdéseket, feladatokat tárgyalj meg!
- o Minden esetben törekedj a nyílt, őszinte és erőszakmentes kommunikációra.

- o Egyéni beszélgetések alkalmával a gyermekek iránti szeretet a mérvadó. Pedagógusként
 - emeld ki a dicsérhető pontokat, majd a fejlesztendő területeket, problémákról úgy tájékoztasd a szülőket, hogy a szülő értse meg, hol tud segíteni.

Közösségi élet

- o Az értekezleteken aktívan, őszinte, objektív véleménnyel, előre vivő javaslattal segítsd a közös gondolkodást!
- o Segítsd elő az igazságos terhelést, eszerint vállalj az intézményi szintű feladatokból!
- o Aktívan vegyél részt a csapatépítő programokban!
- o Méltóan képviseld intézményedet, az intézménynek és dolgozóinak a jó hírét terjeszd!
- o Az intézmény által szervezett programokon aktívan vedd ki a részed!

Az etikai kódexben foglaltak betartása, betartatása mindannyiunk – az Egyesített Óvodában dolgozó pedagógus, pedagógiai munkát segítő, egyéb munkatárs - felelőssége, kötelessége!

Az etikai kódexben meghatározott szabályok, normák megsértése etikai vétség.

(A kötelességek elmulasztásáért a közalkalmazotti törvényben meghatározott módon felelősségre vonható a munkavállaló)

4.2 Tárgyi feltételek. A program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát

segítő eszközök, felszerelések

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítjuk ki, hogy a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését fejlődését, valamint, hogy lehetővé tegye a mozgás- és játékigényük kielégítését.

A gyermekeket-harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül.

Egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk az óvodapedagógusoknak, az óvodai munkatársaknak, lehetőséget teremtünk a szülők fogadására.

Célunk

Helyi programunk megvalósításához a tárgyi, környezeti feltételek megfelelőségének elérése.

Feladatunk

- o korszerű, az európai normáknak megfelelő minőségű eszközök beszerzése
- o a játék és egyéb fejlesztő eszközök kiválasztásánál a tudatos, életkornak megfelelő képességfejlesztés szempontjainak érvényesítése

- o az inkluzív neveléshez szükséges speciális kötelező eszközök beszerzése
- o az elhasználdott eszközök, berendezési tárgyak folyamatos cseréje, baleset és munkavédelmi szempontból évenkénti felülvizsgálata, a szükséges intézkedések megtétele
- o a gyermekek által használt eszközök, berendezési tárgyak könnyen elérhető, biztonságot nem veszélyeztető elhelyezése.

A programunk megvalósításához szükséges tárgyi erőforrások biztosításában, beszerzésében a következő **alapelveket érvényesítjük:**

- o az eszközök feleljenek meg a minőségügyi szabványnak
- o a gyermekbútorok alkalmazkodjanak a gyermekek testméretéhez
- o a játékeszközök beszerzésénél elsődleges szempont a minőség, a balesetmentes környezeti tényezők biztosítása.

Az Egyesített Óvoda intézményei rendelkeznek a 11/1994. (VI. 08.) MKM rendelet 7. sz. mellékletében meghatározott minimális eszköz és felszerelésjegyzékben előírtakkal. Ez alól kivételt képez az integrációs nevelés tárgyi szükségletei, melyek folyamatos beszerzése, fejlesztése a sérülés típusának megfelelően történik. Állandó feladatunk. az eszközök karbantartása, az elhasználdottak pótlása. (A tagóvodánkénti eszközlista a pedagógiai program 2. sz. melléklete.)

4.3 Az óvodai élet megszervezése

Az Egyesített Óvoda nevelési programja megvalósítható életkor szerint szervezett és osztatlan csoportban egyaránt.

A tagóvodák óvodapedagógusai hagyományaikra, eddigi bevált gyakorlatukra építve választják ki a számukra megfelelő szervezeti és időkeretet a következő szempontok figyelembevételével:

- a gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével
- az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja
- az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az

óvodapedagógus és a gondozásban is résztvevő dajka ebben a folyamatban is neveli, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését.

Csoportjainkat úgy szervezzük, hogy közel azonos életkorú gyermekek kerülnek egy csoportba. Igyekszünk figyelembe venni a szülők kérését, hogy az azonos bölcsődéből érkező vagy egymást régebben ismerő gyermekek egy csoportba kerülhessenek. Magyar-angol kétnyelvű csoportok is működnek az intézményünkben, ahol a angol nyelvi lektorok, az óvodapedagógusokkal együttműködve segítik az oda járó gyermekek angol nyelv elsajátításának a fejlődését.

4.3.1 Hetirend

A hetirend elsősorban az óvodapedagógust segíti abban, hogy nevelőmunkáját a folyamatosság, a rendszeresség, a tudatosság és a fokozatosság elve szerint végezhesse.

- *a ciklusokban a tartalmi egység elvei alapján, komplex módon jelenítjük meg a tevékenységi formákat*
- *naponta lehetőséget teremtünk az éneklésre, vizuális tevékenységre, verselésre, mesélésre a választhatóság elve szerint*
- *a gyermekeknek naponta biztosítjuk a szervezett játékos mozgást az életkori és egyéni sajátosságokhoz igazítva*
- *heti egy-két alkalommal minden csoportban kötelező testnevelést szervezünk*
- *a gyermekeknek lehetőséget adunk arra, hogy a megkezdett témát, tevékenységet kedvük szerint folytathassák a nap, a hét folyamán.*

A hetirend és napirend biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható környezet megteremtését. A heti rend, különösen a nevelési év elején és végén alakulhat, változhat. A beszoktatás ideje alatt lazább, rugalmasabb heti rendet készítünk

A kezdeményezések, foglalkozások szervezése a nevelési év folyamán:

- 3-4 évesek	november 01.- június 15.-ig
- 4-5 évesek	október 01.- június 15.-ig
- 5-7 évesek	szeptember 15.- június 15.-ig

A nyári hónapokban számtalan lehetőség nyílik arra, hogy az évszaknak megfelelően

tapasztalatokat szerezzenek a gyerekek spontán, játékos módon, illetve a gyermekek kéréseire, óvónő válaszára épülő tanulás is jelen lehessen. A nyári élet megszervezése a csoportnaplókban előre megírt terv szerint történik, mely tartalmazza a nyári napirendet, és a minden nap szervezett tevékenységek rövid leírását. A magyar-angol kétnyelvű csoportokban dolgozó óvodapedagógusok a Circle-time megvalósításához megfelelő légkört biztosítanak a gyermekek számára.

Egyéni képességekhez igazodó foglalkozások szervezési formái óvodánkban a cselekvéses, differenciáló és kooperációs tanulásszervezés, egyéni, páros, csoportos munka jellemzi. Az óvodánkban a gyermek cselekvéseken keresztül sajátítja el tudást, ismeretet, majd képes alkalmazni képességei által. Ezért fontosnak tartjuk a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulást. A magyar-angol kétnyelvű csoportokban a tanulás szervezésében a Circle time megvalósításához a magyar óvodapedagógusok és az angol nyelvi lektorok összehangolt munkája szükséges.

Párhuzamosan szervezzük a tevékenységeinket annak érdekében, hogy az eltérő ismeretekkel, adottságokkal rendelkező gyerekek sikerélményhez jussanak, megfelelő leterheltséget biztosítsunk számukra a megfelelő segítségadás mellett. Az óvodapedagógusaink megteremtik annak lehetőségét, hogy a gyermekek tevékenységeken keresztül élményeket szerezhessenek, felkeltik, és ébren tartják bennük a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére. A magyar-angol kétnyelvű csoportokban a tevékenységek szervezésében a magyar óvodapedagógusok és az angol nyelvi lektorok összehangolt munkája és együttműködése szükséges.

A heti rend általános tartalma és időkeretei:

Korosztály	Időtartam	Verselés, mesélés,	Ének, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Mozgás, Mindennapos szervezett mozgás	Mozgás, Szervezett mozgás	Külső világ tevékeny megismerése – Matematikai alapú tapasztalatszerzés
3-4 évesek	15-20 perc	Heti 2x	Heti 1x	Heti 1x	Naponta	Heti 1x kötelező	Heti 1x
4-5 évesek	20-25 perc	Heti 2- 3x	Heti 1x	Heti 1x	Naponta	Heti 1x kötelező	Heti 1x
5-8 évesek	30-35 perc	Heti 2- 3x	Heti 1x	Heti 1x	Naponta	Heti 2x kötelező	Heti 1x

4.3.2 Napirend

A napirend biztosítja a gyermek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségletének megfelelő váltakozását. A közel azonos időpontban, rendszeresen visszatérő, ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A napirendet a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez igazítjuk, valamint figyelembe vesszük a helyi szokásokat, igényeket.

- a napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását szem előtt tartjuk
- a napirend rugalmassága lehetővé teszi az előre nem tervezett események beillesztését is
- a napirendben kitüntetett helyet foglal el a gyermek legfőbb tevékenysége, alapvető szüksége: a játék. Elsődlegességét az összefüggő játékidővel biztosítjuk a napirendben.
- a napirendet áthatja a gyermek folyamatos, testi-lelki szükségletei szerinti gondozása
- a napirendben alkalmazkodunk az évszakokhoz, hogy a természeti hatások is szolgálják a gyermek fejlődését
- a pihenés előtti mesét, a szervezett játékos mozgást a napirendben tervezzük.

A napirend igazodik az évszak, idő és programváltozásokhoz. Biztosítja a gyermekek napi életének rendszerességét, figyelembe veszi a fejlődésben bekövetkezett változásokat.

A napirend általános időkeretei óvodánk nyitva tartása alatt:

- játék és szabadidős tevékenység:	5,5 óra
- étkezés, pihenés :	3 óra
- öltözködés, tisztálkodási tevékenység:	1,5 óra
- mindennapos mozgás:	20-30 perc
- komplex foglalkozások, Circle time:	35 perc

A napirend szervezésénél figyelembe vesszük a rugalmasságot, a folyamatosságot tartjuk

szem előtt, igyekszünk minél kevesebbszer megtörni a játék és egyéb tevékenységekre szánt időt. A napirend és heti rend kialakításánál az óvodapedagógusok az év elején egyeztetnek az óvoda helységeinek megfelelő kihasználtságának érdekében (közös mosdó). Az óvoda többi közös helységeinek a beosztását a tagóvodavezető készíti el a 16 csoport számára (tornaterem, Tetőkert, sószoza). A napirend alakulása csoportonként, korcsoportonként változik. (programok, időjárás, közös helységek, korcsoportok miatti különbségek...) A napirend minden csoport saját csoportnaplójában megtalálható. Valamint a szülők is megkapják azt a zárt facebook csoportokban, e-mailben a nevelési év kezdetén. Amennyiben változás történik a napirendben - rendkívüli események, járványügyi helyzet - arról értesítjük a szülőket.

4.3.3 A tagóvoda jeles napjai

Óvodánk hagyományai, ünnepei

Nevelési folyamatunk szerves része a hagyományok ápolása. Fontos feladatnak tartjuk, hogy a néphagyományokon alapuló szokásokat megőrizzük. Mivel az elődeink által felhalmozott tudást és tapasztalatot így tudjuk átörökíteni. A nevelésünkben kiemelt egyes jeles napok, ünnepkörök beépülnek mindennapi életünkbe. Az évről-évre visszatérő készülődés, az újra átélési vágy cselekedtetni gyermekeinket, erősíti bennük a közösséghez tartozás érzését. Az óvodánkban a néphagyományt őrző szemléletben nevelt gyermekeink érzelmileg gazdagabbak, értelmileg fogékonyabbak, biztonságérzetük nagyobb. Óvodánk magyar-angol kétnyelvű csoportjaiban az angolszász hagyományok is megjelennek.

Jeles napjainkra jellemző:

- hosszabb előkészülettel vezetünk be minden jeles napot
- az alkalomhoz illő dekorációval tesszük esztétikusabbá az ünnepet
- folyamatos, változatos tevékenységeket biztosítunk
- együtt játszással, együtt munkálkodással, tervezgetéssel örömtelivé, izgalmassá tesszük az ünnepvárás időszakát
- tartalmi megvalósítás során az életkort és az egyéni fejlettséget vesszük figyelembe
- a gyerekek kíváncsiságát kielégítjük
- a szülőket a közös programokba bevonjuk, ezzel is

erősítjük az óvoda-család kapcsolatát. A szülők aktív részvételével, ötleteikkel, az előkészületekben való segítségükkel a közös célok megvalósulását is segítik.

Óvodai szinten ünnepeljük a Jeles napokat és a Zöld óvoda címhez kapcsolódó jeles napokat :

- o Takarítási világnap: közös munkálkodás a játszóudvaron és a Tetőkertben
- o Szüreti multság: szemeztetés, préselés, kóstolgatás, mustivás, tánc ház jellemzi
- o Állatok világnapja: interaktív játékok a földszinti játszó udvaron és a Tetőkertben. A gyermekek és szülők által terményekből készített közös állatos alkotásokból kiállítás az óvoda földszinti és emeleti folyosóján, örökbe fogadható állatokra szavazás az aulában.
- o Őszi-családi egészségnap, melyet a tagóvoda Környezettudatosságra és Egészséges életmódra nevelés munkacsoportjai szerveznek
- o Halloween barkács délután és party a magyar-angol kétnyelvű csoportokban
- o Márton nap – lámpások készítése, „libaságok” a csoportokban az óvodapedagógusok szervezésével
- o Mikulás: minden csoport meglátogatja a meghívott „igazi” Mikulást
- o Adventi időszak: érzelmi ráhangolódás az ünnepre, mely elsősorban a családdé. Adventi barkács délutánra hívjuk a szülőket
- o Téli ünnepkörhöz kapcsolódó Mesejátékot ad elő az alkalmazotti közösség a gyermekek számára
- o Adventi játszó délután vagy közös „gyertyagyújtás” vagy ünnepség a csoportokban
- o Téli teahét: gyógynövényekből készített teákkal ismerkedhetnek a gyermekek a hét folyamán. A szülők minden nap megkóstolhatják a teákat.
- o Farsang hete: vidámság, mókázás egész héten. Egyik nap délelőttjén maskarába öltözés a csoportokban
 - A Tetőkertünk színpadán Zenés Táncjáték szervezünk két napon is, az óvodánkba járó gyermekek és szülei számára, emeleti bontásban.
- o Március 15. megünneplése csoportonként változó, a kokárdát mindannyian kitűzzük
- o Víz világnapja: interaktív játékok a földszinti játszó udvaron és a Tetőkertben. A gyermekek és szülők által újrahasznosított anyagokból készített közös vizes alkotásokból kiállítás az óvoda földszinti és emeleti folyosóján
- o Színház világnapja: Az óvodánk Tetőkerti színpadán egy gyermekeknek szóló mese előadás szervezése, ahol a gyermekek a szüleikkel nézhetnek meg
- o Autizmus világnapja: délelőtt érzékenyítő játékok a csoportokban a gyermekek

számára. Délután autista szülők számára szervezett teadélután

- o Húsvét: ismerkedés a húsvéti népszokásokkal, nyuszi-várás, tojáskeresés az udvaron, locsolkodás.
- o Húsvéti kézműves délután a szülőkkel
- o Tavaszi-családi egészségnap, melyet tagóvodánk Környezettudatosságra és az Egészséges életmódra nevelés munkacsoportjai szerveznek
- o Föld napja: Egy gyermek-egy palánta, virágültetés délelőtt az óvoda kertjében
- o Édesanyák és nagymamák köszöntése: csoportonként eltérően, egyéni illetve csoportos köszöntéssel
- o Madarak-Fák napja: interaktív játékok a földszinti játszó udvaron és a Tetőkertben
- o Gyermek hét: oldott vidámság, ugrálóvár, mozgásos játékok az udvaron és a Tetőkertben, zenés- táncház, egyéb az óvodapedagógusok által a gyermekek számára szervezett programok
- o Évzáró ünnepek és Ballagás - Búcsúzás az óvodától a családok részvételével az óvodánk Tetőkerti színpadán vagy a Nevelőtestületi szobában
- o Az óvodánk magyar-angol kétnyelvű nagycsoportjai számára külső helyszínen szervezett évzáró előadás a családok részvételével
 - Az ünnepek, hagyományok, jeles napok megünneplése csoportonként eltérő lehet.

Minden csoportnak vannak saját hagyományai pl. Mindenszentek-

Töklámpás, Medve nap, Apák napja, Családi Táncház....

Óvodai szinten a *Hagyományápoló- és dekorációs munkacsoport* a *Környezettudatosságra és az Egészséges életmódra neveléssel foglalkozó munkacsoportok* a felelősek az adott ünnepköri feladatok koordinálásában. A csoportnaplók programtervei tartalmazzák a szervezési feladatokat, melyek az óvodai csoportra vonatkoznak.

- o Egyéb: gyermekek születésnapjainak megünneplése a csoportokban,

4.4. Az óvoda kapcsolatrendszere

Nevelőmunkánkban a gyermekek személyiségfejlődését folyamatnak tekintjük, melyben az óvodába lépést megelőző és az azt követő időszak egyaránt fontos szerepet tölt be.

Az óvodát szociális és nevelési funkciója összekapcsolja a családdal, és azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Célunk

A partnerekkel való folyamatos, korrekt együttműködés.

Feladatunk

A partnerkapcsolatokat tervszerűen működtetjük az Egyesített Óvoda Irányelvei alapján, melyet a Pedagógiai Program és az SZMSZ tartalmaz.

Sikerkritérium

Célunkat akkor érjük el, ha

- *partnereinkkel az együttműködés a tervezettnél megfelelően működik*
- *az együttműködés alapelvei érvényesülnek*
- *a partneri elégedettségi mutatók pozitívak.*

4.4.1 Az óvoda és a család kapcsolata

Minden óvodás gyermek fejlesztésének alapja a gyermek személyiségállapotának megismerése. A személyiség fejlődésének támogatásához törekszünk a szülők, nevelésben közreműködők nevelési szokásait, elvárásait megismerni, és az együttműködés érdekében egyeztetni nevelési céljainkat, feladatainkat.

Célunk

A családi nevelés erősítése, a család és az óvoda együttműködésének elősegítése a gyermekek összehangolt nevelése érdekében.

*Korrekt, kölcsönös bizalom, kétoldalú segítségnyújtás kialakítása és fenntartása, az óvoda pozitív szerepének megalapozása, majd megtartása, a szülők megnyerése a közös nevelés érdekében. Az óvoda kezdéstől az óvoda befejezéséig különböző szintű kapcsolattartási, tájékoztatási formák működtetése, melyeken keresztül a **szülők betekintést nyerhetnek, tapasztalatot szerezhetnek és meggyőződhetnek** az óvoda környezeti jellemzőiről, pedagógiai tevékenységéről, a pedagógusok el-és befogadó személyiségéről a gyermekcsoportok életéről és gyermekeik fejlődéséről.*

Az együttműködés alapelvei

- *a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítő, segítő szerepet tölt be*
- *az együttműködést jó partnerkapcsolatban valósítjuk meg*
- *figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait. Az együttműködés, a segítségnyújtás módját a családokhoz illesztjük*
- *az együttnevelésben a kezdeményező, elfogadó szerepet vállaljuk fel*
- *a szülők kéréseit, javaslatait igényeljük, megfontoljuk*
- *biztosítjuk a családi és az óvodai élet közötti folyamatosságot, az átmenetet*
- *a kapcsolatfelvétel és -tartás legmegfelelőbb módját családonként keressük meg*
- *megértő, bizalmat ébresztő magatartással kezdeményezünk kapcsolatot minden családdal*
- *a családdal kapcsolatos információkat diszkréten-titoktartási kötelezettség- kezeljük.*

Feladatunk

- *az óvoda nyitottságát biztosítjuk*
- *a szülőket tájékoztatjuk arról, hogy a különböző szintű és tartalmú információhoz hogyan juthatnak hozzá (faliújságok, dokumentumok, honlapok)*
 - *a szülőket megismertetjük azokkal a formákkal és lehetőségekkel*
 - *amelyekben saját gyerekükről*
 - *a gyerekek csoportjáról*
 - *az óvoda életéről, tartalmi munkájáról kaphatnak tájékoztatást*
- *arra törekszünk, hogy az óvodába lépéstől az óvoda befejezéséig a kapcsolattartást jellemezze*
 - *az együttműködési készség*

- a kölcsönösség
 - a tisztelet
 - az odafigyelés, nyitottság
 - a korrekt partneri viszony
- a kapcsolattartási formákat, lehetőségeket megismertetjük a szülőkkel.

A fejlesztés lehetőségei:

- szülők bizalmának elnyerése magas szintű szakmaisággal, emberséggel
- a szülők megfelelő motiválása az együttműködési formák működtetésére
- a különböző kapcsolattartási formák eredményességi, részvételi mutatói alapján megerősítés vagy változtatás (rendkívüli, járványügyi helyzetben az IKT eszközök segítségével megvalósított kapcsolattartás biztosítása)
- a gyermekek fejlődésével kapcsolatos tájékoztatás rendszeres, objektív, szakmailag megalapozott, dokumentumokkal alátámasztott alkalmazása
- a szülők véleményeinek, igényeinek évenkénti megismerésével, felmérésével a kapcsolattartás változtatása, fejlesztése
- az óvoda részéről megnyilvánuló nyitottsággal a szülők jogos kérésének figyelembevétele.

Az együttműködés formái

A szülők folyamatos, reális, rendszeres tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről, óvodai életéről.

- A gyermekek óvodába kerülése előtt családlátogatást kezdeményezünk, valamint ismerkedési lehetőséget –játzó délelőtti- szervezünk az óvodában. Mindkét együttműködési formát a tájékozódás és az ismerkedés fontos eszközének tekintjük.
 - A szülőtől való elválás megkönnyítése érdekében a „szülő beszoktatást” szorgalmazzuk, ezzel a lehetőséggel hosszantartó hiányzás esetén ismét élhetnek a családok.
- Naponkénti párbeszéd rövid ideig tart, de alkalmat adunk a szülőknek betekinteni a gyermekcsoport életébe, naprakész információkkal szolgálunk, főként a délutáni - a gyermekek óvodából történő hazavitelek- időszakban.
- Szülő jelenléte a csoportban: legjellemzőbben az átmeneti, „befogadási” időszakban alkalmazzuk, de esetenként célzottan, megbeszélte időpontban megfigyelheti gyermekét a közösségben akár szülői, akár óvodapedagógusi kezdeményezésre.

- *Időpont egyeztetéssel (nyílt nap – nyílt hét) lehetőséget adunk a szülők számára, hogy betekintést nyerjenek gyermekük óvodai életébe. Esetenként videó felvételt is készítünk, a szülők bejegyző nyilatkozatának aláírását követően, hogy megismerhessenek különböző tevékenységformákat a csoportban.*
- *Fogadóórán a „négy szemközt” beszélgetés, a közös megoldáskeresés lehetőségét teremtjük meg, részletes, objektív tájékoztatást adunk a gyermekek fejlődéséről. Esetenként online formában.*
- *Szülői értekezleten alkalmat adunk arra, hogy a szülők megismerkedhessenek az óvoda célkitűzéseivel, a tagóvodát és/vagy csoportot érintő programokkal, eseményekkel az általánosan érdeklődésre számot tartó témákban eszmecsere alakuljon ki. Rendkívüli helyzetben, pl. járvány esetén online formában valósítjuk meg*
- *Egyes programok, ünnepélyek, az ezzel összefüggő „munka és játszó délutánok” szervezésével szintén az óvoda és a szülők együttműködését erősítjük.*
- *A szülői közösség a választott tagjai – Szülői Szervezet- által képviseli a szülők jogait, érdekeit, véleményét a törvényben meghatározott módon és esetekben. Elnökük a szülői képviseletet biztosítja az Egyesített Óvoda szintjén.*

Az óvoda és a család együttműködése eredményes, ha

- *a szülők és az óvoda értékrendje közel azonos, és együttműködő partnerként támogatják a gyermek fejlődését*
- *aktívan részt vesznek az óvoda közösségformáló rendezvényein (pl. őszi- és tavaszi egészségnap, alapítványi est)*
- *részt vesznek az óvodapedagógus által kezdeményezett fórumokon (pl. szülői értekezletek, csoportra vonatkozó tervek ismertetése, fogadóórák, nyílt napok, szervezett tevékenységek stb.)*
- *a szülők és a pedagógusok kapcsolatára jellemző a konstruktív együttműködés.*
- *a számukra biztosított fórumokon – beszoktatási kérdőív, szülői elégedettségi kérdőív – élnek a visszajelzés, javaslattétel lehetőségével*

4.4.2 Kapcsolat a társintézményekkel

4.4.2.1 Kapcsolat a bölcsődékkal

Az együttműködés alapelvei:

- *elősegítjük a bölcsődéből érkező gyermekek számára is az érzelmi biztonságuk megteremtését*
- *fokozatos ismerkedéssel igyekszünk az átmenetet zökkenőmentessé tenni*
- *kölcsönös nyitottságra törekszünk.*

Az együttműködés formái:

- *kezdeményezzük a két intézmény egymással szembeni elvárásainak megismerését, közelítését*
- *meglátogatjuk a körzethez tartozó bölcsődében a gyerekeket, gondozónőket*
- *lehetőséget teremtünk a környező bölcsődék számára, hogy a gondozónők betekintést nyerjenek az óvodai életbe, s hogy személyesen is megismerkedhessenek a leendő kiscsoportos óvodapedagógusokkal, illetve kezdeményezzük az óvodapedagógusok látogatását a bölcsődékbe.*
- *lehetővé tesszük a bölcsődés gyermekek számára is, hogy társaikkal/szüleikkel belátogathassanak az óvodába, találkozhassanak leendő óvodapedagógusaikkal, ismerkedhessenek az óvodai környezettel.*
- *szorgalmazzuk közös szakmai napok megszervezését*

4.4.2.2 Kapcsolat az iskolával

Az együttműködés alapelvei:

- *zavartalan átmenetre törekszünk*
- *a nyitottságot szorgalmazzuk, melynek minden esetben kétirányúnak kell lennie az együttműködésben hangsúlyt fektetünk a kölcsönös bizalomra.*

Az együttműködés formái:

- *tájékozódunk a közeli iskolák pedagógiai programjáról, nevelési alapelveiről, követelményeiről (első osztály)*
- *lehetőséget teremtünk a betekintésre az iskolák számára az óvodai életbe, helyi programunkba*
- *lehetőséget teremtünk a leendő tanítók számára nagycsoportos óvodásaink megismerésére, s hogy a gyerekek még óvodai környezetükben ismerkedhessenek a tanítókkal*

- *lehetővé tesszük az iskolák számára a bemutatkozást a szülőknek készített szóróanyag közzétételével*
- *szorgalmazzuk az iskolába lépés évében óvodásaink számára az iskolai tanóra látogatást, az iskolák erre felhívó plakátjait, szóró anyagát kihelyezzük, eljuttatjuk a szülőkhez*
- *igényeljük az iskoláktól a visszajelzést volt óvodásaink beilleszkedéséről, tanulmányi eredményeiről.*

4.4.2.3 Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

Az együttműködés alapelvei:

- *a közművelődési intézmények (könyvtár, művelődési ház, múzeum, színház) sajátos lehetőségeit tudatosan használjuk fel a nevelőmunkánkban*
- *a kínálatból úgy válogatunk, hogy választásunk a nevelési feladatok sokoldalú megoldását segítse elő.*

Az együttműködés tartalma:

- *könyvtárlátogatást (néhány alkalommal évente) szervezünk annak érdekében, hogy felkeltsük a gyermekek érdeklődését a könyvek és a könyvtár iránt, olvasóvá nevelést valósítunk meg*
- *lehetőséget teremtünk arra, hogy a közeli művelődési házak gyermek és családi programjairól tájékozódhassanak intézményünkben a szülők, néhány óvodás programra látogatást szervezünk*
- *az 5-7 éves gyermekeink számára múzeumlátogatást szervezünk, megfelelő előkészítéssel (múzeumi szakemberek segítségével) a gyermekek számára érthető, hozzájuk közel álló élményt szerzünk*
- *színházi élményhez az óvoda épületében szervezett, és színházlátogatások alkalmával juttatjuk a gyermekeket.*
- *A zöld óvoda program részeként Budapest környéki arborétumokba ellátogatunk.*
- *Állatkerti bérletet vásárolunk, évente egy alkalommal minden csoporttal ellátogatunk a Fővárosi Állat-és Növénykertbe*
- *Minden nevelési évben örökbe fogadunk egy állatkertben élő állatot*

4.4.2.4 Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel, a XIII.ker. Önkormányzat Szociális Osztályával

A kapcsolat intenzitását, rendszerességét elsősorban a törvényi szabályozások, ill. a fenntartói rendelkezések határozzák meg.

A kapcsolattartás elvei:

- *az óvodában a gyermekek orvoshoz, védőnőhöz fűződő viszonyát pozitív attitűd erősítésével segítjük (rendszeres találkozás, barátságos légkör, az egészségügyi problémák tapintatos kezelése*
- *az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében a védőnői hálózattal és a szociális osztály munkatársaival szoros együttműködés kialakítása a hátrányos helyzetű, valamint halmozottan hátrányos helyzetű családok gyermekeinek korai (3 éves kortól) óvodáztatásáért.*

A kapcsolattartás formái:

- *a hátrányos helyzetű családoknál családlátogatás megszervezése (védőnő, óvodapedagógus, vagy gyermekvédelmi felelős)*
- *hátrányos helyzetű családok életminőségének folyamatos figyelemmel kísérése kölcsönös tájékoztatással (védőnő, gyermekvédelmi felelős)*
- *a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatáról a gyermekorvos, ill. a védőnő gondoskodik, melynek helyéről, idejéről a védőnő informálja az óvodát és a csoportok havi programján keresztül a csoportos óvodapedagógusok a szülőket (hatályos EüM rendelet alapján)*
- *a különböző egészségügyi intézményekbe (gyermekorvosi rendelő, gyermekfogászat) csak ismerkedési céllal látogatnak el a gyerekek.*
- *Heti rendszerességgel szociális segítő van jelen az óvodában, akihez az óvodapedagógusok és szülők is fordulhatnak segítségért. Gyermekvédelmi kérdésekben rendszeresen egyeztet a tagóvoda gyermekvédelmi felelősével és a tagóvoda vezetőjével*

4.4.2.5 Kapcsolat a közoktatás-irányítással és a szakmai szolgáltató szervezetekkel

Az együttműködés intézményei

- Budapest Főváros XIII. kerület Önkormányzat, Polgármesteri Hivatal, MISO
- Fővárosi 3. Számú Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
- Budapest XIII. kerületi Pedagógiai Szolgáltató Központ
- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XIII. Kerületi Tagintézménye
- Prizma Általános Iskola és Óvoda EGYMI
- Heim Pál Országos Gyermekgyógyászati Intézmény Mentálhigiénés Központ
- SNI-s gyermekek egyéni fejlesztéséhez szükséges speciális intézmények
- Prevenációs Központ Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat szociális intézménye
- XIII. Kerületi Önkormányzat Szociális-és Köznevelési Osztály
- XIII. Kerületi Kormányhivatal – Gyámügyi Osztály
- BRFK XIII. ker. Rendőrkapitányság
- Fővárosi TEGYESZ (Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat)
- VADASKERT GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGPSZICHIÁTRIAI KÓRHÁZ ÉS SZAKAMBULANCIA
- Vöröskereszt.

Az együttműködés alapelvei:

- A gyermek mindenekfelett álló érdekének képviselője
- intézményeink zavartalan működése érdekében korrekt, a szükséges kompromisszumok megkötésére kész, az alapvető célkitűzéseinket segítő együttműködésre törekszünk
- hangsúlyt fektetünk a kölcsönös bizalomra alapuló rendszeres kapcsolattartásra
- igényeljük a naprakész információk áramlását, törekszünk azok megszerzésére
- igényeljük a kerületi szakmai szolgáltatásokat (óvodapszichológusok, szaktanácsadó).

Az együttműködés akkor eredményes, ha az óvodapedagógusok, a tagintézmény vezetői, az intézményvezető, a fenntartó, a pszichológusok, gyógypedagógusok az egészségügyi dolgozók, a szakmai és szakszolgálatok az óvodai nevelés eredményessége, a gyermekek sikeres életútjának megalapozása és támogatása érdekében együtt munkálkodnak.

5. Az óvodai élet tevékenységformái

5.1 A játéktevékenység

A játék az óvodás gyermek legjellemzőbb életmegnyilvánulása, az iskola előtti kor legfontosabb, leginkább fejlesztő alaptevékenysége.

A játékban fejeződik ki legkorábban és legteljesebben a gyermeki személyiség. A kisgyermek belső tartalmaik kifejezésére használják a hozzájuk legközelebb álló nyelvet, a játékot.

A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőt, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

Célunk

Széles körű játéklehetőségek biztosítása, melyek módot adnak arra, hogy a gyermekek boldog, egészséges lelkű, kiegyensúlyozott, a világ dolgai iránt nyitott, eleven eszű, elevenen mozgó, önállóan kezdeményezők legyenek.

Olyan érzelmi-akarati tulajdonságok kialakítása a gyerekekben, melyek lehetővé teszik a közösségbe való beilleszkedésüket, együttműködésüket.

Feladatunk

- *nyugodt, érzelmi biztonságot adó csoportlétkör megteremtése*
- *cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása*
- *megfelelő hely, idő, eszközök és élményszerzési lehetőségek biztosítása a különböző játékformákhoz, a mozgásos játékokhoz, a gyakorló játékokhoz, a szerepjátékokhoz,*

az építő, konstruáló játékokhoz, barkácsoláshoz, a szabályjátékokhoz, a dramatikus játékokhoz és a bábozáshoz

- *a gyerekek képességeinek a lehető legalaposabb megismerése, elősegítése annak, hogy fejlődésük következő, magasabb szintjét fokozatosan elérhessék*
- *a gyermekcsoport társas kapcsolatainak megfigyelése, segítése*
- *a különböző játékfajták megjelenésének, differenciálódásának figyelemmel kísérése a gyerekek játékában*
- *modell értékű felnőtt viselkedési minta adása a játék közbeni magatartási, viselkedési, kommunikációs formákról*
- *a játék során kitárulkozó gyermeki személyiség tiszteletben tartása.*

A napirendben biztosítjuk a viszonylag összefüggő játékidőt. Meleg, megértő, elfogadó légkört alakítunk ki. A személyiségfejlődésben jelentkező szükségletek játékban történő „átfordításához” segítséget adunk. Kisebb körülhatárolt játéktereket alakítunk ki, ahol 4-6 gyermek együttjátszhat, illetve lehetővé tesszük, hogy a gyermek maga is alakíthasson a rendelkezésre álló tárgyakból, eszközökből újabb tereket. Megteremtjük a szabad mozgás, szabad társválasztás feltételeit. A csoport összetételét és fejlettségét figyelembe véve biztosítjuk a kellő mennyiségű játékeszközt. Tudatosan és folyamatosan szervezzük az óvodán belüli és kívüli élmény- és tapasztalatszerzési lehetőségeket. Megteremtjük az élmények sokféle feldolgozásának, az újrajátszásnak lehetőségeit. Formáljuk és erősítjük a csoporton belüli társas kapcsolatokat. Körülményeinkből adódóan alakítjuk a más csoportok gyermekeivel, felnőttekkel való kapcsolataikat. Lehetővé tesszük a különböző játékfajták sokszínű jelenlétét a csoport játékában (gyakorló-, szerep-, építő-, konstruáló játék, dramatizálás, bábozás stb.).

Tiszteletben tartjuk:

- *a játék önkéntességét, szabadságát*
- *a gyermekek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását, kreativitását*
- *önálló téma- és szerepvállalását*
- *az egyén és a csoport közös döntéseit, konfliktusmegoldásait.*

Figyelemmel kísérjük:

- *a játékhelyzetek kialakulását, változását, kombinációit*

- a szabályok betartását, amelyeken az egyén és a közösség együttélése alapul
- figyelemmel kísérjük, feltárjuk és követjük a gyermeki érdeklődést
- az egyének és játszócsoportok játékát támogatjuk
- támogatjuk a gyermekek egymástól „tanulását” a játékban.

Játéktevékenységekben a gyermek gyakorolja erősségeit, szélesíti látókörét, szociális tapasztalatokra tesz szert, megismétli és alkotó módon kombinálja a környező élet jelenségeit. Ennek lehetőségét folyamatosan biztosítjuk állandó és változó játszóhelyekkel. Az időszakos játékaink kapcsolódnak a közös vagy a gyermekek egyéni élményeihez (kirándulás, piaci vásárlás, jeles napok, színházlátogatás, stb.). A spontán játéktevékenységeik mellett folyamatosan megismertetjük őket képességeiknek megfelelő játékeszközökkel és szabályjátékokkal. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a szabad játéktevékenységeik az életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelő tartalommal bírjanak. A játék menetét figyelemmel kísérjük, szükség esetén ötletadással, barkácsolással támogatjuk a tevékenységet.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha a gyermek

- *örömmel, önfeledten játszik*
- *szükségleteinek és életkorának megfelelő játékot választ*
- *részt vesz közös játékban*
- *önálló, kezdeményező megnyilvánulásai vannak*
- *elfogadó, pozitív érzelmek kísérik a társakkal való játékban*
- *aktívan részt vesz az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban is*
- *betartja és követi a megismert szabályokat*
- *képes kreatív együttműködésre, gondolkodásra*
- *megvalósítja egyéni ötleteit és azokat meri vállalni is*
- *helyesen választ az adott tevékenységhez anyagot, eszközt*
- *saját élményeit képes újrajátszani*
- *konfliktusait többnyire képes meg-, illetve feloldani*
- *kialakulnak olyan érzelmi-akarati tulajdonságaik, amelyek alkalmassá teszik a közösségben való sikeres eligazodásra (pl. türelem, együttérzés, segítőkészség,*

kitartás, küzdeni tudás stb.).

5.2 Munkajellegű tevékenységek

A gyermekek munka jellegű tevékenysége a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutat. A személyiségfejlesztés fontos eszköze. A gyermek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőttek munkáját utánozza. Megfigyeli a rendszeresen visszatérő munkálatokat, és ráébred arra, hogy az emberi élet velejárója egy-egy adott cselekvéssor.

A játék és a munka jellegű feladatok integrálódása az egyén és a közösség együttműködését alakítja és erősíti.

A játék és a munka jellegű tevékenység önként és szívesen végzett aktív, cselekvő tapasztalás. A közösségi kapcsolatok alakításának fontos eszköze, a saját és a mások elismerésére nevelés egyik formája.

Tudatos pedagógiai szervezést és a gyermekkel való együttműködést igényel a pedagógustól.

A gyermekmunka jellegű tevékenysége a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Célunk

A gyermekekben olyan tulajdonságok kialakítása, hogy szívesen és örömmel tevékenykedjenek és az elvégzett munkát meg is tudják becsülni.

Feladatunk

- *a munkafolyamatokat tudatos szervezése a gyermekekkel együttműködve*
- *a gyermekek eljuttatása a munkavégzéssel kapcsolatos jártasságok, készségek szintjére*
- *a személyiségfejlődésükhöz szükséges, attitűdök, képességek (pl. kitartás, önállóság, felelősségvállalás, céltudatosság) következetes alakítása és fejlesztése*
- *a gyermek egyéni képességeinek konkrét és reális értékelése*
- *a gyermek ösztönzése arra, hogy kezdeményezzen és többféleképpen próbálgasson egy-egy munkafolyamatot. Az önálló próbálkozás mellett a munkafogások megmutatása*
- *a tevékenységek során a kisebb gyermekek önállóságra törekvésének figyelemmel kísérése annak érdekében, hogy a nagyobb gyermekek segítőkészsége azt ne nyomja el*
- *a szülők támogatása abban, hogy a gyermekotthon is gyakorolhassa az*

önkiszolgálást, és a családért végzett tevékenységeket

- *példamutatás a munkához való viszonyunkban és munkatársainkkal való együttműködésünkben.*

Tartalom

- **Önkiszolgálás**
- **Közösségért végzett tevékenységek**

Szorosan összekapcsolódik az egészséges életmódra nevelés gondozási teendőivel (lásd egészséges életmód). Megismertetjük a gyermekeket egy-egy használati tárgy alkalmazásával, az önkiszolgálás különböző műveleteivel, azok sorrendjével.

Gyakorlás útján megszilárdítjuk az önkiszolgálás készségeit, kialakítjuk az önálló munkavégzés szokásait, ehhez egyéni fejlettség szerint segítséget nyújtunk.

3-4 éves korban az önkiszolgáló munkáknál a gyermekeknek az életkori sajátosságaiból kiindulva, még sok segítséget nyújtunk. A testápolásban a gyermekek megismerkednek a higiéniahoz szükséges eszközökkel és technikákkal, a WC használatától kezdve, a kézmosáson keresztül, a fogápolási szerek, a szalvéta és a zsebkendő használatáig. A tevékenységek gyakorlása során a gyermekeknek mindig csak annyit segítünk, amennyit feltétlenül szükséges. A már kialakult készségeket gyakorlással rögzítjük. A gyermekek a felnőttek segítségével ismerkednek meg a különböző használati tárgyak alkalmazásával. Az étkezések során az önmaguknak terítés, az öltözködés folyamatában a ruhák, a cipők, a kabátok, a sapkák és egyéb ruhaneműk segítséggel történő fel- és levétele tartoznak ide az önkiszolgáló tevékenységhez. A 4-5 éves korra az önkiszolgálásukhoz szükséges készségeik gyakorlás útján kezdenek megszilárdulni, ezért a szóbeli segítségnyújtás javára tolódik el a pedagógusok által adott segítség. A testápolás során is dicsérettel, kéréssel és időnkénti ellenőrzéssel erősítjük ezt, miközben bővítjük az egyedül elvégzendő tevékenységek körét, a megfelelő WC papír használatától kezdve, a helyes kézmosáson keresztül, az önálló fogápolásig. Az étkezések során is bővül a végezhető feladatok köre, a villa használatától a vizeskancsó önálló használatáig. Az öltözködésben a saját szekrényük körüli rend kialakításának igénye is bővíti a tartalmat, természetesen a ruhaneműk egyre önállóbb felvételével, a gombok, a csatok és a zipzárok használatának gyakorlásával.

5-6-7 éves korra a gyermekek az önkiszolgáló tevékenységeket teljes biztonsággal és

természetes feladatként látják el. A már kialakult képességeik segítségével a szükséges feladatokat segítségnyújtás nélkül tudják végrehajtani és igénylik a nagyobb erőfeszítést igénylő tevékenységeket is a testápolásban, az étkezésben, az öltözködésben. Az óvodás koruk végére képessé válnak a szükségleteik életkoruknak megfelelő önálló kielégítésére.

Közösségért végzett tevékenységek:

a) *naposi munka*

b) *a mindennapi étellel kapcsolatos állandó, és alkalmoszerű munkák (pl. segítség az óvónőnek és más felnőtteknek, alkalmi megbízatások)*

c) *környezet, növény és kisállat gondozás.*

d) *Naposság*

A naposi feladatokkal fokozatosan ismertetjük meg a gyermekeket. A jelkép (kötény, napostábla vagy kitűző) nem csak a megbízást és a feladatvállalást jelzi, hanem vonzóvá teszi a tevékenységet, amire a gyermek büszke és örömmel, sikeresen teljesíti azt. Ügyeljünk arra, hogy a naposi munka elvégzése minél kevesebb időt vegyen el a gyermek játékidőjéből. A naposság időtartamában és feladataiban illeszkedik a folyamatos napirend kereteihez és formáihoz. A fokozatos feladatbővülés mindig a gyerekek fejlettségi szintjéhez kell, hogy alkalmazkodjon. A naposok munkáját az óvónő és a dajka segíti. Olyan légkört kell teremteni, amelyben a feladatokat a gyermekek örömmel végzik, társaikkal együttműködhetnek.

A naposi munka bevezetése a csoportokban: A munka önként vállalt feladat, mely kelléke a kötény. Ügyeljünk arra, hogy mindenki részt vállaljon a munkafeladatokból. Ennek érdekében megfelelő motiváció, az elvégzett munkát követő értékelés.

A munkamennyiséget mindig az adott gyermek képességeihez és teherbírásához mérten adjuk. A szóbeli és tevőleges segítség arányait mindig a gyermek fejlettségi szintje határozza meg. A naposi munkában az elérendő célunk, hogy a naposi feladataikat növekvő önállósággal oldják meg.

A naposi munka bővítése során a naposok kiválasztása előre meghatározott sorrend szerint történik, melyet a gyermekek maguk is számon tarthatnak.

A naposi munka konkrét tartalmát és időbeli elosztását minden esetben az adott csoportok éves munkaterve tartalmazza. **Ezek a tartalmak a következők:** A naposok felterítik az asztalterítőt, szétosztják az étkezéshez szükséges eszközöket, étkezésközben ügyelnek az

asztal rendjére, vizet töltenek társaiknak, étkezés után a terítőt összehajtják, helyére teszik a mosogatásra nem kerülő eszközöket, és szükség szerint letörlik az asztalokat, összesöpörnek.

e) A mindennapi étellel kapcsolatos állandó és alkalmoszerű munkák

udvar és teremrendezés; játékelrakás; játékjavítás, tisztítás, készítés; egyéni megbízatások, üzenetek átadása; kerti munka; ünnepi készülődés (ajándékkészítés, szobadíszítés, csinosítás); házimunka jellegű tevékenységek.

Az alkalmoszerű munkák egy része ismétlődik, tehát tervezhető, a másik része esetleges. Ezeket a feladatokat a munka jellegétől függően a csoport egyidejűleg végzi vagy megbízatásként egyes gyerekek teljesítik.

A legkisebbek az óvónővel együtt végzik a munkát, az óvónő elmagyarázza és megmutatja, hogy mit és hogyan végezzenek el. Eleinte önkéntes jelentkezés alapján vonja be a pedagógus a gyerekeket. Az óvónő felhívja a gyermekek figyelmét az együtt végzett munka előnyeire és megmutatja az együttműködés lehetőségeit.

Az alkalmoszerű munkák konkrét tartalmát az adott csoportok éves munkaterve tartalmazza. Ezek a tartalmak a következők lehetnek: rendszeresen szervezett munkák : a csoportszoba rendjének fenntartása, átrendezése, az öltöző és a mosdó rendjére ügyelés, szükség esetén segítségkérés a rend fenntartásához, az udvari játékszerek elrakodása, a leesett, elszórt tárgyak összeszedése, szükség esetén segítség kérése a nagyobbaktól vagy az óvónőtől, segítségadás a csoportszoba díszítéséhez, felnőttek egyéb megbízatásának teljesítése (üzenetek közvetítése, tárgyak elkérése, átadása), az öltözőben segítségnyújtás egymásnak az öltözködésben, próbálkozás az egyes munkafolyamatok hatékonyabbá tételével

f) környezet, növény, kisállat gondozás

A környezet, növény és kisállat gondozás során a gyermekek megismerkednek az egyes munkafolyamatokkal. Megtapasztalják, hogy hatással vannak környezetükre, a gondoskodás, felelősség érzését pl. etetés, környezet tisztítása, ültetés, locsolás, gereblyezés, etetés, stb.

A növények és kisállatok beszerzése előtt körültekintően szabad csak eljárni, csak az ANTSZ által engedélyezett élőlények kerülhetnek a gyermekek környezetébe!

A teremben és a kertben az évszakoknak megfelelően végezzük a következő

tevékenységeket: csíráztatás, rügyezettetés, szobanövények gondozása, gereblyezés, falevelek összegyűjtése, hó söprés

A kisebbeknél a növényeket a gyerekek előtt, vagy velük együtt gondozzuk, közben elmagyarázzuk és megmutatjuk, hogy mit miért és hogyan csinálunk. Felhívjuk a gyerekek figyelmét a bekövetkezett és a várható változásokra. Minél több gyermeknek igyekszünk felkelteni az érdeklődését és bevonni őket a munkába, de a bekapcsolódást nem erőltetjük. Az udvari munkákhoz a gyermekek méretének megfelelő eszközöket biztosítunk. A nagyobbakat fokozottabban vonjuk be a növénygondozásba és az udvari munkákba. A gyermekek külön is csíráztathatnak különféle terméseket, magvakat. Az udvarrendezés során lehetőségük van gereblyezésre, falevelek összegyűjtésére, a zöldhulladék-tárolóba elhelyezése. Úgy szervezzük a munkákat, hogy egyéni képességeik szerint lehetőségük legyen azt minél önállóbban végezni.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *a gyerekek a munka során képesek együttműködni*
- *örülnek, ha feladataikat teljesíthetik*
- *önállóan, igényesen végzik a naposi munkát*
- *észreveszik környezetükben a „beavatkozás” szükségességét*
- *szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások teljesítésére*
- *segítenek a kisebbeknek*
- *szeretnek meglepetést készíteni a társuknak és a szüleiknek (pl. születésnap ajándék).*

5.3 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás folyamatos, játékba integrált, önkéntes és cselekvéses tapasztalatszerzés. A teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, komplex módon történik. A tanulás a nevelési folyamat szerves része, A tanulási folyamatnak szociális, mozgáson alapuló és értelmi képességeket mozgató összetevői vannak. Többnyire mindig, mindegyik összetevő jelen van. Az, hogy mikor, melyik dominál, mikor, melyik kap nagyobb hangsúlyt, az mindig az adott tanulási helyzettől, valamint a gyerek általános és pillanatnyi állapotától függ, konkrétan az egyenetlenül alakuló érési folyamatnak irányától és tempójától.

Lehetséges formái:

- *utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)*
- *játékba integrált, cselekvéses tanulás*
- *spontán játékos tapasztalatszerzés*
- *gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő ismeretszerzés*
- *az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés*
- *gyakorlati problémamegoldás*
- *az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban megvalósuló tanulás.*

Célunk

- *Elsődlegesen az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés.*
- *A gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre alapozva a tudás, tanulási utáni vágy felkeltése.*
- *A gyerekek képességeinek fejlesztése, differenciált személyiségfejlődésük segítése, hogy képessé váljanak az iskolai tanulásra.*
- *A holisztikus szemléletmód kialakítása.*

Feladatunk

- *gyermekek örömteli tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése*
- *A gyermekek előzetes tapasztalatainak, ismereteinek a figyelembe vétele*
- *változatos, a gyermek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása*
- *tanulást támogató környezet megteremtése*
- *személyre szabott, pozitív értékeléssel a gyermek személyiségének kibontakoztatása*
- *a különböző képességek, készségek és a meglévő tudás egyenrangúságának biztosítása*
- *az ismeret, attitűd, képesség hármasságának (kompetencia) érvényesítése*
- *a gyermek értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése*
- *érzelmi-akarati tulajdonságaiknak edzése (folyamatosság és fokozatosság) feladattudatuk és feladattartásuk erősítése érdekében*
- *a több érzékszervvel, változatos módon történő megtapasztalás lehetőségének biztosítása*

- *a gyermekek egyéni képességeinek nyomon követése, az ehhez igazodó differenciált fejlesztés megvalósítása*
- *a gyermekek tanulás iránti vágyának felébresztése, kíváncsiságuk, érdeklődésük fenntartása (életkoruknak megfelelő ideig)*
- *a természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalataik rendszerezésének tudatos szervezése*
- *a kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése*
- *részképesség lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és a tagóvoda vezetőjének.*
- *korszerű pedagógiai módszerek alkalmazása*

Munkánk során a kötetlen- és kötött foglalkoztatási formákat egyaránt alkalmazzuk. A kötött foglalkoztatásnál a gyermekek motiváltságának fenntartása ugyan olyan fontos, nélkülözhetetlen tényező, mint a kötetlen formánál.

A kétféle foglalkoztatási formán belül mód nyílik a különböző munkaformákban történő tevékenykedésre: egyéni, páros, mikrocsoportos, frontális.

Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységeket is tervezünk, melyek során sokoldalú cselekedtetéssel, a gyermekek érzékszerveinek bevonásával bővítjük ismereteiket, felfedeztetjük az összefüggéseket, fejlesztjük a kognitív képességeiket.

A tanulás szervezésének elvei

- *az objektív feltételek megteremtése, a tevékenységek felkínálása mellett, a döntés szabadságának biztosítása*
- *a cselekvéses ismeret és tapasztalatszerzéshez, információ feldolgozáshoz megfelelő idő biztosítása*

Az óvodapedagógus vegye figyelembe:

- *az előzetesen megszerzett tapasztalat, ismeret (tudásanyag) bőségét és mélységét*
- *a gyermekcsoport összetételét, értelmi, érzelmi érettségét.*
- *az egyénileg haladó gyermekek tempóját (a gyermekhez igazodó tanulásszervezés, egyéni módszerek alkalmazása)*
- *a megfelelő eszközök alkalmazását*
- *a közösen szerzett élményekből a gyermek által hasznosított tapasztalatokat a saját*

képességének.

Az óvónő által kezdeményezett kötött tevékenységi formák időtartama középső csoportban maximum 20-25 perc, nagycsoportban 30 – 35 perc. Kiscsoportban a kötött testnevelési foglalkozás időtartama 20-25 perc.

Óvodánkban a szervezett tanulást a **Tevékenységek Központú Óvodai Nevelés** és a **Kompetencia alapú programcsomag** ajánlásaival a csoportnaplóban rögzített éves terv alapján ütemezzük, melyet heti tervezésben részletezünk.

A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulási folyamat során is ebből indulunk ki. A közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a többoldalú tapasztalatszerzés központi kérdése a tanulási folyamatnak, mert szerintünk kevesebbet, de azt jobban, alaposabban, több oldalról megközelítve kell a gyerekek számára közvetítenünk és velük együtt átélnünk

3-4 évesek számára minden játékos ismeretszerző, tapasztalatgyűjtő folyamat **kötetlen** formában történik. **Kötött** számukra a mozgás: a mindennapi testnevelés, ill. mozgásos játékok.

5-6-7 évesek számára a témától és a csoport összetételétől függő a kötött és kötetlen komplex foglalkozások aránya.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *értelmi képességeik koruknak megfelelő szinten vannak (észlelés, érzékelés, figyelem, gondolkodás, emlékezet)*
- *a tanúláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek*
- *kialakulnak az iskolába lépéshez szükséges készségek, képességek, kulcskompetenciák*
- *megjelenik feladattudatuk, kitartásuk, önállóságuk*
- *természetes módon, szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykednek*
- *problémamegoldó képességük, kreatív gondolkodásuk, helyzetfelismerésük jó szintű*
- *nyitottak az őket körülvevő világra, kíváncsiságuk belső motivációvá alakul*
- *a tanulás eredményeként tudásuk, ismeretük gazdag, sokrétű*
- *a részképesség és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek*
- *a tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő*

tevékenységet.

5.3.1 Művészeti nevelés

5.3.1.1 Verselés, mesélés

Szorosan összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, a mozgásos játékokkal. Fontosnak tartjuk, hogy nyelvileg tiszta és értékes mesét, verset halljanak a gyerekek. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs, illetve más kultúrák irodalmi műveinek egyaránt helye van. A mindennapi mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme kiegészítve a bábozás és dramatizálás eszközeivel.

Célunk

- *A magyar nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondat szerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.*
- *A gyermekek anyanyelvi kultúrájának, ízlésének fejlesztése, a népi a klasszikus és a kortárs irodalmi művek közvetítésével, a kultúra átörökítése, az irodalmi művek értékközvetítő hatásainak érvényesítése.*
- *A verselés, mesélés tanítson emberi kapcsolatokra, adjon alkalmat „belső képek” kialakításával az érzelmek feldolgozására, a feszültségek feloldására.*
- *A gyermekek pozitív személyiségjegyei alakuljanak, erősödjenek a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. Szívesen hallgassanak mesét, verset, mondókát.*

Célunk minden életkorú gyermekirodalmi igényének kielégítése, az irodalom, a költészet, a báb, és drámajátékok megkedveltetése, az olvasás, a könyvek iránti érdeklődés felkeltése.

A mindennapos mesélés, verselés a kisgyermekek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A versnek és mesének ideje van mindig, ahányszor a nap folyamán igény lehetőség van rá.

Feladatunk

- *változatos irodalmi élmények közvetítése*
- *elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból történő választás, valamint kortárs irodalmi művekből és a nemzeti és etnikai kisebbségek verseiből, meséiből, valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből történő merítés*

- *a gyerekek beszédkedvének felkeltése és beszédkultúrájuk alakítása*
- *nyugodt, kényelmes körülmények teremtése az irodalmi művek befogadására*
- *a mese-, versmondás, bábozás és dramatizálás szokásainak, szertartásainak kialakítása*
- *bábozás a gyerekeknek, közös bábszínházi élmények megszervezése*
- *az óvónői előadásmód tükrözze anyanyelvünk hangzásvilágát, ritmusát, dallamát*
- *metakommunikációs eszközökkel érzékletes, de ugyanakkor természetes alkalmazása*
- *a gyerekek számára az önkifejezés lehetőségeinek felkínálása, ösztönzése a saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására*
- *a szülők figyelmének felhívása a beszélgetések, a beszélgetéssel kísért együttes tevékenységeknek a gyerekek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő, a szülő-gyerek kapcsolaterősítő hatására*
- *az élő előadásban elhangzó mese-vers jelentőségének hangsúlyozása a szülőknek az audiovizuális eszközök által közvetítettekkel szemben*
- *a szülőknek segítségnyújtás az igényes gyermekirodalom kiválasztásához.*
- *Az ismétléshez, gyakorláshoz, dramatikus játékokhoz biztosítjuk a bábokat, együtt készítünk kellékeket, díszleteket, különféle eszközöket.*
- *Az anyagválogatásnál elsőséget élvez a szóbeliség stílusfordulatait őrző, szövegváltozásokat is megengedő népmese, népi gyermekvers. Ezt egészítjük ki az írott irodalom színe-javával.*
- *Bátorítjuk az improvizációk során született spontán szövegek mondogatását, beépítjük ezeket csoport hagyományainkba. A csoport életkori sajátosságainak megfelelően szöveggyűjteményt hozunk létre, amely változatos és könnyen hozzáférhető. A csoportban dolgozó óvodapedagógusok egyéni repertoárjukat a korcsoportnak megfelelő válogatásban közösen rendezik el az éves tervben.*

A mesekiválasztás szempontjai:

- *nyelvileg tiszta legyen a szöveg*
- *pozitív emberi kapcsolatokat tanítson*
- *mélyítse az önismeretet*
- *segítse a világ megismerését*
- *tanítson az indulatok feldolgozására*
- *ne hiányozzon a humor*
- *alkalmazkodjon a gyermek életkori sajátosságaihoz*
- *oldja a szorongást*

- *a pihenés, alvás előtti mesélésre szánt művek segítsék a megnyugvást, ellazulást.*

3-4 évesek: a ritmus, az értelemtől elkülönült hangzás szerez örömet, ezzel teremtjük meg a versek bemutatásakor az esztétikai élményhez jutás lehetőségét.

5-7 évesek: ugyancsak élvezik a költői alkotások hangzásbeli játékát, zeneiségét, de ők érdeklődnek már a vers témája, a költői képek iránt is.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *a gyerekek játék közben is odaillő mondókákat, verseket, rigmusokat mondogatnak*
- *szívesen hallgatnak mesét, kérik a mesék ismétlését*
- *önálló verselésre, mesemondásra vállalkoznak*
- *segítenek a mesemondás, verselés helyének, feltételeinek kialakításában*
- *tevékenyen, aktívan vesznek részt a beszélgetésekben, felfogják, megértik a hallott irodalmi mű témáját, humorát, költői képeit, a hangzás, a hangulat, érzelem és alkalom egységében*
- *megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, figyelmük fenntartásának és ellenőrzésének egyezményes jelzései,*
- *össze tudják kötni a folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait*
- *vannak kedvenc mesehőseik, a velük történetek megjelennek a játékukban (bábozásban, dramatizálásban, szerepjátékban)*
- *beszélgetnek az elhangzottakról, megjegyzik az érdekes mese és szófordulatokat, furcsa, vagy széphangzású neveket, s ez beépül aktív szókincsükbe*
- *kialakul a képességük a belső képteremtésre*
- *vigyáznak a könyvre.*

5.3.1.2 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés az óvodai élet mindennapjait áthatja, színesebbé teszi életünket, formálja mindannyiunk (gyermekek, felnőttek) személyiségét.

Fontosnak tartjuk a zenei műveltség megalapozását, az ízlés formálását, a magyar népi játékok megismertetését, és megszerettetését.

Az óvodában, amikor a tánchoz kapcsolódó mozgáskultúráról beszélünk, a magyar nép mozdulatszokásaira gondolunk. A körjáték, azon belül a páros forgás, guggolás, taps kifordulás az, amit óvodáskorban „gyermektáncnak” nevezünk.

Célunk:

- *A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.*
- *A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.*
- *A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, amely megalapozhatja zenei anyanyelvüket.*
- *A szülőföld értékeinek átörökítése énekes népszokások, népi mondókák, dalos játékok valamint a népzene megismertetése, megszerettetése által.*
- *Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások segítségével a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakítása, a gyerek érzelmi, esztétikai világának gazdagítása.*

A zene közvetlenül hat az érzelmekre, segít a gátlások feloldásában. A különböző zenei élmények hatására a gyermek belső motivációtól hajtva alkot, improvizál. Ezek a spontán énekes, ritmikus megnyilvánulások segítik újra átélni a pozitív és negatív élményeket, az éneklés, a mondókázás, a mozgás örömeit. - Az egyszerű táncos mozdulatok és térformák kényszer nélkül fejlesztik a ritmus és térérzékelést, a mozgást, a testséma kialakulását.

- Megismertetjük gyermekeinket a népi-, a műzenei,- és más népek dalaival, zenéivel, énekes játékaival.

- Ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, dalos játékok, zenék részei a hagyományok ápolásának.

A zene belső lüktetése, a szabályosan ismétlődő mozdulatok fejlesztik a gyermeki mozgás összerendezettségét.

- Spontán helyzetek vagy gyermeki kezdeményezések előhívják a nap folyamán az éneklést, zenehallgatást.

- Fontos az óvodapedagógus felkészültsége, igényessége, tudatossága.

- A felnőttektől megfigyelt mozdulatok, tevékenységek gyakorlásával a gyermek legtöbbször azonosul a nemének megfelelő szereppel.

- Az absztrakt fogalom párok (magas-mély, halk-hangos) érzékeltetése szemléletesebb, megtapasztalhatóbb mozgásos úton.

Feladatunk

- *igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően*
- *a nemzeti és etnikai kisebbségek és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal- és zenei anyagválasztás*
- *kellemes légkör biztosítása az énekes, táncos játékokhoz, sok zenei élményt nyújtása*
- *a zenei képességek, készségek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) alakítása, fejlesztése*
- *a gyermek zenei kreativitásának és alkotókészségének a fejlesztése*
- *a gyermeki tehetség kibontakoztatása sokféle hangszer megismertetésével és használatával*
- *a gyermek zene, éneklés iránti érdeklődésének felkeltése*
- *a zene befogadására való képességek megalapozása*
- *különböző, változatos módszerekkel és eszközökkel a gyermek ritmusérzékének fejlesztése*
- *a magyar népi kultúra kincseinek, a népszokások egyes elemeinek, az ünnepeinkhez kapcsolódó zenék, dalok megismertetése*
- *a gyermek tér és formaérzékének fejlesztése a játékok során alkalmazott különböző térformák gyakorlásával.*

- Kiscsoportban a zenei tevékenység spontán történik, melyet az óvodapedagógus és gyermek egyaránt kezdeményez. Középső és nagycsoportban spontán és szervezett formában is szervezzük az énekes tevékenységet.

- Sikerünket biztosítja megfelelő hangterjedelmű és hangmagasságú dalok kiválasztása

- A beszoktatási gyakorlatunk szerves részét kell, képezzék a zenei élmények, amelyeket nap, mint nap nyújtunk eszközökkel, hangunkkal, mozgásunkkal.

- A tudatos zenei képességfejlesztés időszaka a spontán dalolgatás, mondókázás alkalmával érzékeltetett egyenletes lüktetéssel kezdődhet.

- A közös játék és éneklés érzelmi telítettsége kiemelt szerepet kap, de ösztönöznünk kell az egyéni éneklést, zenélést is. (tehetséggondozás)

- A különböző ritmushangszerek és népi hangszerek elérhetősége és minél gyakoribb használata, valamint a zenehallgatás rendszerességének biztosítása mindenki feladata.

- Ösztönözzük improvizációra a gyermekeinket.

Fontos szempont a zenehallgatás anyagának kiválasztásánál, hogy közel álljanak a gyermeki

érzelemlághoz, egyszerűségében és érthetőségében zeneileg és tartalmilag egyaránt.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- o örömmel énekelnek, csoportosan és egyénileg, önálló indítással életkoruknak megfelelően tisztán*
- o képesek az egyenletes lüktetés és ritmus együttes gyakorlására*
- o ismerik és megkülönböztetik a „tá” és „ti-ti” ritmusokat, tisztában vannak a szünet, mint zenei egység jelentésével*
- o megkülönböztetnek halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalompárokat énekes gyakorlatban is*
- o képesek dallamfelismerésre kezdő vagy belső motívumról*
- o ismernek néhány ütőhangszert, azokat önállóan és változatosan használják az egyenletes lüktetés és ritmus kifejezésére, valamint az éneklés kíséretére is*
- o egyszerű, játékos mozgásokkal kísért körjátékokat, gyermekjátékokat egyöntetűen, esztétikusan játszanak.*
- o jól ismerik a különböző mozgásformák, térformák kialakítását (kör, csigavonal, hullámvonal, páros kör, mindenki párban, csillagforma, szűkülő és táguló kör, kaputartás, bújás)*
- o megfigyelnek és megkülönböztetnek finomabb hangszíneket a természetben, a környezetben hallható zörejekben, beszéd és énekhangokban, valamint hangszereken játszott zenében.*

5.3.1.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az érzelmi kommunikálást, a gyermekek érzelmeinek, gondolatainak kifejezését a művészetek eszközeivel alakítjuk ki és fejlesztjük. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Lehetőséget biztosítunk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Célunk

- *A gyermekek a családban és a közösségben szerzett élményeik hatására, belső fantáziaviláguk, érzelmeik segítségével, egyéni szabad önkifejezésre válnak képessé.*
- *Esztétikai érzékenységük, a szép iránti fogékonyságuk alakítása.*
- *A helyes ceruzafogás elsajátíttatása.*

Feladatunk

- *a gyermekek megismertetése az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézi munkakülönböző technikai alapelemeivel és eljárásaival*
- *a gyermekek megismertetése a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal*
- *lehetőség teremtése a különböző technikák, változatos módon történő alkalmazásához, a megfelelő készségszint kialakításáig történő gyakorolásához, optimális körülmények megteremtése a gyermekek ábrázoló tevékenységének elősegítésére: elegendő hely és idő, az eszközök hozzáférhető helyen történő elhelyezése (elegendő mennyiségben, megfelelő minőségben)*
- *a gyerekek hozzásegítése a tevékenység funkcióörömének sokszori átéléséhez, türelmes kivárása, míg e tevékenykedés során felébred a „valamit létrehozás” vágya, a gyermekek eljutnak az alkotó tevékenység öröméig*
- *a gyermek differenciált segítése a saját szintjéhez képest történő fejlődésben*
- *a gyermekek önálló önkifejezésének segítése egész nap folyamán*
- *a gyermek érzékelésének, észlelésének és képzeletének, sík és térbeli tájékozódó képesség kialakulásának, fejlődésének segítése*
- *vizuális tapasztalatok nyújtása,*
- *képi, kommunikációs nyelv kialakulásának elősegítése,*
- *lehetőség biztosítása a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.*
- Tagóvodánk óvodapedagógusainak feladatai:
 - a kreativitásunknak párosulnia kell nagyfokú pedagógiai önállósággal és rugalmassággal, ez motiváló, magával ragadó magatartást feltételez
 - figyelemmel kísérjük az alkotó gyermeket, bemutatjuk az eszközök használatát, az egyszerű technikákat, az anyagokkal való helyes bánásmódot, segítjük felidézni a közös és egyéni élményeket, ösztönözzük a képzelet működését.
 - az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakulását együttesen gyönyörködtetve, megláttatva kezdjük meg a természet szépségeire, a művészeti és népművészeti alkotásokkal való ismerkedés múzeumlátogatások során.

- hagyományápolásunkhoz tartozik a népművészeti technikák, motívumok alkalmazása, gyakorlása (mézeskalács, tojásdíszítés).
- a közös cselekvések keretében gyakoroltathatjuk a rendezett környezet alakítását, óvását, de önértékelésre, mások munkájának megbecsülésére is nevelnünk kell a gyermekeket
- a gyerekek által elkészített alkotások a későbbi tevékenységeik során felhasználásra kerülnek. (péNZ, báb, karkötő, cégér,...)
- a gyermeki produktumok felhasználásával kiállításokat rendezünk

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor éadjük el, ha

- o kialakul a gyermekekben egy sajátos képi kommunikációs nyelv*
- o bátrak, ötletesek az építésben, a téralakításban*
- o tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, valamint a térbeli makettek rendezésében*
- o képalakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonylatokat. Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítésében többnyire biztossággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit*
- o szín- és formaábrázolásuk változatos*
- o emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is*
- o tudnak formákat mintázni emlékezéseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával*
- o önállóan tudják alkalmazni a megismert technikákat, önállóan díszítenek tárgyakat, elképzeléseik megvalósításában kreatívan alkalmaznak egyszerre akár több ismert technikát*
- o kialakul a finom kézmozgás képessége biztos és helyes ceruzafogással*
- o vonalvezetésük balról jobbra halad*
- o esztétikai élmény létrehozásával gazdagodik személyiségük*
- o ismernek 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet, hidat.*

5.3.2 Mozgás, edzés, szervezett mozgás

A mozgás és az edzés felerősíti és kiegészíti a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását és hozzájárul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján-az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve- minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Szabad, spontán mozgás:

A mozgást nem kell megszerettetni a gyerekekkel, mert állandó belső késztetést éreznek, örömmel és természetes módon gyakorolják.

Az óvoda udvara lehetőséget nyújt a mozgásformák gyakorlására, mozgásos játékokra, miáltal a gyerekek természetes mozgásigénye sokrétűen kielégül. A gyermekek különböző terepeken gyakorolhatják a különböző fogó játékokat, mászásokat, gurulásokat, bújócskát, stb.

A csoportszobákban fontos szempont, hogy elegendő teret, rögzített és/vagy mobilizálható, eszközt biztosítsunk a mozgásos játékokhoz. Így a gyermekek váltakozva használhatják azokat a torna és egyéb eszközöket, amelyek testedzésüket, mozgásfejlődésüket is szolgálják.

A jó levegő, napfény, víz segítik a gyermekek edzését. Késő ősszel és télen az udvar mozgáslehetősége időnként kevésnek bizonyul. Sétákkal, közeli játszóterek látogatásával a levegőzés és mozgás adta lehetőségeket szükséges kiegészíteni.

Nyáron fontos gondoskodni a nap, a lég- és vízfürdőzésről. Módszere, szervezése a nevelőtestület által kidolgozott, a helyi körülményeket figyelembe vevő nyári terv alapján történik.

Szervezett mozgás

A sokoldalú képességfejlesztés révén szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez.

a) mindennapos testnevelés

25-30 percben (az életkori, egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve) sok játék, pergő ritmusú, frissítő mozgás jellemzi. Szervezése lehetőség szerint a szabad levegőn javasolt, hogy kedvező élettani hatását elérje.

b) szervezett mozgás tevékenység

a természetes emberi alapmozgások, mint pl.: járás, futás, ugrás, dobás, mászás, kúszás, gurulások, egyensúlyozások, mozgásos játékok alkotják.

Célunk

- *A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.*
- *Rendszeres mozgással az egészséges életvitel megalapozása.*
- *A gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus fejlesztése a gyermek testi- és mozgásfejlesztésén keresztül.*
- *A természetes mozgásfajták gyakoroltatásával alakuljanak ki azok a feltételes reflexek, melyek a gyerekek összerendezett és gazdaságos mozgását létrehozzák.*
- *Téri tájékozódás, oldaliság kialakítása.*

Feladatunk

- *a mozgás beépítése természetes módon a gyermek tevékenységébe*
- *mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása*
- *a baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása gyermekekkel közösen, majd fokozott betarttatása*
- *mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron, Szülők figyelmének felhívása a mozgás fontosságára*
- *a gyermekek természetes mozgásának: a járás, a futás, támasz, függés, egyensúlyozás, ugrás, dobás; a ritmusérzék, motorikus képességek differenciált fejlesztése, az alapmozgások koordinációjának elősegítése*
- *a gyermekek testi képességeinek: erő, gyorsaság, ügyesség, állóképesség fejlesztése*
- *gimnasztika, néhány talajtorna elem, labdagyakorlatok, testnevelési játékok megismertetése a gyerekekkel*
- *a testnevelés foglalkozások anyagába testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása*
- *prevenációs feladatok megvalósítása: nagymozgás-fejlesztés, egyensúlyérzék-fejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, testséma-fejlesztés, térpercepció-fejlesztés, finommotorika-fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése*
- *odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére, a gyerekek egyéni szükségleteire és képességeire*
- *sikerélmény nyújtása, amely a gyermekeket aktív részvételre ösztönzi*
- *az egészséges versenyszellem alakítása, formálása,*
- *a helyzetfelismerés, döntés, alkalmazkodó képesség segítése, a személyiség akaratitényezőinek alakítása*

Mozgás a gyermek számára örömforrás és a feszültség levezetés módszere lehet.

A tevékenység közben folyamatosan alakul együttműködési készsége, kitartása, társaihoz való pozitív viszonyulása.

Mozgásos tevékenységgel kapcsolatos szókincs fejlesztése, (beszédészlelés, - értés)

- életkori jellegzetességek (3-4 éveseknél természetes nagymozgások fejlesztése, tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása, korrekciós lehetőségek –tartási hibák, lúdtalp...)
- mozgásfejlesztés a szabad játékban (feltételek, lehetőségek.)
- szervezett mozgásfejlesztés tartalmi jellemzői
- különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében (mindennapi kocogás, zenés percek...)
- relaxáció, levezetés hangsúlyos legyen, Bemelegítés jelentősége – sérülések elkerülése, nyújtások,
- minél több mozgás a szabad levegőn
- séták az óvoda környékén.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *növekszik a gyermek teljesítőképessége, teherbíró és ellenálló képessége, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik, tovább képes koncentrálni, figyelni,*
- *szereti és igényli a mindennapos mozgást*
- *mozgása harmonikus, összerendezett*
- *téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni*
- *magabiztosan alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket, ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani, önismerete fejlődik*
- *fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő*
- *kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja*
- *fejlett az egyensúlyérzéke*
- *a mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuálistémóriája korának megfelelően fejlett*

- ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós)
- ismeri legalább 2-3 kézszer használatát (labda, ugrókötel, karika)
- képes alkalmazkodni társaihoz, korának megfelelően fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész, szabályokat betartja, betartatja
- ismeri a csapatjáték szabályait
- egészséges versenyszellemmel képes küzdeni. Képes elviselni a kudarcot.

5.3.3 A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

Szeretnénk olyanná nevelni óvodásainkat, akik a természeti- emberi-tárgyi környezetükben jól eligazodnak, pozitívan viszonyulnak a természethez, az emberi alkotásokhoz, megtanulják azok védelmét, az értékek megőrzését, életkoruknak megfelelő magatartás- és viselkedéskultúrával rendelkeznek. Igyekszünk megismertetni a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanítani ezek szeretetét, védelmét.

Célunk:

- *Tapasztalatok, ismeretek nyújtása - a természeti-emberi és épített környezet jelenségeiről, a hazai táj, a helyi hagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeiről-, amelyek segítik a gyermekeket az életkoruknak megfelelő biztos eligazodásban, tájékozódásban.*
- *A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása. Olyan szabályok, magatartásformák megismertetése, amelyek a természet védelmére, megóvására nevelnek.*
- *A gyermekek kíváncsiságának felkeltése a körülöttük lévő dolgok, tárgyak, jelenségek mennyiségi alaki, nagyságbeli és téri különbözőségeinek összefüggéseire. A biztos téri tájékozódás elősegítése.*

Télen rendszeresen gondoskodunk az óvoda udvarunkon a madarokról. Etetőt, magokat helyezünk ki számukra. Odúkkal segítjük fészekrakásukat. Ezzel a természet megismerésére, megóvására neveljük az ide járó gyerekeket.

Feladatunk

- *a gyermekek személyiségének komplex tevékenységekkel, cselekedtetéssel történő*

fejlesztése, amelyek képességeikhez, fejlődési ütemükhöz alkalmazkodnak

- *igazodás a gyermekek életkori sajátosságaihoz, az egyéni fejlettségi szintjükhöz, eltérő élmény- és ismeretanyagukhoz*
- *sok élmény, elegendő idő, megfelelő hely és eszköz biztosítása a spontán, és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a környezettudatos életvitel szokásainak alakítására*
- *a környezetük jelenségeinek, tárgyainak, tulajdonságainak mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyainak felfedeztetése, tapasztalatszerzés játékos formában*
- *a valóság objektív bemutatásával a gyermekek segítése abban, hogy meglássák az összefüggéseket, képesek legyenek megfogalmazni is azokat, rávezetésük a helyes ítéletek alkotására*
- *gazdaságosságra (takarékoságra) és újrahasznosításra törekvés, pozitív mintakövetéssel szemléletük formálása*
- *tevékenykedtetésük során, a gondolkodási műveletek fejlesztése, a logikus gondolkodás megalapozása*
- *a gyerekek megtanítása arra, hogy a szerzett tapasztalatokat különféle szempontok alapján rendszerezék*
- *annak a célkitűzésnek az elősegítése, hogy a problémahelyzetekben a gyerekek maguk találják ki a megoldást, próbálkozzanak, kísérletezzenek, éljék át a felfedezés örömeit*
- *a gyermekek önálló vélemény alkotásának elősegítése, döntési képességeik fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában*
- *óvónői irányítással különböző játékok szervezése, amelyek segítik a gyermekek képességeinek célzott fejlesztését (pl. logikai fejtörők, nyelvi játékok stb.)*
- *differenciált feladatadással annak az elősegítése, hogy a gyermekek önmaguk lehetőségeihez képest fejlődjenek*
- *a gyermekek által feltett kérdésekre igényes, értelmi szintjükhöz igazodó válaszadás érdeklődésük és beszédkedvük megőrzése érdekében*
- *a gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása*
- *a kommunikatív és együttműködési képesség fejlesztése.*

5.3.3.1 A környezet megismerésére nevelés

Tagóvodánk óvodai nevelésében, a környezet megismerése és védelme állandóan jelenlévő fejlesztési tartalom az egész nap folyamán. A közvetlen tapasztalás, megfigyelés, megismerés folyamatosságát biztosítjuk / óvodánk udvarán, kerti munkák során a különböző évszakokban, kirándulások alkalmával, séták, közlekedés...

Nagy fontosságot tulajdonítunk annak, hogy a gyerekek megfigyeléseiket, tapasztalataikat, tevékenységeik mozzanatait fogalmazzák meg szóban is

Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyerekek érdeklődésüktől, egyéni képességeiktől függően újra és újra mindig más mélységben járják végig a témákat.

Környezeti nevelésünk érzelmi orientált, aki szereti a természetet, az gondoskodik is róla. Amit szeretünk, azt óvjuk, védjük. Óvodánk udvara lehetőséget biztosít arra, hogy a gyerekek gondozzák, és az évszakhoz kötődő munkafolyamatokat gyakorolják.

A nevelésünk egészében jelen vannak azok a mozzanatok, amikor a gyerekek újra játszhatják életüket, amely elősegíti számukra a társadalomba való későbbi bekapcsolódást, szocializációt. Az emberi munkától a családig a gyerekeknek támpontot nyújtunk a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez, gyakorlásához.

Környezettel kapcsolatos látásmód, viselkedéskultúra, értékrendszer kialakítása szempontjából arra ösztönözzük a gyermeket, hogy próbálja érzékszervein keresztül felfedezni környezetét, kutassa, keresse, mit üzen neki /Margitsziget, Városliget, Állatkert, Mezőgazdasági Múzeum, Közlekedési múzeum, Természettudományi Múzeum, Planetárium, stb..

A környezetük szépségének megláttatására törekszünk.

A mi óvodánk épít a jeles napok hagyományaira, és nagy hangsúlyt fektetünk az azokhoz fűződő szokások értelmezésére, mindennapi életvitel hagyományaira, az egészséges környezetkultúra és a természetszemlélet átadásának lehetőségeire. /gyümölcssaláták, must, paradicsomlé, zöldségsaláták készítése, savanyítás, süteménysütés –almás, mézeskalács,

Korunkban szükségszerű a fenntarthatóság problémáit, szemléletét az óvodás

korban megismertetni, nevelni a következő témakörökben:

- Környezetvédelem – óvd, munkáld, ne szennyezd!
- Energiatakarékosság – víz, villamos energia értéke
- Hulladék szelektálása, gyűjtése, kezelése: papírgyűjtés, elemgyűjtés, Újrahasznosítás,

- Ökológiai tudatosság kialakítása – A természetnek részei vagyunk, nem urai!

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- o a gyermekek tudják személyi adataikat, szüleik nevét, foglalkozását, testvéreik nevét, életkorát*
- o ismerik a család életét, a családtagok otthoni munkáját*
- o ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magtartási formák és szokások, amelyek a környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek*
- o gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, elsajátították az alapvető viselkedési szabályokat*
- o tudják csoportosítani az ismert közlekedési eszközöket*
 - ismerik a környezetükben lévő intézményeket (tűzoltóság, rendőrség, orvosi rendelő iskola, könyvtár, művelődési ház, zöldségüzlet, élelmiszerüzlet, piac stb.), tisztában vannak az itt dolgozó emberek munkájával*
 - felismerik és megnevezik a környezetükben észlelhető színeket, azok árnyalatait, fel tudják emlékeztetni is idézni azokat*
 - ismerik a természet változásait, felismerik az időjárás és az öltözködés közötti összefüggéseket*
- o ismerik az évszakok jellegzetességeit*
- o tudják a napok nevét, sorrendjét, ismerik a napszakokat*
- o tudnak különbséget tenni az élő és élettelen természet jelenségei, elemei között*
 - az általuk ismert állatokat életmódjuk, külső jelek, lakóhelyük alapján tudják csoportosítani, ismerik a környezetükben élő állatokat és növényeket, azok gondozását és védelmét*
 - ismerik az emberi test felépítését, a testrészek nevét, funkcióját, törekednek testük tisztában tartására*
 - ismerik az orvos gyógyító munkáját*
- o ismernek a népi hagyományokat*
 - kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.*

5.3.3.2 A matematikai nevelés

Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés elsősorban az óvodai nap folyamán adódó helyzetekben valósul meg. (játékhelyzetek, önkiszolgálás, közösségért végzett munka, beszélgetések, válogatások, naptárhasználat, évszaktábla,) A valóság formáival, mennyiségi, téri viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzések minél több érzékszerv használatával.

A matematikai fogalmak kialakulásához, a matematikai problémák megoldásához, a műveletek elsajátításához tevékenységük eredményeképp, saját tapasztalás útján jutnak.

Csoportosítások, összehasonlítások alkalmával tudatosulnak a mennyiségi és térbeli relációk.

A matematikai tapasztalatszerzés lehetősége már kora óvodáskorban megvalósul (építés, sorakoztatás, játékok rendezése, válogatása). A matematikai fogalmakkal folyamatosan ismerkednek, beépül passzív szókincsükbe, majd nagycsoportban maguk is használják.

A matematikai nevelés ajánlott formái:

- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- óvodapedagógus által irányított, megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés,
- gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás (pl. munka során, stb. ...)
- a gyermek kérdéseire adott magyarázat,

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

o gondolataikat kifejezik tevékenységeikkel, és szóban is

o képesek csoportosan, párokban, egyénileg feladatmegoldásokra, együttműködésre

o képesek mennyiségek összehasonlítására különböző szempontok szerint

o képesek megfelelő szöveget alkotni mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről

o azonosítani tudnak síkbeli és térbeli alakzatokat, formákat

o képesek minta utáni másolásra

o tudnak tájékozódni a térben, ismerik a téri viszonyokat

o saját magukat képesek a térben elhelyezni, más irányhoz, tárgyhoz viszonyítani

o tudnak tájékozódni a síkban

o felismernek mennyiségi, alak, nagyságbeli, téri viszonyokat

o a cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett kialakul az elemi fogalmi gondolkodásuk.

6. Integráció

Integráció, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

A Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Egyesített Óvoda 18 tagóvodája integráló intézmény, alapító okirata alapján fogadja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek
- sajátos nevelési igényű gyermek,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek,
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek,

Elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetést bármilyen okból, így különösen a gyermek vagy hozzátartozói bőrszíne neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, politikai vagy más véleménye, nemzetiségi, etnikai vagy társadalmi származása, nemi beállítottsága, vagyoni és jövedelmi helyzete, kora, cselekvőképességének hiánya vagy korlátozottsága, születési vagy egyéb helyzete miatt. Társadalmi beilleszkedését segítjük a kiemelkedő tehetségestől a gyenge adottságúig, tekintet nélkül egyesek akadályozottságára, s az esetleg tapasztalható nagyon eltérő képességeire. Természetesnek vesszük és értéként kezeljük a különböző, sokszínű kulturális hátteret, gondolkodásmódot, a különbözőséget.

Célunk a harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége, hogy a gyermekek elfogadják a máságot és mindenkit saját értékei miatt tekintsenek egyenlőnek az érzékenyítéssel, érzékenyítő játékokkal, dramatikus játékokkal valamint a mesékkal kívánjuk erősíteni.

Feladatunk:

- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- Új és már bevált módszereket, a Persona Doll, érzékenyítő játékok, dramatikus játékok, mesék a beszoktatástól az óvodáskor végéig alkalmazzuk, mely módszerek az inklúzió elérésén túl a csoport kohéziót és a személyiségfejlődést is segítik.

Kiemelt feladatunk az egyéni bánásmód alkalmazása minden gyermeknél. Így a különleges bánásmódot igénylő óvodásoknál is. Ennek elsődleges módszere a gyermekek és családjuk megismerése már az óvodába lépés előtt. A családlátogatás lehetőséget biztosít a szülőkkel való előzetes konzultációra, mely során az általuk alkalmazott és bevált módszereket megismerhetjük. Ezek alkalmazása is segít a gyermekek beilleszkedésének és későbbi fejlesztésnek tervezésénél és megvalósításánál. Olykor a szülők érzékenyítése is feladatunk, az elfogadás fontos része megismertetni a különleges bánásmódot igénylő gyermekeket nevelő szülők nehézségeit, sikereit a normál fejlődésű gyermekeket nevelő szülőkkel. Ezért szervezünk szülőknek szóló programokat (teadélután, szülő klub, szülői fórum stb.)

A pedagógiai munkát segítő Kollégáink érzékenyítése és képzésük megszervezése, az óvodapedagógusokén kívül, fontos feladatunk. Ezt belső továbbképzésekkel, képzéssel, érzékenyítő tréningekkel, work-shoppal, hospitálások biztosításával kívánjuk megvalósítani.

Az inklúzió elérése közös célunk és feladatunk melyet csak együtt, a gyermekek, az intézmények valamennyi dolgozója és a szülők együttes munkájával érhetjük el. Így válhatunk olyan közösséggé melyben az egyének sokszínűségének és bárminemű különbözőségének elfogadása és megbecsülése és ezen keresztül az esélyegyenlőség biztosítása a legmagasabb szinten valósul meg.

6.1 Részképesség-zavarok

Minden gyermek más, alapvető joga, hogy sajátos szükségleteinek, állapotának megfelelően segítséget kapjon képességei, készségei kibontakoztatásához. Különbözőségük miatt hasonlóan társaikhoz az egyéni bánásmódot alkalmazzuk, a részfunkciók fejlesztésén túl az általános személyiségfejlesztést tekintjük feladatunknak. A részképesség-zavarok alapvetően nehezítik az iskolai tanulás során az olvasás, írás, matematika elsajátítását, ezért az óvodai foglalkozásokat preventív vagy korrekciós céllal szervezzük. Igyekszünk megelőzni, hogy a részképesség-zavarok miatti gyengébb teljesítmény okozta kudarcorozat irreális önértékeléshez, negatív énkép kialakulásához vezessen.

Felfogásunk szerint:

- minden kisgyerek fejleszthető, a meglévő képességekből indulunk ki és a megkésett, vagy zavart szenvedett képességek fejlődését támogatjuk, megsegítjük.
- Amennyiben az óvodapedagógusok a megfigyeléseik alapján zavart észlelnek, akkor a szülőkkel történő egyeztetést követően a tagóvodavezető egyetértésével már 3-4 éves korban kezdeményezzük.
- *Ha a gyermek fejlődése egy területen nagyon vagy több területen is megreked, jelentősen lelassul, akkor 4-5 éves korban kezdeményezzük a vizsgálatot, mert a törvényi változások miatt már késő nagycsoportban.*
- Ha a gyermekek, főként a nagycsoportos korúak, illetve további nevelési évre óvodában maradtak nem érik el társaik, korosztályuk fejlettségi szintjét, illetve az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet, pedagógiai, s ha szükséges pszichológiai vizsgálatot kell kényi

annak érdekében, hogy pontosan tudjuk, miben kell a gyermek segítségére lennünk az elkövetkezendő nevelési évben.

- Tudnunk kell, honnan indulunk el és hova akarunk eljutni a gyermek egyéni fejlesztésében. Ezek ismeretében részletes fejlesztési tervvel segítjük a gyermek egyéni, önmagához viszonyított fejlesztését (szakmai segítők igénybevételével: fejlesztőpedagógus, Nevelési Tanácsadó, utazó gyógypedagógus, logopédus, pszichológus).

Célunk:

- a gyermek állapotának megfelelő segítséget kapjon képességei, készségei kibontakoztatásához, személyiségének védelméhez, fejlesztéséhez.

Feladatunk:

- a gyermekek meglévő képességeiből kiindulva a részleges zavart szenvedett és/vagy késve jelentkező képességek fejlődésének támogatása, az önállóságuk fejlesztése, az ehhez szükséges feltételek megteremtése és a szakmai képzések során megismert új módszerek, eszközök alkalmazása (Okoskocka, Mozgáskotta, Plukkido, Persona-doll, DIOO)

A Fejlesztő óvodapedagógus feladatai:

- az óvodapedagógusok jelzése alapján a korrekciós fejlesztést igénylő gyermekek megfigyelése,
- képességeik felmérése (az ehhez szükséges szülői jóváhagyás beszerzése), a mérés értékelése
- egyéni fejlesztő programok kidolgozása, koordinálása a csoportos óvodapedagógusokkal, pszichológussal, logopédussal
- az előző nevelési évben a fejlesztő foglalkozásokban részesült gyermekek ellenőrző felmérése, esetleges egyéb szakértői, fejlesztési javaslatok figyelembevételével szükség esetén egyéni fejlesztő programok kidolgozása, ennek további koordinálása
- egyéni, illetve kiscsoportos fejlesztő foglalkozások megtartása elsődlegesen a gyermekcsoportban, ahol párhuzamos tevékenységként kezdeményezi a fejlesztő játékot. Indokolt esetben a gyermek kivihető a „fejlesztő” szobába (játzó szobába)
- a fejlesztés folyamatos koordinálása a csoportos óvodapedagógusokkal, pszichológussal, logopédussal
- a szülők rendszeres tájékoztatása a gyermekük fejlődéséről, az óvodapedagógussal közösen tartott fogadóóra keretében
- folyamatos kapcsolattartás a speciális szükségletű gyermekeket fejlesztő szakmai segítő intézményekkel, fejlesztőkkel (pl. Korai Fejlesztő).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Célunkat akkor érjük el, ha:

- örömmel, aktívan vesz részt a játékos foglalkozáson
- az érintett gyermekek részképességei pozitív irányban fejlődnek
- a speciális fejlesztés hatására kompenzálódik a részképesség-zavar.
- A gyermekek a lehetőségeihez mérten a legjobb állapotban kezdik meg az iskolai tanulmányaikat.

6.2 Sajátos nevelési igényű gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás – szabályozási zavarral) küzd.

A feltételek megteremtését követően abban az esetben nyer felvételt, ha az óvodai nevelésen belül, a többi gyermekkel együtt, integrált nevelési keretek között fejleszthető a Szakértői Bizottság szakértői szakvéleménye alapján.

Az integráció elve, hogy egy csoportba ne kerüljön azonos típusú sérüléssel rendelkező gyermekből egynél több, hiszen felerősítik egymást. Erről elsősorban az óvoda vezetője, a tagóvoda-vezető, a gyermek leendő óvodapedagógusa közösen dönt, melynél figyelembe veszik a csoport jellegét, a sérültség fokát és az adott csoport összetételét.

Amennyiben egy gyermekről óvodai jogviszonyának megkezdését és beszoktatását követően kapunk információt a sajátos nevelési igény meglétéről úgy az óvoda vezetője, az óvodapedagógusok és a szülők egyetértésével a gyermek érdekeit szem előtt tartva csoportváltás nélkül vagy épp azt megvalósítva fejezheti be az óvodai nevelést.

A gyermek érdekében az integráció csak szakfejlesztéssel együtt biztosítható óvodáinkban. Elengedhetetlen az együttműködés a gyermekek nevelésében közreműködő más személyekkel, természetesen elsősorban a szülőkkel. A gyermekcsoportot a sajátos nevelési igényű gyermek fogadására fel kell készíteni, nem túl hangsúlyozva a másságát.

Erre kiváló módszer a gyermekkel végzett érzékenyítő játékok, a dramatizálás, a mesék tanulságainak feldolgozása, megbeszélése.

Minden apró siker elismerése további pozitív változásra motiválja a gyereket. Az óvodapedagógusnak úgy kell segítenie a gyermek beilleszkedését a csoportba, hogy ne csorbítsa önállóságát, ugyanakkor a többi gyermeket a segítőkészségre nevelje. Óvodába érkezés előtt tájékozódunk a gyermek speciális igényeiről. Felvesszük a kapcsolatot a jelenlegi intézményével. A sajátos nevelési igényű gyermek családját tájékoztatjuk, hogy az integráció keretében mit biztosítunk a gyermek számára.

Célunk:

- a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedésének, személyiségfejlődésének, esélyegyenlőségének előmozdítása. A normál fejlődési ütemű gyermekek szociális készségeinek erősítésével a kooperáció kialakítása és fejlesztése, a kommunikáció fejlesztése. Erre jó módszer lehet az asszertív kommunikáció alkalmazása már 3-4 éves korban, aminek segítségével a gyermekek megtanulják megfogalmazni az érzéseiket és a szükségleteiket.

Feladatok:

- a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatainak, a motoros képességek, a beszéd és nyelvi készségek fejlesztése
- az egyes területek a fogyatékoságnak megfelelő hangsúlyozása a fejlesztésben
- törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérültfunkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek
- a gyerekeket egyéni terv szerinti fejlesztése, speciális szakember bevonásával
- speciális differenciáló módszerek, terápiák, technikák alkalmazása az integrált nevelésben
- az interperszonális kapcsolatok, az énkép, az önismeret fejlesztése, új attitűdök kialakítása
- a verbális és nonverbális kommunikáció és a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztése
- változatos módszerek alkalmazása az egyre pontosabb észlelés, figyelem, összpontosítás, gondolkodás és emlékezet fejlődéséhez ☞ a sajátos nevelési igénynek megfelelő környezet kialakítása, megfelelő tárgyi feltételek, segédeszközök biztosítása az adott intézményegységben
- az önálló tevékenységhez szükséges differenciált segítségadás
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiák elemeinek beépítése az óvodai nevelőmunkába (gyógypedagógus segítségével)
- az optimális nevelés érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése elsősorban a gyógypedagógia területén
- a gyermekek speciális fejlesztése team munkában, több szakember részvételével, a gyerek igényének megfelelő időkeret, eszközök, módszerek alkalmazásával.

A sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelése elsősorban az óvodapedagógus feladata, de szoros együttműködéssel a pedagógiai munkát segítő kollégákkal – dajka, pedagógiai asszisztens- ezen kívül az utazó és/vagy az Egyesített Óvoda saját gyógypedagógusainak iránymutatásaival. Feladatunk a közösen elkészített egyéni fejlesztési terv, mely a gyermekek legsikeresebb fejlődését biztosítja kihasználva az egyéni –

csoportszobán kívüli- és csoportos – csoportszobában, társakkal – fejlesztési lehetőségeket. Az óvodáskor végére a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének - önmagukhoz mérten- olyan szintjét kívánjuk elérni mely, biztosítja számukra a képességeiknek megfelelő iskolai oktatás megkezdését.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sikeres együttnevelésének érdekében szoros kooperációt biztosítunk az óvodapedagógusok és segítő szakemberek között.

Továbbképzéseket szervezünk, ahol az óvodapedagógusok bővíthetik elméleti tudásukat, gyakorlati tapasztalataikat.

Workshop-ok megszervezésével a segítő szakemberek – gyógypedagógusok, óvoda pszichológusok, óvodapedagógusok – új módszerek alkalmazását mutathatják be, melyek szintén elősegítik a szakmai fejlődést és a sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelésének gyakorlatát.

Az Integrációs Munkaközösség minden nevelési évben elméleti- és gyakorlati tudásbővítést biztosít az óvodapedagógusoknak, így segítve a sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelésének sikeres megvalósítását.

6.2.1 Sérülésspecifikus feladatok szakfejlesztéssel 6.2.1.1 Magatartászavaros gyermek

- A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott gyermek nevelésének prioritásai: az egészséges énkép és önbizalom kialakítása, a kudarcűrő képesség növelése, önállóságra nevelés.
- valamennyi tevékenységben mindig olyan feladattal kell megbízni a gyermeket, amelyet eredménnyel tud elvégezni, figyelemmel kell kísérni a tanulási, figyelmi és fegyelmi teherbíró képességét
- különösen fontos, hogy a szabályokat előre és közösen hozza létre a felnőtt és a gyerek, részese legyen a vele kapcsolatos döntéseknek, hiszen a szabályszegésnek következményei vannak (figyelemmegvonás, esetleg büntetés). Tisztában kell lenni (megismerésen alapulva) mi várható el tőle, a gyermek képességeinek megfelelően követeljen, az óvodapedagógus ehhez nyújt segítséget a szabálykövetést, betartást segítő vizuális eszközök alkalmazása.
- a magatartászavaros gyermek feladattudata, ismeretszerzési motivációja gyenge, csak a spontán tevékenységből kiinduló fejlesztéssel, a tevékenységbe bekapcsolódva tud a pedagógus változásokat kezdeményezni.

6.2.1.2 Mozgásban akadályozott gyermek

- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon a számára elérhető tapasztalatok megszereltetése, a megtanult mozgás alkalmaztatása,
- az óvodában biztosítanunk kell - a gyermek állapotának megfelelően - az akadálymentes közlekedést - a megfelelő mozgást és az ehhez szükséges eszközöket - az elsajátított mozgásminták rögzítése, alkalmaztatása a napirend egészét átszövi.

6.2.1.3 Látássérült gyermek

- a közös játékban való részvétel segítése, a közösséghez való alkalmazkodás, a viselkedési formák megtanulása és gyakorlása
- az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása
- a környezet vizuális megismertetése: - látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben. Akadálymentesítés a gyermek igényeinek megfelelően a Szakember tanácsát követve
- a nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság - térbeli tájékozódás a látás felhasználásával - a finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése. - a látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.

6.2.1.4 Hallássérült gyermek

- a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése
- alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása
- az aktív nyelvhasználat építése. Ennek keretében kell fejleszteni a beszédértést, szóincset, szájról olvasási készséget, érthető kiejtésre nevelést.
- a hallást javító segédeszköz kezelésének megismerése alapvető fontosságú

6.2.1.5 Enyhe értelmi fogyatékos gyermek

- a cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés - az alapmozgások kialakítása, fejlesztése
- a minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikációfejlesztése

- a beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív szókincs bővítése
- az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása
- az adekvát játékhasználat elsajátítása, a kognitív funkciók fejlesztése
- a rendszeresség, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasítás, a sokszori ismétlés alkalmazása.

6.2.1.6 Akadályozott beszédfejlődésű gyermek

- az anyanyelvi nevelés
- a mozgás fejlesztése
- a kommunikáció
- a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése
- speciális terápiák alkalmazása (diszlexia-prevenció, grafomotoros fejlesztés stb.).

6.2.1.7 Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

- kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia
- a meglévő töredékkészségek használata, az egyéni motiváció megteremtése, a speciálisan gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módszerek alkalmazása
- az autisztikus gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.
- a vizuális megsegítéshez szükséges eszközök biztosítása

6.2.2 Az integrált óvodai nevelés előnyei

A sajátos nevelési igényű gyerekek számára

- az együtt tevékenykedés, a kölcsönös kommunikáció, a mindennapi együttes szituációkban természetesen tanulják a társak magatartás mintáit, szokásait
- a gyermekközösség erősíti a sajátos nevelési igényű gyerekek önbizalmát, a többi gyereket követve, jobban fejlődik önállóságuk ☞ fejlődésükre ösztönző a többi gyerek eredményeinek tapasztalása
- a közösségben reálisabban tudják bemérni sajátosságaikat, jobban fejlődik önismeretük megtapasztalják, hogy Ők is sok mindenben képesek ugyanarra mint társaik
- a többi gyerek megismerésével tapasztalatot szereznek, hogy mindenkinek vannak gyenge pontjai

- a közösségben megtanulják elfogadni és elfogadtatni a másságukat.
- másokkal való együttműködésnek többféle technikáját tanulják meg
- kedvező a gyerekek számára, hogy a szocializáció abban a természetes közegben zajlik, amelyben későbbi élete során is élni fog.

Célunk:

- a sajátos nevelési igényű gyermekek önálló életvezetésének megalapozása. Erre kiváló lehetőség az együttnevelés. Az integrációban nevelkedett sajátos nevelési igényű gyermekek normál fejlődési ütemű társaikkal való kooperációban az önállóság olyan szintjét alapozhatják meg, mely későbbi köznevelési majd önálló életük irányításának, szervezésnek, megvalósításának mérföldköve lehet.

Az integrált óvodai nevelés előnyei a többi gyerek számára

- a sajátos nevelési igényű gyerekekkel együtt nevelt gyerekek megtanulják elfogadni az egyéni különbségeket
- megismerik a másságot, tapasztalják, hogy mindenkinek vannak erősségei és gyengéi
- megtanulnak odafigyelni másokra, megtanulják a másikat tiszteletben tartó segítség formáit, technikáit
- érzékenyebbé, kifinomultabbá válik kommunikációjuk.
- A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére
- Célunkat akkor érjük el, ha
- képességeik önmagukhoz viszonyítottan fejlődtek
- az adottságukhoz viszonyított legmagasabb önállóságra, együttműködésre képesek
- akaraterejük, önállóságra törekvésük fejlődött
- egészséges énképük, önbizalmuk megalapozódott
- kommunikációs technikájuk, együttműködési készségük fejlődött
- képesek a közösségbe való beilleszkedésre
- a fejlettebb területeken képességeik tovább fejlődtek
- hiányos képességeik kezelésére speciális technikák és eszközök használatát megismerték
- a közösségben minden gyerek alkalmazkodó készsége, toleranciája, empátiája fejlődött az együttnevelés során. Olyan felnőtté válnak, akik később gyermekeik számára is példaértékűek a másság elfogadásában.

6.2.1.1 Autista gyermek

- *kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia*

- *a meglévő töredékkészségek használata, az egyéni motiváció megteremtése, a speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módszerek alkalmazása*
- *az autisztikus gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.*
- *a tér és az idő strukturálása, protetikusan környezet kialakítása, konkrét, tömör instrukciók, elvont fogalmak mellőzése, zajszt csökkentése, vizuális támogatás*

Tagóvodánk alkalmazotti közössége, befogadó szemléletével és szakmai felkészültséggel fogadja az autizmus spektrum zavarral élő gyermekeket. Megteremtjük számunkra a tárgyi és személyi feltételeket. Pedagógiai asszisztenseink segítik az integrációs folyamatot, az önállóságra nevelést és a társas kapcsolatok kialakítását - együttműködve az utazó-gyógypedagógussal, óvodapedagógussal és a szülővel.

Integrációs munkacsoportunk tagjai a rendszeres konzultációk alkalmával egy-egy aktuális témakör, feladat, felmerülő nehézség megoldásában segítenek. Önképzésen szerzett ismereteiket, személyes tapasztalataikat megosztják egymással.

Szülőikkel folytatott beszélgetés során igyekszünk megismerni a gyermek speciális szükségleteit, eddig tanult szabályait, érdeklődési területeit, kedvenc tevékenységeit.

Bölcsődeből érkező gyermek esetében felvesszük a kapcsolatot a gondozónővel, hogy az addigi tapasztalatokat, jól bevált módszereket átvehessük a könnyebb beszoktatás érdekében.

A már fejlesztésben részesülő gyermekekkel foglalkozó szakemberekkel rendszeresen konzultálunk.

A foglalkozásokon használt és a gyermek óvodai életét megkönnyítő módszereket, eszközöket megismerjük. Tájékozódást, kommunikációt segítő hívóképeket elkérjük, jelentéseit, alkalmazását megtanuljuk.

Folyamatos önképzéssel, továbbképzéssel gyarapítjuk, frissítjük ismereteinket. Tudásunkat, tapasztalatainkat, megosztjuk a nálunk szakmai gyakorlatot végző főiskolai hallgatókkal, pályakezdő vagy új belépő munkatársainkkal.

Az integráció számunkra több mint a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása, együtt nevelése. Integrációs szemléletünk az egyéni bánásmód elvét követi. Minden olyan gyermeknek, aki valamilyen okból (egészségügyi, vallási, családi helyzet,...) kiemelt figyelmet igényel, igyekszünk a számára szükséges feltételeket biztosítani. Igény szerint konzultálunk szakemberekkel, elvégezzük a szükséges tanfolyamokat. (sertésmentes étkezés, diétás étkezés, diabétesz-tanfolyam, ...)

6.2.2 Az integrált óvodai nevelés előnyei

Mi szükséges az eredményes integrációhoz?

- Felkészülés a gyermek sajátos nevelési igényéből (szakirodalomból, beszélgetés a szülőkkel, szakemberekkel)
- Felkészülés a környezet tárgyi feltételeinek megteremtésével („akadálymentesítés”, speciális játékeszközök beszerzése, készítése)
- Szükséges a felkészítés (szülők, gyermekcsoport, csoportban dolgozók)
- Programok, tervek kidolgozása, folyamatos együttműködés, konzultáció a szülőkkel, szakemberekkel, folyamatos képességbeli nyomon követés

A sajátos nevelési igényű gyerekek számára

- *az együtt tevékenykedés, a kölcsönös kommunikáció, a mindennapi együttes szituációkban természetesen tanulják a társak magatartás mintáit, szokásait*
- *a gyermekközösség erősíti a sajátos nevelési igényű gyerekek önbizalmát, a többi gyereket követve, jobban fejlődik önállóságuk*
- *fejlődésükre ösztönző a többi gyerek eredményeinek tapasztalása*
- *a közösségben reálisabban tudják bemérni sajátosságaikat, jobban fejlődik önismeretük*
- *megtapasztalják, hogy Ők is sok mindenben képesek ugyanarra mint társaik*
- *a többi gyerek megismerésével tapasztalatot szereznek, hogy mindenkinek vannak gyenge pontjai*
- *a közösségben megtanulják elfogadni és elfogadtatni a máságukat*
- *a másokkal való együttműködésnek többféle technikáját tanulják meg*
- *kedvező a gyerekek számára, hogy a szocializáció abban a természetes közegben zajlik, amelyben későbbi élete során is élni fog.*

Az integrált óvodai nevelés előnyei a többi gyerek számára

- *a sajátos nevelési igényű gyerekekkel együtt nevelt gyerekek megtanulják elfogadni az egyéni különbségeket*
- *megismerik a máságot, tapasztalják, hogy mindenkinek vannak erősségei és gyengéi*
- *megtanulnak odafigyelni másokra, megtanulják a másikat tiszteletben tartó segítség formáit, technikáit*
- *érzékenyebbé, kifinomultabbá válik kommunikációjuk.*

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *képességeik önmagukhoz viszonyítottan fejlődtek*

- *az adottságukhoz viszonyított legmagasabb önállóságra, együttműködésre képesek*
- *akaraterjük, önállóságra törekvésük fejlődött*
- *egészséges énképük, önbizalmuk megalapozódott*
- *kommunikációs technikájuk, együttműködési készségük fejlődött*
- *képesek a közösségbe való beilleszkedésre*
- *a fejlettebb területeken képességeik tovább fejlődtek*
- *hiányos képességeik kezelésére speciális technikák és eszközök használatát megismerték*
- *a közösségben minden gyerek alkalmazkodó készsége, toleranciája, empátiája fejlődött az együttnevelés során.*

6.3. Nemzeti, etnikai kisebbségi feladatok

Célunk

A nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozó gyermekek kisebbségi önazonosságának megőrzésének, ápolásának, erősítésének, átörökítésének elősegítése.

Feladatok a roma kisebbséghez tartozó gyerekek nevelésében:

- *a jellegzetes hagyományok, szokások felkutatása, ápolása, a kisebbségi identitástudat kialakítása, fejlesztése*
- *az egészséges életmódra nevelés szokásainak kialakítása, a szociális hátrányból eredő hiányok kompenzálása. A higiénia, a táplálkozási szokások, a pihenés, edzés, mentálhigiénét biztosító szemlélet megalapozása*
- *egyéni élmények átélésével az érzelmi élet gazdagítása, a kezdeti gátlások feloldása,*
- *az óvodai tevékenységformák tartalmában a kisebbség irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeinek felhasználása*
- *az értelmi képességek területén mutatkozó esetleges eltérések kiegyenlítése, az iskolai élethez szükséges személyiségjegyek és részképességek fejlesztése*
- *az esetleges veszélyeztetettség miatt kiemelt feladat az együttműködés szorgalmazása a szűkebb és tágabb környezettel (család, kisebbségi önkormányzatok, iskolák, egészségügyi intézmények, Gyermekjóléti Központ, Gyámhivatal).*

A gyermekek sajátos kultúrájából és családi életviteléből adódó másságra tekintettel a személyiség fejlesztése differenciált módszerekkel vezet eredményhez. A tudástartalmakhoz való hozzájutás esélyét minden kisgyermek számára biztosítjuk. Ugyanakkor esélyeik javítása

érdekében sajátos szükségleteik kielégítésére törekszünk (pl. a magyar nyelvi nevelés fontossága).

Fontosnak tartjuk a korai prevenciót az egészséges életmód, az érzelmi, az értelmi nevelés, a szocializáció területén, együttműködve a családi és társadalmi környezettel a hátrányok csökkentése érdekében.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- rendszeresen járnak óvodába
- önazonosságukat megőrzik, kisebbségi kultúrájuk értékeire büszkék
- ismerik, gyakorolják az egészséges életmód szokásait
- betartják a közösségi szabályokat, akaratí személyiségjegyeik életkoruknak és adottságaiknak megfelelően fejlett.

6.4 Multikulturális (interkulturális) nevelés

A más országból bevándorló, vagy itt tartózkodó családok gyermekei óvodai nevelésének alapelveiben az integrált nevelés szemléletét, céljait és feladatait érvényesítjük.

Célunk

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei részére az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének biztosítása, társadalmi integrációjuk elősegítése.

Feladatok

- felkészülés a gyermek fogadására
- a magyar nyelv elsajátíttatása
- hazánk értékeihez való pozitív kötődés kialakítása
- nyitott és megértő viselkedés tanúsítása a más anyanyelvűek és kultúrák iránt
- folyamatos kapcsolat tartása a családdal.

Tiszteletben tartjuk saját nyelvüket, ugyanakkor a gyermekekkel való közös játék és az óvoda más tevékenységformái közben elsajátítják a magyar nyelvet. A felnőttek beszédmintája és a differenciálás, az egyéni képességek fejlesztése ezen a területen is hangsúlyos. Az együttes tevékenységek során arra törekszünk, hogy oldott, feszültségmentes környezetben növeljük a

gyermek beszédbátorságát, nyelvi és nonverbális kifejezőképességüket.

Differenciálással, egyéni képességfejlesztéssel fejlesztjük a csoportközi kapcsolatokat. Természetesnek vesszük és értéként kezeljük a másságot, a sokszínű, sokféle kulturális háttérű szükségleteket, igényeket és gondolkodásmódokat.

Népmesékkel, versekkel, énekekkel és hagyományainkkal, a saját élményű tapasztalatszerzéssel pozitív érzelmeink keresztül hatunk.

A gyermekek számára az óvoda dolgozóinak viselkedésmintái az eltérő kultúrák természetes jelenlétének elfogadását eredményezik. A magyar gyermekek saját identitásuk, nyelvük, kultúrájuk megőrzése mellett nyitottá válnak mások befogadására, elfogadására és az együttélés formáinak megélésére. A nevelés folyamán a más anyanyelvű gyermek szülőházájának hagyományainak, énekeinek, meséinek beillesztése a tevékenységekbe oly módon, amelyeket a többségi gyermekek is megértenek. Arra törekszünk, hogy a más népek szokásai színesítsék a magyar szokásokat és hagyományokat.

A befogadás és beilleszkedés tekintetében kitüntetett szerepet kap a szülői házzal való pozitív kapcsolattartás, együttműködés. Elsősorban a család igényeinek és szükségleteinek megismerésére törekszünk, ugyanakkor segítséget kell nyújtanunk abban, hogy ők is megismerjék és értsék nevelési törekvéseinket. Együttműködésünk – a gyermek szükségleteinek megfelelően – természetes módon kiterjed a családsegítő, a gyermekvédelmi és gyermekjóléti szolgáltatásokra, a szakmai szervezetekre.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *a gyermek szívesen jár óvodába*
- *a magyar nyelvet megérti és tőmondatokat képes magyarul kimondani*
- *saját gyökereit, kultúráját megtartva ismeri és érzelmileg kötődik hazánk értékeihez*
- *szívesen játszik társaival, és a többségi csoporttársak is keresik a társaságát*
- *a gyermekek pozitív érzelmekkel, természetesnek élik meg más népek kultúráját.*

Igyekszünk a nyelvi nehézségek leküzdésére. Türelmünk és megértésünk mellett a gyermekek számára vizuális megsegítést alkalmazunk, szülőikkel történő kommunikációkor tolmács segítségét kérjük. Tiszteletben tartjuk és megismerjük vallási, kulturális szokásaikat, mely megkönnyíti a család beilleszkedését társadalmunkba.

6.5 Tehetséggondozás

Célunk

A gyermekek egyéni szükségleteinek megismerése, képességeik kibontakoztatása.

Feladatok

- *a tehetség (valamely kiemelkedő adottság, képesség) legkorábbi felismerése*
- *az egyéni aktuális fejlettséghez igazított fejlesztés biztosítása, speciális szükségletek kielégítése*
- *tevékenységek szervezése a gyermekek saját aktivitására támaszkodóan*
- *az intellektus, a kreatív önkifejezést támogatása, a szocializáció, az önismeret elősegítése*
- *a fejlesztéshez szükséges speciális eszközrendszer biztosítása*
- *a szülő segítése gyermeke nevelésében.*

Szemléletünk szerint minden gyermekben van valami jó, értékes, fel lehet fedezni olyan képességeket, amelyeket a lehető legjobban tudunk fejleszteni. Kiemelkedően tehetségesnek azt a gyermeket tekintjük, aki egy adott területen sokkal többet képes teljesíteni az életkorának megfelelő átlagnál, aki viszonylag kevés segítséggel nagyon gyorsan tud előrehaladni, fejlődni az adott területen. A tehetség a legritkább esetben tud önmagától utat törni, fejlődni, ehhez az kell, hogy a szülő, a pedagógus felismerje ezt, megadja a gyorsabb haladáshoz, az intenzívebb fejlődéshez szükséges többletsegítséget. Az öt év alatti gyerekekre két okból érdemes külön odafigyelni: az egyik ok a tehetséges kisgyerek sajátos korai személyiségfejlődése, a másik a konkrét képességek és az azokkal szükségszerűen együtt járó igények jellege. Ekkor tehetséggondozás címén főleg nem „fejlesztésre”, hanem egyszerűen csak megfelelő környezetre és érzelmi biztonságra van szükségük.

A tehetség három legfontosabb összetevője: képességek, kreativitás, motiváció. Érzelmi biztonságban, ingergazdag környezetben a szabad játék és a korai tanulás feltételeit biztosítjuk. Az érdeklődésüknek megfelelő speciális területeken való elmélyüléshez biztosítjuk a feltételeket. A családdal együttműködve különös gondot fordítunk arra, hogy szocializációjukat segítsük, hiszen a társak, a környezet elismerése elősegítik a tehetség kibontakozását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- *kiemelkedő képessége fejlődik*
- *önismerete pozitív*
- *társai elismerik*
- *társas kapcsolataiban kiegyensúlyozott.*

A tehetség megmutatkozik:

- kiugró intellektuális képességekben
- művészi hajlam megnyilatkozásaiban
- pszichomotoros és motoros teljesítményekben
- szociális magatartásban
- vegyes, több területen is kiugró eredményekben

A tehetséggondozó munkánk lényege: a tehetség felismerése, motiválása, ápolása, a kibontakozás lehetőségének biztosítása a pozitív megerősítés széles eszköztárának felhasználásával.

Tehetségéhez mértén differenciáltan fejlesszük az adott gyermek képességeit.

A pedagógus, mint mentor: Nem csak átadja az ismeretet, hanem ismeri a gyermeket: Pl. tudja a gyermek a kudarcot hogyan viseli el? A pedagógus komplex személyiségfejlesztő, nem csak a tehetséges területre fókuszál, hanem a többit is fejleszti.

A pedagógus, mint katalizátor: A gyermek érdeklődését folyamatosan fenntartja, serkenti. A gyermek azonnali megerősítési igényét próbálja folyamatosan megtartani. A tehetséges gyermeket önmagához viszonyított mértékben jutalmazza a pedagógus. A tehetséges területet tovább fejlesztjük, az elmaradt területeket próbáljuk a normál szinthez közelíteni. Fogadóóra keretében a szülőt tájékoztatjuk gyermeke esetleges tehetséges területéről. Javaslatot teszünk annak a család általi támogatási módjára. (sport, szakkörök, klubok,)

Tehetséget ne keverjük össze a korai éréssel. Akkor lehet, hogy tehetséges, ha folyamatosan fennmarad az érdeklődése a kiemelkedő területen.

A család és az óvoda együttműködése növeli a tehetség kibontakozását.

7. Gyermekvédelmi feladatok

Az óvodai gyermekvédelem célja a prevenció, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, a gyerekek hátrányos helyzetének csökkentése, a gyermekek jogainak és érdekeinek minél szélesebb körű érvényesítése.

Az óvodákban minden pedagógus a differenciálpedagógia eszközeivel működik közre a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és megszüntetésében, a gyermek családban történő nevelkedésének segítségével. Minden esetben a gyermek mindenképp felett álló érdekét vesszük figyelembe. Személyes kapcsolatot alakítunk ki azokkal a szülőkkel, akik segítséget kérnek, és kellő körültekintéssel, tapintattal, azokkal a családokkal is, akik bár nem kérnek támogatást, mégis rászorulnak.

Minden óvodapedagógus egyben saját csoportja elsőszámú gyermekvédelmi felelőse, ezért közös feladatunk:

- *a mindenkori érvényben lévő gyermekvédelmi törvény ismerete*
- *saját gyermekcsoportban a veszélyeztetettség felismerése, az okok feltárása, nyilvántartásba vétel*
- *a veszélyeztetési okok változásának figyelemmel kísérése*
- *az óvodapedagógus segítő közreműködése (segélyezésre javaslat, az ehhez szükséges környezettanulmányok elkészítése, térítéscsökkentésre javaslattétel, szociális ügyek intézésének segítése)*
- *családgondozás, a családokban bekövetkező minden változás azonnali lereagálása, szükséges segítségnyújtás, illetve megoldások közös keresése szülői igény szerint*
- *a tagóvoda vezetőjének és a gyermekvédelmi felelősnek tájékoztatása a gyermekeket veszélyeztető körülményekről*
- *feltárni mindazon körülményeket, amelyek a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásolják*
- *sajátos eszközeinkkel, a nyugalom, a bizalom, a szeretet légkörével ellensúlyozni a*

gyermekek kiszolgáltatottságát, az egyes gyermekek bármilyen hátrányait.

Hátrányos helyzetű gyermekek azok, akiknek alapvető szükségleteinek kielégítési lehetőségei korlátozottak. Családja, szűkebb társadalmi környezete az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, elsősorban szociális és kulturális téren. Mindez azonban még nem veszélyezteti egészséges személyiségfejlődését, de az optimális fejlődési lehetőség akadályozott.

Kialakulásához vezető tényezők: alacsony jövedelmi, fogyasztási szint, rossz lakáskörülmények, a szülő alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje. Következésképpen lehet a gyermek esélyegyenlőtlensége.

Veszélyeztetett gyermekek azok, akik testi, lelki, erkölcsi és értelmi fejlődését a szülő vagy a gondozó környezet nem biztosítja, ami a személyiségfejlődésben torzulást idézhet elő. A gyermek egészséges személyiségfejlődése akadályozott. A veszélyeztetettség a személyiségfejlődésnek csupán a fenyegetettségét minősíti.

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- nevelési hiányosságok, elhanyagoló nevelés
 - o antiszociális környezet
 - o rossz lakásviszonyok
 - o egészségügyi okok
 - o rossz anyagi helyzet
 - o megromlott családi kapcsolat
 - o a családban a devianciák halmozott előfordulása.

Következésképpen lehet a gyermek egészséges személyiségfejlődésének sérülése, deviáns magatartásformák kialakulása.

Az óvodajelzéssel köteles élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a Gyermekjóléti Központnál, illetve kötelessége hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása, vagy egyéb más veszélyeztető ok fennállása, illetve a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekvédelemben dolgozó személyek, szervek, intézmények és hatóságok kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni. A jelzőrendszer tagjai ezen kötelezettségüket írásban – krízishelyzet esetén utólagosan – kell, hogy teljesítsék. A Gyermekjóléti Központ a tett

intézkedésről tájékoztatni köteles a jelzéstevőt.

Jelzési kötelezettség: óvodapedagógus> gyermekvédelmi felelős> tagóvoda vezető> intézményvezető> felsőbb szervek.

Tagóvoda-vezető feladatai:

- *óvodai szinten összefogja a gyermekvédelmi munkát*
- *dönt és határozatot hoz az étkezési kedvezményekről az érvényes önkormányzati rendeletnek megfelelően*
- *a kapott jelzéseket, információkat ellenőrzi*
- *gyermekvédelmi ügyekben segíti a csoportban dolgozó óvodapedagógusokat és az óvodai gyermekvédelmi felelőst*
- *kapcsolatot tart a gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel*
- *gyermek veszélyeztetettsége esetén azonnal intézkedik*

hatósági eljárást kezdeményez a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén

a megtett intézkedésekről tájékoztatja az Egyesített Óvoda vezetőjét.

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- *a gyermekvédelemmel kapcsolatos adminisztrációt, nyilvántartást és statisztikát vezet*
- *óvodai szinten nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket*
- *folyamatos kapcsolatot tart a nevelőtestület tagjaival*
- *a törvényi változásokat, rendelkezéseket nyomon követi → naprakészen informál*
- *véleményével, javaslataival segíti a tagóvoda vezető munkáját (étkezési kedvezmények)*
- *folyamatosan képi magát, a kerületi gyermekvédelmi munkaközösségben részt vesz*
- *kapcsolatot tart a gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel.*

A gyermekvédelmi felelős kapcsolatot tart fenn:

- *Prevenációs Központ-HÍD Család és Gyermekjóléti Központtal családi krízishelyzet esetén, veszélyeztetettség, anyagi támogatás szükségessége esetén*
- *Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálattal a magatartási, viselkedési, átlagtól lényegesen*

eltérő fejlődésű gyermekek esetében

- *orvossal és védőnővel a gyermekek testi fejlődésének lényeges eltérése, bántalmazás nyomai esetén.*

Óvodapedagógusok feladatai:

- *minden év elején felméri a csoportba járó gyermekek, családi és szociális helyzetét*
- *probléma esetén jelez a gyermekvédelmi felelősnek és a tagóvoda vezetőnek*
- *javaslatot tehet étkezési kedvezményre*
- *családlátogatást végez szükség szerint*
- *a törvényes adatközlést biztosítja intézkedés esetén*
- *a veszélyeztetett vagy hátrányos gyermekkel differenciált bánásmódot alkalmaz.*

*Minden óvodapedagógust és alkalmazottat **TITOKTARTÁSI kötelezettség** terhel a gyermekkel és családjával kapcsolatban a mindenkori törvényi szabályok szerint. Ez minden olyan tényre, adatra, információra vonatkozik, amelyről hivatásának ellátása során szerez tudomást.*

Munkánk eredményes, ha

- *a prevenció során meg tudjuk akadályozni a veszélyeztettség kialakulását*
- *egyedi probléma esetén segíteni tudunk*
- *a hátrányos helyzetben lévő családokkal jól működünk együtt*
- *differenciált bánásmóddal kompenzálni tudjuk a gyermek hátrányait (humánus, megértés, támaszkodás, szeretet)*
- *a gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek segítségével szükség esetén a gyermeket biztonságba, megnyugtató környezetbe helyezhetjük*
- *a rászoruló családok bizalommal fordulnak az óvodához problémáik megoldásához való segítségadásért.*

*Nevelésünkben alapvető követelmény a **gyermeki jogok védelme**.*

A gyermekek joga, hogy személyiség jogait, különösen személyiségének szabad kibontakoztatásához való jogát, önrendelkezési, családi élethez és magánélethez való jogát az óvoda tiszteletben tartsa. A gyermek jogai közé soroljuk a saját véleménynyilvánítást is. A kisgyermeket megilleti a társadalom által nyújtott védelem és a segítségre vonatkozó jog is.

A szociálisan hátrányos helyzetű családok és gyermekeik pedagógiai módszerekkel való segítségének lehetőségei óvodáinkban:

- *egyéni bánásmód*
- *differenciált fejlesztés csoportjában*

- *logopédiai fejlesztés, részképesség hiány korrigálása*
- *pszichológus személyes segítése a szülők számára is.*

Gyermekvédelmi munkánk során mindannyian ügyelünk arra, hogy a rászoruló gyermekek és szüleik ne érezzék ezt a segítségnyújtást pozitív diszkriminációnak.

Óvodánkban megtalálhatóak a szegényebb anyagi helyzetben lévő, a kevésbé iskolázott és a rossz lakáskörülmények között élő családok gyermekei és a jó anyagi helyzetben lévő, a magasan iskolázott és a megfelelő lakáskörülmények között élő családok gyermekei is. Ennek következményeként a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett családok száma is változó. Minden évben változik a gyermekvédelmi eseteink száma. Óvodánkban nagy hangsúlyt fektetünk az esélyteremtésre, a gyermeki jogok érvényesülésére, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására, a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség leküzdésére. Intézményünk óvodapedagógusai az általuk észlelt problémákat rögtön jelzik az óvodánk gyermekvédelmi felelősének és az intézmény vezetőjének.

Az esetjelzés után, ha szükséges, akkor felvesszük a kapcsolatot a különböző, gyermekeket és családokat segítő szolgálatokkal, majd az ügyet a későbbiek folyamán is figyelemmel kísérjük. A továbbiakban is tartjuk a kapcsolatot a segítő kollégákkal, lehetőség szerint a családdal és az adott gyermek óvodapedagógusaival.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára a csoportjuk óvodapedagógusai egyéni fejlesztési tervet készítenek a tanévre, ezzel is lehetőséget teremtve a felzárkózásra, az élményadásra és az esélyteremtésre.

Az óvodatitkárunk az egész év folyamán figyelemmel kíséri az étkezési támogatásban részesülő gyermekek RGYK-s határozatának az érvényességi idejét és értesíti a szülőket, ha ennek meghosszabbítása szükséges, figyelemmel kíséri a Hátrányos Helyzetről és a Halmozottan Hátrányos Helyzetről kiadott határozatok megjelenését és erről értesíti a gyermekvédelmi felelőst. Ezekén túl az óvodánkba járó gyermekek szülei az év folyamán bármilyen gyermeküket is érintő családi problémával megkereshetnek bennünket. Szükség esetén segítséget nyújtunk. A gyermekvédelmi felelős lehetőség szerint a családot érintő esetmegbeszéléseken, szakmaközi találkozókra részt vesz. A gyermekvédelmi felelős és az érintett gyermek óvodapedagógusaiból az egyik az Esetkonferenciák esetén megjelenik és a közvetlen tapasztalataival segíti a folyamatot.

8. Az óvodába lépés, iskolába lépés feltételei

ÓVODÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI:

- óvodakötelezett korú legyen a gyermek,

*A nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC. törvény 8. § (2) bekezdése alapján **minden gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig betölti a 3. életévét, a nevelési év kezdőnapjától (szeptember 1-jétől) legalább napi négyórás óvodai nevelésre kötelezett.***

- érvényes XIII. kerületi lakcímmel rendelkezzen.

Az óvodai felvételt a mindenkori törvényi szabályozásnak, és a XIII. ker. Önkormányzat közoktatásra vonatkozó határozatainak megfelelően végezzük.

*Mesés kert Tagóvodánk **integráló intézményként**, az alapító okirat alapján ellátja a sajátos nevelési igényű gyermekeket, befogadja az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekeket. Fontos szempont a sajátos nevelési igényű gyermekeknél, hogy az együttnevelés keretei között valósítjuk meg a gyermekek személyiségfejlesztését (bővebben lsd: 6. rész: Integráció).*

Amennyiben a gyermek érettsége lényegesen eltér az átlagostól, speciális szakszolgálat igénybevételeivel döntünk a felvételről.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodánkba való felvételéről az Egyesített Óvoda igazgatója dönt, befogadó nyilatkozatot állít ki a gyermek részére, melyet a szülőnek, mint gondviselőnek ad át.

Óvodakezdés halasztása:

A hatályos jogszabályi rendelkezések alapján a szülők kérelemben kérelmezhetik gyermekük óvodakezdésének halasztását.

A felmentési kérelmeket az Oktatási Hivatalhoz kell eljuttatni.

A felmentési kérelmek benyújtásának határideje: május 25.

A negyedik életévét augusztus 31-ig betöltött gyermek nem mentesülhet az óvodába járási kötelezettség alól.

A hatályos jogszabályok értelmében, abban az esetben, ha az óvodaköteles gyermek családjával éppen külföldön él, ezt a tényt az Oktatási Hivatal részére be kell jelenteni.

Szakmai tapasztalataink alapján, **óvodaérett** az a kisgyermek, aki:

- már rendelkezik „én” tudattal,
- el tud tölteni néhány órát a szülei nélkül is,
- bizonyos fokú önállósulási törekvés jellemzi,
- igényli a gyermekközösséget,
- képes másoktól elfogadni az ételt,

Az óvodai felvételnél nem feltétel szobatisztaság, azonban az óvodás gyermekek számára komfortosabb, ha jelezni tudja szükséglet kielégítési igényét.

ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI:

A gyermek **abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti,** tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Ettől eltérni az alábbi esetekben lehet.

A tankötelezettség kezdetének halasztása:

- Ha az illetékes pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága által kiállított (szeptember-december) szakvélemény tartalmazza azt a javaslatot, hogy a gyermek maradjon további egy nevelési évig óvodai nevelésben.

- Ha a szülők szeretnék egy év halasztást kérni a beiskolázás alól, Január 1. - január 15. közt adhatják be kérelmüket. Ez az eljárás a szülő kérelmére indul.

A tanköteles kort, vagyis a hatodik életévét elérő gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben maradásáról az Oktatási Hivatal dönt.

A kérelem benyújtásához javasolt kéreleműrlap elérhető az Oktatási Hivatal honlapján.

A tankötelezettség megkezdésének korábbi megkezdése:

- A hatályos jogszabályok alapján arra is van lehetősége a szülőnek, hogy kérelmére a gyermek már hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését, feltéve, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri. Ebben az esetben is az Oktatási Hivatalhoz kell a szülőnek benyújtani a kérelmet, amelyre január 1. - január 15. közt van lehetősége.

Az iskolai felvételnél

- *Ha a szülőknek nincs ettől eltérő szándéka, a kötelező felvételt biztosító körzeti iskola a gyermeket hivatalból felveszi.*
- *A körzettel nem rendelkező általános iskola az oda jelentkező gyermek felvételéről dönt, (legkésőbb április) erről írásban értesíti a gyermeket nevelő szülőt és az érintett gyermek kötelező felvételét biztosító általános iskola vezetőjét.*
- *A kötelező felvételt biztosító általános iskola a körzetébe nem tartozó, de oda jelentkező gyermekek felvételéről dönt, (legkésőbb május) erről írásban értesíti a gyermeket nevelő szülőt és az érintett gyermek kötelező felvételét biztosító általános iskola vezetőjét.*

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

a)

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b)

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél -

az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait és érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtaikat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c)

Az óvodáskor végére **a gyermekek szociálisan is éretté** válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Megjegyzés: A 3 éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A neurológiai és egyéb hátránnyal küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett korrekció mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériuma tükrözi a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

9. Pedagógiai dokumentáció

Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg

A pedagógiai dokumentáció célja, hogy megjelenítse a helyi program elv-, cél-, és feladatrendszerét, meghagyva az óvodapedagógusok maximális választási szabadságát a módszerek és az eszközök alkalmazásában.

Az Egyesített Óvoda pedagógiai dokumentációja

Az óvodai nevelés országos alapprogramja (Alapprogram)

Az Egyesített Óvoda Helyi Pedagógiai Programja

Az Egyesített Óvoda Házi rendje

Az Egyesített Óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata

Az Egyesített Óvoda Belső Önértékelési Szabályzata

Az Egyesített Óvoda éves pedagógiai – működési terve, mely a tagóvodák éves pedagógiai – működési tervét is tartalmazza

Csoportnapló – E-mapló, a gyermekcsoportok nevelési – fejlesztési programja tartalmazza:

- *gyermekcsoport összetételére, létszámára, a csoport működésére vonatkozó adatokat*
- *a gyermekcsoport szokás-szabályrendszerét*
- *eseménytervet (szervezési feladatok), időkeret: 1-3 hónap*
- *globális tevékenységi tervet (nevelési, tanulási terv), időkerete: 1/2-1 év*
- *ciklusra vonatkozó tanulási terv, melyben jelöljük a differenciált képességfejlesztést, a megvalósításhoz tervezett tevékenységeket, az eszközöket és a szervezeti keretet, a*

megvalósítás tapasztalatait

- *közösségre vonatkozó pedagógiai feljegyzések folyamatos rögzítését*
- *a megvalósítás értékelését, időkerete: 1/2 év.*

Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentuma tartalmazza

- *a gyermek adatait, a gyerekekről szóló rövid, szülő által írt jellemzést*
- *az óvónők tapasztalatait az adott gyermek fejlődéséről*
- *fejlődési napló vezetését az Egyesített Óvoda Pedagógiai Programjában szabályozott mérés, ill. a törvényben szabályozottak szerint*
- *a fejlesztés érdekében tett lépések rögzítését (speciális, fejlesztő szakemberek igénybe vétele: logopédus, pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus stb.)*

Mesés kert Tagóvodánkba járó gyermekeknek egyéni portfóliójuk (mappájuk) van, amely a következőket tartalmazza:

- *gyermeki adatlap,*
- *gyermek megismerését segíti óvodába lépéskor a szülő által kitöltött *Anamnézis-lap**
- *gyermeki fejlődés nyomon követésének mérési eredményei,*
- *egyéni fejlesztési terv, amely a mérési eredmények alapján készül,*
- *családi beszélgetésen elhangzottakról feljegyzései,*
- *3 éves kori státuszlap, ill. 5 éves kori státuszlap*
- *SNI gyermekek szakvéleménye, fejlesztési terve.*

Mellékletek:

1. számú melléklet: Nevelési tervek

- 3 – 4 éves korú gyermekek nevelési terve
- 4 – 5 éves korú gyermekek nevelési terve,
- 5 – 6 - 7 éves korú gyermekek nevelési terve

2. számú melléklet: Óvodapedagógusi elvárás rend

3. számú melléklet: Jutalmazás-büntetés, konfliktus megelőzés és kezelés protokoll

4. számú melléklet: Óvodai fejlődés jellemzői

- 3-4 éves gyermekek fejlődésének sajátosságai,
- 4-5 éves gyermekek fejlődésének sajátosságai,
- 5-6-7 éves gyermekek fejlődésének sajátosságai

1. számú melléklet:

3– 4 éves korú gyermekek nevelési terve

3 – 4 éves korú gyermekek nevelési terve

I. Az egészséges életmódra nevelés

1. Tisztálkodás
2. Higiéniai szokások
3. Étkezés
4. Öltözködés
5. Pihenés
6. Környezettudatos magatartás
7. Testi képességek fejlesztése

II. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása

1. Társas kapcsolatok, közösségi szokások formálása, együttműködési készség fejl.

2. Feladattudat kialakítása, kitartás, türelem, döntési képesség kialakítása, kudarcűrő képesség

fejlesztése, konfliktus megoldó képesség fejlesztése

III. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Nyelvhasználat és beszéd tisztaságának fejlesztése, beszédészlelés és beszédértés fejlesztése, szókincs bővítése, kifejezőkészség alakítása
2. Gondolkodás fejlesztése, fogalomismeret bővítése, következtetés és rendszerezés fejlesztése, konkretizálás és általánosítás kialakítása, figyelem, képzelet és emlékezet fejlesztése, számfogalom kialakítása, érzékelés-észlelés fejlesztése, kreativitás, fantázia fejlesztése

IV. Az óvodai élet tevékenységformái

1. Játék tevékenységek
2. Munka jellegű tevékenységek
3. Tevékenységbe megvalósuló tanulás

I. Egészséges életmódra való nevelés alakítása

- I/1 TISZTÁLKODÁS, I/2 HIGIÉNIAI SZOKÁSOK

Célunk:

- A gyermekek tisztaságigényének kialakítása
- Az óvodai és a családi gondozási, tisztálkodási szokások összehangolása

Feladatunk:

- Többszöri figyelmeztetéssel, gyakorlással érjük el, hogy a gyerekek kevés segítséggel mossanak kezet, arcot.
- A kézmosás helyes sorrendjének elsajátítását azzal segítjük, hogy a mosdókba kihelyezzük a kézmosás folyamatábráit.
- A gyakori figyelmeztetésnek köszönhetően a gyerekekben automatikussá válik a WC-papír használata és a WC helyes használata.
- A folyamatos ellenőrzésnek köszönhetően a gyerekekben kialakul az a szokás, hogy kézmosáskor a ruhájuk ujját felhúzzák és megpróbálják a kezüket szárazra törölni.
- A napirendbe beépített, ebéd utáni fürdőszoba használat során a gyerekeknek segítünk rendszeresen fogat mosni, segítünk a fogkrém optimális mennyiségének megítélésében, annak kinyomásában.
- A mosdóban található tisztálkodási eszközeiket jellel ellátjuk, ezzel biztosítjuk, hogy minden gyerek a saját törülközőjét, fogápolási szereit használja.
- Pozitív minta kiemelésével motiváljuk őket a fésű használatára.
- Folyamatos segítségadással ismertetjük meg őket a zsebkendő helyes használatával, játékosan gyakoroljuk az orrfújást. Tüszentés alkalmával is használják a zsebkendőt, illetve megtanulják, hogy a kezüket tüszentés és köhögéskor mindig tegyék a szájuk elé.

- A mosdóban kialakított viselkedési szabályokat megtanítjuk a gyerekeknek (nem szabad szaladni, ugrálni, zokniban kimenni a mosdóba)

I/3 ÉTKEZÉS

Célunk:

- Különböző ételek megkóstolása
- Evőeszközök és pohár helyes használata
- Önkiszolgálás alapvető szokásainak megalapozása

Feladatunk:

- Egyéni jutalmazással motiváljuk a gyerekeket hogy az eléjük tett ételt, italt megkóstolják.
- Saját példánk bemutatásával tudatosítjuk a gyerekekben, hogy két kézzel fogják meg a poharat ivás közben.
- A szokásaikat úgy alakítjuk, hogy saját maguk vigyék a poharaikat, tányérjaikat és evőeszközeiket a megfelelő helyről a megfelelő helyre.
- A következetes neveléssel és tevőleges segítségadással évvégére elsajátítják a megfelelő kanálhasználatot.
- A felnőttek pozitív példamutatásával szoktatjuk őket a szalvéta használatára. Kezdetben csak egy szalvétát adunk, szükség esetén kérhetnek újabbat.
- A tézsaételekhez villát adunk, melynek helyes használatát példamutatással tanítjuk, és felhívjuk gyermekeink figyelmét a villa hegyének balesetveszélyére.
- A napirendbe beiktatott folyadékpótlással, a rendszeres kínálással biztosítjuk az állandó ivóvizet az egész nap folyamán, igény szerint.
- A délelőtti gyümölcs fogyasztással a vitaminpótlásra törekszünk.

I / 4 ÖLTÖZKÖDÉS

Célunk:

Öltözködési szokások rögzítése.

Feladatunk:

- Tevőleges segítséget nyújtunk, minden gyermeknek egyéni képességeihez mérten, a ruháik le- és felvételénél.
- Az óvodai jellel ellátott ruhaneműjüket segítünk a saját óvodai szekrényükbe elhelyezni, folyamatosan bátorítjuk őket a levett öltözék rendezett tárolására.
- Állandó biztatással és dicsérettel motiváljuk a gyerekeket cipőjük le- és felvételére.
- Az öltöző rendjét úgy alakítjuk, hogy a gyerekek a ruházatukat a megfelelő helyre tehessék.
- A segítségnyújtásban törekszünk a differenciáltság megtartására és minden esetben biztatjuk

gyermekünket az önálló öltözködésre.

- Az öltözés helyes sorrendjét tanítjuk minden öltözködés alkalmával szóbeli megerősítéssel.

I/5 PIHENÉS

Célunk:

Idegrendszerük harmonikus fejlődésének elősegítése érdekében a megfelelő pihenőidő kitöltése

Feladatunk:

- A gyerekek számára megteremtjük a pihenés hangulati feltételeit az ágyak esztétikus elhelyezésével, kiszellőztetett csoportszoba biztosításával, altató mese mondásával, altató dalok éneklésével
- A pihenési idő kezdetén nyugtató, relaxációs zenét játszunk le.
- biztosítjuk a lehetőséget, hogy személyes tárgyakkal pihenhessenek
- segítünk, hogy megtanulják a saját elalvásukhoz szükséges technikát és azokat mi is egyénre szabva alkalmazzuk

I/6 KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS ERŐSÍTÉSE

Célunk:

- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.
- Olyan szabályok, magatartásformák megismertetése, amelyek a természet védelmére, megóvására nevelnek.

Feladatunk:

- Tagóvodánkban kiemelt figyelmet kap a környezet tudatos magatartás erősítése, ezért a gyerekeket bevonjuk az óvoda udvarán végzett kerti munkálatokba ezzel is fejlesztjük, alakítjuk a gyerekek igényét önmaguk és környezetük rendjének megtartására és a természet védelmére.
- Alkalmanként szemetet szedünk, vagy annak észlelésekor közösen tesszük azt a szeméttárolóba.

I/7. TESTI KÉPESSÉGEK.

Célunk:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése
- Rendszeres mozgással az egészséges életvitel megalapozása.
- A kezek csontosodásának folyamatát figyelembe véve, azt segítve a finommozgás megalapozása (például: gyurmázás, pötyi)
- A mindennapos mozgás a feszültség levezetés egyik formája legyen.
- A mozgás örömforrás legyen a gyermekek számára.

Feladatunk:

- Természetes módon beépítjük a mozgást a gyerekek tevékenységébe.

- Kialakítjuk a mozgásra inspiráló biztonságos környezetet.
- A gyerekekkel közösen alakítjuk ki a baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályait, majd következetesen betartatjuk azokat.
- Mozgásos tevékenységek lehetőségét biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron is egyaránt.
- Felhívjuk a szülők figyelmét a mozgás fontosságára.
- Odafigyelünk a gyerekek optimális terhelésére, egyéni szükségleteire és képességeikre.
- Az együttmozgás örömeinek megtapasztalásával erősítjük a közösségi összetartozást.
- Fejlesztjük a gyerekek természetes mozgását (futás, járás).
- Megismertetjük őket a rajzolás és festés eszközeivel, használatukat fokozatosan bevezetjük (kezdetben, eszköz nélküli tevékenykedtetés).

II. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása

II/1. Társas kapcsolatok, közösségi szokások formálása, együttműködési készség fejlesztése,

Célunk:

- Bátran és örömmel érkezzenek a gyerekek az óvodába.
- Érezzék jól magukat a csoportjukban.
- Szokás -, szabályrendszer megismertetése és rögzítése a gyerekekben.

Feladatunk:

- A beszélgető körben játszott játékok során megismertetjük őket a csoportjukba lévő felnőttek és gyerekek nevével, jelével.
- Peremhelyzetben lévő gyerekekre több figyelmet szentelünk.
- Születésnapok, jeles napok megtartásával és a mindennapos beszélgető körök szervezésével a csoportkohéziót erősítjük.
- Megteremtjük a megfelelő érzelmi biztonságot számukra a csoportban.
- A tagóvodai beiratkozást úgy szervezzük, hogy a szülő a gyermekkel együtt érkezhessen, hogy az első élményük és találkozásuk az új környezettel közös legyen.
- Lehetőséget adunk, hogy a szülő megismerhesse az óvodapedagógust és a dajkát. (Nyílt nap, Szülői beszélgetés, játszó délelőtti óvodakezdés előtt)
- Megkérjük a szülőket az anamnézis lapok kitöltésére, hogy ezzel is segítsék a gyermekek minél hamarabbi, problémamentes beilleszkedését az óvodába.
- Óvodánkban lehetőséget biztosítunk a szülős beszoktatásra, a gyerekek igényeit figyelembe véve.
- Megteremtjük a következetes követelményrendszert, egységesen betartatjuk, és pozitív

példamutatással erősítjük.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek sikeres integrációja érdekében elősegítjük az ép gyerekek érzékenyítését.
- Az elrendezés – leválasztott sarkok, bensőséges zugok – növelik a csoportszoba intimitását, családi légkörét, ezzel is biztosítva a kics csoportok, játszó párok, barátok együttes tevékenységének zavartalanságát.
- A gyermekek konfliktustűrő-, és megoldó képességének alakítása érdekében megerősítést és mintát kapnak az indulataik által keltett összeütközések megoldására.

Célunk:

- Pozitív énkép kialakítása.
- A gyermek erkölcsi és akarati tulajdonságainak sokoldalú fejlesztése.
- Az önérvényesítő, énes magatartást váltsa fel a kezdeményező viselkedés.

Feladatunk:

- Az együttműködés és együtt dolgozás során a különböző szituációkban megjelenő viselkedési szokásokat folyamatosan alakítjuk, gyakoroltatjuk a gyerekekkel.
- Törekszünk arra, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érijék a gyermeket.
- A gyermek erkölcsi és akarati tulajdonságainak sokoldalú fejlődése érdekében (az óvodai élet komplex szervezésével) a szokás és normarendszer megalapozását elősegítjük
- A közösen átélt pozitív érzelmekre és élményekre épülő, szeretetteljes, biztonságot sugárzó légkört megteremtjük számukra.
- Lehetőséget teremtünk a gyermekek természetes társas szükségleteinek kielégítéséhez.

III. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

III/1. Nyelvhasználat és beszéd tisztaságának fejlesztése, beszédészlelés és beszédértés fejlesztése, szókincs bővítése, kifejezőkészség alakítása

Célunk:

- Az anyanyelvi nevelés által minden kinyíljon: az érzések, képzelet, kíváncsiság, beszédkedv
- Szem előtt tartjuk a három alapkészség: a nyelv, a mozgás, a vizuális észlelés egységét.
- Bátran és szívesen beszéljenek a gyerekek.

Feladatunk:

- Az óvodába lépéstől kezdve a gyerekek egyéni beszéd-sajátosságait és beszédfejlődését figyelemmel kísérjük.
- Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetéssel kísért együttes tevékenységeknek a gyermekek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő, és a szülő-gyermek kapcsolatot erősítő hatására, fontosságára.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés megvalósítása, mely során figyelmet fordítunk a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének felkeltésére, fenntartására,

megnyilvánulásai, kérdéseik támogatására, és a válaszok megfogalmazására.

- Az óvodai élet egészét áthatja a szókincs bővítés.

- A napirendbe beépített beszélgető körben lehetőséget adunk, hogy az óvodások elmondják problémáikat, elmeséljék élményeiket.

- A mondókák, anyanyelvi drámajátékok találós kérdések szerves részei a mindennapjainknak ezért fordítunk nagy figyelmet az igényes, értékes mese-vers anyag megválasztására.

III/2. Gondolkodás fejlesztése, fogalomismeret bővítése, következtetés és rendszerezés fejlesztése, konkretizálás és általánosítás kialakítása, figyelem, képzelet és emlékezet fejlesztése, számfogalom kialakítása, érzékelés-észlelés fejlesztése, kreativitás, fantázia fejlesztése

Célunk:

- A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységek biztosítása, amelyeken keresztül új ismereteket szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

- A holisztikus szemléletmód kialakítása.

Feladatunk:

Változatos, sokoldalú tevékenységeket kínálunk fel - építve érdeklődésükre, kíváncsiságukra, mint életkori sajátosságra -, melyeken keresztül a gyermekek saját tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.

- A gyermeki aktivitást fenntartjuk, kíváncsiságukat folyamatosan kielégítjük.

- Megismerjük a ránk bízott gyermek egyéni sajátosságainak, értelmi funkcióinak, mozgásuknak fejlettségét, egyéb képességeiket.

- Az irányított helyzetek átgondolásakor, a tevékenységek szervezésénél ügyelünk a gyermekek számára megfelelő motiváció megválasztására, megtartására.

- A gyermekek önbizalmának növelése érdekében a pozitív megerősítést alkalmazzuk.

- Figyelem, képzelet, emlékezet, testséma fejlesztésénél az életkori sajátosságokat is figyelembe vesszük.

- A sajátos nevelési igényű gyermek számára is a fejlesztő, elfogadó környezetet biztosítjuk.

IV. Az óvodai élet tevékenységformái

IV/1. Játék

Célunk:

- A sokszínű játéklehetőségek biztosításával érjük el, hogy megtanuljanak játszani, a játék tartósabban kösse le figyelmüket.

- A játékeszközök megismerése és állapotuk megóvása.

- A gyerekek játékszintjének emelése.

Feladatunk:

- Nyugodt, derűs légkört, megfelelő időt, helyet, eszközt biztosítunk
- A felnőttel való közös játék során azokat a képességeket alakítjuk ki, melyek lehetővé teszik az önálló játéktevékenységet.
- Az életkoruknak megfelelően válogatjuk össze a játékokat, ez ösztönzően hathat abban, hogy bátran próbálják ki őket.
- A játékokkal megismertetjük őket, ennek köszönhetően el tudják dönteni, hogy melyik játékeszközzel akarnak játszani, és ehhez ne igényeljenek folyamatos felnőtt megerősítést.
- Az otthonról behozhatott játékokon keresztül motiváljuk a gyerekeket arra, hogy a játékeszközzel megfelelő módon játszanak, és ne tegyék azt tönkre.
- Először az óvónő előadásaival ismertetjük meg a gyerekeket a dramatizálással.
- A sajátos nevelési igényű gyermek számára is a fejlesztő, máságot elfogadó környezetet (protetikus) és eszközrendszert biztosítjuk.

IV/2. Munka jellegű tevékenységek

Célunk:

-A gyerekekben kialakuljon, hogy szívesen és örömmel tevékenykedjenek és az elvégzett munkát meg is tudják becsülni.

Feladatunk:

- A szülőket támogatjuk abban, hogy a gyermekotthon is gyakorolhassa a családért végzett munkatevékenységeket.
- Úgy szervezzük a munka jellegű tevékenységeket, hogy az sok vonatkozásban azonosságot mutasson a játékkal.

IV/3. Tevékenységekben megvalósuló tanulás terve

- Verselés, mesélés - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - Külső világ tevékeny megismerése - Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc - Mozgás, edzés, szervezett mozgás

Verselés, mesélés

Célunk: - A gyerekek mese iránti szeretetének kialakítása - A mese és a vers világán keresztül a gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődésének elősegítése.

Feladatunk: - Népi mondókák, a hangutánzó mondókák, rövid mesék, állatmesék, höcögтетők - Mindennapi életünk megszervezésében fontos szerepet adunk a mesélésnek. - Napirendünk része a lefekvés előtti felolvasás. - A gyerekek által behozott könyveket is szívesen felolvassuk a délelőtt és a délután folyamán.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célunk - A gyerekek képzeletének, fantáziájának gazdagítása különböző kreatív tevékenységek által.

- Igényük kialakítása az kreatív önkifejezésre. - Esztétikai élmények befogadása.

Feladatunk

- A vizuális tevékenykedésre a nap egész folyamán lehetőséget biztosítunk a gyerekeknek. - Megismertetni a gyerekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal és tulajdonságukkal (gyurma, festék, zsírkréta, só-liszt gyurma). - Az alkotás örömeinek megtapasztalása, mely által fejlődik az önkifejezésük, képzeletük, kézügyességük, szem-kéz koordinációjuk.

Külső világ tevékeny megismerése

Célunk - A pozitív természeti és társadalmi tapasztalatokon, ismereteken nyugvó környezetkímélő, természetszerető magatartás megalapozása - Témaközök feldolgozása témahét vagy többhetes projekt útján

Feladatunk - Koruknak megfelelő tudással bővüljön tudásuk, szerezzenek minél több élményszerű tapasztalatot az őket körülvevő környezetről mozgással, tevékenykedéssel, a különböző érzékszerveik segítségével. - Segítjük tapasztalataik feldolgozását, az egyszerű összefüggések felismerését - Ismerkedjenek meg a természeti jeles napok fontosságával, a hozzájuk kapcsolódó hagyományokkal. - Természetsarok kialakítása - Az évszakok változásainak megfigyeltetése.

Matematikai tartalmú ismeretszerzés

Célunk - A matematikai nevelés célja, hogy a gyermekek játékos formában felfedezzék, megtapasztalják a körülvevő világ mennyiségi, formai összefüggéseit.

Feladatunk - Olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítunk, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, ezáltal természetes élethelyzetekben tesszük lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését. - A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építve valósítjuk meg.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célunk - A zene iránti érdeklődés kialakítása, mindennapi közös éneklés igénye - A zene megszerettetése az értékek közvetítésével - Zenei képességek fejlesztése - Népi játékok, népdalok, a magyar népi kultúra megismertetése

Feladatunk - A zene legyen számukra örömforrás - Törekedünk rá, hogy változatos zenei élményt nyújtsunk a gyerekek számára - Fejlődjön az éneklési készségük, ritmusérzékük, belső hallásuk

Mozgás, edzés, szervezett mozgás

Célunk - A gyermekek harmonikus fejlődésének elősegítése változatos mozgástevékenységekkel.

Feladatunk - A gyerekek mozgásigényének kielégítése, egészségük megóvása - Testi képességük fejlesztése, erőnlétük edzése. - Koordináció és finommotorika fejlesztése a nagymozgások segítségével - Testsémájuk, térészlelésük, térirányok ismerete fejlődjön.

3 – 5 éves korú gyermekek nevelési terve

I. Az egészséges életmód alakítása

1. Tisztálkodás
2. Higiéniai szokások
3. Étkezés
4. Öltözködés
5. Pihenés
6. Környezet tudatos magatartás
7. Testi képességek fejlesztése (koordinációs és kondicionális képességek fejlesztése, nagy- és kismozgás fejlesztése, ábrázolótevékenység fejlesztése)

II. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása

1. Társas kapcsolatok, közösségi szokások formálása, együttműködési készség fejl. 2. Feladattudat kialakítása, kitartás, türelem, döntési képesség kialakítása,
kudarctűrő képesség fejlesztése, konfliktus megoldó képesség fejlesztése

III. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Nyelvhasználat és beszéd tisztaságának fejlesztése, beszédészlelés és beszédértés fejlesztése, szókincs bővítése, kifejezőkészség alakítása
2. Gondolkodás fejlesztése, fogalomismeret bővítése, következtetés és rendszerezés fejlesztése, konkretizálás és általánosítás kialakítása, figyelem, képzelet és emlékezetfejlesztése, számfogalom kialakítása, érzékelés-észlelés fejlesztése, kreativitás, fantázia fejlesztése

IV. Az óvodai élet tevékenységformái

1. Játéktevékenységek
2. Munka jellegű tevékenységek
3. Tevékenységben megvalósuló tanulás

I. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

I/1. TISZTÁLKODÁS, I/2. HIGIÉNIAI SZOKÁSOK

Célunk:

- A gyermekek tisztaságigényének fejlesztése
- Az óvodai és a családi gondozási, tisztálkodási szokások összehangolása
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés, szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése

Feladatunk:

- Kialakítjuk a gyermekekben az igényt, hogy kezüket szennyező tevékenységek után és étkezések előtt felszólítás nélkül mossák meg
- Társaik pozitív példájával motiváljuk a gyerekeket, hogy a kézmosás helyes sorrendje automatizálódjon
- Kisebbségi segítséget nyújtunk a kezük szárazra törülésében
- Elmagyarázzuk a gyerekeknek a WC papír használatát, hogy később természetessé váljon
- Figyelmet fordítunk arra, hogy a WC-t minden esetben húzzák le maguk után
- Esztétikus megjelenésre biztatjuk a gyerekeket, gyakoroljuk a fésűt használni segítségével, a rövid hajúak önállóan
- Rendszeressé tesszük és tevőlegesen segítséget adunk a helyes fogmosási technika elsajátításához
- Gyakoroljuk a zsebkendő használatát és a helyes légzéstechnikát
- A sajátos nevelési igényű gyerekek korrekciós testi, lelki nevelési feladatainak ellátásához, a fejlődéséhez szükséges gondozási feltételek megteremtjük (gyógy pedagógus szakemberekkel, a szülőkkel együttműködve)
- Egészségpropaganda alkalmazása (a szülők körében is), az „egészségesebb” életmód választására való törekvés képességének fejlesztése érdekében.

I/3. ÉTKEZÉS

Célunk:

- Kulturált étkezési szokások elemeinek ismerete
- Különböző ételek megkóstolása, vagy elfogyasztása
- Evőeszköz és pohár helyes használata
- Önkiszolgálás alapvető szokásainak automatizálása

Feladatunk:

- Finoman” megkérjük a gyerekeket, hogy az eléjük tett ételt, italt étvágyuknak megfelelően fogyasszák el, jelezzék a kívánt mennyiséget
- Megmutatjuk az evőeszközök használatát, türelmesen gyakoroljuk a villa használatát, a helyes kanálfogást
- Elmagyarázzuk és bemutatjuk, vagy bemutattatjuk, hogyan fogják biztonsággal a poharat és öntsék a folyadékot
- Tükörkép segítségével mutatjuk be alkalmanként az étkezés utáni szalvéta használatot
- Önállóságra biztatjuk őket, saját maguk vigyék a poharaikat, tányérjaikat és evőeszközeiket a megfelelő helyről a megfelelő helyre
- A sajátos nevelési igényű gyermek számára is igyekszünk az étkezéshez szükséges feltételeket és eszközrendszert biztosítani
- Dajka nénik folyamatosan biztosítják a szűrt ivóvizet az egész nap folyamán, ügyesebbek önállóan öntenek

I/4. ÖLTÖZKÖDÉS

Célunk:

- Öltözködési szokások gyakorlása
- Jelezzék hőérzetüket

Feladatunk:

- Folyamatosan biztatjuk a gyerekeket, hogy ruhájukat kis segítséggel vegyék le és fel
- A vetkőzés, öltözés sorrendjének elsajátításához kis segítséget adunk, motiváljuk a gyerekeket az önállóbb alkalmazásra
- Több alkalommal időt hagyunk a gyerekek számára, hogy cipőjüket húzzák a lábukra és próbálják befűzni
- Cipő bekötésénél gyakoroltatjuk, hogy legalább egy csomóval tudják a kötést
- Bemutatásunk után kérjük, hogy ruháikat próbálják összehajtván a szekrényükbe tenni
- Folyamatos dicsérettel és pozitív példa kiemelésével kérjük, hogy cipőiket - levétel után- önállóan tegyék a megfelelő helyre
- A sajátos nevelési igényű gyermek számára az önálló tevékenységhez szükséges differenciáltan segítséget adunk
- A meglévő töredékkészségek használjuk, az egyéni motiváció megteremtése érdekében

I/5. PIHENÉS

Célunk:

- A gyermekek idegrendszerének harmonikus fejlődésének elősegítése érdekében a megfelelő pihenőidő használata.

Feladatunk:

- A gyerekek számára megteremtjük a pihenés hangulati feltételeit (az ágyak esztétikus elhelyezése, kiszellőztetett csoportszoba, altató mese vagy ének)
- Biztosítjuk a gyerekeknek, hogy személyes tárgyakkal pihenhessenek
- Egyéni alvásszokásukat tiszteletben tartva igyekszünk minden gyermek számára biztosítani a megfelelő feltételeket
- Életkori sajátosságaiknak megfelelően a pihenőidőt csökkentjük, alkalmazkodunk a közösségi szokásszabályokhoz

- A sajátos nevelési igényű gyermek számára protetikus környezetet és eszközrendszert biztosítunk, melyet a csoportba járó minden gyermek ismer és használhat napközben pihenés céljából
- A többi gyerek nyugodt pihenése érdekében, a sajátos nevelési igényű gyermek számára egyéni, nyugtató technikák alkalmazása a csoportban dolgozó felnőttek részéről

I/6. KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS

Célunk:

- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása. Olyan szabályok, magatartás formák megismertetése, amelyek a természet védelmére, megóvására nevelnek.

Feladatunk:

- Igyekszünk kialakítani a gyermekekben az önmaguk és környezetük rendje iránti és a természet védelme iránti igényességet
- A mindennapos tevékenységek után a különböző játékeszközök helyre tételével, rendszeressé tesszük a gyermekeinkben a saját környezetük megóvásának, szépítésének, tisztántartásának igényét
- Az óvoda udvarát folyamatosan rendben tartjuk, együtt tesszük esztétikussá, szebbé, ezzel a környezetvédelemre is motiváljuk őket.
- A papírhulladék szelektív gyűjtéséhez hozzászoktatjuk a gyerekeket, gondosan kiöntjük a tárolóba az összegyűjtött papírt

I/7. TESTI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

Célunk:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- Rendszeres mozgással az egészséges életvitel megalapozása.

- A mindennapos mozgás a feszültség levezetés egyik formája legyen
- A mozgás örömforrás legyen
- Mozgás koordinációját, összehangoltságát fejlesszük.

Feladatunk:

- Beépítjük természetes módon és tudatosan a gyermek tevékenységébe a mozgást
- Biztonságos környezetet alakítunk ki, hogy a gyermekek szabadon mozoghassanak
- A baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályait kialakítjuk, gyermekekkel közösen, majd fokozottan betarttatjuk.
- Többféle mozgásos tevékenység lehetőségét biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron,
- Szülők figyelmét felhívjuk a mozgás fontosságára, a gyermekek egészséges életmódra való nevelését a szülőkkel együttműködve valósítjuk meg.
- Odafigyelünk a gyermekek optimális terhelésére, a gyerekek egyéni szükségleteire és képességeire
- Együttmozgást, mint a közösségi érzés erősítését is fontosnak tartjuk
- Mindennapos testneveléssel formáljuk a gyerekek egészséges életmódját
- Sorversenyek bevezetésével az együttműködés és egészséges versenyszellemet érzékeltetjük, sportszerű viselkedésformákat erősítjük meg a gyerekekben
- A gyermekek természetes mozgására építjük (a járás, a futás) a mozgásfejlesztést, kiemelten a szem-kéz-láb koordináció, egyensúlyérzék, és az erőnlét (kondíció) fejlesztését.
- Finommozgás fejlesztése területén folyamatosan biztosítunk különböző eszközöket, építünk a már meglévő egyéni képességekre
- Emberábrázolásukban segítünk, biztatjuk őket a kreatív alkotások elkészítésére,
- Óvodapedagógiai módszertani kultúránk hatékony eszköze a „Varázsmese” (Gőbel Orsolya)

II. AZ ÉRZELMI NEVELÉS ÉS SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA

II.1. Társas kapcsolatok, közösségi szokások formálása, együttműködési készség

fejlesztése

II.2 Feladattudat kialakítása, kitartás, türelem, döntési képesség kialakítása,

kudarctűrő képesség fejlesztése, konfliktus megoldó képesség

fejlesztése

II/1. TÁRSAS KAPCSOLATOK, KÖZÖSSÉGI SZOKÁSOK FORMÁLÁSA, EGYÜTTMŰKÖDÉSIKÉSZSÉG FEJLESZTÉSE

Célunk:

- Bátran és örömmel érkezzenek a gyerekek az óvodába
- Érezzék jól magukat a csoportjukban
- Szokás -, szabályrendszer gyakorlása életkori sajátosságok figyelembevételével

Feladatunk:

- Új gyerek érkezésekor a gyerekekkel együttesen segítjük a beilleszkedést
- Peremhelyzetben lévő gyerekekre több figyelmet szentelünk, egyéni szükségletüket megismerve bevonjuk a közös tevékenységekbe is
- Ünnepeink alkalmával a csoportkohéziót erősítjük: születésnapok, jeles napok megtartásával és mindennapos beszélgető körök szervezésével
- Az óvodai légkörnél alapvetően fontosnak tartjuk a megfelelő érzelmi biztonság megteremtését, bizalommal fordulhatnak hozzánk
- Lehetőséget teremtünk a gyermekek természetes társas szükségleteinek kielégítéséhez
- Fontosnak tartjuk a csoportban dolgozó felnőttek pozitív példamutatását és egységes, következetes követelményrendszerének meglétét

- A sajátos nevelési igényű, különleges bánásmódot igénylő gyermekek sikeres integrációja érdekében a csoportban dolgozó felnőttek feladata az ép gyerekek érzékenyítésének elősegítése, személyes mintakövető magatartásunk által
- Támogatjuk a gyermekek önkifejező és önérvényesítő törekvéseiket, társaikat tiszteletben tartva.

III. AKARATI TÉNYEZŐK

(FELADATTUDAT, KITARTÁS, DÖNTÉSI KÉPESSÉG, KUDARCTŰRÉS, KONFLIKTUS MEGOLDÁS, MUNKÁHOZ VALÓ VISZONY)

Célunk:

- Pozitív énkép kialakítása
- A gyermek erkölcsi és akarati tulajdonságainak sokoldalú fejlődése érdekében (az óvodai élet komplex szervezésével) a szokás és normarendszer megalapozásának elősegítése
- Az önérvényesítő, énes magatartást váltsa fel a kezdeményező és együttműködő viselkedés

Feladatunk:

- Az együttműködés és együtt dolgozás során a különböző szituációkban megjelenő viselkedési szokások folyamatos alakítása, gyakoroltatása
- A közösen átélt pozitív érzelmekre és élményekre épülő, szeretetteljes, biztonságot sugárzó légkör megteremtése
- Lehetőség teremtése a gyermekek természetes társas szükségleteinek kielégítéséhez
- A gyermekek munka jellegű tevékenysége a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutasson
 - A szülők támogatása abban, hogy a gyermek otthon is gyakorolhassa a családért végzett munkatevékenységeket
 - viselkedésében fellelhetőek legyenek az önfegyelem és udvariasság jelei

IV. ÉRTELMI KÉPESSÉGEK

(GONDOLKODÁS, FOGALOMISMERET, KÖVETKEZTETÉS, RENDSZEREZÉS, KONKRETIZÁLÁS, ÁLTALÁNOSÍTÁS, FIGYELEM, KÉPZELET, EMLÉKEZET, PROBLÉMAMEGOLDÓKÉPESSÉG, SZÁMFOGALOM, SZERIÁLIS ÉSZLELÉS, VIZUÁLIS ÉSZLELÉS, TESTSÉMA, TÉRÉSZLELÉS, KREATIVITÁS, IDŐÉRZÉKELÉS)

Célunk:

- A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységek biztosítása, amelyeken keresztül továbbiakat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermek értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitásának fejlesztése

Feladatunk:

- Változatos, sokoldalú tevékenységek felkínálása - építve érdeklődésükre, kíváncsiságukra, mint életkori sajátosságra -, melyeken keresztül a gyermekek tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről
- A gyermeki aktivitás fenntartása, kíváncsiságuk kielégítése, ötleteik megvalósítása
- A ránk bízott gyermek egyéni sajátosságainak, értelmi funkcióinak, mozgásfejlettségének, egyéb képességeinek fejlesztése
- A gyermekek önbizalmának növelése pozitív megerősítés alkalmazásával
- Figyelem, képzelet, emlékezet, testséma fejlesztése az életkori sajátosságok figyelembevételével
- A sajátos nevelési igényű gyermek számára is a fejlesztő, máságot elfogadó környezet biztosítása
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása
- A gyermekek egyéni képességeinek nyomon követése, az ehhez igazodó differenciált fejlesztés megvalósítása

- A tehetségcsírák felismerése
- Részképesség lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és a tagóvoda vezetőjének

V. VERBÁLIS KÉPESSÉGEK

(NYELVHASZNÁLAT, BESZÉD TISZTASÁGA, BESZÉDÉSZLELÉS, BESZÉDÉRTÉS, SZÓKINCS, KIFEJEZŐKÉSZSÉG, MONDÓKA, VERSMONDÁS)

Célunk:

- Az anyanyelvi nevelés által minden kinyíljon: az érzések, képzelet, kíváncsiság, beszédkedv
- Szem előtt tartjuk a három alapkészség: a nyelv, a mozgás, a vizuális észlelés egységét
- Bátran és helyesen, a magyar nyelv ritmusának, hangsúlyozásának, szabályainak megfelelően beszélő, érzelmeiket, gondolataikat kifejezni tudó gyermekek nevelése, akik megfelelő hangerővel, helyesen ejtett hangokkal beszélnek

Feladatunk:

- Az óvodába lépéstől kezdve a gyerekek egyéni beszédsajátosságainak és beszédfejlődésének figyelemmel kísérése
- Felhívni a szülők figyelmét a beszélgetéssel kísért együttes tevékenységeknek a gyermekek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő, és a szülő-gyermek kapcsolatot erősítő hatására
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés megvalósítása, mely során figyelmet fordítunk a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének felkeltésére, fenntartására, megnyilvánulásaik, kérdéseik támogatására, és a válaszok megfogalmazására
- A napirendbe beépített **beszélgető-körben** lehetőséget adunk, hogy az

óvodások elmondják problémáikat, elmesélik élményeiket mondókák, anyanyelvi drámajátékok, találós kérdések áthatják mindennapjainkat.

- Meghatározó fontosságú az igényes, értékes mese-vers anyag kiválasztása.
- nevelői tevékenységünk egészében – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével), a kommunikációkülönböző formáinak alkalmazásával – az anyanyelvi kifejezőképesség fejlesztése
- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés megvalósítása, mely során figyelmet fordítunk a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének felkeltésére, fenntartására, megnyilvánulásaik, kérdéseik támogatására, és a válaszok megfogalmazására

II/1 JÁTÉK

(GYAKORLÓ, KONSTRUKCIÓS, SZEREP, SZABÁLY, DRAMATIZÁLÁS, BÁBOZÁS,
BARKÁCSOLÁS)

Célunk:

- A játékeszközök állagának megóvása
- A gyerekek játékszintjének emelése

- Széles körű játéklehetőségek biztosítása, melyek módot adnak arra, hogy a gyermekek

Boldog, egészséges lelkű, kiegyensúlyozott, a világ dolgai iránt nyitott, eleven eszű, elevenen mozgó, önállóan kezdeményezők legyenek.

Feladatunk:

- Nyugodt, derűs légkör, megfelelő idő, hely, eszköz biztosítása
- Próbálkozzanak az önálló játékhely kialakításával
- Felnőttel való játék során (mely egyre jobban háttérbe szorul) azoknak a képességeknek kialakítása, melyek lehetővé teszik az önálló játéktevékenységet
- Modell értékű felnőtt viselkedési minta adása a játék közbeni magatartási, viselkedési és kommunikációs formákról
- Bátran használják az összes játékeszközt
- A gyerekek már tudják, hogy melyik játékeszközzel akarnak játszani és ehhez nem igényelnek folyamatos felnőtt megerősítést
- A játékeszközzel megfelelő módon játszanak, és nem teszik azt tönkre
- Használják a gyerekek a megismert dramatizálási technikákat

A sajátos nevelési igényű gyermek számára is a fejlesztő, máságot elfogadó környezet (protetikus) és eszközrendszer biztosítása

- A szabályjátékok megismertetése a gyerekekkel

5-6-7 éves gyermekek nevelésének folyamata:

I. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA VALÓ NEVELÉS ALAKÍTÁSA 1.)

Tisztálkodáshoz kapcsolódó feladatok

2.) higiéniai szokások kialakítása 3.)

étkezéssel kapcsolatos feladatok

4.) öltözködéssel és a pihenéssel kapcsolatos feladatok

5.) környezettudatos magatartás erősítése

II. SZOCIÁLIS KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSÉNEK FOLYAMATA 1.)

Játéktevékenységekben

2.) Társas kapcsolatok kialakítása 3.)

Közösségi szokások formálása

4.) Együttműködési készség fejlesztése

III. AKARATI TÉNYEZŐK FORMÁLÁSA 1.)

feladattudat kialakítása

2.) kitartás, türelem fejlesztése

3.) döntési képesség kialakítása

4.) kudarcűrő képesség fejlesztése

5.) konfliktus megoldó képesség fejlesztése

6.) munkához való pozitív viszony erősítése

IV. ÉRTELMI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE 1.)

gondolkodás fejlesztése

2.) fogalomismeret bővítése

3.) következtetés és rendszerezés fejlesztése

4.) konkretizálás és általánosítás kialakítása 5.)

figyelem, képzelet és emlékezet fejlesztése 6.)

probléma megoldó képesség fejlesztése

7.) számfogalom kialakítása

- 8.) érzékelés-észlelés fejlesztése
- 9.) kreativitás, fantázia fejlesztése

V. VERBÁLIS KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

- 1.) nyelvhasználat és beszéd tisztaságának fejlesztése 2.)
beszédeszlelés és beszédértés fejlesztése
- 3.) szókincs bővítése
- 4.) kifejezőkészség alakítása

VI. TESTI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

- 1.) koordinációs és kondicionális képességek fejlesztése
- 2.) nagy- és kismozgás fejlesztése (finommotorika)
- 3.) ábrázolótevékenység fejlesztése (emberábrázolás)

I. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA VALÓ NEVELÉS ALAKÍTÁSA (5-6-7 ÉVESEK) I/1

TISZTÁLKODÁS, 1/2 HIGIÉNIAI SZOKÁSOK

Célunk:

- A gyermekek tisztaságigényének kialakítása
- Az óvodai és a családi gondozási, tisztálkodási szokások összehangolása
- Távlati célunk, hogy felnőtt életükben váljanak képessé egészséges, harmonikus életvitel kialakítására, életmódjukra vonatkozóan helyes döntések meghozatalára, konfliktusaik, problémáik megfelelő kezelésére.

Feladatunk:

- A gyermekekben többszöri figyelmeztetéssel kialakítjuk az igényt, hogy mossanak kezet, amikor szükséges.
- A kézmosás helyes sorrendjének automatizálása folyamatos példamutatással történik
- Folyamatos ellenőrzés mellett a gyerekek megszokják, hogy kezüket szárazra törölgék.
- A gyakori figyelmeztetésnek köszönhetően természetessé válik a Wc papír használata
- Példamutatással alakítjuk ki bennük az igényt, hogy vigyázzanak a mosdó rendjére,

a tisztálkodási eszközöket a helyére tegyék

- Dicsérettel motiváljuk Őket, hogy hajukat önállóan tartsák rendben, váljon belső igényükké az esztétikus megjelenés
- A fogmosás helyes technikáját sok magyarázattal segítünk elsajátítani, felhívjuk figyelmüket a fogápoló szerek tisztán tartásának fontosságára
- A zsebkendő használatát többszöri emlékeztetéssel tesszük automatikussá. A helyes orrfújás elsajátításához segítséget adunk.
- Állandó figyelmeztetés mellett berögzül az a szokás, hogy tüsszentéskor, köhögéskor kezüket szájuk elé tartásuk.
- Példamutatással, és többszöri figyelmeztetéssel építjük be azt a szokást, hogy étkezések után a szalvétát használják
- a speciális igényű gyerekek korrekciós testi, lelki nevelési feladatainak ellátása, a fejlődéshez szükséges feltételek megteremtése speciális szakemberekkel, a szülőkkel együttműködve
- egészségpropaganda alkalmazása (a szülők körében is), az „egészségesebb” választására való törekvés képességének fejlesztése
- a napirendbe beiktatott folyadékpótlással, a rendszeres kínálással szokásukká válik az állandó folyadékpótlás az egész nap folyamán.

I / 4 ÖLTÖZKÖDÉS

Célunk:

- Öltözködési szokások gyakorlása
- Jelezzék hőérzetüket

Feladatunk:

- A gyerekeket dicsérettel motiváljuk, hogy egyre önállóbban öltözzenek, ruhájukat kis segítséggel vegyék le és fel
- A vetkőzés, öltözés sorrendjét próbálják alkalmazni, ehhez segítségként vizuális eszközöket, ábrákat alkalmazhatunk.
- Az öltöző rendjének megtartásával segítjük, hogy ruháikat megismerjék, megtalálják.

- Állandó biztatással érzük el, hogy cipőjüket felhúzzák, megpróbálják befűzni, egy csomóval bekötni.
- A pozitív példa kiemelésével motiváljuk őket, hogy ruháikat próbálják összehajtván a szekrényükbe tenni, cipőiket - levétel után- önállóan tegyék a megfelelő helyre.
- A sajátos nevelési igényű gyermek számára az önálló tevékenykedéshez szükséges differenciált segítségadás
- A meglévő töredékkészségek használata, az egyéni motiváció megteremtése

I/5 PIHENÉS

Célunk:

- Idegrendszerük harmonikus fejlődésének elősegítése érdekében a megfelelő pihenőidő kitöltése

Feladatunk:

A gyerekek számára:

- megteremteni a pihenés hangulati feltételeit az ágyak esztétikus elhelyezésével, kiszellőztetett csoportszobával, altató mese elmondásával, altató dalocskák dúdolásával.
- Próbáljuk kialakítani az igényt, hogy a pihenés lehetőleg személyes tárgy nélkül történjen
- Figyelmeztetjük a gyerekeket, hogy hagyják egymást nyugodtan pihenni
- Megfigyeléseink alapján engedjük, hogy az elsajátított, elalvásukhoz szükséges technikát alkalmazhassák.
- Figyelembe vesszük, hogy életkoruknak megfelelően a pihenőidő kezdetét szükség szerint kitoljuk, illetve fizikai megterhelés után (úszás, torna stb.) alkalmazkodunk a gyerekek fáradtságához
- A sajátos nevelési igényű gyermek számára is a fejlesztő, másságot elfogadó környezetet és eszközrendszert biztosítunk, azzal, hogy a pihenőhelyét igényei szerint alakítjuk.
- A többi gyerek nyugodt pihenése érdekében, a sajátos nevelési igényű gyermek számára egyéni nyugtató technikákat alkalmaznak a csoportban dolgozó felnőttek.

I/6 KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS

Célunk

A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása. Olyan szabályok, magatartás formák megismertetése, amelyek a Természet védelmére, megóvására nevelnek.

Feladatunk:

- Példamutatással erősítjük a gyerekekben a szokást, hogy figyeljenek önmaguk és környezetük rendjére és hívják fel erre társaik figyelmét is
- A kertben végzett munkálatok, a virágos és konyhakert létesítése mind azt a célt szolgálja, hogy a természet védelme felé legyenek nyitottak, és ez váljon értéké, igényükké
- Megerősítjük gyermekeinkben a saját környezetük megóvásának, szépítésének, tisztántartásának igényét.
- Az óvoda udvarát folyamatosan rendben tartjuk, együtt tesszük esztétikussá, szebbé. Ezzel a környezetvédelemre is motiváljuk őket.
- A papírhulladék szelektív gyűjtésével, szokásukká tesszük a szelektív hulladékgyűjtést.
- A csoportszobák esztétikus berendezésével, a pozitív példamutatással alakítjuk ki az igényüket, hogy a rendetlenséget vegyék észre és szüntessék azt meg.
- Figyelemfelhívással, saját játékaik tiszteletben tartásával hívjuk fel figyelmüket arra, hogy a közvetlen és közvetett környezetük berendezési tárgyaikat megóvják.

II. SZOCIÁLIS KÉPESSÉGEK

II/1 JÁTÉK

(GYAKORLÓ, KONSTRUKCIÓS, SZEREP, SZABÁLY, DRAMATIZÁLÁS, BÁBOZÁS, BARKÁCSOLÁS)

Célunk:

- A játékeszközök állagának megóvása, erre a társak figyelmeztetése
- A gyerekek játékszintjének emelése életkori sajátosságoknak megfelelően

- Széles körű játéklehetőségek biztosítása, melyek módot adnak arra, hogy a gyermekek boldog, egészséges lelkű, kiegyensúlyozott, a világ dolgai iránt nyitott, eleven eszű, elevenen mozgó, önállóan kezdeményezők legyenek.
- Olyan érzelmi-akarati tulajdonságok kialakítása a gyerekekben, melyek lehetővé teszik a közösségbe való beilleszkedésüket, együttműködésüket.

Feladatunk:

- Nyugodt, derűs légkör, megfelelő idő, hely, eszköz biztosítása
- A megfelelő játékeszközök biztosításával tesszük lehetővé, hogy az elképzelésüknek, játékötletüknek megfelelően rendezhetik és alakíthatják a csoportszobát, játék befejeztével visszarendezik
- A felnőtt biztonságot adó jelenléte segíti a társakkal való játék során azoknak a képességeknek formálását, melyek lehetővé teszik az elmélyült közös játékot
- Modell értékű felnőtt viselkedési minta adása a játék közbeni magatartási, viselkedési és kommunikációs formákról
- A többféle játékeszköz megismertetése teszi lehetővé, hogy kreatívan használják az összes játékeszközt
- A gyerekek már tudják, hogy melyik játékeszközzel akarnak játszani és ezt már önállóan teszik
- A játékeszközzel megfelelő módon játszanak, és nem teszik azt tönkre
- Használják a gyerekek a különböző technikákat játékuk során, szerepeket egymás között kiosztják
- A sajátos nevelési igényű gyermek számára is a fejlesztő, máságot elfogadó környezet (protetikus) és eszközrendszer biztosítása
- A felnőtt elfogadó magatartása is segíthet, hogy a társak próbálják bevonni az SNI-s gyermekeket játéktevékenységükbe
- A felnőttekkel való játék során a szabályjátékok szabályát megismerik és próbálják betartani
- Folyamatos ötletadással eszközök biztosításával érjük el, hogy saját szabályokat állítanak fel, így fejlődik kreativitásuk

I/2 TÁRSAS KAPCSOLATOK, KÖZÖSSÉGI SZOKÁSOK, EGYÜTTMŰKÖDÉSI KÉSZSÉG

Célunk:

- Jókedvvel érkezzenek a gyerekek az óvodába
- Az önérvényesítő, énes magatartástól a kezdeményező, kooperatív viselkedésig eljutó gyermekek nevelése
- Érezzék jól magukat a csoportjukban
- Szokás -, szabályrendszer gyakorlása életkori sajátosságok figyelembevételével

Feladatunk:

- Új gyerek érkezésekor a gyerekek az óvodapedagógus példáját követve segítik annak beilleszkedését
- Születésnapok, jeles napok megtartásával és mindennapos beszélgető körök szervezésével a csoportkohéziót erősítjük
- A felnőttek befogadó attitűdje a megfelelő érzelmi biztonságot megteremtse
- Lehetőség teremtése a gyermekek természetes társas szükségleteinek kielégítéséhez
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés megvalósítása modell értékű, elfogadó, támaszt nyújtó óvónői és dajkai magatartással lehetőség teremtése a gyermekek természetes társas szükségleteinek kielégítéséhez
- A csoportban dolgozó felnőttek pozitív példamutatása és egységes, következetes követelményrendszerének megléte
- A sajátos nevelési igényű gyermekek sikeres integrációja érdekében a csoportban dolgozó felnőttek feladata az ép gyerekek érzékenyítésének elősegítése
- A gyermekekben a szociális érzékenység és az én-tudat kialakulásának segítése, valamint önkifejező és önérvényesítő törekvéseik támogatása
- Az SNI-s gyerekek a maguk módján részt vesznek a társas kapcsolatokban

III. AKARATI TÉNYEZŐK

(FELADATTUDAT, KITARTÁS, DÖNTÉSI KÉPESSÉG, KUDARCTŰRÉS, KONFLIKTUS
MEGOLDÁS, MUNKÁHOZ VALÓ VISZONY)

Célunk:

- Pozitív énkép kialakítása
- A gyermek erkölcsi és akarat tulajdonságainak sokoldalú fejlődése érdekében (az óvodai élet komplex szervezésével) a szokás és normarendszer megalapozásának elősegítése
- Elsődlegesen az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés.
- A gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre alapozva a tudás, tanulási utáni vágy felkeltése és fenntartása
- Az önérvényesítő, énes magatartást váltsa fel a kezdeményező és együttműködő viselkedés
- Szándékos figyelem megalapozása

Feladatunk:

- Az együttműködés és együttműködés során a különböző szituációkban megjelenő viselkedési szokások folyamatos alakítása, gyakoroltatása
- gyermekek örömteli tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése
- változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása
- érzelmi-akarat tulajdonságaiknak edzése (folyamatosság és fokozatosság) feladattudatuk és feladattartásuk erősítése érdekében
- A gyermek erkölcsi és akarat tulajdonságainak sokoldalú fejlődése érdekében (az óvodai élet komplex szervezésével) a szokás és normarendszer megalapozásának elősegítése
- Lehetőség teremtése a gyermekek természetes társas szükségleteinek kielégítéséhez
- A gyermekek munka jellegű tevékenységekbe való bevonása, beépítése a mindennapokba
- A szülők támogatása abban, hogy a gyermekotthon is gyakorolhassa a családért végzett munkatevékenységeket

- Pozitív mintával elősegítjük, hogy viselkedésében fellelhetőek legyenek az önfegyelem és udvariasság jelei

IV. ÉRTELMI KÉPESSÉGEK

(GONDOLKODÁS, FOGALOMISMERET, KÖVETKEZTETÉS, RENDSZEREZÉS, KONKRETIZÁLÁS, ÁLTALÁNOSÍTÁS, FIGYELEM, KÉPZELET, EMLÉKEZET, PROBLÉMAMEGOLDÓKÉPESSÉG, SZÁMFOGALOM, SZERIÁLIS ÉSZLELÉS, VIZUÁLIS ÉSZLELÉS, TESTSÉMA, TÉRÉSZLELÉS, KREATIVITÁS, IDŐÉRZÉKELÉS)

Célunk:

- A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységek biztosítása, amelyeken keresztül továbbiakat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre alapozva a tudás, tanulási utáni vágy felkeltése.
- A gyerekek képességeinek fejlesztése, differenciált személyiségfejlődésük segítése, hogy képessé váljanak az iskolai tanulásra.
- A holisztikus szemléletmód kialakítása

Feladatunk:

- Változatos, sokoldalú tevékenységek felkínálása - építve érdeklődésükre, kíváncsiságukra, mint életkori sajátosságra -, melyeken keresztül a gyermekek tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről
- A gyermeki aktivitás fenntartása, kíváncsiságuk kielégítése, ötleteik megvalósítása
- A ránk bízott gyermek egyéni sajátosságainak, értelmi funkcióinak, mozgásfejlettségének, egyéb képességeinek fejlesztése
- Az irányított helyzetek átgondolásakor, a tevékenységek szervezésénél ügyelni kell a gyermekeket ért motiváció megválasztására, megtartására
- A gyermekek önbizalmának növelése pozitív megerősítés alkalmazásával
- Figyelem, képzelet, emlékezet, testséma fejlesztése az életkori

sajátosságok figyelembevételével

- A sajátos nevelési igényű gyermek számára is a fejlesztő, másságot elfogadó környezet biztosítása
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása
- Tanulást támogató környezet megteremtése
- A több érzékszervvel, változatos módon történő megtapasztalás lehetőségének biztosítása
- A gyermekek egyéni képességeinek nyomon követése, az ehhez igazodó differenciált fejlesztés megvalósítása
- A természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalataik rendszerezésének tudatos szervezése
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek fejlesztése
- Részképesség lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kezelése jelzése a megfelelő szakemberek felé, óvodapedagógusok és a család segítségével

V. VERBÁLIS KÉPESSÉGEK

(NYELVHASZNÁLAT, BESZÉD TISZTASÁGA, BESZÉDÉSZLELÉS, BESZÉDÉRTÉS, SZÓKINCST, KIFEJEZŐKÉSZSÉG, MONDÓKA, VERSMONDÁS)

Célunk:

- Az anyanyelvi nevelés által minden kinyílnon: az érzések, képzelet, kíváncsiság, beszédkedv
- Szem előtt tartjuk a három alapkészség: a nyelv, a mozgás, a vizuális észlelés egységét.
- Bátran és helyesen, a magyar nyelv ritmusának, hangsúlyozásának, szabályainak megfelelően beszélő, érzelmeiket, gondolataikat kifejezni tudó gyermekek nevelése, akik megfelelő hangerővel, helyesen ejtett hangokkal beszélnek.
- Tudják elmondani, szavakkal, mondatokkal megfogalmazni vágyaikat, kifejezni érzéseiket
- Történeteket, meséket elmondani, központosításra odafigyelve, hangsúlyozottan beszélni.

Feladatunk:

- Az óvodába lépéstől kezdve a gyerekek egyéni beszéd-sajátosságainak és beszédfejlődésének figyelemmel kísérése
- Felhívni a szülők figyelmét a beszélgetéssel kísért együttes tevékenységeknek a gyermekek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő, és a szülő-gyerek kapcsolatot erősítő hatására
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés megvalósítása, mely során figyelmet fordítunk a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének felkeltésére, fenntartására, megnyilvánulásai, kérdéseik támogatására, és a válaszok megfogalmazására
- Mindenkori példaértékű kommunikáció közvetítése
- az óvodai élet egészét átható szókincs-bővítéssel, a nyelvi kifejező készség fejlesztése
- A napirendbe beépített **beszélgető-körben** lehetőséget adunk, hogy az óvodások elmondják problémáikat, elmesélik élményeiket. A mondókák, anyanyelvi játékok, találós kérdések áthatják mindennapjainkat.
- Anyanyelvi játékokkal fejlesztjük a beszédészlelés és beszédértés képességét.
- Elvont fogalmak megismertetése, beépítése a nyelvhasználatba.
- Meghatározó fontosságú az igényes, értékes mese-vers anyag kiválasztása. A verbális kommunikáció mellett nagy hangsúlyt fektetünk a nonverbális kommunikációra.
- Drámajátékokon keresztül, dramatizálás a szerepvállalás segítése, szereplési vágy kielégítése, önbizalom erősítése, tehetség-gondozás.

VI. TESTI KÉPESSÉGEK.

(MOZGÁSKOORDINÁCIÓ, KONDÍCIONÁLIS KÉPESSÉGEK, ÜGYESSÉG, FINOMMOTORIKA ÉS ESZKÖZHASZNÁLAT, ÁBRÁZOLÓTEVÉKENYSÉG, EMBERÁBRÁZOLÁS)

Célunk:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- Rendszeres mozgással az egészséges életvitel megalapozása.

- A mindennapos mozgás a feszültség levezetés egyik formája legyen
- A mozgás örömforrás legyen
- Mozgás koordinációját, összehangoltságát fejlesszük.
- Valamennyi természetes mozgásban korának megfelelő szinten legyen, példa értékű a kisebbeknek.
- Játékosság megőrzése mellett tanulják meg a testnevelési kifejezéseket.
- Finommotorikát igénylő tevékenységekben, saját képességeit figyelembe véve érje el életkori teljesítési szintet
- Az eszközöket (ceruza, zsírkréta, ecset stb.) használja megfelelően, helyes technikával.
- Rajzaiban, produktumaiban érzékelhető legyen az arányosság
- Kreativitásuk, ötleteik megvalósításának lehetőségét biztosítva használják ezen képességeiket.
- Képeket alkossanak, töltsék ki a teret.
- A mozgás megjelenítése a produktumokban, emberábrázolásban.
-

Feladatunk:

- A mozgás beépítése természetes módon a gyermek tevékenységébe
- Mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása
- A baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása gyermekekkel közösen, majd fokozott betartatása mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron. Szülők figyelmének felhívása a mozgás fontosságára
- Odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére, a gyerekek egyéni szükségleteire és képességeire
- Együtt mozgás, mint a közösségi érzés erősítése, lehetősége
- Sorversenyek bevezetésével az együttműködés és egészséges versenyszellem érzékeltetése
- A gyermekek természetes mozgására építve (a járás, a futás) mozgásfejlesztés, kiemelten a szem-kéz- láb koordináció, egyensúlyérzék, és az erőnlét (kondíció).
- A finommotorikát fejlesztő, igénylő, ábrázoló eszközök biztosítása.
- Különböző technikák elsajátításának biztosítása.
- Több szempontú látásmód kialakítása, érzékeltetése

2.számú melléklet : Óvodapedagógusi elvárás rend

**MESÉSKERT TAGÓVODA
PEDAGÓGUSAIRA VONATKOZÓ SAJÁT
ELVÁRÁSRENDSZERE**

1. ALAPADATOK

Intézmény neve:

BUDAPEST FŐVÁROS XIII. KERÜLETI
ÖNKORMÁNYZAT EGYESÍTETT ÓVODA
MESÉSKERT TAGÓVODÁJA

Feladat ellátási helye:

1134 BUDAPEST, KASSÁK LAJOS UTCA 17.

2. JOGSZABÁLYI HÁTTER

Sorsz	AZONOSÍTÓ	NÉV	RÖVIDÍTÉS
1.	2011. CXC. törvény.	a nemzeti köznevelésről	Ktv.
2.	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet.	a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról	EMMI r.
3.	326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet	a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról	Korm. r.

3. A TAGÓVODA PEDAGÓGUSAIRA VONATKOZÓ SAJÁT ELVÁRÁSRENDSZERÉNEK HATÁLYA, ÉRVÉNYESSÉGE, FELÜLVIZSGÁLATA

1. Hatálya: A tagóvoda pedagógusaira vonatkozó saját elvárás rendszer hatálya kiterjed a tagóvoda teljes nevelőtestületének pedagógusi körére. A programban foglalt elvárások tudomásulvétele mindenki számára kötelező
2. Érvényesség: A jóváhagyástól számított, 5 évig érvényes.
3. Felülvizsgálatának ideje: A tagóvoda pedagógusaira vonatkozó saját elvárás rendszert *jogszabály módosítás esetén* felülvizsgálni és más indokolt esetben módosítani szükséges.

AZ EGYESÍTETT ÓVODA Mesés kert Tagóvodájának
PEDAGÓGUSAIRA VONATKOZÓ SAJÁT ELVÁRÁSRENDSZERE

1. Pedagógiai, módszertani felkészültség
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
3. Az ismeretszerzés, a tanulás támogatása
4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel, együtt történő sikeres neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges megfelelő módszertani felkészültség
5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi – kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység
6. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Kompetencia terület, tartalom	Elvárások
1. Pedagógiai, módszertani felkészültség	

Milyen a módszertani felkészültsége?

Módszertani kultúráját továbbképzéseken fejleszti és adekváтан alkalmazza a napi munkája során.

Legalább egy autizmussal kapcsolatos vagy az inkluzív pedagógia megismerésére irányuló továbbképzésen vesz részt (5 évente egyszer), majd alkalmazza az együttnevelés során (pl.:AOSZ, VADASKERT, PRIZMA EGYMI, SOTE

Gyermekklinika, Nemzetközi Cseperedő Alapítvány) által szervezett továbbképzések.

A gyermekek számára változatos és sokoldalú tevékenységeket kínál fel, épít meglévő tapasztalataikra, érdeklődésükre az ismeretbővítés során.

A gyermekek harmonikus fejlesztése során figyelembe veszi az egyéni és az életkori sajátosságait. A gyermeki aktivitást fenntartja, kíváncsiságukat kielégíti, problémahelyzetek teremtésével problémamegoldó gondolkodásukat fejleszti. Pedagógiai munkájára a bátorító nevelés és a pozitív megerősítés alkalmazása jellemző.

Érzékenyítő játékokat alkalmaz, melyek segítségével elfogadtatja, megérteti a gyermekek közötti másságot.

Használja az infokommunikációs eszközöket.

<p>Milyen módszereket alkalmaz a nevelés folyamatában és a gyermeki tevékenységekben?</p>	<p>A gyermekek fejlődését, fejlesztését elősegítő, az életkori sajátosságokhoz igazodó (5-30 perces) egyéni, mikro csoportos és csoportos tevékenységeket tervez és szervez. Az alkalmazott módszerek motiválóan hatnak a gyermekekre.</p> <p>Ismeri és alkalmazza a tevékenységközpontú óvodai programcsomag elemeit. Sokféle a tevékenykedtetésre alkalmas kötetlen foglalkozást szervez, kihasználva az óvodai környezetet, a szervezett programokat (pl. Madarász ovi program).</p>
<p>Ismeri és alkalmazza -e a gyermekközösségnek, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket?</p>	<p>Felméri a gyermekek értelmi-, érzelmi-, szociális és erkölcsi állapotát, hatékony gyermek-megismerési technikákat alkalmaz.</p> <p>A differenciál pedagógia alkalmazásával olyan párhuzamosan végezhető komplex tevékenység szervezésre törekszik, amely a különböző képességszinten lévő gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát megfelelően fejleszti.</p> <p>Az utazó gyógypedagógussal közösen megírt egyéni fejlesztési terv alapján segíti a gyermekek egészséges személyiség – és készségfejlődését, majd az elért eredményeket kielemezve újabb módszereket is beépíthet az óvodapedagógusi munkájába.</p>
<p>Hogyan értékeli az alkalmazott módszerek beválását?</p> <p>Hogyan használja fel a megfigyelési, mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában?</p>	<p>Az Egysített Óvoda saját, egységes szempontrendszerű mérőeszközzel rendelkezik. Szakszerű alkalmazásával a gyermeki fejlődést nyomon követő megfigyeléseinek félévenkénti elemzése, eredményeinek értékelése a tervezési ciklusainak tartalmi alapját képezik. Reflexióiban megjelennek a célok és annak elérése érdekében megtett pedagógiai lépései, a megvalósult eredmények.</p> <p>Egyéni fejlesztési tervet készít minden</p>

	<p>gyermeknek a mérés-értékelési eredmény alapján. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a segítő szakemberrel kooperálva készítik el az egyéni fejlesztési terveket általában 3 hónapra.</p>
<p>Hogyan, mennyire illeszkednek az általa alkalmazott módszerek a gyermekközösséghez, illetve a képességfejlesztési területekhez?</p>	<p>Módszereit az adott gyermekközösséghez adekvátan, az életkori sajátosságok, egyéni képességek és érési ütemhez és szociokulturális háttérhez igazítottan választja meg. Az alkalmazott módszerek bevalását, értékelését természetes helyzetekben történő, tényekre alapozott megfigyelés rögzítésével elemzi.</p> <p>A vegyes életkorú csoportokban a foglalkozásokat a gyermekek életkorához alakítva szervezi és a tervezésnél a dokumentumokban (csoportnaplók) különböző színnel jelöli a differenciálást.</p>
<p>2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók</p>	
<p>Milyen a pedagógiai tervezőmunkája: tervezési dokumentumok, tervezési módszerek, nyomon követhetőség, megvalósíthatóság, realitás?</p>	<p>A csoportra vonatkozó tervezőmunkájában megvalósul a folyamatosság, és az egymásra épülés elve. Tervezési módszerei összhangban vannak az elfogadott dokumentumokkal. (E.O. P.P., helyi útmutató)</p> <p>Tervező munkájának megvalósulása a különböző dokumentumokban nyomon követhető (reflexiók, fél éves, éves terv, egyéni fejlesztési terv, projekt és tematikus terv, heti terv).</p> <p>Ismeri a tevékenységközpontú óvodai program tervezésének Mesés kert Tagóvodában használt kritériumrendszerét.</p>
<p>Hogyan viszonyul egymáshoz a tervezés és a megvalósítás?</p>	<p>A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a céloknak megfelelően, logikusan építi fel. A tervezés megvalósulása során a spontán kialakult helyzetre rugalmasan reagálva képes a</p>

	<p>gyermekcsoport érdekében tervein változtatni, terveit módosítani, figyelembe véve a kitűzött nevelési és ismeretszerzési célokat.</p> <p>A tervezés és megvalósítás folyamatában figyelembe veszi és kihasználja az óvoda szervezett programjait, lehetőségeit (Madár-ovi program).</p>
<p>A tervezés során hogyan érvényesíti az ONOAP nevelési céljait? Hogyan határoz meg pedagógiai célokat, fejlesztendő kompetenciákat?</p>	<p>Pedagógiai céljai összhangban állnak az ONOAP-pal és az óvoda pedagógiai programjának célrendszerével. Éves tervezésében figyelembe veszi az intézményi célokat (E. O. P.P., helyi útmutató) és épít az intézményi és tagóvodai éves munkatervben meghatározott feladatokra.</p> <p>Meséskert tagóvodában a Tevékenységközpontú óvodai nevelési módszereket beépítettük pedagógiai programunkba, sajátos arculatunkat megőrizve: a tevékenységeken keresztül és a tevékenységek által történő nevelést tekinti a pedagógus alapvető feladatának.</p> <p>A gyermekek sokoldalú és harmonikus személyiség fejlesztését a következő tevékenységrendszereken keresztül valósítja meg:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Játék- és tanulási tevékenység, ● Társas- és közösségi tevékenység, ● Munkatevékenység, ● Szabadidős Tevékenység. <p>Ismeri a Meséskert Tagóvoda saját hagyományait, pl. takarítási világnap, állatok világnapja, Madarak-és fák napja, Föld világnapja, időszakosan megszervezett kiállításaink, ünnepekhez kapcsolódó szokásaink. Ezeket figyelembe véve is meghatározhat pedagógiai célokat, fejlesztési lehetőségeket, beépítheti az aktuális kiemelt feladatokat.</p>
<p>Hogyan épít tervező munkája során a gyermekek előzetes neveltségi szintjére, tudására és a gyermekcsoport jellemzőire?</p>	<p>Tervezésében folyamatosan figyelembe veszi az adott gyermekcsoport jellemzőit (neveltségi szint, tudás, képesség szint, szociális és kulturális háttér).</p>

	<p>A tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamatot több szinten tervezi, építve a gyermekek adottságaira, képességeire, tudására.</p> <p>A tervezésnél és megvalósításnál kiemelt szempont a differenciálás a kiemelt figyelmet igénylő, elsősorban autista spektrumzavarral diagnosztizált gyermekek valamint a vegyes életkorú csoportoknál az eltérő életkorok és nemek figyelembevétele.</p>
<h3>3. Az ismeretszerzés, a tanulás támogatása</h3>	
<p>Mennyire tudatosan és az adott helyzetnek mennyire megfelelően választja meg és alkalmazza a nevelési és tanulásszervezési eljárásokat?</p>	<p>A pedagógus, a tanulásszervezési eljárásokat a gyermekek fejlettségi szintjének, pszichés állapotának megfelelően szervezi, előtérbe helyezi az indirekt tanulásirányítást, a komplexitást a párhuzamos tevékenységek lehetőségét. Figyelembe veszi a kitűzött nevelési, képességfejlesztési célokat és, differenciált feladatadással segíti elő a gyermekek önmagukhoz mért személyiség- és képességfejlesztését.</p>
<p>Hogyan motiválja a gyermekeket? Hogyan kelti fel a gyermekek érdeklődését, és hogyan köti le, tartja fenn a gyermekek figyelmét, érdeklődését?</p>	<p>A pedagógus az élményközpontú tanulás összetevőire, a kíváncsiságra és a megismerési vágyra épít.</p> <p>Az érzelmi motiváltság létrehozásával és értelmi fenntartásával éri el, hogy a gyermek érdekelt legyen a tanulási folyamatban.</p> <p>Motivációs eszközeit a gyermekek megnyilvánulásaitól teszi függővé, és ennek segítségével igyekszik elérni, hogy rövid távú motivációja tartóssá (belsővé) váljon a gyermekek érdeklődésének fenntartásában.</p>

<p>Hogyan fejleszti a gyermekek gondolkodási, probléma-megoldási és együttműködési képességeit?</p>	<p>Törekszik az ok-okozati összefüggések felismertetésére. A gyermekek probléma-megoldási stratégiáit támogatja, bővíti.</p>
	<p>Épít a gyermekek visszajelzéseire, a megvalósítást rugalmasan kezeli. Egy-egy ismeretkört több oldalról világít meg és dolgoz fel, melyben a tapasztalati megismerést helyezi előtérbe.</p>
<p>Milyen ismeretszerzési, tanulási teret, ismeretszerzési, tanulási környezetet hoz létre az ismeretszerzési, tanulási folyamathoz?</p>	<p>Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra. Képes az önszabályozó tanulás szintjéhez megfelelő változatos feladatadásra, támogatja a gyermekeket egyéni tanulási útjuk megtalálásában és a szabad játékválasztásban. A játékos tanulást változatos tanulási környezetben spontán vagy előre tervezetten szervezi meg. (csoportszoba, udvar, az óvoda közeli és távolabbi környezete)</p> <p>Az autizmusban érintett gyermekek számára protetikus környezetet alakít ki A csoportszoba kialakításánál helyet biztosít a változatos játéktevékenységek megvalósításához, ez segít a tevékenységközpontú óvodai nevelési programban foglalt sokféle és változatos tevékenységen keresztül megtapasztalt tanulás segítését.</p> <p>A csoportszoba kialakításánál is figyelembe veszi a ZÖLD ÓVODA kritériumrendszerének egyes elemeit pl.: természet sarok, ez is segítheti a tanulási folyamatot, a megtapasztalás újabb lehetőségét.</p> <p>Ismeri a Madár-barát óvoda kritériumrendszerét és azt igyekszik megvalósítani, pl.: minden csoportnak legyen saját madáretetője, gondoskodik arról, főleg a téli időszakban, a gyermekek bevonásával.</p>

<p>Hogyan alkalmazza a tanulási folyamatban az információ-kommunikációs technikákra épülő eszközöket, digitális tananyagokat? Hogyan sikerül a helyes arányt kialakítania</p>	<p>Nyitott az új tanulási-tanítási módszerek, az IKT új pedagógiai alkalmazásának megismerésére és saját tanulási-tanítási folyamatába való beépítésére. Lehetősége</p>
<p>a hagyományos és az információ-kommunikációs technológiák között?</p>	<p>szerint használ információ-kommunikációs eszközöket, megtanítja a gyerekeket ezek életkori sajátosságaikhoz igazodó használatára, káros hatásainak elkerülésére. Használatával hozzájárul a gyermeki személyiségfejlődéshez.</p>
<p>4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel, együtt történő sikeres neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges megfelelő módszertani felkészültség</p>	
<p>Hogyan méri fel a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát? Milyen hatékony gyermeki megismerési technikákat alkalmaz?</p>	<p>Alkalmazza a gyermekek megismeréséhez (értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapot) szükséges eszközöket. (családlátogatás, fogadóóra, naponkénti párbeszéd, anamnézis lap, csoport és egyéni megfigyelés, fejlődés nyomon követése lap) Megfigyeli a gyermekek spontán, szabad játék alatti megnyilvánulásait. Biztosítja a viszonylag egybefüggő játékidőt. Változatos tevékenységeket szervez, kooperatív tanulásszervezési eljárásokat alkalmaz, melynek folyamatában a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotáról következtetés vonható le. Szükség esetén megfelelő szakemberhez fordul a szülőkkel együttműködve.</p>

<p>Hogyan jelenik meg az egyéni fejlesztés, a személyiségfejlesztés a tervezésben és a pedagógiai munkájában (egyéni képességek, adottságok, fejlődési ütem, szociokulturális háttér)?</p>	<p>A gyermeket fejlődésében szemléli, törekszik a teljes autonóm személyiség kibontakoztatására. A fejlődés nyomon követése dokumentum értékei alapján egyéni fejlesztési tervet készít.</p> <p>Tervezéseiben figyelembe veszi a gyermekek egyéni képességeit, adottságait, fejlődési ütemét és szociokulturális háttérét. Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.</p> <p>A sajátos nevelési igényű gyermekek estében az egyéni fejlesztési terv elkészítésében és az abban foglaltak</p>
	<p>megvalósításában szorosan együttműködik az utazó gyógypedagógussal, a tervezéstől a fejlesztésen át, az értékelés megbeszéléséig.</p> <p>A magyar-angol kétnyelvű óvodai csoportban az angol pedagógust is bevonja a gyermek megfigyelésébe és értékelésébe, vele is megbeszéli a fejlesztés szükségességét és lehetőségeit.</p>
<p>Milyen módon differenciál, hogyan alkalmazza az adaptív oktatás gyakorlatát?</p>	<p>Tervezéseiben megjelenő differenciálás megvalósul a gyerekeknek felkínált tevékenységekben. Az egymástól való tanulás lehetőségét páros, mikrocsoportos munkaformákkal segíti. Változatos módszereket, eszközöket alkalmaz, ismeri és használja a digitális eszközöket is.</p> <p>A differenciálás szempontjai eltérőek lehetnek, a vegyes csoportoknál az életkornak megfelelően tervez és ezt különböző színnel jelöli a csoportnaplóban.</p> <p>A kooperatív technikák alkalmazása, minden gyermeknek sikerélményt jelent, hiszen sajátosságait, egyéni képességeit figyelembe véve kapcsolódik be a megismerés folyamatába.</p>

<p>Milyen terv alapján, hogyan foglalkozik a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel, ezen belül a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, a tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, a kiemelten tehetséges gyermekekkel, illetve a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel?</p>	<p>Tervezésében, a megvalósuló tevékenységekben hangsúlyt fektet a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre. Felismeri a különleges bánásmód szükségességét, számukra egyéni fejlesztési tervet készít, és folyamatosan együttműködik a szakszolgálat munkatársaival.</p>
<p>5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi – kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység</p>	
<p>Milyen módszereket, eszközöket alkalmaz a közösség belső struktúrájának feltárására?</p>	<p>A tervezett közösségfejlesztő tevékenységeken kívül, kihasználja a spontán adódó lehetőségeket (együttjátás, munka jellegű tevékenységek, stb.), és az ezek során tapasztaltak reflexióiban, további tervezésében megjelennek.</p>

<p>Hogyan képes olyan nevelési, ismeretszerzési, tanulási környezetet kialakítására, amelyben a gyermekek értékesnek, elfogadottnak érezhetik magukat, amelyben, megtanulják tisztelni, elfogadni a különböző kulturális közegekből, a különböző társadalmi rétegekből érkezett társaikat, a különleges bánásmódot igénylő és a hátrányos helyzetű gyermekeket is?</p>	<p>Szeretetteljes, pozitív érzelmekre, élményekre épülő, elfogadó, stressz-mentes és biztonságos környezetet teremt, amelyben természetes a hibázás és a javítás lehetősége.</p> <p>A nevelési és ismeretszerzési folyamatban, a pedagógus személyes hozzáállásával, példaadásával is ösztönzi a gyerekeket egymás tiszteletére, elfogadására. A tanulási környezetet a gyerekek igényeihez, aktuális állapotához igazítja. Értékközvetítő tevékenysége tudatos. Együttműködés, önzetlenség, mások segítése (altruizmus), nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi.</p> <p><i>A Meséskert Tagóvoda a jeles napokhoz kapcsolódva (Pl. Állatok Világnapja, Föld napja, Víz napja) kiállítást szervez a gyermekek munkáiból, ezek lehetnek közösen készített produktumok, melyek erősítik a közösséget.</i></p>
<p>Hogyan jelenik meg a közösségfejlesztés a pedagógiai munkájában (helyzetek teremtése, eszközök, a gyermekek óvodai és óvodán kívüli szervezett tevékenységeiben)?</p>	<p>Óvodai és óvodán kívüli közösségfejlesztő együttműködést, szociális képességeket fejlesztő módszereket, tevékenységeket, programokat támogat és szervez. Biztonságos, elfogadó légkört teremtve hangsúlyozottan kezeli az egymás, a másság elfogadását, az élőlények tiszteletét, ezen keresztül a környezettudatos és egészségmegőrző magatartás alakítását.</p> <p><i>Érzékenyítő, közösségfejlesztő-és dramatikus játékokat alkalmaz. Itt is</i></p>

	<p>szempont a változatosság, sokféle és változatos tevékenységeken keresztül megtapasztalt „együtt lenni jó” érzésének átélése.</p> <p><i>A Mesés kert tagóvodánkban hagyományává váló Őszi- és Tavasz Egészségnapok szervezésében tevékenyen vesz részt és ezen keresztül a családokkal együttműködve segíti azok környezettudatos és egészségmegőrző magatartásának kialakítását.</i></p>
<p>Melyek azok a probléma-megoldási és konfliktuskezelési stratégiák, amelyeket sikeresen alkalmaz?</p>	<p>Probléma-megoldási, konfliktuskezelési stratégiáit a gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni szükségleteikhez személyre szabottan alkalmazza.</p> <p>Csoportjában a szokásrend alakításában a gyermekek biztonságához szükséges, ugyanakkor - könnyen betartható, értelmi és erkölcsi szempontból fontos(belátható)– minimális mennyiségű tevékenységet korlátozó szabályt tartalmaz. Tudatosan segíti a problémát okozó helyzet megoldását támogató gyermeki megnyilvánulásokat.</p>
<p>6. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése</p>	
<p>Milyen ellenőrzési, értékelési formákat alkalmaz?</p>	<p>A tervezése és a megvalósuló tevékenységek során a pedagógus ellenőrzési, értékelési formái konkrétak, tényszerűek, megerősítő jellegűek.</p> <p>Előtérbe helyezi az egyéni bánásmódot. Fejlesztő célú, értékelési formákat használ. Különös figyelmet fordít a hátrányok kompenzálására.</p> <p><i>Alkalmazza a kommunikációs tréningen tanultakat, dicséret és pozitív megerősítés, a pozitívumok kiemelése és az esetleges</i></p>

hibákra irányuló javítási lehetőségekre

	való rávilágítás.
Mennyire támogató, fejlesztő szándékú az értékelése?	A pedagógus megnyilvánulásai tükrözik a gyermekben és fejlődésében vetett hitét. A gyermeki teljesítmény-visszajelzést a tanulási folyamat egészében, annak minden mozzanatában megvalósítja a gyermekek fejlődésének elősegítése érdekében.
Milyen visszajelzéseket ad a gyermekeknek? Visszajelzései támogatják-e a gyermekek önértékelésének fejlődését?	A pedagógus kerüli a gyermek személyének bírálatát, visszajelzései a tevékenységre irányulnak. A gyermeknek adott visszajelzéseiben törekszik a pozitív megerősítés formáinak használatára. Folyamatos visszajelzéseivel a gyermekek önértékelési képességét támogatja.
7. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja	
Segíti a gyermekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit	A környezeti nevelésre építve a közvetlen és közvetett környezetünkért való felelősségérzetet felébreszti a gyermekekben. Ez eredményezi személyes felelősségük, elkötelezettségük erősödését. A különböző erőforrások kihasználásával, az óvodapedagógia módszertani eszköztárának felhasználásával segíti a fenntarthatóságra nevelést. A kialakított „zöld sarkokban” a gyermekekkel közösen végzi a növények, állatok gondozását. A zöldséges – és gyógynövényes kertek

	<p>segítségével tanítsa meg a növénytermesztés alapjait, a gondozás lépéseit. Ez által értesse meg a növények – és az ember elválaszthatatlan, szimbiotikus kapcsolatának jelentőségét.</p>
<p>Kihasználja saját szakterületén, illetve intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit</p>	<p>A pedagógus részéről a környezetvédelmi tudatformálás célja a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel alakítása, elősegítése. Olyan magatartás, értékrend, attitűd, érzelmi viszonyulások formálása, mely az óvodás korosztályhoz igazodó tudás bővítését célozza meg.</p> <p>Az energiafogyasztás minimalizálásával végzik a mindennapi tevékenységeket, kihasználják a természetes fény erejét. A megújuló energiaforrásokat elmagyarázza, esetleg kísérletekkel bemutatja.</p>
<p>Lehetővé teszi a gyermekek számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik</p>	<p>A pedagógus példát mutat, tiszteletben tartja a természeti értékeket, erőforrásaink tudatos felhasználására, takarékoskodásra nevel.</p> <p>A mosdóhasználatnál megtanítja a minimális vízfogyasztás technikáit, a vizet, mint értéket kezeli, és erre biztatja a gyermekeket.</p> <p>A papír érték, ezért annak célszerű és optimális használatát megtanítja, gyakoroltatja.</p>
<p>Segíti a gyermekeket, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről</p>	<p>Felhívja a figyelmet a jelen cselekedeteire, valamint azok várható jövőbeli következményeire is. Az óvodás korosztálynak megfelelő tevékenykedtetéssel, a megtapasztalás élményével segíti az erre irányuló környezettudatos stratégiai gondolkodásukat.</p>

	<p>A zöld jeles napok alkalmából megszervezett kiállításokat az újrahasznosítás jellemezze, ezen produktumok segítsék megérteni a környezetvédelem fontosságát. Szülők bevonásával erősítse a család környezettudatos magatartásának változását, erősödését (Őszi-tavaszi egészségnapok, Zöld jeles napok alkalmából rendezett kiállítások)</p>
<p align="center">8. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás</p>	
<p>Szakmai és nyelvi szempontból igényes-e a nyelvhasználata (életkornak megfelelő szókészlet, artikuláció, beszédsebesség stb.)?</p>	<p>A pedagógus kommunikációját értik a gyerekek. Nyelvi megnyilvánulásai modellértékűek. A magyar nyelv szabályainak megfelelően, választékosan kommunikál írásban és szóban egyaránt. Kommunikációjában használja a partnernek, helyzetnek megfelelő szakmai kifejezéseket, nyelvi eszközöket.</p>
<p>Milyen a gyermekekkel a kommunikációja, együttműködése?</p>	<p>A nevelés, tanulás folyamatában aktívan használja a nyelvi kifejezést fejlesztő, segítő eszközöket (mese, vers, drámapedagógia, nyelvi és kommunikációs játékok). Személyes példájával tudatosan ösztönzi és fejleszti a gyermekek egyéni és egymásközi kommunikációját. Beszédét metakommunikációs eszközökkel színesíti. Közléseinek tartalma, az azt kísérő mimika és testbeszéd szinkronban vannak egymással. Az interakciót a kölcsönös megbecsülés, az együttműködésre való törekvés, a gyermek</p>

véleményének tiszteletben tartása jellemzi. Az önképzés és az autizmus specifikus utazó gyógypedagógus segítségével megismeri és megtanulja alkalmazni a PECS könyvet, az Én- könyvet, a napirend és folyamatábrák használatát, így segítve az autista gyermekek kommunikációjának fejlődését. A többi kisgyermekkel is megismerteti ezt, így alakítva a segítő kommunikációs attitűdjüket.

Kommunikációja során figyelembe veszi a más nemzetiségű gyermekek multikulturális háttérének sajátosságait (pl. a szülő sem tud magyarul), az idegen ajkúságból eredő nehézségeket és a mese, vers, nyelvi és kommunikációs játékok alkalmazásával fokozatosan próbálja elérni, hogy a verbális kommunikáció megfelelő szintre fejlődjön.

Milyen módon működik együtt az óvodapedagógusokkal és a pedagógiai munkát segítő más felnőttekkel a pedagógiai folyamatban?

Munkája során tudatosan tervez és együttműködik a gyermekek nevelésében, fejlesztésében közreműködő partnerekkel, Figyelembe veszi a tapasztalatukat, véleményüket. Nevelő munkáját a pedagógus pedagógustársával és a pedagógiai munkát segítőkkal feladategyeztetéssel végzi. Az együttműködések során igénybe veszi az infokommunikációs eszközöket is. Törekszik a tagóvodák és a társintézmények pedagógusainak megismerésére, és kihasználja az erre irányuló lehetőségeket (E. O. szakmai munkaközösségei, bemutatók, közös értekezletek, hospitálások, szakmai napok, ünnepek, szakmai látogatások és eszmecserek).

Tagja valamely a Mesés kert tagóvodában működő munkacsoportnak. Ezzel segítve a csoport munkáját és az óvoda közös céljainak megvalósulását.

Az utazó gyógypedagógusokkal konzultációs időpontokat szervez, melyek alkalmasak a gyermekkel kapcsolatos

fejlesztési lehetőségek megbeszélésére, konklúziók levonására.

Az Egyesített Óvoda Tagóvodáinak egyikében hospitáláson vesz részt, évente legalább egy alkalommal, így megismerve a tagóvodákban dolgozó más óvodapedagógusok személyiségét, nevelési-tanítási módszereit, elsajátíthat új, „jó gyakorlatokat”!

Figyelembe veszi a pedagógiai munkájában érintett emberek visszajelzéseit (pl. szülő, tagóvoda vezető, óvodapedagógus kollégák) és igyekszik ezt a tevékenységei tervezése során átgondolni.

<p>Reális önismerettel rendelkeznek-e? Jellemző-e rá a reflektív szemlélet? Hogyan fogadja a visszajelzéseket? Képes-e önreflexióra? Képes-e önfejlesztésre?</p>	<p>Reflexióiban (szóban, írásban egyaránt) nyomon követhető a fejlődésre való elkötelezettség. Rendelkezik a változtatás és a változás képességével. Belső igényként, a pedagógus folyamatosan önelemző munkát végez, önfejlesztését mérlegeli, beépíti gyakorlatába a kapott visszajelzéseket. Az önképzést folyamatosan alkalmazza.</p>
--	---

9. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

<p>Saját magára vonatkozóan hogyan érvényesíti a folyamatos értékelés, fejlődés, továbblépés igényét?</p>	<p>Tisztában van személyiségének sajátosságaival, reálisan értékeli szakmai felkészültségének aktuális szintjét, erősségeit és fejlesztendő területeit. A fejlődés érdekében tudatosan tervezi saját szakmai jövőjét. Megmutatkozik a megújulás és innováció képessége. Keresi az új módszereket, lehetőségeket pedagógiai gyakorlatában.</p> <p><i>A továbbképzéseken, szakvizsgás képzéseken megszerzett tudását, tapasztalatait hasznosítja akár a gyermekek, akár az alkalmazotti közösségnek szervezett programok, tevékenységek során.</i></p>
<p>Mennyire tájékozott pedagógiai kérdésekben, hogyan követi a szakmájában megjelenő változásokat?</p>	<p>Pedagógiai kommunikációjából kitűnik az óvodapedagógiai elméletének és gyakorlatának alapos ismerete. A pedagógus rendszeresen részt vesz továbbképzéseken, ahol új tudáselemeket sajátít el. Figyelemmel kíséri a munkáját érintő kutatásokat, újításokat. Erősíti pedagógiai kompetenciáit. Elkötelezett a folyamatos szakmai megújulás iránt, bekapcsolódik különböző szakmai közösségek munkájába. Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.</p>

**Hogyan nyilvánul meg
kezdeményezőképesége, felelősségvállalása
a munkájában?**

**Tisztában van a különböző
pedagógusszerepek elvárásaival. A
pedagógus bemutatja szakmai munkája
eredményét, innovációs tevékenységeit a
gyakorlatban, verbális és írásbeli
kommunikációjában. Alkalmazza az
online kommunikáció különböző formáit
intézményen belül és kívül egyaránt. Részt
vesz az intézményi innovációban,
pályázatokban, kutatásban.**

**Részt vesz az óvoda által szervezett
továbbképzéseken, melyek a Mesés kert
Tagóvoda sajátosságainak megismerésére,
tapasztalatok bővítésére szolgál.**

Készítette:

.....
.....
Tagóvoda vezető

Tagóvoda vezető helyettes

Budapest, 2016. szeptember 1.

3.számú melléklet : Magyar – angol kétnyelvű csoportban dolgozó óvodapedagógusok elvárásrendje

**MESÉSKERT TAGÓVODA
MAGYAR-ANGOL KÉTNyelvű CSOPORTJAINAK
MAGYAR PEDAGÓGUSAIRA VONATKOZÓ SAJÁT ELVÁRÁSRENDSZERE**

1. ALAPADATOK

Intézmény neve:	BUDAPEST FŐVÁROS XIII. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT EGYESÍTETT ÓVODA MESÉSKERT TAGÓVODÁJA
Feladat ellátási helye:	1134 BUDAPEST, KASSÁK LAJOS UTCA 17.

2. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

Sorszám	AZONOSÍTÓ	NÉV	RÖVIDÍTÉS
---------	-----------	-----	-----------

1.	2011. CXC. törvény.	a nemzeti köznevelésről	Ktv.
2.	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet.	a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról	EMMI r.
3.	326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet	a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról	Korm. r.

3. A TAGÓVODA PEDAGÓGUSAIRA VONATKOZÓ SAJÁT ELVÁRÁSRENDSZERÉNEK HATÁLYA, ÉRVÉNYESSÉGE, FELÜLVIZSGÁLATA

1.	Hatálya:	A tagóvoda pedagógusaira vonatkozó saját elvárás rendszer hatálya kiterjed a tagóvoda teljes nevelőtestületének pedagógusi körére. A programban foglalt elvárások tudomásulvétele mindenki számára kötelező
2.	Érvényesség:	A jóváhagyástól számított, 5 évig érvényes.
3.	Felülvizsgálatának ideje:	A tagóvoda pedagógusaira vonatkozó saját elvárás rendszert <i>jogszabály módosítás esetén</i> felülvizsgálni és más indokolt esetben módosítani szükséges.

AZ EGYESÍTETT ÓVODA Meséskert Tagóvodájának MAGYAR-ANGOL CSOPORTJAIBAN DOLGOZÓ MAGYAR PEDAGÓGUSAIRA VONATKOZÓ SAJÁT ELVÁRÁSRENDSZERE

- 1. Pedagógiai, módszertani felkészültség**
- 2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók**
- 3. Az ismeretszerzés, a tanulás támogatása**
- 4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel, együtt történő sikeres neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges megfelelő módszertani felkészültség**
- 5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi – kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység**
- 6. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése**
- 7. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja**
- 8. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás**
- 9. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért**

Kompetencia terület, tartalom	Elvárások
1. Pedagógiai, módszertani felkészültség	
<p>Milyen a módszertani felkészültsége?</p>	<p>Módszertani kultúráját továbbképzéseken fejleszti és adekváтан alkalmazza a napi munkája során.</p> <p>Legalább egy autizmussal kapcsolatos vagy az inkluzív pedagógia megismerésére irányuló továbbképzésen vesz részt (5 évente egyszer), majd alkalmazza az együttnevelés során (pl.: AOSZ, VADASKERT, PRIZMA EGYMI, SOTE Gyermekklinika, Nemzetközi Cseperedő Alapítvány) által szervezett továbbképzések.</p> <p>A magyar-angol csoportban dolgozó magyar pedagógus részt vesz a BGC által szervezett, adott nevelési év elején megtartott szakmai orientációs napon/tréningen</p> <p>A magyar-angol csoportban dolgozó magyar pedagógus legalább a napi feladatok elvégzéséhez szükséges, kooperációt segítő angol nyelvtudással rendelkezik.</p> <p>Részt vesz az angol lektorok által felkínált kommunikációt segítő angol nyelvi foglalkozásokon</p> <p>A gyermekek számára változatos és sokoldalú tevékenységeket kínál fel, épít meglévő tapasztalataikra, érdeklődésükre az ismeretbővítés során.</p> <p>A gyermekek harmonikus fejlesztése során figyelembe veszi az egyéni és az életkori sajátosságaikat. A gyermeki aktivitást fenntartja, kíváncsiságukat kielégíti, problémahelyzetek teremtésével problémamegoldó gondolkodásukat fejleszti. Pedagógiai munkájára a bátorító nevelés és a pozitív megerősítés alkalmazása jellemző.</p> <p>Érzékenyítő játékokat alkalmaz, melyek segítségével elfogadtatja, megérteti a gyermekek közötti másságot.</p> <p>Használja az infokommunikációs eszközöket.</p>
<p>Milyen módszereket alkalmaz a nevelés folyamatában és a gyermeki tevékenységekben?</p>	<p>A gyermekek fejlődését, fejlesztését elősegítő, az életkori sajátosságokhoz igazodó (5-30 perces) egyéni, mikro csoportos és csoportos</p>

	<p>tevékenységeket tervez és szervez. Az alkalmazott módszerek motiválóan hatnak a gyermekekre.</p> <p>Ismeri és alkalmazza a tevékenységközpontú óvodai programcsomag elemeit. Sokféle a tevékenykedtetésre alkalmas kötetlen foglalkozást szervez, kihasználva az óvodai környezetet, a szervezett programokat (pl. Madarász ovi program).</p> <p>A magyar-angol kétnyelvű program kötelező elemeként alkalmazott circle time megszervezésének, megtartásának módszerét ismerje meg és alkalmazza. Abban irányítóként figyel a magyar-angol nyelv egyensúlyának megtartására</p>
<p>Ismeri és alkalmazza -e a gyermekközösségnek, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket?</p>	<p>Felméri a gyermekek értelmi-, érzelmi-, szociális és erkölcsi állapotát, hatékony gyermek-megismerési technikákat alkalmaz.</p> <p>A differenciál pedagógia alkalmazásával olyan párhuzamosan végezhető komplex tevékenység szervezésre törekszik, amely a különböző képességszinten lévő gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát megfelelően fejleszti.</p> <p>Az utazó gyógypedagógussal közösen megírt egyéni fejlesztési terv alapján segíti a gyermekek egészséges személyiség – és készségfejlődését, majd az elért eredményeket kielemezve újabb módszereket is beépíthet az óvodapedagógusi munkájába.</p> <p>A magyar pedagógus segíti az angol lektort, hogy a gyermekekkel egyéni- és kiscsoportos tevékenységeket végezessen a szabad játékidőben. Irányított játéktevékenységek végzését szorgalmazza a heti témához kapcsolódóan. Erre példát mutat a magyar óvodapedagógia módszereinek felhasználásával.</p>
<p>Hogyan értékeli az alkalmazott módszerek beválását?</p> <p>Hogyan használja fel a megfigyelési, mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában?</p>	<p>Az Egyesített Óvoda saját, egységes szempontrendszerű mérőeszközzel rendelkezik. Szakszerű alkalmazásával a gyermeki fejlődést nyomon követő megfigyeléseinek félévenkénti elemzése, eredményeinek értékelése a tervezési ciklusainak tartalmi alapját képezik.</p> <p>Reflexióiban megjelennek a célok és annak elérése érdekében megtett pedagógiai lépései, a megvalósult eredmények.</p> <p>Egyéni fejlesztési tervet készít minden</p>

	<p>gyermeknek a mérés-értékelési eredmény alapján. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a segítő szakemberrel kooperálva készítik el az egyéni fejlesztési terveket általában 3 hónapra.</p> <p>A magyar óvodapedagógus segíti az angol lektort az egyéni bánásmód módszereinek megismerésében és azok alkalmazásában. Ezzel a gyermek-lektor kapcsolatot és az angol lektor értékelési eszközrendszerét is bővítheti.</p>
--	--

<p>Hogyan, mennyire illeszkednek az általa alkalmazott módszerek a gyermekközösséghez, illetve a képességfejlesztési területekhez?</p>	<p>Módszereit az adott gyermekközösséghez adekvátan, az életkori sajátosságok, egyéni képességek és érési ütemhez és szociokulturális háttérhez igazítottan választja meg. Az alkalmazott módszerek bevalását, értékelését természetes helyzetekben történő, tényekre alapozott megfigyelés rögzítésével elemzi.</p> <p>A vegyes életkorú csoportokban a foglalkozásokat a gyermekek életkorához alakítva szervezi és a tervezésnél a dokumentumokban (csoportnaplók) különböző színnel jelöli a differenciálást.</p> <p>A magyar óvodapedagógus segítséget nyújt az angol lektornak, hogy képessé váljon a gyermekek egyéni képességeihez, a csoport sajátosságaihoz, fejlettségi szintjéhez igazított tevékenységek és játékok megválasztására és alkalmazására.</p>
--	--

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

<p>Milyen a pedagógiai tervezőmunkája: tervezési dokumentumok, tervezési módszerek, nyomon követhetőség, megvalósíthatóság, realitás?</p>	<p>A csoportra vonatkozó tervezőmunkájában megvalósul a folyamatosság, és az egymásra épülés elve.</p> <p>Tervezési módszerei összhangban vannak az elfogadott dokumentumokkal. (E.O. P.P., helyi útmutató)</p> <p>Tervező munkájának megvalósulása a különböző dokumentumokban nyomon követhető (reflexiók, fél éves, éves terv, egyéni fejlesztési terv, projekt és tematikus terv, heti terv).</p> <p>Ismeri a tevékenységközpontú óvodai program</p>
---	--

	<p>tervezésének Meséskert Tagóvodában használt kritériumrendszerét.</p> <p>Ismeri a BGC által elfogadott éves tervet, mely korosztályra lebontott.</p> <ul style="list-style-type: none"> - az óvodai csoport éves tervének elkészítéskor figyelembe veszi azt - a tervezett témákat két hétre tervezi meg, melyeket minden esetben azt megelőzően a tervezett meetingeken megbeszéli, egyeztet a csoportos angol lektorral és a magyar-angol csoportok koordinátoraival
<p>Hogyan viszonyul egymáshoz a tervezés és a megvalósítás?</p>	<p>A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a céloknak megfelelően, logikusan építi fel. A tervezés megvalósulása során a spontán kialakult helyzetre rugalmasan reagálva képes a gyermekcsoport érdekében tervein változtatni, terveit módosítani, figyelembe véve a kitűzött nevelési és ismeretszerzési célokat.</p> <p>A tervezés és megvalósítás folyamatában figyelembe veszi és kihasználja az óvoda szervezett programjait, lehetőségeit (Madár-ovi program).</p> <p>A tervezés során figyelembe veszi a BGC által kidolgozott és elfogadott éves tervet</p>
<p>A tervezés során hogyan érvényesíti az ONOAP nevelési céljait? Hogyan határoz meg pedagógiai célokat, fejlesztendő kompetenciákat?</p>	<p>Pedagógiai céljai összhangban állnak az ONOAP-pal és az óvoda pedagógiai programjának célrendszerével. Éves tervezésében figyelembe veszi az intézményi célokat (E. O. P.P., helyi útmutató) és épít az intézményi és tagóvodai éves munkatervben meghatározott feladatokra.</p> <p>Meséskert tagóvodában a Tevékenységközpontú óvodai nevelési módszereket beépítettük pedagógiai programunkba, sajátos arculatunkat megőrizve: a tevékenységeken keresztül és a tevékenységek által történő nevelést tekinti a pedagógus alapvető feladatának.</p> <p>A gyermekek sokoldalú és harmonikus személyiség fejlesztését a következő</p>

	<p>tevékenységrendszereken keresztül valósítja meg:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Játék- és tanulási tevékenység, - Társas- és közösségi tevékenység, - Munkatevékenység, - Szabadidős Tevékenység. - circle time <p>Ismeri a Meséskert Tagóvoda saját hagyományait, pl. takarítási világnap, állatok világnapja, Madarak-és fák napja, Föld világnapja, időszakosan megszervezett kiállításaink, ünnepekhez kapcsolódó szokásaink. Ezeket figyelembe véve is meghatározhat pedagógiai célokat, fejlesztési lehetőségeket, beépítheti az aktuális kiemelt feladatokat.</p> <p>Ismeri az angolszász ünnepeket, a tervezett közös programokat pl. Halloween, pancake day stb.</p>
<p>Hogyan épít tervező munkája során a gyermekek előzetes neveltségi szintjére, tudására és a gyermekcsoport jellemzőire?</p>	<p>Tervezésében folyamatosan figyelembe veszi az adott gyermekcsoport jellemzőit (neveltségi szint, tudás, képesség szint, szociális és kulturális háttér).</p> <p>A tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamatot több szinten tervezi, építve a gyermekek adottságaira, képességeire, tudására.</p> <p>A tervezésnél és megvalósításnál kiemelt szempont a differenciálás a kiemelt figyelmet igénylő, elsősorban autista spektrumzavarral diagnosztizált gyermekek valamint a vegyes életkorú csoportoknál az eltérő életkorok és nemek figyelembevétele.</p> <p>Az angol lektorral egyeztet az általa elvégzett nyelvi fejlettség mérésének eredményéről valamint a magyar pedagógus által elkészített megfigyelésen alapuló fejlődés nyomonkövetés eredményéről. Így segíti az angol lektort a differenciált/egyéni bánásmód módszereinek alkalmazásában.</p>
<h3>3. Az ismeretszerzés, a tanulás támogatása</h3>	
<p>Mennyire tudatosan és az adott helyzetnek mennyire megfelelően választja meg és alkalmazza a nevelési és tanulásszervezési</p>	<p>A pedagógus, a tanulásszervezési eljárásokat a gyermekek fejlettségi szintjének, pszichés állapotának megfelelően szervezi, előtérbe</p>

<p>eljárásokat?</p>	<p>helyezi az indirekt tanulásirányítást, a komplexitást a párhuzamos tevékenységek lehetőségét.</p> <p>A magyar óvodapedagógus segíti az angol lektort a párhuzamos tevékenységek szervezésében, megvalósításában.</p> <p>Figyelembe veszi a kitűzött nevelési, képességfejlesztési célokat és, differenciált feladatadással segíti elő a gyermekek önmagukhoz mért személyiség- és képességfejlesztését.</p>
<p>Hogyan motiválja a gyermekeket? Hogyan kelti fel a gyermekek érdeklődését, és hogyan köti le, tartja fenn a gyermekek figyelmét, érdeklődését?</p>	<p>A pedagógus az élményközpontú tanulás összetevőire, a kíváncsiságra és a megismerési vágyra épít.</p> <p>Az érzelmi motiváltság létrehozásával és értelmi fenntartásával éri el, hogy a gyermek érdekelt legyen a tanulási folyamatban.</p> <p>Motivációs eszközeit a gyermekek megnyilvánulásaitól teszi függővé, és ennek segítségével igyekszik elérni, hogy rövid távú motivációja tartóssá (belsővé) váljon a gyermekek érdeklődésének fenntartásában.</p> <p>A motivációt segítő módszereket, eszközöket a magyar óvodapedagógus és angol lektor, a témához igazítva választja ki, kooperációval valósítja meg, használja.</p>
<p>Hogyan fejleszti a gyermekek gondolkodási, probléma-megoldási és együttműködési képességeit?</p>	<p>Törekszik az ok-okozati összefüggések felismertetésére. A gyermekek probléma-megoldási stratégiáit támogatja, bővíti. Épít a gyermekek visszajelzéseire, a megvalósítást rugalmasan kezeli.</p> <p>Egy-egy ismeretkört több oldalról világít meg és dolgoz fel, melyben a tapasztalati megismerést helyezi előtérbe.</p> <p>A magyar-angol kétnyelvű csoportban a gyermekek két különböző nyelv sajátosságaihoz alkalmazkodnak. Az egy nyelv, egy személy módszer megvalósulása segíti a problémamegoldási, és együttműködési képesség fejlődését. Ezért fontos, hogy a módszer alkalmazását a pedagógusok megfelelően alkalmazzák, pl. nem beszélhetnek angolul a gyermekkel</p>
<p>Milyen ismeretszerzési, tanulási teret, ismeretszerzési, tanulási környezetet hoz létre az ismeretszerzési, tanulási folyamathoz?</p>	<p>Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra. Képes az önszabályozó tanulás</p>

	<p>szintjéhez megfelelő változatos feladatadásra, támogatja a gyermekeket egyéni tanulási útjuk megtalálásában és a szabad játékválasztásban. A játékos tanulást változatos tanulási környezetben spontán vagy előre tervezetten szervezi meg. (csoportszoba, udvar, az óvoda közeli és távolabbi környezete)</p> <p>Az autizmusban érintett gyermekek számára protetikusan alakítja ki a csoportszoba kialakításánál helyet biztosít a változatos játéktevékenységek megvalósításához, ez segít a tevékenységközpontú óvodai nevelési programban foglalt sokféle és változatos tevékenységen keresztül megtapasztalt tanulás segítését.</p> <p>A csoportszoba kialakításánál is figyelembe veszi a ZÖLD ÓVODA kritériumrendszerének egyes elemeit pl.: természet sarok, ez is segítheti a tanulási folyamatot, a megtapasztalás újabb lehetőségét.</p> <p>Ismeri a Madár-barát óvoda kritériumrendszerét és azt igyekszik megvalósítani, pl.: minden csoportnak legyen saját madáretetője, gondoskodik arról, főleg a téli időszakban, a gyermekek bevonásával.</p> <p>Ismeri a magyar-angol kétnyelvű csoportban működő tanulásszervezési és tevékenységek megvalósításához kapcsolódó pedagógiai módszereket, eszközöket. (circle time, magyar-angol nyelv egyensúlya)</p>
<p>Hogyan alkalmazza a tanulási folyamatban az információ-kommunikációs technikákra épülő eszközöket, digitális tananyagokat? Hogyan sikerül a helyes arányt kialakítania a hagyományos és az információ-kommunikációs technológiák között?</p>	<p>Nyitott az új tanulási-tanítási módszerek, az IKT új pedagógiai alkalmazásának megismerésére és saját tanulási-tanítási folyamatába való beépítésére. Lehetősége szerint használ információ-kommunikációs eszközöket, megtanítja a gyerekeket ezek életkori sajátosságaikhoz igazodó használatára, káros hatásainak elkerülésére. Használatával hozzájárul a gyermeki személyiségfejlődéshez.</p> <p>Ösztönzi az angol lektort az IKT eszközök használatára. Felhívja figyelmét annak pozitív fejlesztő hatására a gyermek fejlődésében.</p>
<p>4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel, együtt történő</p>	

sikeres neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges megfelelő módszertani felkészültség

<p>Hogyan méri fel a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát?</p> <p>Milyen hatékony gyermeki megismerési technikákat alkalmaz?</p>	<p>Alkalmazza a gyermekek megismeréséhez (értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapot) szükséges eszközöket. (családlátogatás, fogadóóra, naponkénti párbeszéd, anamnézis lap, csoport és egyéni megfigyelés, fejlődés nyomon követése lap) Megfigyeli a gyermekek spontán, szabad játék alatti megnyilvánulásait. Biztosítja a viszonylag egybefüggő játékidőt. Változatos tevékenységeket szervez, kooperatív tanulásszervezési eljárásokat alkalmaz, melynek folyamatában a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotáról következtetés vonható le. Szükség esetén megfelelő szakemberhez fordul a szülővel együttműködve.</p> <p>A magyar óvodapedagógus lehetőséget biztosít az angol lektorral való külön egyeztetésre a gyermekek egyéni képességeinek, sajátosságainak megbeszélésére. Illetve az egyéni bánásmód módszereinek megbeszélésére az egyes gyermekek esetében.</p>
<p>Hogyan jelenik meg az egyéni fejlesztés, a személyiségfejlesztés a tervezésben és a pedagógiai munkájában (egyéni képességek, adottságok, fejlődési ütem, szociokulturális háttér)?</p>	<p>A gyermeket fejlődésében szemléli, törekszik a teljes autonóm személyiség kibontakoztatására. A fejlődés nyomon követése dokumentum értékei alapján egyéni fejlesztési tervet készít. Tervezéseiben figyelembe veszi a gyermekek egyéni képességeit, adottságait, fejlődési ütemét és szociokulturális háttérét. Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.</p> <p>A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében az egyéni fejlesztési terv elkészítésében és az abban foglaltak megvalósításában szorosan együttműködik az utazó gyógypedagógussal, a tervezéstől a fejlesztésen át, az értékelés megbeszéléséig.</p> <p>A magyar-angol kétnyelvű óvodai csoportban az angol pedagógust is bevonja a gyermek megfigyelésébe és értékelésébe, vele is megbeszéli a fejlesztés szükségességét és lehetőségeit.</p>
<p>Milyen módon differenciál, hogyan alkalmazza az adaptív oktatás gyakorlatát?</p>	<p>Tervezéseiben megjelenő differenciálás megvalósul a gyerekeknek felkínált</p>

	<p>tevékenységekben. Az egymástól való tanulás lehetőségét páros, mikrocsoportos munkaformákkal segíti. Változatos módszereket, eszközöket alkalmaz, ismeri és használja a digitális eszközöket is.</p> <p>A differenciálás szempontjai eltérőek lehetnek, a vegyes csoportoknál az életkornak megfelelően tervez és ezt különböző színnel jelöli a csoportnaplóban.</p> <p>A kooperatív technikák alkalmazása, minden gyermeknek sikerélményt jelent, hiszen sajátosságait, egyéni képességeit figyelembe véve kapcsolódik be a megismerés folyamatába.</p>
<p>Milyen terv alapján, hogyan foglalkozik a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel, ezen belül a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, a tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, a kiemelten tehetséges gyermekekkel, illetve a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel?</p>	<p>Tervezésében, a megvalósuló tevékenységekben hangsúlyt fektet a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre. Felismeri a különleges bánásmód szükségességét, számukra egyéni fejlesztési tervet készít, és folyamatosan együttműködik a szakszolgálat munkatársaival.</p> <p>A magyar óvodapedagógus tájékoztatja az angol lektort az egyéni fejlesztési tervben szereplő fejlesztendő területekről és az ezekhez kapcsolódó fejlesztési módszerekről. Irányt mutat a gyermekekkel való egyéni bánásmódhoz.</p>
<p>5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi – kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység</p>	
<p>Milyen módszereket, eszközöket alkalmaz a közösség belső struktúrájának feltárására?</p>	<p>A tervezett közösségfejlesztő tevékenységeken kívül, kihasználja a spontán adódó lehetőségeket (együttjátás, munka jellegű tevékenységek, stb.), és az ezek során tapasztaltak reflexióiban, további tervezésében megjelennek.</p>
<p>Hogyan képes olyan nevelési, ismeretszerzési, tanulási környezetet kialakítására, amelyben a gyermekek értékesnek, elfogadottnak érezhetik magukat, amelyben, megtanulják tisztelni, elfogadni a különböző kulturális közegekből, a különböző társadalmi rétegekből érkezett társaikat, a különleges bánásmódot igénylő és a hátrányos helyzetű gyermekeket is?</p>	<p>Szeretetteljes, pozitív érzelmekre, élményekre épülő, elfogadó, stressz-mentes és biztonságos környezetet teremt, amelyben természetes a hibázás és a javítás lehetősége.</p> <p>A nevelési és ismeretszerzési folyamatban, a pedagógus személyes hozzáállásával, példaadásával is ösztönzi a gyerekeket egymás tiszteletére, elfogadására. A tanulási környezetet a gyerekek igényeihez, aktuális állapotához igazítja.</p> <p>A circle time idejét a magyar óvodapedagógus</p>

	<p>szabályozza a gyermekcsoport életkori sajátosságaihoz és a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazítva Magyar és angol nyelven is játszanak közösségépítő, egymás elfogadását megerősítő játékokat.</p> <p>Értékközvetítő tevékenysége tudatos. Együttműködés, önzetlenség, mások segítése (altruizmus), nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi.</p> <p><i>A Mesés kert Tagóvoda a jeles napokhoz kapcsolódva (Pl. Állatok Világnapja, Föld napja, Víz napja) kiállítást szervez a gyermekek munkáiból, ezek lehetnek közösen készített produktumok, melyek erősítik a közösséget.</i></p> <p>Az angolszász hagyományok megtartása, pl. Halloween, erősíti a közösség összetartását, nem csak csoporton belül, hanem a magyar-angol csoportok között is.</p>
<p>Hogyan jelenik meg a közösségfejlesztés a pedagógiai munkájában (helyzetek teremtése, eszközök, a gyermekek óvodai és óvodán kívüli szervezett tevékenységeiben)?</p>	<p>Óvodai és óvodán kívüli közösségfejlesztő együttműködést, szociális képességeket fejlesztő módszereket, tevékenységeket, programokat támogat és szervez.</p> <p>Biztonságos, elfogadó légkört teremtve hangsúlyozottan kezeli az egymás, a máság elfogadását, az élőlények tiszteletét, ezen keresztül a környezettudatos és egészségmegőrző magatartás alakítását.</p> <p><i>Érzékenyítő, közösségfejlesztő-és dramatikus játékokat alkalmaz. Itt is szempont a változatosság, sokféle és változatos tevékenységeken keresztül megtapasztalt „együtt lenni jó” érzésének átélése.</i></p> <p><i>A Mesés kert tagóvodánkban hagyományra váló Őszi- és Tavaszi Egészségnapok szervezésében tevékenyen vesz részt és ezen keresztül a családokkal együttműködve segíti azok környezettudatos és egészségmegőrző magatartásának kialakítását.</i></p> <p>Az angol lektor is részt vesz az adventi munkadélutánon, mely a szülőkkel való kapcsolatát erősíti.</p> <p>A tervezett, óvodán kívüli tevékenységekben, helyszíni foglalkozásokon, kiránduláson, bábszínház látogatáson részt vesz.</p> <p>Az érzések, érzelmek és viselkedési szabályokat angolul is megerősíti, így erősítve meg azokat a</p>

	gyermekben.
Melyek azok a probléma-megoldási és konfliktuskezelési stratégiák, amelyeket sikeresen alkalmaz?	<p>Probléma-megoldási, konfliktuskezelési stratégiáit a gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni szükségleteikhez személyre szabottan alkalmazza. Csoportjában a szokásrend alakításában a gyermekek biztonságához szükséges, ugyanakkor - könnyen betartható, értelmi és erkölcsi szempontból fontos(belátható)–minimális mennyiségű tevékenységet korlátozó szabályt tartalmaz. Tudatosan segíti a problémát okozó helyzet megoldását támogató gyermeki megnyilvánulásokat.</p> <p>A magyar óvodapedagógus megismerteti az angol lektort a konfliktuskezelési szabályokkal. Előre tisztázzák szerepeiket a konfliktusok megoldásában.</p> <p>Elsősorban az önállóságra törekedve segítheti a gyermekek közötti konfliktus megoldását.</p>
6. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése	
Milyen ellenőrzési, értékelési formákat alkalmaz?	<p>A tervezése és a megvalósuló tevékenységek során a pedagógus ellenőrzési, értékelési formái konkrétak, tényszerűek, megerősítő jellegűek. Előtérbe helyezi az egyéni bánásmódot. Fejlesztő célú, értékelési formákat használ. Különös figyelmet fordít a hátrányok kompenzálására.</p> <p>Alkalmazza a kommunikációs tréningen tanultakat, dicséret és pozitív megerősítés, a pozitívumok kiemelése és az esetleges hibákra irányuló javítási lehetőségekre való rávilágítás. Ismerteti a lektort az értékelés fontosságáról, támogatja abban, hogy a tevékenységek alkalmával és a mindennapi élet során is alkalmazza az értékelést.</p>
Mennyire támogató, fejlesztő szándékú az értékelése?	<p>A pedagógus megnyilvánulásai tükrözik a gyermekben és fejlődésében vetett hitét. A gyermeki teljesítmény-visszajelzést a tanulási folyamat egészében, annak minden mozzanatában megvalósítja a gyermekek fejlődésének elősegítése érdekében.</p> <p>A lektor számára iránymutatást nyújt a pozitív értékelés fontosságáról, alkalmazásáról.</p>
Milyen visszajelzéseket ad a gyermekeknek? Visszajelzései támogatják-e a gyermekek	<p>A pedagógus kerüli a gyermek személyének bírálatát, visszajelzései a tevékenységre</p>

<p>önértékelésének fejlődését?</p>	<p>irányulnak. A gyermeknek adott visszajelzéseiben törekszik a pozitív megerősítés formáinak használatára. Folyamatos visszajelzéseivel a gyermekek önértékelési képességét támogatja. A gyermekek dicsérete az angol lektor feladata is. A magyar óvodapedagógussal közösen lefektetett, a Meséskert Tagóvodában alkalmazott konfliktuskezelési szabályzatot figyelembe véve, értékelési módszereket alkalmaznak. Jutalmazás terén egymás ötleteit segíthetik, bevezethetik az óvodai csoport életébe.</p>
------------------------------------	---

7. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja

<p>Segíti a gyermekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit</p>	<p>A környezeti nevelésre építve a közvetlen és közvetett környezetünkért való felelősségérzetet felébreszti a gyermekekben. Ez eredményezi személyes felelősségük, elkötelezettségük erősödését. A különböző erőforrások kihasználásával, az óvodapedagógia módszertani eszköztárának felhasználásával segíti a fenntarthatóságra nevelést.</p>
<p>Kihasználja saját szakterületén, illetve intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit</p>	<p>A pedagógus részéről a környezetvédelmi tudatformálás célja a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel alakítása, elősegítése. Olyan magatartás, értékrend, attitűd, érzelmi viszonyulások formálása, mely az óvodás korosztályhoz igazodó tudás bővítését célozza meg.</p>
<p>Lehetővé teszi a gyermekek számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik</p>	<p>A pedagógus példát mutat, tiszteletben tartja a természeti értékeket, erőforrásaink tudatos felhasználására, takarékoskodásra nevel.</p> <p>Az óvodapedagógus tájékoztatja a lektort:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának fontosságáról; • a Zöld óvodához, egészséges életmódhoz kapcsolódó

	<p>tevékenységekről, ezek megvalósításának fontosságáról.</p>
<p>Segíti a gyermekeket, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről</p>	<p>Felhívja a figyelmet a jelen cselekedeteire, valamint azok várható jövőbeli következményeire is. Az óvodás korosztálynak megfelelő tevékenykedtetéssel, a megtapasztalás élményével segíti az erre irányuló környezettudatos stratégiai gondolkodásukat.</p>
<p>8. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás</p>	
<p>Szakmai és nyelvi szempontból igényes-e a nyelvhasználat (életkornak megfelelő szóképzés, artikuláció, beszédsebesség stb.)?</p>	<p>A pedagógus kommunikációját értik a gyerekek. Nyelvi megnyilvánulásai modellértékűek. A magyar nyelv szabályainak megfelelően, választékosan kommunikál írásban és szóban egyaránt. Kommunikációjában használja a partnernek, helyzetnek megfelelő szakmai kifejezéseket, nyelvi eszközöket.</p> <p><i>A magyar pedagógus a koordinátorral egyeztetve, megismerteti az angol lektorral a gyermekek életkorához igazítható nyelvi szintet, így biztosítva a megfelelő terhelést a két nyelv használata során, de biztosítva a nyelvi fejlődést.</i></p>
<p>Milyen a gyermekekkel a kommunikációja, együttműködése?</p>	<p>A nevelés, tanulás folyamatában aktívan használja a nyelvi kifejezést fejlesztő, segítő eszközöket (mese, vers, drámapedagógia, nyelvi és kommunikációs játékok). Személyes példájával tudatosan ösztönzi és fejleszti a gyermekek egyéni és egymásközi kommunikációját. Beszédét metakommunikációs eszközökkel színesíti. Közléseinek tartalma, az azt kísérő mimika és testbeszéd szinkronban vannak egymással. Az interakciót a kölcsönös megbecsülés, az együttműködésre való törekvés, a gyermek véleményének tiszteletben tartása jellemzi.</p> <p><i>Az önképzés és az autizmus specifikus utazó gyógypedagógus segítségével megismeri és megtanulja alkalmazni a PECS könyvet, az Én-könyvet, a napirend és folyamatábrák használatát, így segítve az autista gyermekek kommunikációjának fejlődését. A többi kisgyermekkel is megismerteti ezt, így alakítva a</i></p>

	<p>segítő kommunikációs attitűdjüket. <i>Kommunikációja során figyelembe veszi a más nemzetiségű gyermekek multikulturális hátterének sajátosságait(pl. a szülő sem tud magyarul), az idegen ajkúságból eredő nehézségeket és a mese, vers, nyelvi és kommunikációs játékok alkalmazásával fokozatosan próbálja elérni, hogy a verbális kommunikáció megfelelő szintre fejlődjön. A gyermekekkel nem beszél angolul, cél a magyar nyelv elsajátításának segítése, magyarul nem beszélő gyermekek esetében is. Ezzel segíti az egy nyelv egy személy módszer megfelelő működését is.</i></p> <p><i>Segítheti az angol lektort a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődéséhez szükséges kommunikációs technikák megismerésében, elsajátításában.</i></p>
<p>Milyen módon működik együtt az óvodapedagógusokkal és a pedagógiai munkát segítő más felnőttekkel a pedagógiai folyamatban?</p>	<p>Munkája során tudatosan tervez és együttműködik a gyermekek nevelésében, fejlesztésében közreműködő partnerekkel, Figyelembe veszi a tapasztalatukat, véleményüket. Nevelő munkáját a pedagógus pedagógustársával és a pedagógiai munkát segítőkkel feladategyeztetéssel végzi. Az együttműködések során igénybe veszi az infokommunikációs eszközöket is.</p> <p>Törekszik a tagóvodák és a társintézmények pedagógusainak megismerésére, és kihasználja az erre irányuló lehetőségeket(E. O. szakmai munkaközösségei, bemutatók, közös értekezletek, hospitálások, szakmai napok, ünnepek, szakmai látogatások és eszmecsere).</p> <p>Tagja valamely a Mesés kert tagóvodában működő munkacsoportnak. Ezzel segítve a csoport munkáját és az óvoda közös céljainak megvalósulását.</p> <p>Az utazó gyógypedagógusokkal konzultációs időpontokat szervez, melyek alkalmasak a gyermekkel kapcsolatos fejlesztési lehetőségek megbeszélésére, konklúziók levonására.</p> <p><i>Az Egyesített Óvoda Tagóvodáinak egyikében hospitáláson vesz részt, évente legalább egy alkalommal, így megismerve a tagóvodákban dolgozó más óvodapedagógusok személyiségét, nevelési-tanítási módszereit, elsajátíthat új, „jó</i></p>

	<p>gyakorlatokat”!</p> <p><i>Figyelembe veszi a pedagógiai munkájában érintett emberek visszajelzéseit (pl. szülő, tagóvoda vezető, óvodapedagógus kollégák) és igyekszik ezt a tevékenységei tervezése során átgondolni.</i></p> <p><i>Az együttműködés kiemelten fontos, hiszen négy embernek kell összehangolt munkával irányítani a csoport életét.</i></p> <p><i>Minden nap megbeszéli az angol lektorral a circle time aktuális játékait, feladatait egymás szerepét az adott tevékenységek során.</i></p> <p><i>Részt vesz a két hetente megszervezett meetingen, melyen a következő két hét anyagát egyezteti a koordinátorokkal.</i></p> <p><i>Segítséget nyújt az angol lektornak az óvodában dolgozók megismerésében, szerepeik és feladatuk bemutatásával.</i></p> <p><i>Az óvodapedagógus az angol lektort bevonja a csoport programjaiba, tájékoztatja a tervezett eseményekről, pl. séta, állatkerti látogatás, stb.</i></p>
<p>Reális önismerettel rendelkezik-e? Jellemző-e rá a reflektív szemlélet? Hogyan fogadja a visszajelzéseket? Képes-e önreflexióra? Képes-e önfejlesztésre?</p>	<p>Reflexióiban (szóban, írásban egyaránt) nyomon követhető a fejlődésre való elkötelezettség.</p> <p>Rendelkezik a változtatás és a változás képességével. Belső igényként, a pedagógus folyamatosan önelemző munkát végez, önfejlődését mérlegeli, beépíti gyakorlatába a kapott visszajelzéseket. Az önképzést folyamatosan alkalmazza.</p>
<h2>9. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért</h2>	
<p>Saját magára vonatkozóan hogyan érvényesíti a folyamatos értékelés, fejlődés, továbblépés igényét?</p>	<p>Tisztában van személyiségének sajátosságaival, reálisan értékeli szakmai felkészültségének aktuális szintjét, erősségeit és fejlesztendő területeit. A fejlődés érdekében tudatosan tervezi saját szakmai jövőjét. Megmutatkozik a megújulás és innováció képessége. Keresi az új módszereket, lehetőségeket pedagógiai gyakorlatában.</p> <p><i>A továbbképzéseken, szakvizsgás képzéseken megszerzett tudását, tapasztalatait hasznosítja akár a gyermekek, akár az alkalmazotti közösségnek szervezett programok, tevékenységek során.</i></p>
<p>Mennyire tájékozott pedagógiai kérdésekben, hogyan követi a szakmájában megjelenő</p>	<p>Pedagógiai kommunikációjából kitűnik az óvodapedagógiai elméletének és gyakorlatának</p>

<p>változásokat?</p>	<p>alapos ismerete. A pedagógus rendszeresen részt vesz továbbképzéseken, ahol új tudáselemeket sajátít el. Figyelemmel kíséri a munkáját érintő kutatásokat, újításokat. Erősíti pedagógiai kompetenciáit. Elkötelezett a folyamatos szakmai megújulás iránt, bekapcsolódik különböző szakmai közösségek munkájába. Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.</p>
<p>Hogyan nyilvánul meg kezdeményezőképesége, felelősségvállalása a munkájában?</p>	<p>Tisztában van a különböző pedagógusszerepek elvárásaival. A pedagógus bemutatja szakmai munkája eredményét, innovációs tevékenységeit a gyakorlatban, verbális és írásbeli kommunikációjában. Alkalmazza az online kommunikáció különböző formáit intézményen belül és kívül egyaránt. Részt vesz az intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.</p> <p>Részt vesz az óvoda által szervezett továbbképzéseken, melyek a Meséskert Tagóvoda sajátosságainak megismerésére, tapasztalatok bővítésére szolgálnak.</p> <p>Az óvodapedagógus részt vesz a BGC által szervezett szakmai orientáción.</p>

Készítette:
 Tagóvoda vezető
 Tagóvoda vezető helyettes

4.számú melléklet: Pedagógiai asszisztensi elvárásrend:

**MESÉSKERT TAGÓVODA
PEDAGÓGIAI ASSZISZENSEIRE VONATKOZÓ SAJÁT
ELVÁRÁSRENDSZERE**

AZ EGYESÍTETT ÓVODA Meséskert Tagóvodájának

PEDAGÓGIAI ASSZISZENSEIRE_VONATKOZÓ SAJÁT ELVÁRÁSRENDSZERE

1. Pedagógiai, módszertani felkészültség
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
3. Az ismeretszerzés, a tanulás támogatása
4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel, együtt történő sikeres neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges megfelelő módszertani felkészültség
5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi – kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység
6. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Kompetencia terület, tartalom	Elvárások
1. Pedagógiai, módszertani felkészültség	

Milyen a módszertani felkészültsége?

Munkáját a munkaköri leírásának megfelelően, legjobb tudása szerint látja el.

A munkafegyelmi előírásokat maradéktalanul betartja.

Ismeri az intézmény alapidokumentumait.

Munkáját minden esetben az említett dokumentumok alapján és a pedagógusok irányítása szerint végzi.

A csoportos óvodapedagógus útmutatása alapján, a gyermekek számára változatos és sokoldalú tevékenységeket kínál fel a szabad játék során, érdeklődésüket és ismeretbővítésüket figyelembe véve.

A gyermekek harmonikus fejlesztése során figyelembe veszi az egyéni és az életkori sajátosságait.

Pedagógiai munkájára a bátorító nevelés és a pozitív megerősítés alkalmazása jellemző.

Csoportos óvodapedagógus útmutatása alapján adekvát lehetőségeket kínál az egyéni bánásmódot igénylő gyermekek felé. Módszertani kultúráját utána olvasással, önfejlesztéssel és az óvodapedagógusok, szakemberek segítségével fejleszti és adekvátan alkalmazza a napi munkája során.

<p>Milyen módszereket alkalmaz a nevelés folyamatában és a gyermeki tevékenységekben?</p>	<p>Segíti a csoportos óvodapedagógus egyéni, mikro csoportos és csoportos tevékenységeinek tervezését és szervezését, útmutatása alapján segíti a gyermekek fejlődését, fejlesztését, az életkori sajátosságokhoz igazodva. Ismeri és alkalmazza a tevékenységközpontú óvodai programcsomag elemeit. Kötetlen foglalkozás idején felügyeli a szabad játéktevékenységeket, szociális és társas kapcsolatok alakulását.</p>
<p>Ismeri és alkalmazza -e a gyermekközösségnek, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket?</p>	<p>A differenciált pedagógia alkalmazásával, az óvodapedagógussal és az utazó gyógypedagógussal közös konzultációt követően az EFT figyelembe vételével segíti a gyermekek egészséges személyiség – és készségfejlődését. Ötletek és módszerek felajánlásával segíti az óvodapedagógus munkáját. Az óvodapedagógussal és szakemberekkel egyeztetve, párhuzamosan végezhető komplex tevékenység szervezése és lebonyolítása közben törekszik, a különböző képességszinten lévő gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát megfelelően fejleszteni.</p>

Hogyan, mennyire illeszkednek az általa alkalmazott módszerek a gyermekközösséghez, illetve a képességfejlesztési területekhez?	Módszereit az adott gyermekközösséghez adekvátan, az életkori sajátosságok, egyéni képességek és érési ütemhez és szociokulturális háttérhez igazítottan választja meg.
--	--

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

Milyen a pedagógiai tervezőmunkája: tervezési dokumentumok, tervezési módszerek, nyomon követhetőség, megvalósíthatóság, realitás?	A csoportra vonatkozó tervezőmunkájában segíti a megvalósulást a folyamatosság, és az egymásra épülés elvét a csoportos óvodapedagógus útmutatása szerint. Tervező munkájának megvalósulása és heti tevékenységei a csoportos asszisztensi naplóban nyomon követhetők. Ismeri a tevékenységközpontú óvodai program tervezésének Mesés kert Tagóvodában használt kritériumrendszerét.
---	---

Hogyan épít tervező munkája során a gyermekek előzetes neveltségi szintjére, tudására és a gyermekcsoport jellemzőire?

A tervezésnél és megvalósításnál kiemelt szempont a differenciálás a kiemelt figyelmet igénylő, elsősorban autista spektrumzavarral diagnosztizált gyermekek valamint a vegyes életkorú csoportoknál az eltérő életkorok és nemek figyelembevételével csoportos óvodapedagógusokkal konzultálva segíti a hatékony munkát.

3. Az ismeretszerzés, a tanulás támogatása

Hogyan motiválja a gyermekeket? Hogyan kelti fel a gyermekek érdeklődését, és hogyan köti le, tartja fenn a gyermekek figyelmét, érdeklődését?

A óvodapedagógus az élményközpontú tanulás összetevőire, a kíváncsiságra és a megismerési vágyra épít, ennek megvalósításában nyújt differenciált segítséget a pedagógiai asszisztens. Az érzelmi motiváltság létrehozásával és értelmi fenntartásával éri el, hogy a gyermek érdekelt legyen a tanulási folyamatban. A figyelem, koncentráció, motiváció eszközeit a gyermekek megnyilvánulásaitól teszi függővé, és ennek segítségével igyekszik a rövid távú motivációja tartóssá (belsővé) váljon a gyermekek érdeklődésének fenntartásában. Szorosan együttműködve, a részletek pontos megjelölésével együttes közös tervek, célok elérése érdekében.

Hogyan fejleszti a gyermekek gondolkodási, probléma-megoldási és együttműködési képességeit?

Törekszik az ok-okozati összefüggések felismertetésére. A gyermekek probléma-megoldási stratégiáit támogatja, bővíti. Épít a gyermekek visszajelzéseire, a megvalósítást rugalmasan kezeli.

Milyen ismeretszerzési, tanulási teret, ismeretszerzési, tanulási környezetet hoz létre az ismeretszerzési, tanulási folyamathoz?

Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.

Az óvodapedagógus irányításával segíti a játékos tanulást változatos tanulási környezetben, spontán vagy előre tervezett módon. (csoportszoba, udvar, az óvoda közeli és távolabbi környezete)

Az autizmusban érintett gyermekek számára a protetikusan környezetet biztosítására törekszik.

A csoportszoba kialakításánál segít a pedagógusoknak, hogy megfelelő helyet tudjanak biztosítani a változatos játéktevékenységek megvalósításához, ez segít a tevékenységközpontú óvodai nevelési programban foglalt sokféle és változatos tevékenységen keresztül megtapasztalt tanulás segítését.

(ZÖLD ÓVODA, Madár-barát óvoda)

4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel, együtt történő sikeres neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges megfelelő módszertani felkészültség

<p>Hogyan méri fel a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát?</p> <p>Milyen hatékony gyermeki megismerési technikákat alkalmaz?</p>	<p>Alkalmazza a gyermekek megismeréséhez (értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapot) szükséges eszközöket.</p> <p>Konzultál az óvodapedagógussal és szakemberekkel, megismeri a gyermekről készült dokumentációkat (anamnézis lap, fejlődés nyomon követése lap, Szakértői Bizottság Szakvéleménye)</p> <p>Megfigyeli a gyermekek spontán, szabad játék alatti megnyilvánulásait.</p> <p>Az integráció hatékony megvalósulása érdekében segíti a gyermek beilleszkedését, szociális kapcsolatainak kialakítást és differenciált fejlődését.</p>
<p>Hogyan jelenik meg az egyéni fejlesztés, a személyiségfejlesztés a tervezésben és a pedagógiai munkájában (egyéni képességek, adottságok, fejlődési ütem, szociokulturális háttér)?</p>	<p>Az óvodapedagógusok által elkészített fejlődés nyomon követése dokumentum értékei alapján, a csoportos pedagógus útmutatásával segíti a gyermek egyéni fejlesztését játékos tevékenységeken keresztül.</p> <p>A tevékenységek során figyelembe veszi a gyermekek egyéni képességeit, adottságait, fejlődési ütemét és szociokulturális háttérét.</p> <p>A sajátos nevelési igényű gyermekek estében az egyéni fejlesztési terv figyelembevételével és az abban foglaltak megvalósításában szorosan együttműködik az utazó gyógypedagógussal, a tervezéstől a fejlesztésen át, az értékelés megbeszéléséig.</p>

<p>Milyen módon differenciál, hogyan alkalmazza az adaptív oktatás gyakorlatát?</p>	<p>A differenciálás megvalósul a gyerekeknek felkínált tevékenységekben. Az egymástól való tanulás lehetőségét páros, mikro csoportos munkaformákkal segíti, minden esetben az óvodapedagógussal előzőleg egyeztetve. Változatos módszereket, eszközöket alkalmaz.</p> <p>A SNI, BTM nehézségi diagnózissal és szakvéleménnyel rendelkező gyermekek integrációját segíti.</p>
<p>5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi – kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység</p>	
<p>Milyen módszereket, eszközöket alkalmaz a közösség belső struktúrájának feltárására?</p>	<p>Az óvodapedagógus által tervezett közösségfejlesztő tevékenységeken kívül, kihasználja a spontán adódó lehetőségeket (együtt játszás, munka jellegű tevékenységek, stb.), és az ezek során tapasztaltak alapján képes a gyermekek közötti differenciálásra.</p>

Hogyan képes olyan nevelési, ismeretszerzési, tanulási környezet kialakítására, amelyben a gyermekek értékesnek, elfogadottnak érezhetik magukat, amelyben, megtanulják tisztelni, elfogadni a különböző kulturális közegekből, a különböző társadalmi rétegekből érkezett társaikat, a különleges bánásmódot igénylő és a hátrányos helyzetű gyermekeket is?

Szeretetteljes, pozitív érzelmekre, élményekre épülő, elfogadó, stressz-mentes és biztonságos környezetet teremt a csoportban dolgozó kollégákkal együtt, amelyben természetes a hibázás és a javítás lehetősége.
A nevelési és ismeretszerzési folyamatban, a saját, személyes hozzáállásával, példaadásával is ösztönzi a gyerekeket egymás tiszteletére, elfogadására.
A tanulási környezetet a gyerekek igényeihez, aktuális állapotához igazítja.
Értékközvetítő tevékenysége tudatos.
Együttműködés, önzetlenség, mások segítése (altruizmus), nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi.

Hogyan jelenik meg a közösségfejlesztés a pedagógiai munkájában (helyzetek teremtése, eszközök, a gyermekek óvodai és óvodán kívüli szervezett tevékenységeiben)?

Óvodai és óvodán kívüli közösségfejlesztő együttműködést, szociális képességeket fejlesztő módszereket, tevékenységeket, programokat segít szervezni az óvodapedagógusoknak.

Biztonságos, elfogadó légkört teremtve hangsúlyozottan kezeli az egymás, a másság elfogadását, az élőlények tiszteletét, ezen keresztül a környezettudatos és egészségmegőrző magatartás alakítását.

Segít a pedagógusoknak érzékenyítő, közösségfejlesztő-és dramatikus játékokat alkalmazni.

Aktívan részt vesz ezek tervezésében és lebonyolításában.

<p>Melyek azok a probléma-megoldási és konfliktuskezelési stratégiák, amelyeket sikeresen alkalmaz?</p>	<p>Probléma-megoldási, konfliktuskezelési stratégiáit a gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni szükségleteikhez személyre szabottan alkalmazza.</p> <p>Az adott csoport szokás és szabályrendszeréhez igazodva, (a gyermekek biztonságához szükséges, ugyanakkor - könnyen betartható, értelmi és erkölcsi szempontból fontos(belátható)– minimális mennyiségű tevékenységet korlátozó szabályok) tudatosan segíti a problémát okozó helyzet megoldását támogató gyermeki megnyilvánulásokat.</p>
<p>6. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése</p>	
<p>Milyen ellenőrzési, értékelési formákat alkalmaz?</p>	<p>Az ellenőrzési, értékelési folyamatok konkrétak, tényszerűek, megerősítő jellegűek, előtérbe helyezi az egyéni bánásmódot és differenciálást.</p> <p>. Fejlesztő célú, értékelési formákat használ. Különös figyelmet fordít a hátrányok kompenzálására.</p> <p>A dicséret és pozitív megerősítés, a pozitívumok kiemelése és az esetleges hibákra irányuló javítási lehetőségekre való rávilágítást tartja szem előtt.</p>

<p>Mennyire támogató, fejlesztő szándékú az értékelése?</p>	<p>A pedagógiai asszisztens megnyilvánulásainak tükröznie kell a gyermekekbe és fejlődésükbe vetett hitét, teljes elfogadás és empátia jellemeze.</p>
<p>Milyen visszajelzéseket ad a gyermekeknek? Visszajelzései támogatják-e a gyermekek önértékelésének fejlődését?</p>	<p>A pedagógiai asszisztens kerüli a gyermek személyének bírálását, visszajelzései a tevékenységre irányulnak. A gyermeknek adott visszajelzéseiben törekszik a pozitív megerősítés formáinak használatára. Folyamatos visszajelzéseivel a gyermekek önértékelési képességét támogatja.</p>
<p>7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás</p>	
<p>Szakmai és nyelvi szempontból igényes-e a nyelvhasználata (életkornak megfelelő szókészlet, artikuláció, beszédsebesség stb.)?</p>	<p>A pedagógiai asszisztens kommunikációját értik a gyerekek. Nyelvi megnyilvánulásai modellértékűek. A magyar nyelv szabályainak megfelelően, választékosan kommunikál írásban és szóban egyaránt. Kommunikációjában használja a partnernek, helyzetnek megfelelő szakmai kifejezéseket, nyelvi eszközöket.</p>
<p>Milyen a gyermekekkel a kommunikációja, együttműködése?</p>	<p>Az interakciót a kölcsönös megbecsülés, az együttműködésre való törekvés, a gyermek véleményének tiszteletben tartása jellemzi. Személyes példájával tudatosan ösztönzi és fejleszti a gyermekek egyéni és egymásközi kommunikációját. Beszédét metakommunikációs eszközökkel színesíti. Közléseinek tartalma, az azt kísérő mimika és testbeszéd szinkronban vannak egymással.</p>

Az önképzés és az autizmus specifikus utazó gyógypedagógus segítségével megismeri és megtanulja alkalmazni a PECS könyvet, az Én- könyvet, a napirend és folyamatábrák használatát, így segítve az autista gyermekek kommunikációjának fejlődését. A többi kisgyermekkel is megismerteti ezt, így alakítva a segítő kommunikációs attitűdjüket.

Kommunikációja során figyelembe veszi a más nemzetiségű gyermekek multikulturális háttérének sajátosságait, az idegen ajkúságból eredő nehézségeket. Segíti az óvodapedagógust, hogy a mese, vers, nyelvi és kommunikációs játékok alkalmazásával fokozatosan próbálja elérni, hogy a verbális kommunikáció megfelelő szintre fejlődjön.

Milyen módon működik együtt az óvodapedagógusokkal és a pedagógiai munkát segítő más felnőttekkel a pedagógiai folyamatban?

A tevékenységek megszervezésében az óvodapedagógus irányításával segíti a csoportban folyó munkát, együttműködik az óvodapedagógussal.

Munkája során részt vesz a tudatos tervezésben és együttműködik a gyermekek nevelésében, fejlesztésében közreműködő partnerekkel (utazó gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus, pszichológus, stb.), figyelembe veszi a tapasztalatukat, véleményüket.

Az óvoda nevelőtestületével és technikai dolgozóival összhangban szervezi munkáját, törekszik az egymást segítő emberi kapcsolatok kialakítására.

Az együttműködések során igénybe veszi az infokommunikációs eszközöket is.

Tagja valamely a Mesés kert tagóvodában működő munkacsoportnak. Ezzel segítve a csoport munkáját és az óvoda közös céljainak megvalósulását.

Az óvoda színvonalas működéséért, kerületi feladatok színvonalas megvalósítása érdekében plusz feladatokat is vállal. (Kerületi Egészségnap, Óvodapedagógusi konferencia, Alapítványi est, Lakóközösségi napok, stb.)

Az Egyesített Óvoda Tagóvodáinak egyikében hospitáláson vesz részt, évente egy alkalommal, így megismerve a tagóvodákban dolgozó más asszisztensek személyiségét, más kerületi óvoda nevelési-tanítási módszereit, elsajátíthat új, „jó gyakorlatokat”!

Figyelembe veszi a pedagógiai munkájában érintett emberek visszajelzéseit (pl. szülő, tagóvoda vezető, óvodapedagógus kollégák) és igyekszik ezt a tevékenységei tervezése során átgondolni.

<p>Reális önismerettel rendelkezik-e? Jellemző-e rá a reflektív szemlélet? Hogyan fogadja a visszajelzéseket? Képes-e önreflexióra? Képes-e önfejlesztésre?</p>	<p>Teljesítmény értékelése alapján nyomon követhető a fejlődésre való elkötelezettség. Rendelkezik a változtatás és a változás képességével. Az önképzést folyamatosan alkalmazza. Figyelembe veszi a pedagógiai munkájában érintett emberek visszajelzéseit (pl. szülő, tagóvoda vezető, óvodapedagógus kollégák) és igyekszik ezt a tevékenységei tervezése során átgondolni.</p>
<p>8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért</p>	
<p>Saját magára vonatkozóan hogyan érvényesíti a folyamatos értékelés, fejlődés, továbblépés igényét?</p>	<p>Tisztában van személyiségének sajátosságaival, reálisan értékeli szakmai felkészültségének aktuális szintjét, erősségeit és fejlesztendő területeit. A fejlődés érdekében tudatosan tervezi saját szakmai jövőjét. Módszertani kultúráját utána olvasással, önfejlesztéssel és az óvodapedagógusok, szakemberek segítségével fejleszti és adekvátan alkalmazza a napi munkája során.</p>

5.számú melléklet: Dajkai elvárásrend

Kompetencia terület	Elvárás
<p>A munkafegyelmi előírásokat maradéktalanul betartja. A dajkai elvárásrend a Munka Törvénykönyve által meghatározott kötelezettségeken alapszik, melyek a következők:</p>	<ul style="list-style-type: none"> o A munkavállaló köteles: o a munkáltató által előírt helyen és időben munkára képes állapotban megjelenni. o A munkaidőt pontosan betartja. A munkaidő kezdetekor a munkáltató által előírt helyen tartózkodik (csoportszoba, tálalókonyha, porta...). o Munkaidő alatt az intézményt a tagóvoda vezető vagy az intézkedésre jogosult engedélye nélkül nem hagyja el. o A munkaidőbe az átöltözést nem számítja bele. o Munkaidőben a magáncélú telefon használatát kerüli, magánügyeit a nevelőmunka zavarása nélkül intézi. o munkaideje alatt munkavégzés céljából, munkára képes állapotban a munkavállaló rendelkezésre állni. o Munkára képes állapot: Kipihent, alkohol vagy más bódítószert hatása alatt nem áll. o Munkáját személyesen végzi. o Ügyel a szabályok, előírások, utasítások és szokások betartására. o Dajkai hiányzás esetén munkafeladatai bővülnek, munkaidején belül vagy túlmunkában a gyermekcsoporttal kapcsolatos, konyhai, folyosós dajkai teendőket lát el. o A tagóvoda vezető megbízására portai feladatokat lát el. o Esetenként részt vesz a vendégek fogadásában. o a munkaköréhez szükséges

	<p>bizalomnak megfelelő magatartást tanúsítani.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Az óvodában történő eseményeket, elhangzott információkat bizalmasan kezeli. o Bizalommal fordul a munkatársaihoz. o A rábízott információkat bizalmasan kezeli. o Munkája során ügyel arra, hogy gyerek, szülő vagy munkatárs adatait tartalmazó dokumentum illetéktelenek számára ne legyen hozzáférhető.
<p>2. Munkáját a munkaköri leírásnak megfelelően, legjobb tudása szerint látja el.</p>	<p>Kötelességek:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Munkáját az SZMSZ, a Házi rend szabályai, valamint az aktuális munkaterv feladatai alapján látja el. o Köteles a Tagóvodát a vezető utasítása szerint nyitni és zárni. o Munkaeszközök meghibásodásáról jelentési kötelezettsége van. o Köteles a munka-, tűz- és balesetvédelmi és HACCP előírásokat betartani. o Külsejével, kulturált viselkedésével köteles munkakörét és óvodáját a megfelelő szinten képviselni. <p>Feladatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> o A 3-7 éves gyermekek nevelését, gondozását, a gyermekek szokásrendjének alakítását az óvodapedagógussal együttműködve végzi. o Részt vesz a gyermekek felügyeletében. o Az óvodai környezet rendjét, tisztaságát fenntartja. Váltótársával egyeztetve végzi a közös helyiségek rendben tartását. o Naponta végez fertőtlenítő takarítást a mosdókban illetve a vezető

	<p>utasítására az egyéb helyiségekben.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Gondozza az óvoda növényeit (hétfő, csütörtök-locsolás), udvarát. Szükség esetén locsol, járdát seper, a játszóhomokot felássza, fertőtleníti. o Kéthetente ágyneműt cserél, szükség esetén gyakrabban. o Ügyel az udvari játékeszközök tisztaságára, épségére. o Saját csoportjában hetente portalanít, fertőtleníti a fogmosó poharakat. o Mossa, vasalja, szükség esetén megvarrja a csoport textíliáit. o A HACCP előírásának megfelelően takarítási naplót vezet. o A nyári takarítási szünetben nagytakarítást végez: ablakokat, ajtókat, bútorokat, mosható falakat, játékokat tisztít, fertőtleníti, függönyt mos. o Az óvodába érkező ételt átveszi, a befizetett létszámnak megfelelően szétosztja a csoportoknak. o Egész nap folyamatosan gondoskodik a gyermekek számára tiszta pohárról és ivóvízről. o Naponta előkészíti fogyasztásra a csoportoknak a gyümölcsöt, zöldséget. o Étkezéskor részt vesz a tálalásban. o Étkezés után az edényeket elmosogatja, rendbe rakja. o Felügyel a napközben megbetegedő gyermekekre. o Az óvoda által szervezett rendezvényeken, ünnepségeken, azok előkészítő munkálataiban aktívan részt vesz.
<p>3. Az óvodapedagógus pedagógiai irányítása mellett látja el feladatait. Hatékonyan vesz részt a 3-7 éves</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Biztosítja a pedagógiai munkához szükséges higiénés feltételeket. o Külső foglalkozások, séták,

<p>gyermek nevelésében, gondozásában, a gyermek szokásrendjének alakításában az óvodapedagógussal együttműködve.</p>	<p>kirándulások alkalmával a gyermekcsoportot kíséri, a tárgyi feltételeket az óvodapedagógus útmutatásai szerint biztosítja.</p> <ul style="list-style-type: none"> o A gyerekek magatartásáról, előmeneteléről a szülőknek tájékoztatást nem adhat, udvariasan az óvodapedagógushoz irányítja ebben a témában őket. o Segít a gyermek gondozásában, öltöztetésében, a tisztálkodási teendők ellátásában. o Az étkezések kulturált lebonyolításában aktívan közreműködik, segít az ételek kiosztásában, az edények leszedésében. o Megteremti a nyugodt pihenés feltételeit: szellőztet, lerakja az ágyakat, ágyneműket a gyerekek jelének figyelembevételével. o Előkészíti a játék- és egyéb tevékenységekhez szükséges eszközöket az óvodapedagógus útmutatásai szerint. o A naposi munkákat irányítja az óvodapedagógus útmutatásai alapján. o A pedagógiai munkát segítő speciális szakemberekkel együttműködik. o Aktívan részt vesz a dajkai és alkalmazotti értekezleteken.
<p>4. Feladatai ellátásával a gyermek biztonságát szolgálja, elősegíti egészségük megőrzését.</p>	<ul style="list-style-type: none"> o A HACCP előírásokat maradéktalanul betartja. o Munkaruhát hord, azt tisztán, rendezetten tartja. o Részt vesz az előírt orvosi vizsgálatokon (EÜ kiskönyv). o Betegség esetén nem látogatja a Tagóvodát. o Közreműködik a gyermek testi épségének megóvásában, a

	<p>balesetek megelőzésében, erkölcsi védelmében, személyiségének fejlődésében.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Türelmes, halk hangnemben beszélget a gyermekekkel. o Munkája során kizárólag az EÓ által biztosított tisztítószeret és eszközöket használja az előírásoknak megfelelően. o Ügyel a tisztítószer biztonságos tárolására. o Fertőző betegség esetén az összes érintett helyiséget fertőtleníti. o Gondoskodik a mindennapi zöldség- és gyümölcsfogyasztásról. o Öltöztetésnél ügyel a gyermekek időjárásnak megfelelő ruházatára.
<p>A helyi szokásokhoz, napirendhez rugalmasan alkalmazkodik munkája során, ehhez szervezi feladatait</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Munkáját csoportja napirendjének időpontjait tartva végzi (reggeliztetés, gyümölcs készítés, ebédeltetés, mosogatás, uzsonnáztatás). o Egyéb munkáit a napirendnek megfelelően más időpontban látja el (takarítási feladatok, mosás, vasalás)
<p>Nevelői magatartása gyermeket tisztelő, empátikus, segítőkész szándékú, következetes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> o A gyermekekkel szemben tanúsított magatartása elősegíti a biztonságos és szeretetteljes környezet kialakítását. o A gyermekek jogait szem előtt tartja, kedves, nyílt, türelmes, halk, jó humorérzékkel rendelkezik. o Elfogadó!
<p>Az óvoda nevelőtestületével és technikai dolgozóival összhangban szervezi munkáját, törekszik az egymást segítő emberi kapcsolatok kialakítására.</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Kollégáival együttműködik, a tisztesség és a jóhiszeműség elvének megfelelően. o Segítőképz, a helyettesítési feladatokból kiveszi a részét. o Segít a nem várt speciális feladatokat igénylő helyzetek megoldásában kollégáinak (járványhelyzet

	kezelése). o Segíti az újonnan érkezett kollégák munkáját.
--	---

6.számú melléklet: Óvodatitkári elvárásrend

- A munkafegyelmi előírásokat maradéktalanul betartja
- Munkáját a munkaköri leírásnak megfelelően , legjobb tudása szerint látja el.
- Az iratok kezelésében pontosság, naprakészség jellemzi.
- A határidőket betartja.
- Az elvárt munkafolyamatokat előírás szerint, megbízhatóan hajtja végre.
- Irat és ügykezelési szabályzat szerint ügyiratkezelés eljárásrendjét betartja, a szükséges nyomtatványokat időben rendeli meg.
- A szigorú számadású nyomtatványok kezelési folyamatát körültekintően látja el.
- A hivatalos határozatok, levelek, értesítések elkészítésének rendjét, határidejét, az iratok formátumát megfelelően kezeli.
- A gyermek és pedagógus adatokat naprakészen és pontosan vezeti a KIR-ben, az adatok folyamatos karbantartását, a pedagógus és a gyermek jogviszony kezelésével kapcsolatos feladatok ellátását önállóan, pontosan végzi.
- Gazdálkodással, gyermekétkeztetéssel összefüggő dokumentációt pontosan vezeti (nyomtatványok, nyilatkozatok, bérleti szerződések).
- Pénztárkezelési szabályzatot betartja.
- Az óvodai postai küldeményeket átveszi, továbbítja.
- A bélyegelszámolás nyilvántartását, az iktatókönyvet és a tárgymutatót szakszerűen vezeti.
- A tagóvoda vezető hatékonyságát háttértámogatásával segíti.
- A szülőkkal, partnerekkel, kollégákkal együttműködésre törekszik.
- Az óvoda színvonalas működéséért plusz feladatokat vállal.

7.számú melléklet: Kertész, karbantartó elvárásrend

Általános elvárás:

A tagóvoda működéséhez szükséges higiénés és balesetmentes tárgyi-környezeti, valamint műszaki feltételek megteremtésének, karbantartásának biztosítása kompetencia körön belül.

Elvárások	Feladatok
-----------	-----------

Elvárt ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> - Ismerje az Egyesített Óvoda, és a Tagóvoda belső szabályzóit. - A karbantartáshoz és kertgondozáshoz szükséges műszaki, munkavédelmi és tűzvédelmi, növényápolási előírásokat. Ezekhez alkalmazkodva, betartva azokat végezze munkáját. - Ismerje a tagóvoda speciális, a Gyakorlati útmutatóban leírt programját, - Munkába állás előtt vegyen részt érzékenyítésen. Így váljon az inklúzióra törekvő alkalmazotti közösség teljes jogú részesévé
Szükséges képességek	<p>Rendelkezzen</p> <ul style="list-style-type: none"> - olyan kezűgyességgel, mely által a rá bízott munkát pontosan, maradéktalanul képes elvégezni. - esztétikai érzékkel, a szabványok és műszaki előírások gyakorlati alkalmazásához, az önálló munkavégzéshez.
Személyes tulajdonságok	<p>Jellemezze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Precizitás, - megbízhatóság, - gyorsaság, - kreativitás, - együttműködő képesség, - felelősségvállalás, - problémamegoldás. - Példamutató magatartás és megjelenés. - Minden esetben használja a munkavédelmi felszereléseket és viseljen munkaruhát
Elvárható magatartás az etikai kódex figyelembe vételével is	<ul style="list-style-type: none"> - A gyermekek, a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tartsa tiszteletben. - Javaslatokra, kérdéseikre érdemi választ csak a tagóvoda vezető és/vagy az óvodapedagógus beleegyezésével, iránymutatásával ad. Munkatársaival minden esetben együttműködik a jóhiszeműség és a tisztesség elvének

	megfelelően.
Elvárható magatartás az etikai kódex figyelembe vételével is	<ul style="list-style-type: none"> - Munkaidején kívül sem tanúsít olyan magatartást, amely közvetlenül és ténylegesen alkalmas munkáltatója jó hírnévének, jogos gazdasági érdekének vagy a munkaviszony céljának veszélyeztetésére. - Köteles a munkája során tudomására jutott hivatali titkot megőrizni, ezen túlmenően sem közölhet illetéktelen személlyel olyan adatot, információt amely munkaköre betöltésével összefüggésben jutott a tudomására. ☞ Munkaidejének kezdetekor, munkavégzésre képes állapotban rendelkezésre kell állnia. ☞ Munkaidő alatt az intézményt a tagóvoda vezető vagy az intézkedésre jogosult engedélyével hagyhatja el. ☞ Ha munkáját betegség vagy egyéb ok miatt nem kezdheti meg, távolmaradását az SZMSZ-ben rögzítettek szerint időben köteles jelezni a tagóvoda vezetőjének. ☞ Munkaidőben a telefon használatát kerülje, magánügyeit a nevelőmunka zavarása nélkül intézze el.
Elvégzendő feladatai	<ul style="list-style-type: none"> - Folyamatosan gondozza az udvart: seper, gereblyéz, metszi, és rendben tartja a fákat, <ul style="list-style-type: none"> o bokrokat, locsol, gyomtalanít, virágokat ültet, azokat gondozza. A játszóhomokot rendszeresen hetente felássza, időközönként fertőtleníti. - Téli időszakban havat lapátol, csúszásmentességet biztosít az intézmény teljes belső és kerítésen kívül eső közlekedési - járdafelületén (a közterületen is). - A fürdőidényben a fürdő (pancsoló) medencét, kert zuhanyt gondozza.

	<ul style="list-style-type: none">- A szemetes kukákat kiürítésre kiviszi, szükség esetén fertőtleníti. Az udvari<ul style="list-style-type: none">o szeméttároló edényeket folyamatosan üríti.- A kerti eszközöket, egyéb szerszámokat tisztán tartja, szükség esetén javítja.- Használati előírás szerint, balesetmentesen működteti a karbantartó gépeket (fűnyíró<ul style="list-style-type: none">o gép, elektromos fűró, lombszívó, stb.).- A részére biztosított karbantartói helyiséget rendben tartja.- Részt vesz a beszerzésekben, a szükséges alkatrészek, anyagok szállításában,- szükség esetén kézbesít.- Szükség esetén asztalos munkák: öltözőszekrények, csoportszobai berendezések- javítása, polcok felhelyezése, játékok javítása.- Udvari vagy csoportszobai játékok karbantartása, javítása, mázolása.- Jelzi az óvoda területén történt meghibásodásokat.- Az épület külső és belső házilagosan elvégezhető karbantartási - javítási munkáiban- való segítségadás.- Részt vesz az alkalmazotti értekezleteken.- Segít az intézmény nagytakarításában: az ablakokat, ajtókat, berendezési tárgyak, eszközök tisztításába, fertőtlenítésében.- A tagóvoda vezető megbízására portai feladatokat lát el.- Vezetői utasításra a kerületi tagóvodák kertészeivel együttműködik.- Szükség esetén eseti helyettesítést lát el az EÓ tagóvodáiban.
--	--

	<ul style="list-style-type: none">- A tagóvodi rendezvényekhez, ünnepekhez előkészítő feladatokat lát el.
--	---

8.számú melléklet: Jutalmazás-büntetés, konfliktus megelőzés és kezelés protokoll

Jutalmazás-Büntetés valamint konfliktus kezelés és megelőzés alkalmazása a Mesés kert

Tagóvodában

- protokoll -

- Alapdokumentumra való hivatkozás
- Jutalmazás eszközei, módszerei
- Büntetés következményrendszere
- Konfliktus megelőzése és kezelése

1. Alapdokumentumra való hivatkozás:

Házirend - „*A gyermekek jutalmazásának, fegyelmezésének elvei és formái* „

Óvodai nevelésünk során a pozitív megerősítésre törekszünk.

- A gyermekek jutalmazásának, fegyelmezésének elvei:
 - az arányosság elve (a cselekvés mértékével legyen arányos)
 - értelmezés elve (a tett és következménye közötti összefüggés értelmezése)
 - időzítés elve (a tett után közvetlenül)
 - következetesség elve
 - mérsékelt jutalom, vagy büntetés elve
 - biztosítani a fokozás lehetőségét - az adott cselekvés értékelésének elve (sosem a gyermeket magát minősítjük, hanem a viselkedését, erőfeszítését értékeljük)

A jutalmazás formái:

- - a dicséretkülönböző módjai (különböző biztató metakommunikációs, kommunikációs technikák, amelyek a pozitív cselekedet megerősítésére irányulnak) - megbízatások adása, tevékenységbe való bevonás - a csoport számára kiemelkedő plusz élmények nyújtása, a csoport kedvelt elfoglaltságának biztosítása (kirándulás, óvodán kívüli játszótérre menés, mesélés, bábozás stb.) Tárgyi jutalmazást az óvodában nem alkalmazunk. Kivételt

képeznek azok az esetek, amikor különböző rendezvényeken elismerésben részesülnek (pl.

rajzpályázat, sportverseny stb.) a díjazottak, ill. a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek speciális motiváló esetei. Fegyelmező intézkedések: Az óvodapedagógus feladata, felelőssége a gyermekekkel megismertetni, elfogadtatni, azokat a viselkedési szokásokat, amelyek eltérnek az otthoniaktól, de teljesítésük elengedhetetlen a közösségi élet és tevékenység szempontjából. Bevonjuk a gyermekeket a szabályok kialakításába, ha szükséges újabb szabályok megfogalmazásába.

A büntetés lehetséges formái:

- rosszálló tekintet, figyelmeztetés a szabályra - balesetveszély, agresszió esetén a cselekvés folytatásának azonnali megakadályozása - időlegesen a gyermek kivonása egy-egy adott tevékenységből (maximum 5 percre), ill. az adott tevékenységből más, óvodapedagógus által javasolt játékba irányítás
- Szigorúan tilos olyan fegyelmezési módszerek alkalmazása, amely a gyermeket megalázó helyzetbe hozza, sérti személyiség jogait, emberi méltóságát!"

Jutalmazás eszközei, módszerei

Jutalmazás, dicséret az Őzike csoportban:

- A helyes viselkedés azonnali megerősítése dicsérettel
- Beszélgető körnél az ülhet mellénk vagy a barátja mellé, aki a legtöbb játékot rakta a helyére (főleg, a saját játékeszköze után másnak is segít)
- Aki legügyesebben tornázott, öltözött fel, az állhat a „vonat” elejére (fontos nekik az elsőség) vagy kap egy ölelést, simogatást, puszit.

- Azok, akikkel több probléma van, egy-egy jobb napjukon választhatnak mesét pihenés előtt. (megerősítve, hogy a helyes viselkedése miatt kapja ezt a „megtiszteltetést”
- Feladattal bízunk meg a nehezen kezelhető gyermeket, ha együttműködő, ami ösztönzi, mert számítunk rá.

Jutalmazás módszerei a Maci csoportban:

- dicsérettel, pozitív megerősítéssel a nap folyamán bármikor,
- kiemelt feladatok adásával, amit a gyermekek jutalomnak élnek meg,
- beszélgető kör során: „XY ülhet mellettem, mert nagyon szépen játszott a délelőtti folyamán.”
- sorakozás során: „Te lehetsz ma a párom mert szépen és csöndben öltöztél.”
- naposi munkával

Jutalmazás a Halacska csoportban: mosollyal, dicsérettel, öleléssel, rajzzal, mesével, együtt játszással...

Jutalmazásra gyakorlati ötletek a Mókus csoportban:

- A jutalmazásnál nagyon fontos, hogy konkrétan fogalmazzuk meg miért jár (egy úszástól félő gyermeknek pl. sikerült az uszodában úgy végigcsinálni a tevékenységeket, hogy mosolygós maradt stb.) és akár négy szemközt, akár a csoport előtt is jutalmazhatjuk a gyermeket (gyermeket).
- A csoportot képviselő plüss állat vándorlása hétvégeként a gyerekekhez, egy kis útinaplóval, amelyben megfogalmazzuk a pozitívumokat, amiért az adott gyermekhez

érkezik azon a hétfőn. A gyerekek közösen együtt töltik a hétfőt a plüssel és a szülők leírják, hogy mi történt velük a két napban, természetesen ezt felolvassuk az oviban a gyerekeknek.

2. Büntetés következményrendszere

- Viselkedésrendezési módszereket is lehet alkalmazni egyes gyermekeknél (ha túl sok a konfliktusa, sokszor kerül büntetésbe) a jó és elvárt viselkedését a játékidőben egy simogatással, puszival észreveszem és megerősítem. (de örülök, hogy kedvesen kérted el a valamit Xy-tól! Stb), fejlettebb szinten lévő gyermekeknél pedig akár egy általa **kedvelt tevékenység felajánlásával** megjutalmazom. Esetleg felállítok egy napi pontozásos jutalmazási rendszert, amihez én mondom meg a gyermeknek a teljesítendő feltételeket (pl. verekedés nélkül reagál, igyekszik csak felszólításra beszélni, a székén ülve marad, amíg szükséges stb.). A napot több egységre osztva próbálom meg végigkövetni és a gyermeket egységenként értékelni. Ha sikerült a feltételrendszernek megfelelnie, akkor **az adott időszakra pontokat, csillagokat, smile-kat stb. kap**, amit a nap végén összeszámolok és ennek az eredményeképpen egy óvodapedagógusok által kialakított lépegetős (pl. 10-15 lépcsőfok egy lovagi várig), a csoport számára is látható táblán egy mezőt előre léphet. A cél, hogy a Lovagi Várig eljusson és akkor egy beváltható jutalmat kaphat (övle lehet egy teljes napra a kedvenc játéka a csoportból vagy kaphat egy lovagi étellel összefüggő tárgyat ..stb.) Ezt a várba vezető jutalmazási módszert (Napi pontozás nélkül) a csoport minden tagja számára alkalmazható, természetesen itt is megbeszéljük, hogy ki miért léphet előre egy lépcsőt vagy marad a helyén!
- A nagyobb egymásra figyelmet ill. helyes viselkedést megkívánó játéktevékenységeket, jutalomból megbizatosokat, feladatokat is lehet udvaron, mert adni bárkinek, pl. futóbiciklizés az jutalmazható a így is kialakítható az elvárt viselkedés ill. posztot, ami már jól működő, vagy fürdőszoba felelős egy kiemelt dolog!

Prevenció

Csoport **szokás-szabályok** stabil lefektetése, következetes betartása
Érkezéskor az óvodapedagógus **játéklehetőségeket** ajánl fel

- „hogyan lehetett volna másképpen megoldani

Konfliktus rendezése

- Jóvátétel: szóban és tettben megnyilvánuló jótett, cselekedet, pl. rajz készítés, segítségnyújtás ...
cél: felelősségvállalás és pozitív önértékelés erősítése, az adekvát viselkedés megerősítése, a kapcsolat helyreállítása
- Pozitív megerősítés az óvodapedagógus részéről
- Szülő felé rövid beszámoló a konfliktus-helyzetről és megoldásáról (előzetesen szülői értekezleten tájékoztatás a következményrendszer alkalmazásáról, a konfliktus megelőzés és rendezés előfordulásakor, kuckó bemutatása a csoportszobában) *A konfliktus megismétlődése esetén, kezdjük a preventív módszer alkalmazását, valamint néhány percre emeljük ki az adott játéktevékenységből.*

Mókus csoportban alkalmazott jó-gyakorlat

A büntetés illetve jutalmazás alkalmazása sok esetben összefügg a **konfliktusokkal**. Én több módszert is szoktam alkalmazni.

- Az egyik, a gyermekekkel az adott konfliktus létrejötte után megbeszélem, hogy ki mit csinált? Szerintük helyesen tették-e azt vagy mást kellett volna helyette tenniük?! Ha

ez még nehéz nekik, mert picik, akkor én mondom el ugyanezt (láttam, hogy meghúztad a haját...ez fájt neki. Nézd, most sír! Neked jól esik, ha valaki fájdalmat okoz? stb...) Utána bocsánat kérés és simogatás következik, egymással szembe nézve. Jó irányba haladó és elfogadható konfliktus megoldás esetén pedig megdícsérem azt a gyermeket vagy gyermekeket, aki okosan cselekedett és elmondom, hogy miért. Egyébként megerősítem bennük, hogy ha nem tudnak megegyezni, akkor kérjék a felnőtt segítségét.

- Ha felgöngyölíthetetlen a konfliktus kezdője, akkor is megbeszéljük ue., de itt kölcsönös bocsánat kérés van. Ha látható, hogy hamarosan konfliktus lesz, akkor megpróbálom áttéríteni az egyik gyermeket egy másik tevékenységbe vagy másik játékeszközt felajánlani a számára.
- Ha a játékeszköz miatt van a konfliktus, akkor vagy hagyományos óra vagy tojásfőző óra vagy homokóra segítségével (5 percig most Xy. van, utána te játszatsz vele 5 percig.) igyekszem szabályozni a játékidőt. Természetesen a konfliktust okozó játékeszközt is kevehetem a tevékenységből ugyanezzel a módszerrel.
- Élni szoktam azzal a lehetőséggel is, amikor kiviszem a gyermeket vagy gyermekeket a játéktevékenységből az életkorukkal megegyező percig, úgy, hogy senkivel és semmivel nem játszhat, de előtte elmondom, hogy azért, mert pl. nagyon megcsípte XY. és ezzel fájdalmat okozott a másinak. A kiültetés után megbeszéljük, hogy legközelebb ezt miként kellene másképp csinálni.
- Visszatérő konfliktus, veszekedés esetén az érintett gyermekeket külön, más tevékenységekbe vonom be ill. irányítom át (magyarul, nem játszhatnak együtt egy ideig).
- A büntetéshez ill. a konfliktusok megelőzéséhez nagyon jó lehetőség a szimulációs játék. Eljatszunk a gyerekek előtt egy konfliktust és utána közösen megbeszéljük, hogy mit gondolnak róla! Ki mit tett volna XY. Helyében és miért?!
- Persona Doll baba segítségül hívása.
- Udvaron vagy játszótéren kialakuló konfliktusok esetén mozgásos tevékenységekbe

(futás, ugrálás, guggolás, versenyjátékok stb..) is átirányíthatóak a nagyon feszült gyermekek, mert a mozgás oldja a feszültséget, ott lehet nagyokat kiabálni, mert az is oldja a feszültséget.

- A csoportszobában is kialakíthatunk egy hiszti- vagy dühöngő kuckót, ahol bele lehet kiabálni egy párnába vagy plüssbe, esetleg a falra felrakott csomagoló papírra lengőfirkálni, esetleg mérgeslabdát nyomkodni vagy düh levezető gyurmát gyurkálni, Felnőtt felügyelettel lépcsőtornázni vagy a tornateremben több kört lefutni, leugrálni... Ha nincs plüss felnőtt, aki felügyelhetné a gyermeket akkor a hiszti- vagy dühöngő kuckóban guggolni vagy szökdelni egy helyben, amíg tart a feszültség.

Elvonulás

- Cél: megnyugodjon, újra képessé váljon az adekvát viselkedésre, konfliktusrendezésre
- Lépések: 1. helyzetből kivétel – elvonulás 2. a szituáció megbeszélése az érdeklődő kérdésekkel 3. jóvátétel
- Az elvonulásra alkalmas kuckó kialakítása (Felh. irod.: Jane Nelsen - Pozitív fegyelmezés, Reneszánsz Könyvkiadó Kft. Budapest, 2013)
 - Szánjunk időt a tanításra (Magyarázzuk el a gyerekeknek, hogy mire jó, miért fontos a konfliktus megoldása előtt lecsillapodni.)
 - A gyerekek bevonása a kuckó kialakításába (elnevezése, berendezése, mit lehet ott csinálni?)
 - Beszéljük meg a gyerekekkel előre a tervet (időnként mindenkinek szüksége lehet rá, hogy elvonuljon; biztatás, hogy válasszák az elvonulást, ha szükségét érzik)
 - Végül magyarázzuk el, hogy ha már jobban érzik magukat, akkor elkezdhetnek gondolkodni a megoldáson és/vagy a jóvátételen, ha a probléma még fennáll.
 - Udvar: egy pad kijelölése erre a célra

Nem ajánlatos, tiltott módszerek

- **A csoportszobából való kitiltás tilos!**
- **Folyosóra a gyermek kihelyezése tilos!**

- Nem helyes (inadekvát) viselkedésnél nem célravezető a negatív megerősítés, pl. ha nap folyamán egyes tevékenységeket értékelünk smile-val, de nem megfelelő (elvárt) viselkedést tapasztaltunk, akkor inkább NE JELÖLJÜK! Hagyjuk üresen, vagy ne ragasszuk be semmit!

Cél a pozitív viselkedés megerősítése és kiemelése.

Túlzott agresszív viselkedés esetén teendők Az

adott tevékenységből való kivétel, azonnal!

Legvégső eset: Önmagára és társaira való veszélyeztetett viselkedés esetén a tagóvoda vezető értesítése, szülők azonnali tájékoztatása (hazavitel?) – feljegyzés készítése a rendkívüli eseményről!!!

Ajánlott irodalom

Jane Nelsen - Pozitív fegyelmezés (Reneszánsz Könyvkiadó Kft. Budapest, 2013)

Treszkony Katalin,

Szabóné Kis Krisztina, Lakatos Zsuzsanna: Miért mindig velem van a baj? Avagy PISTI naplója (Krasznár és Fiai, 2016)

F. Várkonyi Zsuzsa: Már 100 x megmondtam

9.számú melléklet: Takarítási útmutató

10.számú melléklet: Óvodai fejlődés jellemzői

- *3-4 éves gyermekek fejlődésének sajátosságai,*
- *4-5 éves gyermekek fejlődésének sajátosságai,*
- *5-6-7 éves gyermekek fejlődésének sajátosságai*

3-4 éves korú gyermekek 1.,

Fejlesztés tartalma

1.1 Anyanyelvi nevelés

A beszédmegértés és a beszéd alapfeltétele a magán- és a mássalhangzók pontos hallása és tiszta képzése.

Öt éves kor előtt még gyakori az ö, ü, s, zs, cs, dz, sz, z, c, dzs, ty, gy, ny, l és r hang képzésének összemosódásából, kiejtési nehézségeiből fakadó hibás ejtés, illetve a hanghelyettesítés (pl. r-j). ha beszédszerveinek összerendezett működése kialakult, ha a beszédhangokat pontosan észleli, és ha az előző években jó beszédpéldát követett, akkor 5-6 éves korban a gyerek már képes arra, hogy minden hangot helyesen képezzen, tisztán ejtsen. az óvodába kerülő hároméves gyerekek – kiegyensúlyozott, kedvező lelki fejlődés esetén főleg a családban szerzett tapasztalatok birtokában- van bizonyos szókinccse.

Beszédében már megindult a szavak nyelvi szerkezetbe rendeződése is (pl jól használja a helyet kifejező ragokat, a megtörtént eseményt jelzi a múlt idő jelével). A környezeti nyelvtől eltérő szóhasználat, egy-egy többjelentésű, sajátosan alkotott szó alkalmazása a beszédfejlődés folyamatában természetes jelenség, gyakran a gyerek beszédében megnyilvánuló kreativitás jele. Ezért fontos, hogy a gyerek az új szavak más helyzetben, más szövegekörnyezetben, más összefüggésben is használja. Az óvodába kerülve a gyerek meglévő szókinccsének jelentéstartalmában- a hasonló tárgyakról, funkciókról, cselekvésekről szerzett bővülő tapasztalati hatására – felgyorsul az általánosítás folyamata, a fogalomképződés.

A fogalmak jelentéstartalma 3-5 éves korban még összefügg a konkrét tárgyakkal,

cselekvésekkel. A gyerek cselekvéseit –pl a magányos építőjátékát- kísérő ún. monologikus beszéd a cselekvés lépéseit önti szavakba. 5-6 éves korban a szó jelentése már fokozatosan függetlenedik a konkrét cselekvésektől, helyzetektől. a gyerek már képes arra, hogy a megismert szavakat, kifejezéseket az új beszédhelyzetben is alkalmazza. A mondatalkotás anyanyelvre jellemző módját is fokozatosan sajátítja el. A beszédhelyzetekben szerzett tapasztalatai során átveszi környezetétől a szórend, a ragok, a jelek és a képzők, a névelők, a névutók, a névmások, az igekötők, igemódok gondolatot kifejtő és a környezet számára pontosan érthető használatát. Az, hogy milyen formában és mikor válik egy-egy ilyen nyelvi elem a gyerek nyelvhasználatának részévé, észlelésének és gondolkodásának fejlettségétől, a vele kapcsolatban lévő felnőttek beszédétől, a nyelvi elem gyakoriságától, formájától és a nyelvben betöltött szerepének konkrétságától vagy elvontságától is függ. például a cselekvéshez gyakran és szorosan kapcsolódó tárgy (csinállok valamit) „t” ragját, vagy a helyhatározó ragját (csinállok valamit valahol, például beteszem a kockát a dobozba) már az óvodáskor előtt is jól használják a gyerekek.

Viszont a jövő idő (meg fogom csinálni, majd megcsinálom, holnap megcsinálom) vagy a névutós, határozós szerkezetek (a doboz mellé teszem a kockát) részben az idő- és térészlelés fejletlensége, részben a nyelvi szerkezet összetettsége miatt még az 5-6 éves óvodásnak is nehézséget okozhatnak. A gyerek környezetében beszélt nyelv szerkezetében jellemzői olyan mintaként szolgálnak, amelyeket tapasztalati úton, utánzással sajátít el, épít be beszédébe. A fejlődés során elkülönülnek a mondatfajták. 2-4 éves korban sok felkiáltó, kérdő, felszólító mondatot, mondatértékű szót használ a gyerek. E mondatok a saját vagy a környezetében lévő személy tevékenységéhez vagy a gyerek számára új, érdekes, felhívó jellegű tárgyakhoz, jelenségekhez kapcsolódnak. A „mi ez”, „miért?” kérdéseket a gyerek sokszor azért tesz fel a felnőtteknek, hogy kapcsolatba kerüljön, és minél hosszabb ideig kapcsolatba maradjon vele. az óvónő számára ez fontos jele annak, hogy a gyermeknek esetenként vagy tartósan fokozott egyéni törődésre van szüksége.

A fejlődés útja a láncszerű vagy szaggatott szövegszerkeztéstől a jól szerkesztett, nyelviileg helyesen felépített mondatokból álló szöveghez vezet. az összefüggő beszéd kialakulásának idején gyakoribbá válnak a kijelentő, közlő mondatok. A fejlődés további útja a csoportos beszélgetés. csoportos szerepjáték, bábjáték, konstrukciós játék, szabályjáték közben több társ beszédét, viselkedését kell figyelemmel kísérnie a gyerekeknek. Közben válaszával,

közbeszólásával, új témával fordulatot adhat a beszélgetésnek. A csoportos beszélgetésben alakul ki a beszédfigyelem. A gyerek fokozatosan tapasztalja, hogy egyetértő, ellentmondó, kérdező vagy kiegészítő válaszával csak akkor tud társához illeszkedni, ha megvárja, amíg az befejezi a beszédet, ha megismeri beszélgetőtársa gondolatait. A csoportos beszélgetésben a gyerekek gyakorolják a társra figyelést, a társakhoz való alkalmazkodást. A beszédet azok a hangzásbeli sajátosságok is jellemzik, amelyek a hallgatót tájékoztatják a beszélő szándékáról, a témához és a hallgatóhoz fűződő érzelmeiről. A mondathangsúlyt, a hanglejtést, beszédritmust, hangerőt, szünetet, a szó nyomatékosítását, a beszédsebességet ugyan a nyelvközösségben kialakult szabályok irányítják, de a gyerek személyiségére is jellemzőek, és tükrözik a környezetéből beépített mintákat is, mint például a gyors vagy lassú, erőteljes vagy halk, egyhangú vagy színes hanglejtésű beszéd. A tekintet, a mimika, a gesztusok, a fej- és testtartás, a távolság, vagyis a metakommunikatív elemek is kölcsönösen jelzik az egymás iránti érzelmeket. Nemcsak kísérik, hanem módosítják is a beszéd jelentését, befolyásolják hatását. Ugyanakkor ezek az elemek egyaránt hordoznak személyiségjellemzőket és tanult viselkedési formákat.

1.2. Verselés, mesélés

Feltételezhető, hogy a kicsik, amikor óvodába kerülnek, bizonyos számú etető, mosdató, tapsolható, vigasztaló mondókát, dalocskát már megismertek, sőt mondogatni is tudnak. A dajkarímek, az altató, hintáztató, járni- tanító, ujjkiszámoló, állathívogató, hangutánzó népi mondókák az egy-három éves kisgyereket megismertetik testrészeivel, az élet nélkülözhetetlen műveleteivel, és segítik a közvetlen, majd a távolabbi környezet felfedezését is. Ezek felfrissítése, újabakkal való kiegészítése, közös mondogatása megnyugtató, örömet adó.

A mondókák, a hangutánzó mondókamesék arra is alkalmasak, hogy felkeltsék, és az évszakok változására, természet és az időjárás-változás közötti összefüggésekre irányítsák a gyerekek figyelmét. A népi mondókaanyag és a formula-mesének nevezett rövid, ritmikus mozdulatokkal, recitáló hanglejtéssel, nemegyszer dallammal kísért mese, továbbá az állatmesék változatos, gazdag világa, kiegészítve a gyerekeknek is író jeles szerzők verseivel, történeteivel, alkalmasak arra, hogy a gyerekek önmagukról és környezetükről szerzett

ismeretei gyarapodjanak. A ritmizált, egyszerű dallammal kísért mesének kiegészítői a rövid, egyszerű, érthetően, szép magyar nyelven elmondott történetek az irodalomból vagy a valóságból: a nagyszülők, a szülők vagy az óvónő gyermekkoráról, a napi eseményekről, a távol lévő szülők tevékenységéről.

A magányos, elvonuló, néma eszközrakosgatást a kisgyerekek váltogatják a monologizáló, párbeszédese helyzetekkel. ha „mesélnek”, az óvónő tapintatosan segítse őket történettöredékeik kikerekítéseiben.

A képeskönyvvel való első óvodai találkozások kötetlen, kellemes együttléttel kapcsolódnak össze. A gyerekek kedvük szerint bármikor nézegethessék a képeket. E célra legalkalmasabbak az oldalanként egy képet ábrázoló színes képeskönyvek. Fokozatosan térjen rá a több tárgyat vagy egy-egy jelenetet ábrázoló lapozgatókra. A képekről mesélve éreztesse a szöveg érzelmi, hangulati tartalmát. Az év folyamán 8-10 mondókát, verset

ismételgessen a gyerekekkel. Hangozzon el ugyanannyi csak meghallgatás céljából is. új mesére 10-12 alkalommal kerüljön sor. A foglalkozások időtartama 5-10 percnél év végén se legyen hosszabb. az időtartamot azonban elsősorban a gyerekek érdeklődésétől tegyük függővé. Megkönnyít a mesemondás megszervezését, hangulatának megteremtését, ha állandó mesemondó helyet (sarkot, kuckót) alakít ki az óvónő. Kicsiknél az óvónő hetenként kétszer kezdeményezze a mesemondást, mondókázást, versmondást. Ezenkívül alkalmasszerűen a gyerekek kérésére is meséljen, mondogasson verset. Az a jó, ha a szöveg ismétlését is attól hallják, aki először elmondta. a délelőtti és délutáni óvónőnek egyéni repertoárja legyen.

1.3. Ének,zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvoda zenei nevelés a gyerekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyerekekkel az éneklést, az énekes játékokat, és szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. Fejleszti a gyerekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét. A gyerekdalok ritmusából fakadó harmonikus mozgás elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését. A zenei nevelés elsősorban az érzelmre hat, de egyidejűleg az értelemre is. Az együttlét társas örömet is

jelent, és fejleszti a zene iránti fogékonyságot, a fogalompárok megértését. Nyitott

érdeklődést kelt a szín, tér, forma és arányok iránt is. szorosan kapcsolódik az irodalmi-, a környezet megismerésére nevelés, vizuális – és a testnevelés hasonló területeihez, az anyanyelvi neveléssel pedig alapvető és átfogó kapcsolatot mutat. A néphagyomány és a művészeti értékű gyerekdalok, a meghallgatott élő zenei szemelvények felébresztik a gyerekek zenei érdeklődését, alapot adnak zenei műveltség továbbfejlesztéséhez. Ez az érdeklődő fogékonyság, kapcsolódik a természet és a társadalmi környezet minden formájához, annak megfigyeléséhez. A zenei élmény serkenti a gyerekek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát, alkotókedvét, miközben fejlődik zenei emlékezetük, képzeletük, esztétikusan formálódik mozgásuk. a feladatok sikeres megoldása elősegíti a zenei anyanyelv megalapozásának a gyerekek biztonságérzetének növekedését, gátlásaik feloldását, önként vállalt fegyelmük, közösségi érzésük és magatartásuk kedvező alakulását. megmutatkozik a zenei nevelés hatása testtartásukban, esztétikus, rendezett mozgásukban is.

1.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Helye a nevelési folyamatban

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület. magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, képalakítást, a konstruálást, a kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést, és a környezetalakítást.

A vizuális nevelés a gyerekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képi-plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatja, kialakítja bennük az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó, és rendező képességet.

A megfigyelés és ábrázolás által formálódnak a gyerekek képzeleti, gazdagodik élmény- és fantáziaviláguk, tartalmasabbá válnak fogalmaik.

Miközben képi formában fejezik ki magukat, mintegy „megnevezik” érzéseiket, gondolataikat: nő önismeretük, önbizalmuk, differenciálódnak a cselekvéshez, s annak tartalmához kapcsolódó érzelmeik, fejlődnek alkotóképességeik.

Az építő- ábrázoló-alakító tevékenység segíti a gyerekek téri, formai és színeképzeleteinek kialakulását, gazdagodását, elősegíti a természet színeire, formáira való rácsodálkozással, a művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti

vonzódás és értékelő képesség alakulását. megismerteti a gyerekeket a különböző

anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásával, technikai alapelemeivel. fejleszti az eszközök használatának, karbantartásának szokásait, a munkaszervezés képességét. a kisgyerek képzeleti, emlékezeti és képzelete alapján rajzol, fest, mintáz, így ábrázolásaiban sohasem „hibázik”, hanem próbálgatva alakítja saját formanyelvét.

A vizuális nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez. tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a játékkal (pl. konstruálás, környezetalakítás stb.), a környezet megismerésére neveléssel (pl. színek, formák megfigyelése stb.), a matematikai neveléssel (pl. téri viszonylatok, síkformák stb.) és egyéb nevelési területekkel. Az anyanyelvi neveléshez elsősorban a szavak mögötti képzettartalom formálásával járul hozzá. az ábrázoló tevékenységhez és annak tartalmához kapcsolódó beszéd ösztönzésévé., a mesék, versek képi megjelenítésével a gyerek gondolkodása, nyelvi kifejezőkészsége sokoldalúan fejleszthető.

Az óvoda épített és tárgyi környezete, díszítése, szemléltető eszközei a kötetlen és kötött foglalkozásokkal együttesen képezik, a vizuális nevelés hatásrendszerét.

I.5. A környezet megismerésére nevelés

Helye a nevelési folyamatban

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Általa a gyerekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz,

tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. Segíti a gyerekek irányítottan és spontán szerzett tapasztalatainak feldolgozását. fejleszti megfigyelő képességüket, képzeletüket, gondolkodásukat, emlékezetüket. a környezettel való ismerkedés közben alakul a gyerek társas magatartása. Fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőképessége.

Elősegíti a tárgyi- és emberi környezethez fűződő kapcsolatkedvező alakulását. a gyerekeke a természeti és emberi környezetben érzékelik a szépet, a környezetvédelem, a környezethigiéne szerepét.

A nevelés fontos feladata a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása, a helyi népszokások felelevenítésével és a környező népek szokásainak megismerésével. A környezet megismerésére nevelés szoros kapcsolatban van más nevelési területekkel. Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a közösségi neveléssel (pl. a társadalmi környezethez való alkalmazkodás, a szociális tanulás

területén stb.) a vizuális neveléssel (pl., környezet megismerése, esztétikai hatása, ábrázolásban való megjelenítése, színek stb.), a zenei neveléssel (népszokások, zenei hagyományok stb.) a matematikai neveléssel (pl. a környezet tárgyainak, jelenségeinek tulajdonságai, számosságuk, formájuk stb.) A gyerek a természeti és társadalmi környezetéből szerzett ismereteit játékában felhasználja, folyamatosan gyakorolja, munkatevékenységében alkalmazza.

I.6. Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

A 3-4 éves korúaknál még nincs matematikai foglalkozás. az óvodapedagógus ismerje meg a gyerekek aktivitását, érdeklődését, játékait, beszédét, hogy a későbbi években fejlesztő munkáját pontos, alapos, minden gyerekre kiterjedő megfigyelések alapján tervezhesse.

1.7 Mozgás, edzés, szervezett mozgás

A fejlesztés tartalma

Játékok: szerep- vagy utánozó játékok, futójátékok sorban, körben szétszórta.

Szabályjátékok: fogójátékok szerepvállalással körben, házzal, egy fogóva. Egyéni és csoportos versenyek feladattal akadályon át, kéziszerrel, gimnasztikai alapformákból, járásból, futásból, támaszgyakorlatokból: szökdeléssel, változatos feladatokkal, azonos

testhelyzetekből történő indulással és érkezéssel, labdajátékok gurítással, egyéb játékok (az évszaknak megfelelően)

Szervezési gyakorlatok: álljanak a gyerekek zárt lábbal, egyenes testtartással, nyújtott karral, befelé néző tenyérrel, emelt fejjel néhány másodpercig mozdulatlanul. Forduljanak állóhelyben meghatározott irányba (ajtó, ablak, fal stb. felé). Járjanak, fussanak és álljanak meg. Üljenek egymás mellé. Álljanak egyenes vonalban, vagy „L” alakban elhelyezett székek vagy padok segítségével. Alakítsanak kört kézfogással valami körül, egyenes vonalból, vagy állóhelyből. Helyezkedjenek el körülhatárolt területen, felszólításra futás közben az óvónő felé fordulva, tetszés szerinti helyen álljanak meg és induljanak jel.

Gimnasztika: végezzenek szabadgyakorlatot és legalább kétféle kéziszergyakorlatot (szalaggal, körkötéllel, babzsákkal, labdával stb.) a következő alapfogalmak felhasználásával:

- kartartások: mély-, mellső-, magas-, és oldalsó középtartás, csípőre-, és vállra tartás.
- testhelyzetek: alap- és terpeszállás, térdelés (két térden, kissé nyitott lábbal),

nyújtott- és terpeszülés, hason- és hanyattfekvés, guggoló- és térdelőtámasz, csípőben és

térdben hajlított mellső és hátsó fekvőtámasz.

- kar-, törzs-, térd- és lábmozgások: emelés, leengedés, lendítés, lengetés, lebegtetés, lökés, húzás, hajlítás, nyújtás, fordítás, páros lábon szökdelés, ujjak nyitása, zárása, mozgatása, csukló hajlítása és nyújtása.
- járás: természetes járás egyenesen és különböző irányokba (balra, jobbra kanyarodással, tárgyak és személyek megkerülésével, körben az óvónő vezetésével, kézfogással, továbbá kézfogás nélkül). Speciális járás lábujjon és térdemeléssel. Ütemérzék fejlesztő járás tapssal, dobbantással.
- futás: fussanak a gyerekek természetes módon kötetlenül egyenes és különböző irányokba, körbe, szétszórtan, irányváltoztatással: balra- jobbra kanyarodással, tárgyak és személyek ki- és megkerülésével (100-150 m távolságon)
- támasz, függés: csússzanak, kússzanak, másszanak talajon előre, oldalt, körben kéziszerrel is (mászás, négykézláb járás 2x10 méter távon). Bújjanak át egy, majd két különböző magasságú szer alatt (pl. zsinóron, szalag, lécs, asztal, laticel-szőnyeg, pad stb.) Másszanak át, fel és le egy, majd két különböző szeren vízszintes és függőleges irányban (például padon, bordásfalon). Guruljanak egyenes irányban a est hossz tengelye körül magasra nyújtott karral.

- egyensúlygyakorlatok: egyensúlyozzanak talajon 50-10 cm széles vonal között kúszva, mászva, természetes járással (szigetelőszalag, lécz, pad felhasználásával) Egyensúlyozzanak 30 cm magasságig emelt szeren (pl. deszka, pad stb.). Egyensúlyozzanak kéziszerrel is.
- ugrás: előkészítő ugrások: szökdeljenek páros lábon helyben és haladással egy-két akadályon át (szalagkarikán, babzsákon, zsinóron, krétavonalon, szigetelőszalagon). Lépjenek-, fussanak át 10-15 cm magá és 50-60 cm széles sávon (zsinóron, gumiszalagon) helyben és 6-8 lépés nekifutással. Ugorjanak kéziszeren át páros lábbal (helyből távol- és magasugrás).
- labdagyakorlatok: ismerkedjenek a labdával, a labda fogásával, tartásával két kézzel, különböző kartartásokkal. A labdát gurítsák terpeszülésből és állásból társuknak, gurítsák egyenes irányba, majd fussanak a guruló labda után, és fogják meg, dobják fel és le állóhelyből, fogják meg két kézzel.

2. A fejlődés jellemzői

3-4 éves kor

2.1 Anyanyelvi nevelés

Fejlődés jellemzői 3-4 éves korban. A gyerekek egyéni fejlettségüknek megfelelően szívesen beszélnek főképpen arról, ami összefügg saját cselekvésükkel, a velük megtörtént eseményekkel. Ismerik a környezetükhöz tartozó tárgyak és a megszokott jelenségek nevét. Ismerik azokat a legfontosabb szavakat, amelyek a tárgyak, személyek szembetűnő tulajdonságait, mozgását, cselekvését jelölik. A megismert új szavakat, kifejezéseket, szófordulatokat más hasonló beszédhelyzetekben alkalmazzák. A tárgyi és személyi környezetükkel kapcsolatos gondolataikat (történeket, emlékeket, vágyakat) összefüggően fejezik ki, láncszerű vagy szaggatott szövegszerkesztéssel, esetleg még gyakori szövegszerkesztési hibákkal. Leggyakrabban kérés, kérdés, felkiáltás formájában nyilatkoznak meg. A mondatok, mondatszakaszok (szólamok) hangsúlyozása esetleges, gyakran nem felel meg az értelem, vagy a ritmus által megkívánt hangsúlynak. A szólam, a mondat első szótagjának, szavának nyomatékosítása gyakran hiányzik vagy elmosódik. A kérdő mondatok hanglejtése általában véghangsúlyos. A beszédhangokat egymástól megkülönböztetve pontosan hallják. A magánhangzók és a mássalhangzók nagy részét

tisztán ejtik.

2.2 Verselés, mesélés

A gyerekek bekapcsolódnak a mondókák, a versek mondogatásába. Az óvodapedagógust utánozva ritmikus mozgással kísérik a verseket, maguktól is ismételtetik a felnőttől gyakran hallott szövegeket, a nekik tetsző érdekes hangzású részleteket. Természetes, ha egy –egy szót vagy sort mással helyettesítenek. Maguk is énekelgetnek, halandzsáznak, kedvük szerinti beszédjátékokat alkotnak. Figyelmesen, szívesen hallgatják a rövid meséket, örülnek azok gyakori ismétlésének. Képekről felismerik kedvelt meséik szereplőit, fel tudják idézni a cselekmény egy-egy mozzanatát. Észreveszik, hogy a felnőttek gondosan, vigyázva bánnak a könyvekkel. Mímelik az olvasást.

2.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

3-4 éves korban a gyerekek a mondókákat, a játékdalokat és 2-3 alkalmi dalt az óvónő segítségével közösen, kb. 66-80 tempóban a természetes mozgásnak megfelelően egyszerre mondanak, illetve énekelnek. A mondókákat negyedenként kiemelt hangsúllyal a természetes beszéd hanglejtésének megfelelően mondják. A gyerekek megkülönböztetik jól hallható

eltérések alapján a magas és a mély hangokat. Az eltérő magasságban hallott beszédet, hangokat térben is megmutatják felemelt, illetve leeresztett kézzel.

Képesek kicsit

magasabban, illetve mélyebben elkezdett egyszerű dallamokba bekapcsolódni, hangmagasságot tartani. Egy motívumnyi változatos dallamfordulatokat megközelítően tiszta hangon visszaénekelnek. Felismerik és megnevezik a halk és a hangos éneklést, a zörejek és a beszéd hangerő különbségeit: bemutatásukra ők is képesek. Megkülönböztetik és felismerik hallás alapján az egymástól eltérő zörejeket (üveg, fém, fa, papír), emberi hangokat, 2-3 hangszer (hegedű, metallofon, furulya) hangszínét és a ritmusjátékos hangszerek hangját (dob, cintányér, háromszög, ritmusbot).

Alkalmanként figyelnek környezetük zörejeire, a természet hangjaira és a zenei hangokra. A gyerekek az egyenletes lüktetést- éneklés, mondóka közben- a dalhoz kapcsolódó játékos mozdulatokkal, tapssal vagy szabályos lüktetést éreztető utánozó mozdulatokkal kifejezik. A mozgásos játék változatai lehetnek: felnőtt gyerekekkel, két gyerek együtt és önálló utánozás. Az óvodapedagógus segítségével folyamatosan tempót tartanak a természetes mozgásnak

megfelelően. Ismernek egyszerű ritmushangszereket. Használni tudják ezeket az eszközöket az egyenletes lüktetés játékos kifejezésére. Játékos helyzetben (mesekönyv állatfiguráit nézegetve) saját kedvükre énekelnek az óvodapedagógus példája nyomán kitalált szöveges dallammotívumokat.

Érdeklődéssel hallgatják az óvónő énekes és hangszeres előadásában a népdalokat, műdalokat. A dallamok szépségét, esztétikus előadását szívesen hallgatják, élvezik.

2.4 Rajzolás, festés, mintázás, gyermektánc

3-4 éves korban a gyerekek meglehetősen biztonsággal mozognak az őket körülvevő térben: eligazodnak az elemi térvizonylatok között, ezeket téralakító játékaik során is alkalmazzák. Megértik az e viszonylatokra vonatkozó kifejezéseket. Sokoldalú látási-tapintási tapasztalataik vannak a tárgyak térbeli kiterjedéséről. Észreveszik a lényegesen eltérő nagyságú formák, ellentétes irányok közötti különbségeket. Játék, építkezés közben különböző formák között egyszerű térbeli viszonyokat teremtenek, a térábrázolásban téri összefüggéseket is jelölnek. Képeikben megjelenik a személyek, tárgyak ábrázolása. az emberi alakot rajzban és mintázással – minimális formai jelzésekkel, de ráismerhetően megjelenítik. A formákat ismertető jegyeikkel, a legalapvetőbb jelekkel, egyes fő részformák egymáshoz rendelésével képesek ábrázolni. Látási- tapintási-mozgási tapasztalataik vannak a formák tulajdonságaikról nem fogalmi szinten (simaság, érdeesség, felületek fényessége, laposság, gömbölyűség, szögletesség). A legtöbb gyerek bátor a színhasználatban, örömet lel a színekben, ismeri és tudja néhány általa leggyakrabban használt színnek a nevét, színük szerint is képes tárgyakat kiválasztani. Nő a gyerekek díszítőkedve, érvényesül a firkából, karikából születő ritmusteremtő képességük a forma- és színisméltésben. Bátran használt kifejezési eszközük a plasztikus forma, a vonal és a színfolt. Tudnak körvonallal alakzatokat rajzolni ceruzával, krétával, színfoltokat képezni ecsettel, térbeli formákat alakítani agyagból, gyurmából. Szívesen használják az alapvető technikai eljárásokat, eszközöket, anyagokat, van tapasztalatuk ezek legfontosabb tulajdonságairól és használatuk módjáról. Esetenként érdeklődéssel nézegetik egymás munkáit. Kialakul bennük az eszköz elrakásában való segédkezés igénye is.

2.5 A környezet megismerésére nevelés

3-4 éves korban felismerik és megnevezik főbb testrészeit.

Ismerik a legegyszerűbb testápolási tennivalókat. Tudják társaik nevét, jelét, óvodapedagógust, a dadusukat nevéen szólítják. Eligazodnak az óvoda épületében, udvarán.

Környezetükben szerzett tapasztalataikat, élményeiket érthetően kifejezik. Tudják, hogy egyedül nem léphetnek le a járdáról, hogy az utcán csak felnőttekkel közlekedhetnek. Felismerik és megjegyzik a valóságban és képen azokat a gyümölcsöket, virágokat, zöldségeket, állatokat, amelyekkel megismerkedtek. Felismerik és megnevezik a környezetük tárgyain a fehér, a fekete, a piros, a kék, a sárga, a zöld és a barna színt. Azonos színű, de különböző formájú tárgyakat formájuk szerint csoportosítanak.

4-5 éves korban

A, Tárgyak, személyek összehasonlítása szabadon és egy-egy kiemelt megnevezett tulajdonság szerint. Tárgyak, személyek szétválogatása (osztályozás): saját szempont szerint, megnevezett, ismert tulajdonság szerint, elrontott válogatás javítása (ha a gyerek képes rá). Mások válogatásának folytatása felismert szempont szerint.

Ezekon kívül mindenféle tulajdonság szerepet kaphat egy-egy válogatásban, amely a gyerekeket érdekli, amelyet a gyerek maga könnyen észrevesz. (pl. tárgyak keménysége, puhasága, a tárgyak rendeltetése, az hogy kié a tárgy, a leejtett tárgy hangja stb.)

Tárgyak, személyek, halmazok sorba rendezése mennyiségi tulajdonságaik szerint (pl. a toronyépítő elemeinek egymásba tévése, egymásra építése, a gyerekek sorakoztatása magasság szerint növekvő vagy csökkenő sorrendben, fedők, körlapok, négyzetlapok nagyság szerinti rendezése, tálak sorba rendezése aszerint, hogy melyiken van több alma stb.)

Sorba rendezés szubjektív rendezési szempontok szerint (pl. kisautók sorba rendezése színük szerint, gyümölcsök sorba rendezése aszerint, hogy melyik mennyire ízlik stb.).

Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása szavakban, összehasonlítás szabadon, egyszerű

megállapítások megfogalmazása.

Megállapítások igazságának

eldöntése.

Változások felismerése, megmutatása, megnevezése.

Irányított összehasonlítások a következő kérdések szerint: Melyik a magasabb? Melyik az alacsonyabb? Melyik a hosszabb? Melyik a rövidebb? Melyik a nagyobb? Melyik a kisebb? melyikbe fér több víz vagy homok vagy liszt stb.? Melyikbe kevesebb? Melyik a több? Melyik a kevesebb?

B, A számfogalom előkészítése.

Mennyiségek összemérése: Tárgyak összemérése hosszúságuk szerint, adott irányú vagy jelzett hosszúságuk szerint, tömegük szerint, űrtartalmuk szerint.

Ismerkedés az összemérés eszközeivel, módjával. a magasabb, alacsonyabb, hosszabb, rövidebb, nehezebb, könnyebb, több, kevesebb kifejezések tartalmának pontosabbá tétele: kiterjesztése a becsléssel el nem dönthető esetekre összemérés segítségével. Magasabbá, alacsonyabbá tevés, hosszabbá, rövidebbé tevés. tapasztalatok gyűjtése az óvodapedagógus segítségével az „ugyanolyan magas”, „ugyanolyan alacsony”, „ugyanolyan hosszú”, „ugyanolyan rövid”, „ugyanannyi fér bele” kapcsolatáról és ezeknek a kifejezéseknek a használata az összemérés eredményeként.

Halmazok összeírása: az elemek darabszáma szerint a csoport fejlettségétől függően nagyjából a 6-12-es számkörben gyakorolják a gyerekek, hogy melyik több, melyik a kevesebb?

A több a kevesebb fogalmának pontosabbá tétele a párosítás segítségével. az ugyanannyi szó értése és használata párosítás eredményeként. a több, kevesebb és az ugyanannyi kapcsolat fokozatos függetlenedése a tárgyak színéről, alakjától, anyagától, nagyságától, elrendezésétől.

Ugyanannyi, több, kevesebb mozdulat, hang, tárgy „előállítás”, kirakása (megszámlálás nélkül!)

Másolással, párosítással. az ugyanannyi érzékelést sokféle bontásban és alakban kell érzékeltetni (tálak, képek, dobozok szétválogatása aszerint, hogy melyeken/melyekben van ugyanannyi)

Kis számok összkép alapján: a kettő, a három, az egy és a semmi észlelése, felismerése, megnevezése megszámlálás nélkül, összkép alapján. (pl. képek, tálcák, kosarak, tálak stb. gyűjtése, szétválogatása, amelyeken kettő, amelyeken három, amelyeken egy rajz, sütemény, játék, gyümölcs stb. tárgy van, amelyeken egy sincs. a szétválogatás szempontja

az, hogy ugyanannyi van-e rajtuk, ellenőrzésük párosítással.

Megszámlálás, leszámlálás kb. 6-10-es körben, a gyerekek és a csoport fejlettségének megfelelően. Hosszúság- és magasságmérés egységgel, a kirakott egységek megszámlálása.

C, Tapasztalatok a geometria körében

Építések, alkotások szabadon és másolással. építések szabadon különféle elemekből (építőkökből, dobozokból, Legoból, Duplóból, korongépítőből, dominóból, Jáva építőből).

Gyurmázások szabadon.

Kettő-négy elemből (esetleg még többől) álló építmények lemásolása ugyanilyen elemekből, házsor építése csupa egyforma házból, mindegyik ugyanúgy álljon! Lakótelep építése csupa egyforma házból: mind ugyanarra nézzen!

Papírvágás szabadon, síkbeli alkotások fantázia szerint különféle mozaiklapokból kettő-négy mozaiklapból összeállítható figurák lefedése, kirakása mozaikból, puzzle-kirakások nagyítás, kicsinyítés nélkül.

Szabad alkotások, másolások gyöngykirakóval.

Alkotások fonalakból, szívószálakból.

Építőelemek, építmények összehasonlítása, szétválogatása különféle geometriai tulajdonságok alapján, elsősorban a gyerekek által mondott szempontok szerint. az óvónő által is kezdeményezhető válogatási szempontok: pontosan ugyanolyan alakú és nagyságú, ugyanolyan alakú (de lehet nagyobb is, kisebb is ugyanakkora is), van-e a felületén, határán görbe rész, lyukas-e, szabályos-e valamiben, vonalak (például fonalak), szétválogatása aszerint, hogy záródnak-e.

Tevékenységek tükörrel: a gyerekek mozogjanak nagy tükör előtt, mellett: figyeljék a tükörképük mozgását. utánozzák egymás tükörképének mozgását: közeledés a tükörhöz, távolodás tőle, törzs-, kar- és lábmozdulatok megfigyelése, utánzása.

Építések a tükör előtt és a tükörkép megépítése a tükör mögött, ahogyan és ahol látszik. „Utca” építése: a túloldal olyan legyen, amilyenek ezt a tükörben látod, két-két gyerek együtt is építhet.

Könyvjelző vágás(egy hajtással): festékfolttal tükrös alakzatok létrehozása, megkülönböztetése nem tükrös alakoktól.

Tájékozódás a térben és egyszerű esetekben a síkban ábrázolt világban. Irányok

egyeztetése és megkülönböztetése, követése mozgásokkal.

Az alá, fölé, elé, mögé, mellé, közé, jobbra-balra, alatt, fölött, előtt, mögött, mellett, között kifejezések értése, értelmes használata. A kívül, belül, ki, be használata záródó vonallal körülvett „kiskertre” vonatkoztatva.

2.6. Mozgás, edzés, szervezett mozgás

3-4 éves korban a gyerekek örülnek a mozgásnak. Ismernek és az óvodapedagógus irányításával játszanak futó- és fogójátékokat.

Képesek körülhatárolt területen futás közben az óvodapedagógus felszólítására feléje fordulva szétszórt elhelyezkedésben megállni.

Természetes járással, emelt fejjel, ismétlődő egyenletes mozgással, a lábmunkával ellentétes karlendítéssel járnak. Ismerik a futás és a járás közötti különbséget.

Képesek futás közben megadott jelre irányt változtatni, személyeket és tárgyakat kikerülni és megkerülni.

Csúsznak, kúsznak, másznak a talajon irányváltoztatással is.

Hat-nyolc lépés nekifutásból megtorpanás nélkül a megjelölt széles sávon átlépnek. A labdát helyben és járás közben maguk mellett egy kézzel gurítják.

3 . A fejlesztés

tartalma 4-5 éves kor

3.1. Verselés, mesélés

Irodalmi műveket a környezetről, az időjárásról, az évszakok megfigyeléséből, természeti jelenségek, tárgyak, állatok megszemélyesítésével létrehozott mondókákból, az óvoda környékén lévő növények, felbukkanó állatok felismerésére, üdvözlésére szolgáló népi mondókákból válogassa az óvodapedagógus.

Ezekre a mondókákra – alkotóinak szándéka szerint- kisüt a nap, esik az eső, s az állatok, a tárgyak értelmes emberi nyelven válaszolnak.

Ezért tetszik a gyerekeknek.

Egyrésztük mondóka, hangutánzó mese, másik részük párbeszédés játékká formálható. az óvodapedagógus válogatása a gyerekek, szülők, nagyszülők segítségével kiegészíthető a helyi

változatokkal is. Előadásukkor ügyeljen a szövegmondásra, az állatok, a tárgyak valódi hangjának érzékeltetésére. Fontosak a kísérő rituális mozdulatok is .

Többnyire népköltészeti ihletésű, vagy eredeti játékötletet, ritmusleleményt tartalmazó versekből is válogassunk.

Kapjanak helyet a vidám, groteszk, humoros versek is. 2-3 kiszámoló , 6-7 (8-10 rövid sorból álló) verset ismételgessenek rendszeresen, de mondjon az óvodapedagógus sok verset csak szórakoztatásul is.

Kerüljön sor a 2-3 epizód összekapcsolásával szerkesztett prózai állatmesékre, halmozó és láncmesékre, egyszerűbb szerkezetű tündérmesékre.

Mondjon az óvodapedagógus írók megformálta vagy megalkotta történeteket is saját gyermekkoráról, hasonló korú kisgyerekekről, állatokról, állatkölykökről. 4-5 éveseknek 12-14 alkalommal meséljen új mesét. a többi időt az előző évben megismert kedvenc mesék elmondása töltse ki. Néha ugyanazon alkalommal a gyerekek kérésére ismételje meg a mesét, máskor mesemondás után verset is mondhat, énekelhet is. Az a fontos, hogy az elhangzott szövegek, dalok között hangulati, érzelmi kapcsolat legyen.

3.2 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A dalanyag 4-5 mondóka, 12-15 játékdal és 3-4 műdal.

A mondókák hossza 4-6 motívum, a dalok hossza 12-16 ütem (6-8 motívum) legyen.

Hangkészlete főleg a félhang nélküli dallamfordulatokon mozogjon, de hangsúlytalan helyen, lefelé futó motívumokban a fá és ti is előfordulhat (pl. egy l-sz-m távolságon mozgó dalt lezárhat egy sz-f-m-r-d).

A kétnegyedes ütemű dalokban a negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és szinkópa is előfordulhat. A dalok anyagában legyenek ünnepi és alkalomra szóló egyszerű dalok is. A dalok megoszlása és aránya hangkészlet szerint:

- sz-m 2 vagy 3 dal
- l-sz-m 2 vagy 3 dal
- m-r-d 2 vagy 3 dal
- sz-m-d 2 vagy 3 dal
- sz-m-r-d 2 vagy 3 dal
- d-l-sz 1 vagy 2 dal
- m-r-d-l 1 dal

A dalokhoz kapcsolódó változatos játékformák főként csoportos jellegűek legyenek: körjáték, szerepváltó, sorgyarapító, párválasztó játékok, de más játékforma is előfordulhat, mely megfelel az életkornak és az adott csoport fejlettségének. Az óvodapedagógus indítása után önálló, megközelítően tiszta éneklés csoportosan.

Önkéntes jelentkezés alapján, az óvodapedagógus segítségével egyéni éneklés. A zenehallgatásban magyar és más népek dalai, a világ zeneirodalmából válogatott énekes és hangszeres műzene.

. Többszakaszos, hosszabb dalok, műzenei szemelvények és népdalok érdeklődő hallgatása.

A zene nyugodt, figyelmes befogadására nevelés.

A magasabb és mélyebb hangok megkülönböztetése térben mutatással – oktávon belül-kisebb távolságokon az ismert hangkészlet körében.

Éneklés közben a dallamvonal rajzolása a levegőben.

Éneklésnél a változó kezdőmagasság átvétele.

Szöveges motívumok visszaéneklése hat hang terjedelemben változatos dallam- és ritmusfordulatokkal.

A halk és hangos fogalompár megértése, zenei tevékenységeken alkalmazása egyénileg is.
Dalok felismerése dúdolásról vagy hangszerjátékról.

Finomabb hangszínek különbségének meghallása: különböző zörejeknél, beszédben, zenei hangoknál.

A természet és a környezet hangjainak megfigyelése (hangirány, hangtávolság).

Az egyenletes löktetés kifejezése játékos mozgással, tapssal, körbejárással.

A motívumok (két kétnegyedes ütem) hangsúlyainak kiemelése változatos mozdulatokkal.

A dalok és mondókák ritmusának kiemelése.

Szöveges ritmusmotívumok visszhangszerű ismétlése csoportosan és egyénileg is

Az énekes játék közben tempótartás kb. 80-92 negyedenkénti lépéssel. Az ettől eltérő gyors és lassú közötti különbség felismerése és alkalmazása énekléssel és mozgással.

Egyszerű játékos mozgások egyöntetű, esztétikus végzése.

Nehezebb játékformák, táncos jellegű mozdulatok. Hangszerek használata a löktetés és ritmus kifejezésére a gyerekek maguk készítette ritmushangszerekkel is. Az óvónő szöveges ritmus- és dallamotívum modelljei alapján kis dallamfordulatok kitalálása. Esetleg énekes beszélgetés, mesélés, mondókára dallamkitalálás, a magyar beszéd ritmusának és hanglejtésének megfelelően.

3.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

4-5 éves korban ajánlott tevékenységek: A gyerekek személyes élményeinek, elképzeléseinek, a hozzájuk közel álló személyeknek, természeti jelenségeknek, tárgyaknak, eseményeknek képi-plasztikai kifejezése. Az óvodai élet gyerekek számára fontos jeleneteinek, a foglalkozási ágakban megfigyelt és feldolgozott jelenségek, témák ábrázolása emlékezet, megfigyelés alapján.

A közös játékhoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, építéshez szükséges eszközök, kellékek, alkalmi ajándéktárgyak együttes készítése, díszítése. A közvetlen óvodai környezet- a csoportszoba és az udvar- ápolásában, rendezésében ünnepi díszítésében való együttes részvétel, önálló segítség.

Képalakítás, rajzolás az udvaron, aszfalton egészen nagy méretekben is. pl. térbeli játék „útvonalának” megjelenítésére vagy más játékcél szerint (pl. „ház”, utak, kerítések,

körvonalak, hullámvonalak, egyenesek, csigavonalak, jelenetek stb.)

Emberalakok, környezet, tárgyak rajzolása saját elképzelés alapján, különböző cselekményes jelenetek, mese, vers megjelenítéseként.

Képek festése egyénileg választott színekkel, a gyerekek érzelmeinek, élményeinek, képzeletének alapján. (közben ismerkedés a színek nevével).

Érdeklődés a környezet színei iránt, gyönyörködés a szép színegyüttesekben (pl. ég, föld, épületek, virágok, őszi, tavaszi, téli fák stb.)

Vékonyabb-vastagabb vonalak, tagoltabb formák, részformák, a színek, színfoltok alkalmazása, mindezek ritmusba rendezése díszítésekben, vagy a gyerekek számára fontos részek kiemelése céljából.

Rajzolás bottal a földre, iskolai krétával a táblára, az aszfaltra kifeszített nagy papírokra puha ceruzákkal, krétákkal, filc- és rostirónokkal, tussal, fapálcával.

Festés ecsettel, sokféle színű sűrűre oldott gombfestékkel, temperával, jól kenődő viasz- vagy zsírkrétákkal, festékkel színkeveréssel: sokféle alakú, méretű, színű és anyagú papír használatával. Az ecset kimosásának, a helyes vízhasználatnak a gyakorlása.

Agyagkompozíciók alkotása tárgyak lenyomataival, beszurkálással, karcollással, egyszerű anyaglapok díszítése.

Képalakítás spárga és fonaldarabkák textillapra applikálásával, színes papíralapra tépéssel kialakított papírfoltok felragasztásával.

A színre, formára, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok: térviszonyok ábrázolása: a kép motívumainak, szereplőinek egymáshoz való térbeli viszonya. (egymás mellett, fölött, fent, lent, szélén, közepén). Új színek kikeverése (fehér és piros keverése rózsaszínt ad). Formák képzése vonalakkal, körvonallal, színfoltokkal.

Plasztikai munkák: természeti tárgyak gyűjtése az óvoda környékén vagy séták, kirándulások alkalmával (termések, rügyek, leveles ágak, kavicsok). A gyűjtött tárgyak formáinak összehasonlítása más formákkal, szétválogatása, csoportosítása gömbölyűség, laposság, szabályosság, szabálytalanság alapján, felületi tulajdonságaik alapján.

Emberalakok, állat- és játékfigurák mintázása, törekedve a formák tagolására, a főbb részformák érzékeltetésére, a főbb részformák ábrázolására és díszítésére.

Egyszerű

ajándéktárgyak, játékok készítése szerkesztő-összerakó munkával: díszítések kézimunkával

(termésekből figurák, bútorok vagy terítőök, dobozok, koszorúk, gyöngyök, láncok, füzérek, csákók..)

Bábok, díszletek készítése, ezek festése, összeszerelése. Homok, agyag, gyurma, színes papírlapok, kartonok és sokféle, lehetőleg nemes, könnyen megmunkálható anyag (textil-, fonal-, bőrdarabkák, fadarabok, dobozok, termések, gallyak stb.) használata.

Ismerkedés különféle technikákkal: alkalmazásuk gyakorlása (nyirkálás, tépés, hajtogatás stb.). Formákra, alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés. Gömbölyű, szögletes, testes, lapos stb. formák kisebb részformákkal tagoltak (pl. emberalak feje, nyaka, törzse, végtagjai, virág szára, levele, szirmai)

Arányviszonyok: részekre osztás félbe, negyedbe hajtogatással, agyagdarabolással, tépéssel stb. A felület lehet sima, érdes, fényes, matt, kemény, lágy stb. A papír gyúrható, vágható,

téphető, hajtogatható, s közben alakja, felülete változik. A konstruálás, az anyagok formálása során tapasztalják meg a gyerekek, hogy „miből mit lehet csinálni”.

Nagy térbeli alakzatok (nyitott, zárt körök, kapuk, egyenes és kanyargó sor, vonat) formálása a gyerekek közös mozgásos játékaik során. Különféle anyagból, tárgyakból építéssel, összerakással, térbeli rendezéssel kisebb-nagyobb formacsoportok, építmények (vár, udvar, sátor, szoba, alagút stb.) alakítása. Az óvónő és a gyerekek közös munkájaként készített nagyobb makettek, és a gyerekek által a játék során kialakított térrészek berendezése a célnak megfelelően játékokkal, maguk készítette tárgyakkal, formákkal, figurákkal.

(babaszoba, orvosi rendelő, tejbolt stb.) A homok és a hó mellett építőköcek, berendezési tárgyak,

takarók, nagyméretű dobozelemek stb. felhasználásával.

3.4. A Környezet megismerésére nevelés

Beszélgessenek a családról, játsszanak különböző szerephelyzeteket teremtve családjátékot (a család neve, családtagok, család otthona, lakásuk címe, ki mivel tölti az idejét otthon stb.)

Tudatosodjon bennük testük ápolásának szükségessége, és az orvos gyógyító munkájának fontossága.

Séta közben beszéljék meg és gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait. Figyeljék meg a

személy-, illetve teherszállításra alkalmas járműveket. Szóban és képekben hasonlítsák össze, csoportosítsák őket.

Figyeljék meg a téli időjárást, a téli természetet, a havat, zúzmarát.

Figyeljék meg a hideg hatását, befagy a víz, megfagy a föld. Játsszanak a hóban. Szerezzenek tapasztalatokat arról, hogy a hó összetapad, siklik rajta a szánkó, hogy meleg hatására elolvad. Keressék az összefüggéseket a levegő felmelegedése és a természet változásai között: a föld már nem fagyos, vetni, ültetni lehet.

Rügyeznek a fák, bokrok, zöldellnek a növények. Figyeljenek meg tavasszal nyíló virágokat a kertben, a mezőn a parkban, gyönyörködjenek bennük.

Figyeljék meg a lepkéket, bogarakat, madarakat. keressék az összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenysége között: a gyerekek többet vannak az udvaron, a felnőttek dolgoznak a kertben, földeken, parkokban.

Maguk is kapcsolódjanak be a kerti munkába. A nyári hónapokban figyeljék a kert, park, mező, erdő növényeit, állatait, az időjárás jellegzetességeit. Szerezzenek tapasztalatokat a nyári időjárás, a növények, az állatok és az emberek életének összefüggéseiről.

Szerezzenek tapasztalatokat az időjárás és az öltözködés összefüggéseiről.

Figyeljék meg a (benti és kinti) hőmérséklet, a víz, a napfény hatása és a növény fejlődése közötti összefüggéseket.

Figyeljék meg a különböző évszakokban folyó munkálatokat a kertben, parkokban. Lehetőség szerint vegyenek részt a tavaszi és az őszi kerti munkában, az óvodai veteményeskert gondozásában.

Figyeljék meg néhány gyümölcs növekedését, érését. Figyeljék meg néhány zöldségféle növekedését. Lehetőleg figyeljék meg a gyümölcsösben, a zöldségesben végzett munkákat. Látogassanak el őszi és tavasszal a piacra.

Az állatok közül ismerkedjenek meg a valóságban és /vagy képen a sertéssel, a szarvasmarhával és kicsinyeivel. Beszéljenek a szarvasmarha és a sertés hasznáról. I.

Gyűjtsenek madáreleséget, készítsenek madáretetőt, beszéljenek a vadon élő állatok védelméről.

3.5 Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

A. , Tárgyak, személyek összehasonlítása

Szabadon és egy-egy meghatározott szempont szerint.

Tárgyak, személyek szétválogatása: saját szempont szerint, megnevezett, ismert tulajdonság szerint: elrontott válogatás javítása.

Mások válogatásának folytatása felismert szempontok szerint.

A szétválogatások alapját a következő tulajdonságok képezik: alakjuk szerint (annyi felé, ahány különféle alak előfordul)

Ezekon kívül mindenféle tulajdonság szerepet kaphat egy-egy válogatásban, amely a gyerekeket érdekli, amelyet a gyerek maga könnyen észrevesz. (tárgyak keménysége, puhasága, rendeltetése, kié a tárgy, leejtett tárgy hangja).

Tárgyak, személyek, halmazok sorba rendezése mennyiségi tulajdonságaik szerint (a toronyépítő elemeinek egymásba tevése, egymásra építése, a gyerekek sorakoztatása magasság szerint növekvő vagy csökkenő sorrendben, fedők, körlapok, négyzetlapok nagysága szerinti rendezése, tálak sorba rendezése aszerint, hogy melyiken van több alma stb.)

Sorba rendezés szubjektív rendezési szempontok szerint (kisautók sorba rendezése szín szerint, gyümölcsök sorba rendezése aszerint, melyik ízlik jobban).

Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása szavakban, összehasonlítás szabadon, egyszerű megállapítások megfogalmazása. Megállapítások igazságának eldöntése. Változások felismerése, megmutatása, megnevezése. Irányított összehasonlítások a következő kérdések szerint: Melyik magasabb? Melyik az alacsonyabb? Melyik a hosszabb? Melyik a rövidebb? Melyik a nagyobb? Melyik a kisebb? Melyikbe fér több víz, homok, liszt stb.? Melyikbe kevesebb? Melyik a több? Melyik a kevesebb?

B. , számfogalom előkészítése.

Mennyiségek összemérése: tárgyak összemérése hosszúságuk szerint, adott irányú vagy jelzett hosszúságuk szerint, tömegük szerint (melyik nehezebb?), űrtartalmuk szerint.

Ismerkedés az összemérés eszközeivel, módjával. A magasabb, az alacsonyabb, hosszabb, rövidebb, nehezebb, könnyebb, több, kevesebb kifejezések tartalmának pontosabbá tétele: kiterjesztése a becsléssel el nem dönthető esetekre összemérés segítségével.

Magasabbá, alacsonyabbá tevés, hosszabbá, rövidebbé tevés.

Tapasztalatok gyűjtése az óvodapedagógus segítségével az „ugyanolyan magas”, „ugyanolyan alacsony”, „ugyanolyan hosszú”, „ugyanolyan rövid”, kapcsolatáról és ezeknek

a kifejezéseknek a használata az összemérés eredményeként.

Halmazok összemérése: az elemek darabszáma szerint a csoport fejlettségétől függően nagyjából a 6-12-es számkörben gyakorolják a gyerekek, hogy melyik a több, melyik a kevesebb? A több, a kevesebb fogalmának pontosabbá tétele párosítás segítségével. Az ugyanannyi szó értése és használata párosítás eredményeként.

A több, kevesebb és az ugyanannyi kapcsolat fokozatos függetlenedése a tárgyak színétől, alakjától, anyagától, nagyságától, elrendezésétől.

Ugyanannyi, több, kevesebb mozdulat, hang, tárgy „előállítás”, kirakása (megszámolás nélkül) másolással, párosítással.

Az ugyanannyi érzékelését sokféle bontásban és alakban kell érzékeltetni (tálak, képek, dobozok szétválogatása aszerint, hogy melyeken, melyekben van ugyanannyi)

Kis számok összkép alapján. A kettő, a három, az egy és a semmi észlelése, felismerése, megnevezése megszámlálás nélkül, összkép alapján. (képek, tálcák, kosarak, tálak gyűjtése, szétválogatása, amelyeken kettő, három, egy rajz, sütemény, játék, gyümölcs stb. tárgy van, amelyeken egy sincs. A szétválogatás szempontja az, hogy ugyanannyi van-e rajtuk. Szétválogatás ellenőrzése párosítással.

Megszámolás, leszámolás. kb. 6-10-es körben, a gyerekek és a csoport fejlettségének megfelelően.

Hosszúság- és magasságmérés egységgel, a kirakott egységek megszámlálása.

C, Tapasztalatok a geometria körben. Építések szabadon különféle elemekből (építőkökből, dobozokból stb.)

Gyurmázás szabadon.

Kettő-négy elemből (esetleg még többől) álló építmények lemásolása ugyanilyen elemekből, házsor építése ugyanolyan házakból, mindegyik ugyanúgy álljon.

Lakótelep építése csupa egyforma házból, mind ugyanarra nézzen!

Papírvágás szabadon, síkbeli alkotások fantázia szerint különféle geometriai tulajdonságok alapján, elsősorban a gyerekek által mondott szempontok szerint. Az óvónő által is kezdeményezhető válogatási szempontok: pontosan ugyanolyan alakú és nagyságú, ugyanolyan alakú, van-e a felületén, határán görbe rész, lyukas-e, szabályos-e valamiben, vonalak szétválogatása aszerint, hogy záródnak-e.

Tevékenységek tükörrel: a gyerekek mozogjanak nagytükör előtt, mellett, figyeljék a

tükörképük mozgását. utánozzák egymás tükörképének mozgását: közeledés a tükörhöz, távolodás tőle, törzs-, kar- és lábmozdulatok megfigyelése, utánzása.

Építések a tükör előtt és a tükörkép megépítése a tükör mögött, ahogyan és ahol látszik.

Utca építése, a túloldal olyan legyen, amilyenek ezt a tükörben látod: két-két gyerek együtt is építhet.

Könyvjelző nyírása (egy hajtással): festékfolttal tükrös alakzatok létrehozása, megkülönböztetése nem tükrös alakoktól. Tájékozódás a térben és egyszerű esetekben a síkban ábrázolt világban. Irányok egyeztetése és megkülönböztetése, követése mozgásokkal. Az alá, fölé, elé, mögé, mellé, közé, jobbra-balra, alatt, fölött, előtt, mögött, mellett, között kifejezések értése, értelmes használata. A kívül, belül, ki be használata záródó vonallal körülvett „kiskertre” vonatkoztatva.

3.6. Mozgás, edzés, szervezett mozgás

Játékok: utánzó játékok: futójátékok több csoportban, párokban, egy és két sorból, körből, kettős körből.

Szabályjátékok: fogójátékok szétszórtan átfutással, ház nélkül egy fogóval, sorverseny dobással kiegészített feladatokkal, különböző kiinduló és befejező testhelyzetekből történő indulással és érkezéssel, labdajátékok a labda hordásával, átadásával, más játékok az évszaknak megfelelően.

Szervezési gyakorlatok: sorakozás felrajzolt vonal mögött.

Kör alakítása egyes oszlopból és szétszórt elhelyezkedésből.

Gimnasztika: szabad-, társas-, és kéziszergyakorlatok (körszalaggal, körkötéllal, kockával stb.) és padgyakorlatok a következő alapformákat felhasználva:

- kartartások: fejtetőre-, kör- és vállhozartás, fogásmódok változtatásával, valamint két- és egy kézzel társsal, könyökfűzés, keresztezett kézfogás
- testhelyzetek: lábujj-, és sarokállás, hajlított harántterpeszállás, térdelés zárt lábbal, lefeszített lábfejjel, törökülés, zsugor- sarokülés, mellső- és hátsó fekvőtámasz
- kar- törzs és lábmozgások: karkörzés egy és két karral előre és hátra a test oldalán és a test előtt lefelé, törzshajlás oldalt, törzsforgatás, térd- és lábemelés, egy lábon szökdelés, utánlépés előre és oldalt.

Járás: természetes módon egyesével, párokban kézfogással és kézfogás nélkül egymáshoz alkalmazkodva, hullámvonalban és átlóirányban, oldalt, hátra, különböző kartartásokkal, körben és szétszórtan, közben 180 fokos fordulattal, rövidebb és hosszabb lépéssel váltakozva, sarkon és lábujjhegyen (speciális járás), járjanak az óvónő majd a gyerekek számolására (ütemérzéken fejlesztő járás).

Futás: természetes módon, kötetlenül a járásnál megismert alakzatokban (150-200 m-t). Versenyezzenek 15-20 m távon harántterpeszállásból indulva. Fussanak 3-4 akadályon át.

Támasz, függés: másszanak négykézláb egyenes irányban hátra és irányváltoztatásokkal (2x20 m távon). Bújjanak át különböző magasságú szerek alatt, a csúszás, kúszás, mászás változtatásával egyenként és társsal kézfogással. Másszanak át-, fel- és le különbözőképpen felállított szerekre, 150 cm magasságig, meghatározott támasz- és fogáskereséssel, kézzel és lábbal, tempóváltoztatásokkal és összekapcsolva, 20-30 cm magasból leugrással. Csússzanak padon karhúzással- és tolással. Guruljanak egyenes irányban a test hossz tengelye körül, magastartásba emelt karral. Gyakorolják a guruló átfordulást hajlított terpeszállásból: érkezés nyújtott, majd zsugorulásba, illetve guggolótámaszba és hajlított állásból át állásba. A kéz állás előgyakorlataként végezzenek rézsútós mély fekvőtámaszt különböző szerekre (pad, fal, kerítés). Gyakorolják a „csikórugdalozást”, a kiinduló helyzet zárt állás, a kar magastartásban előrenéző tenyérrel, elrugaszkodás a talajra támaszkodva. Járjanak függőállásban érintőmagas szerek (nyújtón, létrán, bordásfal)on). Kézzel és lábbal előre, hátra, oldalt. Végezzenek lábmozgásokat hátsó függőállásban.

Egyensúlygyakorlatok:

egyensúlyozzanak természetes módon járással, futással 20-10 cm távolságra lévő vonalak, padok között, 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútós szerekre (40 cm-re emelt padon, gömbölyű farönkön) magasabb térdemeléssel, különböző kartartásokkal, és közben lépjenek át 2-3 kéziszert utánlépéssel előre és oldalt.

Ugrás: ugorjanak helyből távolba és magasba páros lábról, repülés guggoló helyzetben, talajfogás páros lábra, sorozatban páros és egy lábon 4-5 akadályon át (pl. szalag, babzsák, kocka stb.), mélyugrással 30-40 cm magasból guggolótámaszba, majd hajlított állásba, célba 100 cm széles sávba vagy körbe, kéztámasszal a padra fel és le, nekifutással távolra és

magasra egy lábról két lábra és egy lábra.

Dobás: különböző dobóeszközök megfogása, elengedése, majd elkapása (pl. babzsák, habzivacs, gumilabda stb.) Babzsák csúsztatása kb. 3-4 m távolságra felfordított padhoz különböző testhelyzetből (pl. guggolás, terpesz- és harántterpeszállás stb.). Célba dobás egykezes felső dobással vízszintes és függőleges céltárgyakra. Babzsák, kislabda távolba hajítása. Kiinduláshoz álljanak kisterpesz- majd harántterpeszállásba.

Labdagyakorlatok: gurítsák a labdát különböző testhelyzetekből a felfordított padhoz.

Dobják fel, és kapják el a labdát állva és különböző testhelyzetekben, majd végezzenek különböző feladatokat járás és futás közben.

4. A fejlődés jellemzői 4-5 éves kor

4.1. Anyanyelvi nevelés

4-5 éves korban a gyerekek bátran, szívesen beszélnek. Elmesélik korábbi élményeiket, azt, hogy mit csináltak előzőleg, mit szeretnének most csinálni. A felnőtthöz fűződő beszédkapcsolatukat a „miért” kérdések sora jellemzi. Értik és használják az ismert szavakat akkor is, ha az azokkal jelölt tárgyat, személyeket nem szemlélik közvetlenül.

A megismert szavakat, kifejezéseket, szófordulatokat a szokásostól eltérő beszédhelyzetben is jelentésüknek megfelelően értik és használják. Gondolataikat érthetően, összefüggően tudják kifejezni: közölnek, leírnak, mesélnek. Szövegszerkesztésük gyakran összefolyó, sok ismétléssel, főleg kötőszóval.

Társaik beszédére odafigyelnek, és igénylik, hogy őket is figyelmesen meghallgassák.

Alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait, a figyelemfelhívást, a köszönést, udvariassági kifejezéseket.

Helyesen használják a jelen és a múlt idejű igeidőket, a képzőket, ragokat, a határozott és határozatlan névelőt.

A beszédhelyzethez illeszkedően, és az anyanyelvnek megfelelő hanglejtéssel használják az állító és tagadó mondatokat, a felkiáltást, a felszólítást, az óhajtást. A 3-4 éveseknél leírt hangsúly- és hanglejtésbeli hiányosságok, hibák a 4-5 éveseknél is gyakoriak. Még előfordulhat néhány helytelenül képzett vagy helyettesített hang (pl. r-j).

4.2 Verselés, mesélés

A gyerekek közvetlen környezetük vagy a természet jelenségeire alkalmasszerűen felidéznek 6-7 mondókát, s azokat a játék tartozékaiként az óvónő kezdeményezésére alkalmanként saját maguktól is mondogatják.

Tudnak 2-3 kiszámoló, hintázó, állathívogató, tréfás állat- és névcsúfoló rigmust. Az óvónő által elkezdett érdekes hangzású, szép, 8-10 soros versek ismételtetésébe önként bekapcsolódnak. A felnőtt által elmondott verset meghallgatják, kedvük szerint mozdulatokkal kísérik. Várják és kérik a mesét. Van kedvenc meséjük és mesehősük, aki iránt ki tudják fejezni rokonszenvüket, akit felismernek a bábszínházban, vele mondják visszatérő, jellemző beszédfordulatait, játékukban utánozzák viselkedését. A mesehőssel vagy ellenfeleivel kapcsolatos érzelmeiket játékban, rajzban, esetleg szavakban is megjelenítik.

4.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A dalok közül biztosan, helyes szövegkiejtéssel énekelnek.

Az óvodapedagógusok segítségével a bátrabb, önként jelentkező gyerekek egyedül is énekelnek.

Felismerik a magasabb és mélyebb hangokat beszédben, vagy hangszeren bemutatott dallamokon, oktávnál kisebb távolságban.

Térben mutatják a dallam fel- vagy lemenő irányát, a körülbelüli dallamvonalakat. Felismerik, és az előénekelte dallammotívumok visszaéneklésekor az óvónő segítségével kézzel mutatják a kisebb dallamívet.

Visszaénekelnek szöveges dallammotívumokat csoportosan és egyénileg is. Folyamatos lüktetésnek megfelelően a meghallgatás után azonnal megismétlik a hallott dallamot.

Felismerik a hangos és a halk közötti különbséget.

Felismerik a tanult dalokat dúdolásról vagy hangszerjátékról a dalra jellemző rövidebb rész alapján is.

Megkülönböztetik a zörejeket, a beszédet és az énekhangot a finomabb hangszínekülönbségek eltérése szerint.

Felismerik többféle hangszer hangját.

Megfigyelik a természet és a környezet hangjait (pl. az ézengés, szélzúgás, porszívózás, közlekedés zaja stb.)

Az egyenletes lüktetést éneklés, mondóka közben természetes szép mozgással követik. Járás és éneklés közben dobbantással, mozgással, tapssal kiemelik a mondókák, dalok motívumainak hangsúlyát.

Érzik a legkisebb zenei egység időtartamát, ezért térben változatos mozgással ki is fejezik. A jól ismert mondókák, dalok ritmusát változatos mozdulatokkal, tapssal és ütőhangszeren is bemutatják csoportosan és önként jelentkezéssel egyénileg is.

Az ismert dalokból kiemelt, illetve az óvónő által rögtönzött szöveges ritmusmotívumokat pontosan visszatapsolják, kopogják.

Felismerik a gyors és a lassú különbségét.

A játékhoz tartozó egyszerű mozgásokat és a játékos, táncos mozdulatokat a zene lüktetésének megfelelően egyöntetűen, folyamatosan és esztétikusan végzik. A játékos táncmozdulatok egyensúlyváltás nélküli páros láb mozgások (rugózás, guggolás). A kéz és a láb mozgása ének közben koordinált.

A gyerekek az óvodapedagógus irányításával képesek szép térformát alakítani körben, hullámvonalban, csigavonalban.

Ismernek sokféle ritmusjátékos hangszert, tudják önállóan is kezelni a lüktetés és a

ritmus kifejezésére

Próbálgatják az óvodapedagógus – egy motívum terjedelmű- énekes kérdésére adható énekes válasz változatos lehetőségeit. Egyéni fantáziájuknak, rögtönző kedvüknek megfelelően

válaszolni próbálnak az óvodapedagógus ritmus-tapssal kísért játékos kérdéseire. Kitalálnak saját ötleteik szerint szöveges ritmusmotívumokat.

Érzékenyek a zenei hangokra, s szívesen hallgatják egymás spontán énekét. Megszokják, hogy zenehallgatás öröm, hogy a két-három szólam összecsengése érdekes, gyönyörködtet.

4.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Környezetük tárgyainak térbeli helyét képesek saját testükhöz viszonyítani. A kiterjedések nagyságbeli fokozataiban sokoldalú tapasztalattal rendelkeznek.

Építgetés közben használják a térbeli viszonyokat és kezdik használni a viszonyszavakat.

Építés során próbálgatják a távolságok felbecsülését is. Fejlődik az a képességük, hogy a teret játékok céljának, rendeltetésének megfelelően átalakítsák. Rajzaikban, festéseikben megjelenik a térbeliség jelzésének szándéka (közös alapra rendezés, a „föld” és a háttér jelölése). Képesek személyeket, egyszerű eseményeket általuk jól ismert tárgyakat jellemző jegyeikkel felismerhetően megjeleníteni, megformálni.

Képesek a tagoltság, a fő részformák jellegzetességeinek a jelzésére. Megjelenik a részformák funkcionális rendezésének szándéka. Tapasztalati alapon ismerik, és egyéni tetszésük szerint alkalmazzák az alapvető képi kifejezőeszközöket: a vékonyabb-vastagabb vonalakat, színfoltokat, a rajzolt és mintázott formákat. Irányítással képesek észrevenni a környezet jelenségein, tárgyain, a természeti jelenségekben, műalkotásokban megfelelő feltűnő, erőteljes színeket. Síkbeli és térbeli kompozíciókban próbálgatják a képfelület, a térrész betöltését. Igénylik a díszítést, kedvvel alkalmazzák képalakításukban és plasztikai munkáikban az egyszerű forma- és színritmusokat, a díszítés többféle technikáját. Kezd kialakulni bennük a „valamit alkotás” igénye.

Segítséggel képesek egyszerű kiegészítő kelléket alkotni játékaikhoz, tudnak ajándék- és játéktárgyakat készíteni. Az óvodapedagógus segítségével képesek környezetükben felfedezni a rend, a színek, a díszítés szépségét, részt vesznek létrehozásában.

Közös és egyéni alkotások készítése közben képesek egymásra tekintettel lenni:

hajlandóságot mutatnak az együttműködésre. Szívesen vesznek részt az ábrázolás sokféle formájában, munkáikat önálló elképzeléseik alapján képesek megoldani.

Biztonsággal használják az eszközöket.. A megismert technikai eljárásokat segítséggel tudják alkalmazni. Az eszközöket képesek önállóan elővenni, tisztán tartásukban, elrakásukban segítséggel közreműködnek.

4.5 A környezet megismerésére nevelés

Ismerik teljes nevüket, meg tudják mondani kik tartoznak családjukba.

Tudják édesanyjuk, édesapjuk és testvéreik teljes nevét, meg tudják mondani, hol laknak. Ismerik az orvos gyógyító szerepét.

Óvodájuk közvetlen környékén jól tájékozódnak.

Képesek környezetük tárgyait, néhány növényt, állatot különböző szempontok szerint összehasonlítani.

Észreveszik a növények életében bekövetkező változásokat.

Észrevesznek a megfigyelt természeti jelenségekben néhány egyszerű összefüggést.

Ismerik és rendszeresen végzik az élősarokban, esetleg a kertben a növénygondozási teendőket..

4.6 Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

A fejlesztő – nevelő munka hatására elérhető, hogy a gyerekek általában szívesen vesznek részt matematikai foglalkozásokon, örömmel használják és gyakorolják megszerzett tudásukat foglalkozásokon kívül is. Társaikkal párosan együtt tudnak működni, tevékenységeikben

megértik, követik egymást. Gondolataikat kifejezik tevékenységeikkel, esetleg szóban is, meghallgatják egymást, és törekszenek egymás megértésére.

Néhány egyszerű, megnevezett tulajdonság szerint tudnak tárgyakat, személyeket, képeket szétválogatni, sorba rendezni.

Esetenként új szempontokat is kitalálnak, és azt válogatással, sorba rendezéssel kifejezik.

A tevékenység közben néhányan már megnevezik a tulajdonságokat, és általában kérdésre helyesen használják a legegyszerűbb összehasonlítást kifejező szavakat. (a szóbeliség terén azonban különösen nagy eltérések lehetnek)

Részt vesznek hosszúságok és halmazok összemérésében, és értik azt is, hogy az

összeméréssel mire kapnak választ. Megszámlálás nélkül átlátnak 0, 1, 2, 3 tárgyat különféle méretben, különféle elrendezésben.

Kb. hatig, tízig megismerik a számok nevét, sorrendjét, kialakul a számlálás módja.

Meg tudnak különböztetni eltérő alakú tárgyakat, építményeket, másolással elő tudnak állítani néhány egyszerű elemből „ugyanolyan” építményt.

Adott irányt mozgással követni tudnak, sértik térbeli mozgásukra, az irányok jelzésére használt alá, fölé, elé, mögé, mellé szavakat.

4.7 Mozgás, edzés, szervezett mozgás

Ismernek átfutó játékokat. Csoportos versenyjátékot tudnak játszani..

Oszlopból és szétszórt elhelyezkedésből felszólításra kézfogással kört alakítanak. A természetes járás ritmusát 12-16 lépés alatt átveszik.

Összehangolt kar- és lábmunkával egyenesen és körben futnak.

Két feladatból álló mászófeladatot 5-6 lépés nekifutással összekapcsolnak.

Gurulóátfordulást végeznek hajlított térdű terpeszállásból zsugorülésen át alapállásba. Biztosan haladnak végig vízszintes padon, a pad végén leugranak hajlított alapállásba.

30-40 cm magasból páros lábbal pillanatnyi repülésen át talajt fognak páros lábra, hajlított állásba.

Célba dobnak egykezes felső dobással vízszintes, 150 cm széles folyosóba.

Labdát fognak, feldobnak és elfognak, alkar között gurítanak, közben leguggolnak és felállnak.

5. A fejlesztés tartalma 5-6-7 éves kor

5.1 Verselés, mesélés

A korábban megkedvelt, megtanult mondókáknak, mondókameséknek, verseknek gyakori, alkalomszerű ismételtetése és a természeti jelenségekre illő mondókák mellett főként a

társakkal való közös játékokhoz tanítson az óvodapedagógus a gyerekeknek 4-5 kiszámolót, hintázót, labdázót, párválasztót, felelgetőt, csapatokban is hangoztatható tréfás mondókát. Fokozhatja velük a játék lendületét, örömszínezetét, ezért mindig mozgással együtt tanítsa, és a játék kedvéért gyakorolja.

Tizenöt-husz szép magyar verset is válogasson az 5-6 évesek számára. A versek témaköre kiszélesedhet, de a gyerekek élményvilágára épüljön. A gyerekek tanulékonyága, viszonylagos fejlettsége itt csábít leginkább az ünnepi szerepeltetésre, szavaltatásra. Állatmesék, tréfás mesék és nagy tündérmesék egyszerűbb változatainak elmondására itt kerüljön sor. Ne feledkezzék meg arról, hogy a mese a népköltészet legnagyobb, legsokrétűbb műfajainak egyike, amely a múltban jórészt a felnőttek mulattatására, tanítására szolgált.

Szükséges tehát, hogy az ismert, rendelkezésre álló mesegyűjteményekből az óvodás korcsoportnak való magyar népmeséket válogassa ki.

Hosszabb, bonyolultabb meséket is átalakíthatnak az óvodások érdeklődésének, felfogóképességének megfelelően.

A mesék drámaisága, az eleven párbeszéd, az ellentétes helyszínek, jellemek kiszínezése, az ismétlődő helyzetek és szövegrészek, az átváltozások, csodák, az elbeszélés folyamatossága, a mesemondó és a közösség összeszokottsága, a mesemondás szokásai, szertartása, mind örömforrás, élmény a mesélőnek és a gyerekeknek egyaránt.

5.2 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A dalanyag 4-6 mondóka,

16-20 népi gyerekjátékdal és 5-6 műdal.

A mondókák hossza már 6-12 motívum, a daloké 12-18 ütem is lehet.

A kétnegyedes dalokban a negyed, páros nyolcad, negyed szünet és szinkópa mellett a

mondókák ritmusigénye szerint tizenhatod is szerepelhet. A dalok hangterjedelme ebben a korcsoportban se lépje túl d-l, illetve sz-m távolságokat. A dalok hangkészlete – mint korábban – főleg a félhang nélküli ötfokúság dallamfordulatain mozogjon, de előfordulhat benne a hangsúlytalan fá és ti hang. A dalanyag foglalja magában a moll jellegű hexachord dallamokat is.

Szerepeljenek benne ünnepi és alkalmi dalok, valamint a rokon népeknek és más népeknek – a magyar jellegtől ne elütő – 6 hang terjedelmű gyerekdalok is.

A dalok megszólása és aránya hangkészlet szerint (hozzáértendő a lezáró sz-f-m-r-d dallamfordulat is):

sz-m	2 dal
l-sz-m (fá)	2 dal
sz-m-d (lá)	1 vagy 2 dal
m-r-d	1 vagy 2 dal
sz-m-r-d (fá)	2 vagy 4 dal
l-sz-f-m-r-d	6 vagy 8 dal
m-r-d-l (ti)	2 dal
m-r-d-l-sz	2 vagy 3 dal
r-d-l-sz	2 dal

Ismerkedjenek meg a gyerekek a dalokhoz tartozó játékok változatos formáival: új térformákkal, sor- és ügyességi játékkal, esztétikus mozgást igénylő pársjátékokkal, bonyolultabb mozgást, szervezést igénylő játékokkal.

A csoport önálló, tiszta éneklése a megszokott hangmagasságon és tempóban. Egyéni tiszta éneklés választott dallal, motívumok pontos visszaéneklése.

. A zenehallgatásban magyar és idegen népdalok, énekes és hangszeres műzenei darabok, a régi és a mai zene szemelvényeinek további bővítése.

Mind több hangszeres előadás, többszólamú művek énekes és hangszeres előadása, esetleg vendégelőadókkal.

Hangszeres és énekes élőzene bemutatása. Alkalmanként egyszerű, művészi értékű darabok IKT eszközökön való bemutatása.

A zene hallgatására nevelés, a kóruséneklés, hangszerstanulás iránti érdeklődés fölkeltése. A halk és hangos különbsége, más fogalompárokkal összekötve, énekes gyakorlatban.

Dallamfelismerés jellegzetes kezdő vagy sajátos belső, illetve zárómotívumról is.

Dallambújtatás előbb rövid, majd hosszabb motívumszakaszokkal.

Finomabb hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése a természetben, a környezetben hallható zörejekben, beszéd- és énekhangokban, valamint hangszeren játszott zenében.

Beszédhangszín és hangsúly megváltoztatással a mondat értelmének változtatása. Néhány hangszer hangjának és játékmódjának megismerése eredetiben.

Az egyenletes lüktetés és dalritmus megkülönböztetése és összekapcsolása. A dalok ritmusának hangoztatása belső hallás alapján.

Dalok és mondókák felismerése ritmusról.

A zenei formaérzék fejlesztése a motívumok hosszának megéreztetésével a hangsúlyok kiemelése nélkül is (ritmusvisszhang, ismétlődő).

A különböző tempók felismerése, kifejezése énekkel, mozgással (normál, annál gyorsabb és lassabb tempó).

Az esztétikus mozgás igényének fölkelte egyszerű, játékos, táncos mozgások játékhoz kapcsolása.

Dallamok kitalálása versekhez, mondókákhoz .

. Változatos ritmusú mondatok kitalálása dallamfordulatokkal. Játékok, játékos mozdulatok kitalálása.

5.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Ajánlott tevékenységek: a gyerek saját élményeinek, a hozzájuk közel álló cselekményes témáknak, a velük vagy környezetükben történt eseményeknek, mesék, versek, dalok, történetek elképzelt szereplőinek, jeleneteinek képi-plasztikai kifejezése.

Közös játékaikhoz, más foglalkozási ághoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, társaik, szüleik megajándékozásához, környezetük szebbé tételéhez játékeszközök, tárgyak, kellékek készítése. A szűkebb és tágabb környezet rendezése, alakítása, díszítése.

Találkozás műalkotásokkal.

A,

A képalakítás, rajzolás nagy méretben, együtt is, a földre, aszfaltra (pl. ugróiskola, útvonal,

kerítések, házak stb.)

Egyéni és közös kompozíciók rajzolása, festése kisebb és nagyobb méretekben élmények alapján vagy elképzelés szerint.

A környezetben található, a gyerekeknek kedves, számukra érdekes tárgyak, formák, jelenségek megfigyelése, és emlékezet alapján való egyéni témába ágyazott megjelenítése.

A rajzolt formák gazdagítása, díszítése a gyerekek tetszése szerinti részformákkal, színekkel, formaismétléssel.

Mesék, történetek, események elképzelése, képi ábrázolása. Esetleg különféle technikával és anyagokkal.

Keveréssel előállított színekkel, az egyéni színkedvelés érvényesítésével különböző méretű kompozíciók, bábok, álarcok, díszletek festése

A formára, színre, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok és megfigyelések: térkifejezés a kép síkján egymás melletti, fölötti formákkal. Színek alkotása, a festékkoldás, a színfoltok egymás mellé festésének lehetőségei

A formák, jelenségek jellemzőinek megfigyelése: színük, alakjuk, részformáik.

B, plasztikai munkák. Emberalakok, állatok, tárgyak mintázása, a legjellemzőbb forma, a legfőbb tagoltság egyéni érzékeltetésével.

A mintázott figurák összerendezése különböző térbeli kompozícióba, próbálkozás kétalakos szobor formálásával (pl. anya és gyereke). Játékok, modellek, bábok, ajándékok, fenyődíszek készítése szerkesztő és konstruáló munkával, mintázással, szövással, fonással.

Díszítésük kézimunkával, az anyagszerűség betartásával, az összes, a gyerekek által ismert formaelem, eljárás önálló alkalmazásával nagyobb méretben is. Változatos, képlékeny anyagok alkalmas eszközökkel, szerszámokkal való alakítása, formálása.

A szerkesztés, barkácsolás eszközeinek, a kézimunka és az ábrázolás technikájának együttes használata a tárgykészítés céljának megfelelően. A papírtépés, nyírás, hajtogatás, ragasztás, varrás, mintázás, applikálás, kötözés, fonás, szövés eljárásainak, a textilnek, fának, agyagnak, gipsznek, kartonoknak, hullámpapíroknak, lehetőleg természetes anyagoknak a használata.

Formára, anyagismeretére vonatkozó tapasztalatok és megfigyelések: a formák tagoltsága, részformái, anyag formálhatósága.

C, építés: az építőjátékok változatos felhasználása mellett közös játékoknak megfelelően

nagyobb térben, nagyobb méretű elemekből összeállított térrészek, búvóhelyek vagy sátrak, házak építése.

Az óvodapedagógus vezetésével különféle makettek építése és berendezése a gyerekek által alkotott modellekkel, formákkal, tárgyakkal.

Térbeli tapasztalatok és megfigyelések: tájékozódás a térben, téralakítás: térrészek összefüggése, összekapcsolása átjárókkal, folyosókkal, alagúttal, úttal.

Statikai tapasztalatok: az egymásra rakott formák egyensúlyi viszonyai, stabilitás, labilitás, alátámasztási, lefedési lehetőségek.

Vízszintes, függőleges, kanyargó, ferde irányok.

Arányviszonyok: alacsonyabb-magasabb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb stb. a makettek és a hozzájuk készített kiegészítő formák egymáshoz viszonyított méretei.

D, az óvónő és a gyerekek által kiválasztott műalkotások nézegetése, a róluk való beszélgetés hangulati, tematikai vagy térbeli, formai és színbeli, rendezésbeli szempontból (nagyobb méretű reprodukció). A környezetben látható esztétikus jelenség megfigyelése (táj, növény stb.), szerszámokban, képekben, természetes anyagokban. Művészeti albumok nézegetése, lapozgatása.

Helyi kézműves műhely, esetleg múzeum, kiállítás lehetőség szerinti látogatása.

5.4. Környezet megismerésére nevelés

A különböző szerephelyzeteket teremtve rögtönözzenek szerepjátékokjátékot a családról. Szimulációs játékban jelenítsék meg, hogyan gondozzák, nevelik a felnőttek a gyerekeket, hogyan gondoskodnak róluk. Játsszanak és beszélgessenek a család legfontosabb szükségleteiről. (táplálék, lakás, egymás).

Jelenítsék meg a szüleik foglalkozását.

Figyeljék meg az óvodapedagógus, a dajka és más felnőttek munkáját. Vegyék számba, miben segíthetnek ők maguk, milyen jelentősége van az önkiszolgáló tevékenységeknek (öltözködés, kézmosás) és a naposi munkának.

Szerepjátékban jelenítsenek meg általuk ismert foglalkozásokat (postás, fodrász stb.) Nevezzék meg az emberi testrészként a törzset.

Jussanak el ahhoz az általánosításhoz, hogy minden gyereknek és minden felnőttnek van feje, nyaka, törzse, karja és lába: van teste.

Ismerjék meg az érzékszervek funkcióit, védelmét, ápolását. Beszélgessenek a környezetükben megfigyelhető állatok érzékszerveinek szerepéről. Tájékozódjanak az óvoda környékén, látogassanak el a közeli intézményekbe, középületekbe, építkezésekhez, különböző szaküzletekbe. Figyeljék meg az emberek munkáját a munkafolyamatokban, az alkalmazott technikai eszközöket, gépeket. Látogassanak el a közeli iskolába. Fejezzék ki élményüket rajzban, szóban. Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést. Ha van rá lehetőség, látogassanak el metróállomásra, vasútállomásra stb.

Figyeljék meg a megkülönböztetett jelzésű járműveket a közlekedésben (mentő, tűzoltó stb.), ismerkedjenek a közlekedési dolgozók munkájával.

Hasonlítsák össze a szárazföldi (vízi, légi) közlekedési, illetve szállítóeszközöket a valóságban és/vagy képen. Figyeljék meg a napszakokat (reggel, délelőtt, dél, délután stb.) Figyeljék meg az évszakokat, az őszi, téli, tavaszi, nyári időjárás változásait, a borús, ködös, szeles, esős, őszi időt.

Gyűjtsenek magvakat a környezetükben található növényekről: virágokról, zöldségfélékről. Tekintsék meg az őszi piac gazdagságát.

Ha van költöző madár a környezetükben, figyeljék meg, hogyan költöznek el a madarak. Figyeljék meg az őszi sokszínűségét, az őszi és a tél közötti lényeges különbséget, hidegebb levegő, hullik a hó.

Figyeljék meg a deret, zúzmarát, ködöt, jégvirágot, jégcsapot, a szállingózó, hulló, szakadó havat. Szerezzenek tapasztalatokat arról, hogy melegben a jégcsap, a hó elolvad, hidegben a víz, a hólé megfagy. Játsszanak a hóban: építsenek hóembert, hóalagutat.

Etessék a madarakat, kísérik figyelemmel, mely madarak látogatják a madáretetőt. A leggyakrabban láthatóakat ismerjék fel és nevezzék meg. Kísérik figyelemmel a tavaszi jelenségeket: a kékebb eget, a langyos esőt, a fák, a bokrok kivirágzását, a nyíló virágok

sokaságát, a zöld szín uralkodását a természetben.

Hasonlítsák össze a tavasz színeit a téli természet színeivel.

Figyeljenek meg lepkéket, bogarakat, méheket. A különböző időszakokban figyeljék a fákat, a bokrokat, virág- és fűféléket, falun a szántóföldi vetéseket, környezetük növényeit.

Ismerjenek meg néhány újabb ház körül élő állatot és azok hasznát. Csoportosítsák az összes ismert állatot aszerint hol élnek, egyesek a ház körül élnek és az emberek gondoskodnak róluk. Mások szintén a ház körül találhatóak, de az ember nem gondoskodik róluk. Egyesek az ember számára hasznosak, mások nem.

Végül vannak, amelyek vadon élnek (erdőben, mezőn, vízben). Hasonlítsák össze az általuk ismert állatok környezetét, életmódját. Fedezzék fel a háziszárnyasok és a többi madár közti hasonlóságokat, különbségeket.

Bővítsék az állatokról szerzett ismereteiket

. Ismerjék fel környezetükben a tárgyak színeit, a színek világosabb, sötétebb árnyalatait. Idézzék fel emlékezetükben az ismert, jelen nem lévő különféle tárgyak színeit is.

Tevékenyen vegyenek részt óvodai környezetük formálásában a csoportszobában, az udvaron, kertben. Elevenítsék fel korábbi óvodai emlékeiket, beszélgessenek saját fejlődésükről és arról, hogy iskolások lesznek.

5.4.1. Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

a,

Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása szabadon és egy-egy kiemelt, megnevezett vagy felismert tulajdonság szerint.

Tárgyak, személyek, halmazok szétválogatása: saját szempont alapján, ismert, megnevezett tulajdonság szerint, elrontott válogatás javítása.

Elkezdett válogatás folytatása a válogatásban érvényesülő szempont felismerése alapján.

A szétválogatás alapján képezzék a 4-5 éves csoportban választott szempontok, a gyerekek ismeretei bővülésének megfelelően, de újabb tulajdonságok is. (Ilyenek lehetnek: színek árnyalatai, tárgyak állása, autók márkája, élő és élettelenek szétválogatása, az állatok

szétválogatása a lábuk száma szerint stb. Tárgyak, személyek, halmazok sorba rendezése, megnevezett mennyiségi tulajdonságok és elrendezett elemek sorrendjében felismert „szabályosság” szerint.)

Sorozatok készítése mennyiségi tulajdonságok szerint.

Összehasonlítások szavakban. Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása szabadon: egyszerű megállapítások megfogalmazása, igazságuk eldöntése.

Változások felismerése, megmutatása, megnevezése. Irányított összehasonlítások a következő típusú kérdések szerint: melyik a magasabb-alacsonyabb?, melyik a legmagasabb-legacsonyabb? Hasonló típusú kérdések vonatkoznak a hosszúságra, szélességre, vastagságra, bőségre, tömegre, űrtartalomra, területre, darabszámra. Használják a gyerekek az összehasonlításhoz a megfelelő mellékneveket fokozott alakban (pl. legkeskenyebb, szélesebb, még szélesebb stb.)

b,

A számfogalom alapozása.

Mennyiségek összemérése: tárgyak összemérése, magasság, hosszúság, szélesség, vastagság, bőség szerint közvetlenül és zsinag vagy papírcsík közvetítésével, tömeg szerint, űrtartalom szerint, terület szerint. Az összemérés eredményének szóbeli kifejezése különbözőség és egyenlőség esetén: magasabb, alacsonyabb, ugyanolyan magas, hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú, vastagabb, vékonyabb, ugyanolyan vastag, nehezebb, könnyebb, nagyobb, kisebb, ugyanakkora területre vonatkoztatva.

Halmazok összemérése, elemeik párosítása, fejlettségétől függően nagyjából 15-ig, 20-ig. A több, kevesebb és ugyanannyi fogalmának mélyítése párosítás segítségével.

A több, kevesebb, ugyanannyi kapcsolatok függetlenedése a halmaz elemeinek különféle tulajdonságaitól, elrendezésüktől.

Ugyanannyi előállítás, ugyanannyivá tevés, az ugyanannyi érzékelése sokféle bontott alakban.

Párosítás közvetítéssel is: a közvetítő elemek egyforma tárgyak, rajzjelek vagy egy-egy mondóka ritmusegységei.

Számlálás kb. 20-ig: itt a számsor elemei a „közvetítő mondóka” egységei.

Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok.

Mérések különböző egységekkel.

Hosszúság kirakása pálcikákkal, egyenlő nagyságú gombokkal, a színesrúd- készlet azonos hosszúságú darabjaival.

Tömeg mérése kb. egyenlő tömegű tárgyakkal (vadgesztenyével, makkacukorral stb.).

Űrtartalom mérése.

Hány pohár vizet lehet beleönteni az üvegbe?

Tapasztalják meg, hogy a nagyobb mennyiséget több egység teszi ki, a kisebbet pedig kevesebb.

Szerezzenek élményt arról, hogy ha az egyik mennyiséget kisebb egységgel mérik, a másikat pedig nagyobbal, akkor nem mindig igaz az előbbi összefüggés

. Ugyanannak a hosszúságnak a mérése kisebb és nagyobb egységgel, annak az összefüggésnek a tapasztalása, hogy a nagyobb egységből kevesebb teszi ki ugyanazt a hosszúságot, a kisebbikből pedig több.

Tapasztalatok a darabszám változásairól: darabszámmal kapcsolatos történetek eljátszása, kirakása tárgyakkal, történetek elmesélése eljátszott cselekvésekről, történésekről, képekről.

c, tapasztalatok geometria körében: építés szabadon különféle elemekből, gyurmázások: kettő-nyolc elemből álló építmények lemásolása ugyanilyen elemekből, ugyanilyen helyzetben és elforgatva is. (házsor, lakótelep építése stb.).

Síkbeli alkotások szabadon, mozaiklapokból. 2-6 lapból összeállítható figurák lefedése mozaiklapokkal, puzzle-kirakások nagyítás, kicsinyítés nélkül.

Szabad alkotások és másolások gyöngykirakóval és szöges táblán gumikarikával.

Építés egy feltétel alapján.

Építőelemek és építmények összehasonlítása különféle geometriai tulajdonságok szerint. Az óvónő által kezdeményezhető szempontok lehetnek a korábbiakban kiemelt tulajdonságokon kívül: hány vonal határolja, „kövérebb” vagy „soványabb” forma, (pl. babák, macik, házak, hasábok, hengerek megnevezés nélkül, téglalapok, ellipszisek, ez utóbbi szintén megnevezés nélkül!, festett vagy kivágott fák, házak stb.), pontosan félbehajthatók-e? (tengelyes tükrösség).

Tevékenységek tükörrel: mozgások tükör előtt: közlekedés, távolodás, hajlások, kar- és lábmozgatások és forgások megfigyelése a tükörben, utánczása a tükör túloldalán. A zsebtükör mozgatása építmény, rajz előtt, kívánt mozgás létrehozása a tükör mozgatásával (forduljon szembe a két maci) - a rajz és a tükörképe- egymással, fordítsanak hátat egymásnak és

menjenek el egymástól, feküdjék le a maci a tükörben, feküdjék hasra

Papírvágás egy és két tükörhajtással. Tükrös és nem tükrös alakzatok

megkülönböztetése egymástól. Tükrösség érzékelése két kéz mozgásával és látványként. Tájékozódás a térben és a síkban ábrázolt világban: irányok azonosítása és megkülönböztetése, az alá, fölé, mellé, jobbra, balra, közé, alatt, fölött, mellett, jobboldalon, baloldalon, között kifejezés értéke és használata (esetleg kis segítséggel). „labirintusban” való tájékozódás.

5.5. Mozgás, edzés, szervezett mozgás

Játékok: szerep vagy utánozó játékok: futójátékok fogásmódok változtatásával.

Szabályjátékok: forgójátékok két fogóval, váltóversenyek, labdajátékok dobással és célzással, egyéb játékok az évszaknak megfelelően. Forduljanak a gyerekek állóhelyből a tárgy és az irány megnevezésével jobbra, balra és hátra (ajtó felé, balra át). Sorakozásnál tetszés szerint álljanak egymás mellé.

Gimnasztika: végezzenek szabad-, páros-, társas-, továbbá legalább hatféle kéziszergyakorlatot (kisszéssel, labdával, asztallal) és padgyakorlatot a következő alapformákban:

- kartartások: tarkóra-, mellhez-, vegyes kartartás, fogásmódok: alsó- és felsőfogás.
- testhelyzetek: guggoló-, lépő-, és lebegőállás térd- és lábemeléssel előre és hátra, térdelés egy térdre és a másik láb oldalra, lebegőülés, oldalon fekvés, oldalsó fekvőtámasz.
- kar-, törzs- és lábmozgások: karkörzés két karral a test előtt lefelé kezdve, tölcser- és malomkörzés, lábkörzés előre, törzsfordításban hajlítás, törzsgyakorlatok kar-, lábtartással és mozgással, utánmozgások, helycserék, galoppszökdelés párosával.
- járás: járjanak természetes módon és az irányok változtatásával, továbbá csigavonalban, nyolcasban. A gyakorlóhely közepén haladjanak balra, majd jobbra kanyarodással körbe, majd ugyanez ellentétes irányba kanyarodással. A talp külső élén, guggolásban és feladatokkal (speciális járás): 8-16 lépést ütemre, dobszóra majd zenére (ütemérzékfejlesztő járás).
- ugrás: végezzenek távol- és magasugrást néhány lépés nekifutással. Mélyugrás max. 80 cm magasból 40-10 cm széles szerről (emelt pad, tornaszer, kétrészes ugrószekrény, farönk, padmerekítők gerenda, gerenda). Felugrás nekifutással keresztbe állított kétrészes ugrószekrényre térdelésbe, majd guggolásba és tetszés szerinti módon leugrás.

- futás: fussanak természetes módon, kötetlenül, a járásnál megismert alakzatokban (200-250 m), versenyszerűen 30 méteres távon, indulás állórajttal (rajtszavak helyes használata).

Másszanak a hely- és helyzetváltoztatás különböző formáival (pók-, rák-, sántaróka-járás stb.) és párokban. Talicskázzanak combfogással. Másszanak 2-4 akadály különböző módon való leküzdésével.

Guruljanak a test hossz tengelye körül, magastartásba emelt karral, párokban kézfogással, egymással szemben.

Végezzenek gurulóátfordulást terpesz-, zárt- guggoló állásból mellső középtartásba emelt karral, érkezés guggolótámaszba, majd állásba. Végezzenek gurulóátfordulást szalagon, karikán stb. helyből és néhány lépésből, továbbá egymás mellett állva kézfogással párokban.

Álljanak kézen a lépő láb magasra lendítésével és távoli kilépéssel és pillanatnyi fellendülés után talajéréssel egy lábra.

Végezzenek „lajhármasztást” (felnőtt székre helyezett felfordított pad alatt, gerendán és más szereken).

Lengjenek, hintázzanak két futólépéssel előre és hátra.

Egyensúlyozzanak természetes módon, padon járással és közben 360 fokos fordulattal, társkerüléssel, fej-, kar- és lábmozgásokkal összekötve talajon, vonalon, padon, kissé kifelé fordított lábfejjel, majd sarokra lépés, a fej emelésével és a tekintet előreirányítással, járás egyensúlyvesztés nélkül.

- dobás: dobjanak kétkezes alsó és felső dobással különböző nagyságú és súlyú labdával (1 kg-ig). Dobjanak távolba (5 cm átmérőjű) kislabdával 200 cm magas kötél felett. Dobjanak vízszintesen és függőlegesen 4-6 méterről egykezes alsó és felső dobással célba 100 cm széles „folyosóba”.
- hajítsanak kislabdát távolba kidobóállásból.
- labdagyakorlatok: vezessék a labdát járás, lassú és gyors futás közben. A labda előredobása után fussanak érte, és a felpattanó labdát fogják el. Futás közben tegyék egy meghatározott helyre a labdát, majd vegyék fel. A labdát vezessék két párhuzamos vonal (padok között), pad mellett. Adják át a labdát párokban 3-4 méter

távolságra

lévő társnak egy és két kézzel.

6. A fejlődés

jellemzői 5-6-7 éves

kor

6.1. Anyanyelvi nevelés

A gyerekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket. Összefüggő beszédükben, elbeszélésükben sok a szóismétlés, kötőszóhalmozás. Elbeszélésük folyamatos, de gyakran még nem követik a történések logikai, időbeli sorrendjét.

Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot.

Saját kérdésüket, válaszukat, kiegészítő gondolataikat ahhoz igazítják. Helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat. Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd. Beszédüket személyiségüknek és a aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.

Tisztán ejtenek minden beszédhangot.

6.2. Verselés, mesélés

A gyerekek játék közben odailló szövegeket, rigmusokat mondogatnak.

Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik.

10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyeznek, 15-20 verset meghallgatnak az év folyamán.

Társak az óvónő énekes, halandzsás, mozgásos improvizáló játékezeményezéseiben.

Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdik felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit. Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában.

Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, a figyelem fenntartásának és

ellenőrzésének játékos, egyezményes jelzései.

Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét, s viselkedésükön, tekintetükön látszanak belső képzeleti képek készítésének jelei.

A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.

Van néhány kedvelt mesehősük, a vele megtörtént dolgokat beleviszik játékukba. az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásaik közé tartozik. A mesében elhangzottokról beszélgetnek, a szereplők érdekes szólásait, furcsa vagy szép hangzású nevét megjegyzik, a mese témájú játékokban egymást is így szólítják. A meséskönyvek képeit önállóan is hosszan nézegetik, egymásnak mutogatják.

Kérik a felnőttest, hogy meséljen róluk. Az olvasást utánozzák, egy-egy betű megfejtése iránt is érdeklődnek. A könyvekben a képek alapján megtalálják legkedvesebb meséiket. Ismerik az óvoda gyerekkönyvespolcát, a könyvek között eligazodnak. Vigyáznak a könyvekre.

6.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A gyerekek tudják a mondókát, hat hang terjedelmű dalokat és 5-6 alkalmi dalt tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni .

Tíz dalt olyan biztonsággal énekelnek csoportosan és egyénileg is, hogy elkezdni is tudják. Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekelnek vissza egyedül is.

A mondókákat – az egyenletes lüktetést kiemelve – a magyar beszéd ritmusa szerint mondják. Ismert dalt hallás alapján szöveg nélkül is tudnak énekelni dúdolva, zümmögve vagy egyszerű szótagokkal.

Felismerik a magas és mély éneklés közötti különbségeket, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni.

Tudják a jól ismert dallamokat éneklés közben saját hallásuk alapján térben, kézzel mutatni. Felelgetős játékokat két csoportban folyamatosan, az óvónő segítségével is el tudnak énekelni.

Tisztán énekelnek vissza (kétszer 2/4 ütemben) változatos dallammotívumokat csoportosan és egyénileg is.

Ismerik a halk és hangos közötti különbséget, tudnak halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.

Képesek zenei fogalompárokot a dinamikai különbséggel együtt felismerni, összekötni.

Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, a hasonló fordulatokból, sajátos kezdő,

erősen eltérő belső vagy záró motívumokról.

Tudnak dalokat- hallható jelre- hangosan és magukban énekelni, előbb csak rövid részletek szabályos váltásával, majd hosszabb egységek, több dallammotívum elbújtatásával is.

Érzékenyek a természet és környezet hangjára, figyelik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt.

Felfigyelnek az óvónő és a társaik énekének és beszédhangjának különböző hangszínére. Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.

A különbséget kifejezik cselekvéssel, énekkel, mozgással és szavakba foglalva csoportosan és egyénileg is.

A mondóka és dalritmus kiemelésekor figyelik a negyed szünet pontos jelentéseit, de az egyenletes lüktetés folyamatos kifejezésekor nem állnak meg a szünetben.

A dalok, mondókák ritmusát – belső hallás alapján éneklés nélkül is – összekapcsolják.

A jól ismert dalokat, mondókákat jellegzetes ritmusuk alapján felismerik megjelölt dalcímek nélkül is.

Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak esetleg két egységnyit is, csoportosan és egyénileg is.

Megérik a zenei motívum hosszát a kezdőhangsúly kiemelése nélkül is és azt mozgással térben szemléltetik.

Összehasonlítják és énekléssel, mozgással bemutatják a normál tempónál gyorsabban és lassabban (gyors k. 120, lassú kb. 72). Így mozognak, tapsolnak, beszélnek, a tempókülönbséget más fogalompárokkal is összekapcsolják, például magasan és gyorsan beszélnek, mélyen és lassan énekelnek, halkán és gyorsan járnak, hangosan és lassan

tapsolnak. Egyöntetűen körbejárnak szép testtartással, kézfogással.

Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat motívumnyi ismétlődő szakaszokkal szépen megformálják (pl. dobantás, koppantás, átbújás, párválasztás stb.)

. Képesek egyensúlyváltást kívánó mozgásokra (kilépés, dobantás, sarok koppantás stb.). A gyerekek mozgásában megjelenhetnek a járás és lépés változatos formái is.

Térformákat alakítanak ki, esetleg az óvónő segítségével is (kör, csigavonal).

Egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végeznek.

Ütőhangszereket használnak: lüktetést, ritmust, motívumhangsúlyt kiemelnek. Megbeszélés

vagy egyéni ötletek alapján képesek kísérni a csoport énekét váltakozva és változatosan, nem túl hangosan, hogy a dallam jól hallható legyen.

A szolmizációs metallofonon egy-egy vállalkozó gyerek kiütöget ismert dallamokat. az óvodapedagógus énekelt kérdésére egyenként énekelve kifejező, változatos fordulatokkal válaszolni tudnak, ügyelve a beszéd és a zenei hangsúlyozás szabályaira.

A gyerekek páronként is próbálgatnak énekes dallamrögtönzéssel kérdés-felelet játékot. Az ilyen jellegű játékokban általában megérik a kérdésben felfelé és a válaszban lefelé ívelő dallamvezetés belső törvényszerűségeit.

A bemutatott élőzenét, a hangulatban egymástól eltérő népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatják.

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, a téralakításban. Sokféle tapasztalattal rendelkeznek változatos alakú zárt és nyitott terek elkerítésében, lefedésében, az építmények egyensúlyának megteremtésében.

Tevékenyen részt vesznek az Őket körülvevő tér, valamint a térbeli makettek berendezésében, az alapvető térviszonylatok segítségével.

Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.

Képkialakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonylatokat. Élményeik, elképzeléseik, képzeletük megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.

Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket.

Képesek vezetéssel észrevenni a környezet, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát.

Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat (pl. fiú, lány, nyuszi, tulipán stb.).

Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák (pl. haj, ruha stb.) próbálkoznak egyszerű mozgások jelzésével is.

A közös munkák értékelése során saját műveikkel és a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítanak.

Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyelései, felhasználásával.

Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.

(papírhajtogatás, nyírás stb.).

Önállóan díszítenek tárgyakat, az óvónő irányításával képesek az anyagegyszerűségekre törekvés szabályait betartani.

Kezdenek érdeklődni az érdekes, szokatlan jelenségek iránt. elmondják véleményüket az óvodai környezetről, szívesen vesznek részt annak szépítésében.

Időnként felszólítás nélkül is észreveszik a tennivalókat (megigazítják a terítőt). Készítést éreznek arra, hogy figyelmüket összpontosítsák, technikai tudásukat alkalmazzák.

A gyerekek többsége önmaga is elkezd javítani saját készülő alkotásait.

6.5. A környezet megismerésére nevelés

Ismerik lakásuk címét, szüleik foglalkozását.

Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.

Ismerik a hajót, a vonatot, a repülőgépet függetlenül attól, hogy környezetükben előfordulnak-e, tudják hogy a vízen, a szárazföldön vagy a levegőben közlekednek.

Tudják, hogy a közlekedési eszközök az emberek munkájaként készülnek.

Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény (posta, bölcsőde stb.)

rendeltetését. Felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos változatait.

Környezetükben gyakran észlelt tárgyak színeit emlékezetükben felismerik.

A tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggést felismernek.

Ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük szerint

összehasonlítanak. A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják.

Igényesek a testük tisztaságára. Felismerik a napszakokat: reggelt és az estét.

Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét.

Ismerik a „növény” szót. Tudják, hogy a fa, bokor, virág, fű, zöldségfélék növények. A növény a magból kel ki. A gyümölcsöt megmosva fogyasztják. Tudják, hogy a növények

fejlődése és az időjárás között összefüggés van.

Önállóan gyakorolják a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit, ismernek növényekkel kapcsolatos munkákat (szüret, aratás stb.).

Az általuk ismert állatokat csoportosítják aszerint, hol élnek. A háziszárnyasokat összehasonlítják a többi ismert madárral környezetük, külső jegyeik és hasznosságuk alapján.

6.7. Matematikai nevelés

A gyerekek általában képessé tehetők arra, hogy az óvónő kérdéseit, gondolatát megértsék, kövessék. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon is

elmondják, egymás állításainak igazságát megítélik, megbeszélik, esetenként javítják saját tévedéseiket. Általában elérhető, hogy szívesen vállalkoznak a felvetett vagy felismert probléma megoldására.

Képesek jól ismert (de meg nem nevezett) tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére.

Összehasonlításukat szóban is kifejezik, és mások megállapításainak igazságát megítélik.

Értik és helyesen használják az év során szereplő mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat (pl. hosszabb, rövidebb, legrövidebb stb.).

Hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni, az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni.

Részt tudnak venni más mennyiségek összemérésében, alkalmi egységgel való mérésben. Össze tudnak mérni két halmazt párosítással (legalább 10-ig) az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.

Elő tudnak állítani különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.

Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig.

El tudnak mesélni tevékenységről, történésekről, képekről egyszerű darabszámmal is kapcsolatos történeteket, az elmondott történetet eljátszással, kirakással, rajzzal meg tudják jeleníteni.

Építéseik, síkbeli alkotásaik legfőbb eredménye továbbra is a szemléletfejlődés:

azonosítani tudnak különféle helyzetekben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.

Másolással képesek megépíteni a mintával egyező elemekből és színben, nagyságban

eltérő elemekből is kirakni térbeli és síkbeli alakzatokat (csupa rózsaszín rúdból épített „házat”

lemásolhatnak fehérekből vagy más színű rudakból stb.)

Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.

A tükörrel való tevékenységük tapasztalat- és élményszerzésre szolgál: általában 2-4 elemből álló alakzat tükörképét zsebtükör mögött meg tudják építeni.

A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése, értik a követni tudják az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, alatt, fölött, között). A síkban megszokott megegyezést megértik (mit értünk a vízszintes síkban az alatt, fölött szavakon).

6.8. Mozgás, edzés, szervezett mozgás

Növekszik a teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik. Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek. Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.

Fejlődik tér és idő tájékozódóképességük. Megszeretik és igénylik a mozgást.

Egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével és a szabályok pontos betartásával.

Megértik az egyszerű vezényszavakat.

A természetes járást ütemes járással váltakoztatják. Állórajtból kiindulva 20-30 métert futnak.

Egyensúlyoznak padmerekítő gerendán.

Hátso függőállásban lábmozgást végeznek.

Hat-nyolc lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt átugranak. Ugrásukat a talajéréskor fékezni tudják.

Kislabdát hajítanak távolba.

Labdát vezetnek helyben.